

VAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
2015-2019
STRATEJİK PLANI

SUNUŞ

Van; yüzyılların tarihi değerleri üzerinde kurulu olan Ortadoğu'nun en önemli tarihi kentleri arasında yer alıyor. Dinlerin, dillerin, kültürlerin ve halkların ortak yaşam alanı olan kentimiz, coğrafyası ve turizm potansiyeli ile bölgenin en önemli kentleri arasındadır. Tarihin en kadim toprakları üzerinde, binlerce yıllık köklü geçmişi olan bir kentin mirasçıları olarak tarihe yeni bir not düşmek için 5 yıl içerisinde halkımızla birlikte yapacağımız tüm çalışmalarını sıraladık. Elinizde bulunan "Van Büyükşehir Belediyesi 2015-2019 Stratejik Plan" kitabı kentimizin tüm birleşenlerinden aldığımız ve yapılabilir projeleri barındırıyor.

Kentin altyapı, üst yapı, sosyal donatı alanları, kültürel, sağlık ve eğitim çalışmaları ile kentte örnek bir model yaratmamız için ortaya koyacağımız bu çalışmalar, kentimizi çok önemli bir merhaleye taşıyacaktır. 2015-2019 Stratejik Plan'ımız meclis üyelerimiz, belediye çalışanlarımızın da içerisinde olduğu çok önemli bir ekip tarafından oluşturuldu. Bu çalışmalar kapsamında; öncelikle halkımızın önerileri ile oluşturduğumuz projeleri yeniden formüle ederek 'Seçim Beyannamemiz' olarak yüzbinlerin huzurunda açıkladık. Seçimin hemen ardından da stratejik plan komisyonumuz bu tartışmaları sadece kendi yönetimimiz ile değil, sivil toplum örgütleri, muhtarlar ve bu kent ile ilgili söz söyleyecek tüm kesimlerle tartışarak yeniden formüle etti. Komisyonuz, kent merkezinden ilçelere ve köylere kadar bu planın oluşması için çalıştaylar gerçekleştirerek halkımızın ve sivil toplum örgütlerinin katkısını aldı. Ortaya çıkarılan bu projeler belediyemizin komisyonu ve kurulları tarafından tartışılarak, yapılabilir ve bütçemizin yetebileceği tüm bu çalışmalarını bir 'söz' olarak sizlere sundu. Tüm bunlar yapılırken belediyemizin imkânlarını da göz önünde bulundurarak bu çalışmalarını yapıyoruz. Ancak stratejik plana dahil ettiğimiz her proje, her çalışma ve her etkinliği birebir gerçekleştirmek için tüm gücümüzü ortaya koyacağımızı ifade ediyoruz. Stratejik Plan'ımızın gerçekleşmesi için her kurumumuzu hakem rolü üslenmeye çağırıyoruz. Yine halkımızın da bu süreci takip edeceğine inanıyoruz.

Bu plan hazırlanırken; yaşanabilir ve sürdürülebilir bir şehir yaşamının nasıl olması gerektiği, kentin gelişimi, demografik yapısı, konut yapısı, fiziki yerleşmeler, sanayi yapısı, ticaret ve hizmet sektörleri, ulaşım ve altyapı sektörlerini bir bütün olarak tartıştık. Yine önümüzde duran riskler, artı-eksi yönlerimiz ve analizler yaparak böylesi bir plana ulaştık.

Bitirirken; 2015-2019 yılı stratejik planımızın halkımıza ve kentimize hayırlı olmasını diliyoruz. Bu çalışmayı yürütecek ve katkı sunacak herkese şimdiden başarılar diliyoruz, 2015-2019'un belediyemiz ve halkımızın başarı yılları olmasını umut ediyoruz.

En derin saygılarımızla

Hatice Çoban-Av. Bekir Kaya

Van Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanları

İçindekiler

SUNUŞ	2
İçindekiler.....	3
GİRİŞ	6
1. STRATEJİK PLAN İLE İLGİLİ 5216, 5393 ve 5018 SAYILI KANUNLARDA YER ALAN MADDELER.....	6
2. STRATEJİK PLAN HAZIRLIK ÇALIŞMALARI	12
3. KENT BİLGİLERİ.....	15
3.1 COĞRAFİ KONUM.....	15
3.2 TARİHİ GELİŞİM	15
3.2.1 İsmnin Menşei	15
3.2.2 Tarih Boyunca Van	16
3.3 İLÇELERİ	17
3.3.1 Bahçesaray İlçesi	17
3.3.2 Başkale İlçesi.....	18
3.3.3 Çaldıran İlçesi	18
3.3.4 Çatak İlçesi.....	18
3.3.5 Edremit İlçesi.....	19
3.3.6 Erciş İlçesi	19
3.3.7 Gevaş İlçesi	20
3.3.8 Gürpınar İlçesi	21
3.3.9 Muradiye İlçesi	21
3.3.10 Özalp İlçesi.....	22
3.3.11 Saray İlçesi	22
3.3.12 Tuşba İlçesi	22
3.3.13 İpekyolu İlçesi.....	22
3.4 TURİZM VE KÜLTÜR	23
3.4.1 Taşınmaz Kültür Varlıkları	23
3.4.2 Somut Olmayan Kültürel Miras Envanteri	32
3.4.3 Biyolojik Çeşitlilik.....	33
3.4.4 Önemli Doğa Alanları	33
3.4.5 Doğal Miras Alanları.....	37
3.4.6 Alternatif Turizm Potansiyeli	38
3.4.7 Dağcılık.....	38
3.5 VAN İLİ VE İLÇELERİNİN SOSYAL, DEMOGRAFİK VE EKONOMİK MEVCUT DURUM DEĞERLENDİRMESİ.....	38

3.5.1 Van İli'nin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi	39
3.5.2 Van İli'nin Sosyal Yapısı	43
4. MEVZUAT ANALİZİ	105
4.1 VAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN YÖNETİM YAPISI	105
4.1.1 Büyükşehir, İlçe Ve İlk Kademe Belediyelerinin Görev Ve Sorumlulukları, 5216 Sayılı Kanunu Ve 7. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar	105
4.1.2 Büyükşehir Belediyesinin Organları	107
4.1.3 Van Büyükşehir Belediyesi Organizasyon Şeması	109
4.1.4 Belediyeye Bağlı Hizmet Birimleri	111
4.1.5 Belediyenin İç Kontrol Sistemi	122
4.1.6 Büyükşehir Statüsüne Geçiş	123
5. DURUM ANALİZİ	124
5.1 İnsan Kaynakları	124
5.2 Fiziki Kapasite ve Donanım	125
5.2.1 Hizmet Binaları	125
5.2.2 Araç ve Makine Parkı	126
5.2.3 İletişim Teknolojisi	127
5.2.4 Teknolojik Yapı	127
5.3. Kentsel Gelişme	128
5.3.1 Su ve Kanalizasyon	128
5.4 Yol Ve Ulaşım	134
5.4.1 Ulaşım İmkânları	135
5.5 Enerji ve Yeraltı Kaynakları	136
5.5.1 Yer Altı Kaynakları Envanteri	136
5.5.2 İlin Enerji Potansiyeli:	137
5.6 Parklar ve Yeşil Alan	138
5.7 İmar Durumu	139
6. PAYDAŞ ANALİZİ	141
7. SWOT ANALİZİ	145
7.1 GÜÇLÜ YÖNLER	145
7.2 ZAYIF YÖNLER	146
7.3 FIRSATLAR	146
7.4 TEHDİTLER	147
8. GELECEĞİN TASARLANMASI	147
8.1 MİSYON	148
8.2 VİZYON	148
8.3 TEMEL İLKE VE DEĞERLER	148

8.4 STRATEJİK AMAÇ- HEDEF VE FAALİYETLER	149
8.4.1 BİLGİ-İŞLEM DAİRE BAŞKANLIĞI	149
8.4.2 ÇEVRE KORUMA VE KONTROL DAİRE BAŞKANLIĞI	151
8.4.3 DESTEK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI	157
8.4.4 EMLAK VE İSTİMLAK DAİRE BAŞKANLIĞI	161
8.4.5 ETÜT VE PROJELER DAİRE BAŞKANLIĞI	165
8.4.6 FEN İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI	168
8.4.7 İMAR VE ŞEHİRCİLİK DAİRE BAŞKANLIĞI	170
8.4.8 İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM DAİRE BAŞKANLIĞI	175
8.4.9 İŞLETME VE İŞTİRAKLER DAİRE BAŞKANLIĞI	175
8.4.10 İTFAİYE DAİRE BAŞKANLIĞI	176
8.4.11 KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANLIĞI	178
8.4.12 MALİ HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI	183
8.4.13 SAĞLIK İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI	185
8.4.14 SOSYAL HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI	192
8.4.15 TARIMSAL HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI	194
8.4.16 ULAŞIM HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI	197
8.4.17 YAZI İŞLERİ VE KARARLAR DAİRE BAŞKANLIĞI	199
8.4.18 ZABITA DAİRE BAŞKANLIĞI	200
8.4.19 KADIN POLİTİKALARI DAİRE BAŞKANLIĞI	200
8.4.20 DEPREM RİSK YÖNETİMİ VE KENTSEL İYİLEŞTİRME DAİRE BAŞKANLIĞI	206

GİRİŞ

1. STRATEJİK PLAN İLE İLGİLİ 5216, 5393 ve 5018 SAYILI KANUNLARDA YER ALAN MADDELER

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU

Kanun No: 5216

Kabul Tarihi: 10/07/2004

MADDE 7.- Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

a) İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görüşlerini alarak Büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.

MADDE 18.- Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

MADDE 21.- Büyükşehir belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşur.

Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi Büyükşehir belediyesi meclisinin kararı ile olur.

Büyükşehir belediyesinde başkan yardımcısı bulunmaz. Hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için, genel sekretere yardımcı olmak üzere, nüfusu üç milyon üzerindeki Büyükşehir belediyelerinde en fazla beş, diğerlerinde en fazla üç genel sekreter yardımcısı atanabilir.

Büyükşehir belediyesinde hizmetlerin yürütülmesi belediye başkanı adına onun direktifi ve sorumluluğu altında mevzuat hükümlerine, belediyenin amaç ve politikalarına, stratejik plânına ve yıllık programlarına uygun olarak genel sekreter ve yardımcılarını tarafından sağlanır.

BELEDİYE KANUNU

Kanun No: 5393

Kabul Tarihi: 03/07/2005

MADDE 18.- Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.

MADDE 34.- Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

a) Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek.

MADDE 38.- Belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini hazırlamak ve uygulamak, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

MADDE 41.- Belediye başkanı, mahallî idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma plânı ve programı ile varsa bölge plânına uygun olarak stratejik plân ve ilgili olduğu yılbaşından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine sunar.

Stratejik plân, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanır ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe girer.

Nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu değildir.

Stratejik plân ve performans programı bütçenin hazırlanmasına esas teşkil eder ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edilir.

MADDE 56.- Belediye başkanı, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 41. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen biçimde; stratejik plân ve performans programına göre yürütülen faaliyetleri, belirlenmiş performans ölçütlerine göre hedef ve gerçekleşme durumu ile meydana gelen sapmaların nedenlerini ve belediye borçlarının durumunu açıklayan faaliyet raporunu hazırlar. Faaliyet raporunda, bağlı kuruluş ve işletmeler ile belediye ortaklıklarına ilişkin söz konusu bilgi ve değerlendirmelere de yer verilir.

Faaliyet raporu nisan ayı toplantısında belediye başkanı tarafından meclise sunulur. Raporun bir örneği İçişleri Bakanlığına gönderilir ve kamuoyuna da açıklanır.

MADDE 61.- Belediyenin stratejik plânına ve performans programına uygun olarak hazırlanan bütçe, belediyenin malî yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösterir, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin verir.

Bütçeye ayrıntılı harcama programları ile finansman programları eklenir.

Bütçe yılı Devlet malî yılı ile aynıdır.

Bütçe dışı harcama yapılamaz.

Belediye başkanı ve harcama yetkisi verilen diğer görevliler, bütçe ödeneklerinin verimli, tutumlu ve yerinde harcanmasından sorumludur.

GEÇİCİ MADDE 4.- 41 inci maddede öngörülen stratejik plân, Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren bir yıl içinde hazırlanır.

KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU

Kanun No: 5018

Kabul Tarihi: 10/12/2003

MADDE 3.- Münhasıran bu Kanunun uygulanmasında;

n) Stratejik plan: Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı,

MADDE 7.- Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması, Zorunludur.

Mali saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından kamu idareleri sorumlu olup, bu hususlar Maliye Bakanlığınca izlenir.

MADDE 9.- Kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar.

Kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadırlar.

Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Kamu idareleri bütçelerini, stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlarlar. Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi tarafından birlikte tespit edilecek olan performans göstergeleri, kuruluşların bütçelerinde yer alır. Performans denetimleri bu göstergeler çerçevesinde gerçekleştirilir.

MADDE 10.- Bakanlar, hükümet politikasının uygulanması ile bakanlıklarının ve bakanlıklarına bağlı, ilgili veya ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur. Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için Milli Eğitim Bakanına, mahalli idareler için İçişleri Bakanına aittir.

Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması konusunda Başbakan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne karşı sorumludurlar.

Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans programları konusunda her mali yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirir.

MADDE 11.- Bakanlıklarda müsteşar, diğer kamu idarelerinde en üst yönetici, il özel idarelerinde vali ve belediyelerde belediye başkanı üst yöneticidir. Ancak, Milli Savunma Bakanlığında üst yönetici Bakandır.

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden Bakana; mahalli idarelerde ise meclislerine karşı sorumludurlar.

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ve iç denetçiler aracılığıyla yerine getirirler.

MADDE 13.- Bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

c) Bütçeler, kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve fayda-maliyet analizine göre hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.

d) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle birlikte görüşülür ve değerlendirilir.

MADDE 16.- Maliye Bakanlığı, merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasından ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonun sağlanmasından sorumludur.

Merkezi yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, Bakanlar Kurulunun Mayıs ayının sonuna kadar toplanarak kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri de kapsayacak şekilde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanan orta vadeli programı kabul etmesiyle başlar. Orta vadeli program, aynı süre içinde Resmi Gazetede yayımlanır.

Orta vadeli program ile uyumlu olmak üzere, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminleri ile birlikte hedef açık ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan orta vadeli mali plan, Haziran ayının on beşine kadar Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır ve Resmi Gazetede yayımlanır.

Bu doğrultuda, kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere; Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi Maliye Bakanlığınca, Yatırım

Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi ise Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca hazırlanarak Haziran ayının sonuna kadar Resmi Gazetede yayımlanır.

MADDE 17.- Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek tavanları,

c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllık bütçeleme anlayışı,

Dikkate alınır.

Kamu idareleri, merkez ve merkez dışı birimlerinin ödenek taleplerini dikkate alarak gider tekliflerini hazırlar. Genel bütçe gelir teklifi Maliye Bakanlığınca, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.

Gider ve gelir teklifleri, ekonomik ve malî analiz yapılmasına imkân verecek, hesap verilebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde, Maliye Bakanlığınca uluslararası standartlara uyumlu olarak belirlenen sınıflandırma sistemine göre hazırlanır.

Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini gerekçeli olarak hazırlar ve yetkilileri tarafından imzalanmış olarak Temmuz ayı sonuna kadar Maliye Bakanlığınca gönderir. Kamu idarelerinin yatırım teklifleri, değerlendirilmek üzere aynı süre içinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına verilir.

Bütçe teklifleri Maliye Bakanlığınca verildikten sonra, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans hedefleri ile kurumsal, işlevsel ve ekonomik sınıflandırma sistemine göre hazırlarlar.

MADDE 41.- Üst yöneticiler ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, her yıl faaliyet raporu hazırlanır. Üst yönetici,

harcama yetkilileri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren idare faaliyet raporunu düzenleyerek kamuoyuna açıklar. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının birer örneğini Sayıştay'a ve Maliye Bakanlığı'na gönderir.

Mahallî idarelerce hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneği Sayıştay ve İçişleri Bakanlığı'na gönderilir. İçişleri Bakanlığı, bu raporları esas alarak kendi değerlendirmelerini de içeren mahallî idareler genel faaliyet raporunu hazırlar ve kamuoyuna açıklar. Raporun birer örneği Sayıştay'a ve Maliye Bakanlığı'na gönderilir.

Merkezî yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının bir malî yıldaki faaliyet sonuçları, Maliye Bakanlığı'nca hazırlanacak genel faaliyet raporunda gösterilir. Bu raporda, mahallî idarelerin malî yapılarına ilişkin genel değerlendirmelere de yer verilir. Maliye Bakanlığı, genel faaliyet raporunu kamuoyuna açıklar ve bir örneğini Sayıştay'a gönderir.

Sayıştay, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler genel faaliyet raporunu ve genel faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunar. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görüşür. Bu görüşmelere üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur.

İdare faaliyet raporu, ilgili idare hakkındaki genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenir.

Bu raporlarda yer alacak hususlar, raporların hazırlanması, ilgili idarelere verilmesi, kamuoyuna açıklanması ve bu işlemlere ilişkin süreler ile diğer usul ve esaslar, İçişleri Bakanlığı ve Sayıştay'ın görüşü alınarak Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 60.- Kamu idarelerinde aşağıda sayılan görevler, malî hizmetler birimi tarafından yürütülür:

a) İdarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını koordine etmek ve sonuçlarının konsolide edilmesi çalışmalarını yürütmek.

b) İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren idare bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.

Alım, satım, yapım, kiralama, kiraya verme, bakım-onarım ve benzeri malî işlemlerden; idarenin tamamını ilgilendirenler destek hizmetlerini yürüten birim, sadece harcama birimlerini ilgilendirenler ise harcama birimleri tarafından gerçekleştirilir. Ancak, harcama yetkililiği görevi uhdesinde kalmak şartıyla, harcama birimlerinin talebi ve üst yöneticinin onayıyla bu işlemler destek hizmetlerini yürüten birim tarafından yapılabilir.

Malî hizmetler biriminin yapısı teşkilât kanunlarında gösterilir. Malî hizmetler birimlerinin çalışma usul ve esasları; idarelerin teşkilat yapısı dikkate alınmak ve stratejik planlama, bütçe ve performans programı, muhasebe-kesin hesap ve raporlama ile iç kontrol fonksiyonlarının ayrı alt birimler tarafından yürütülebilmesini sağlayacak şekilde Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez. Malî hizmetler biriminde ön malî kontrol görevini yürütenler malî işlem sürecinde görev alamazlar.

İdarelerin malî hizmetler birimlerinde malî hizmetler uzmanı çalıştırılabilir. Bunlar sınavın yapıldığı yılın başı itibarıyla 30 yaşını doldurmamış olmak kaydıyla, en az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden veya bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olanlar arasından yapılacak özel yarışma sınavı sonunda mesleğe malî hizmetler uzman yardımcısı olarak alınırlar ve en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak şartıyla açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Yeterlik sınavında başarılı olanlar malî hizmetler uzmanı olarak atanırlar. Malî hizmetler uzmanlarının mesleğe giriş ve yeterlik sınavları ile çalışma usul ve esasları Maliye Bakanlığı'na çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

MADDE 64.- Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak iç denetçiler tarafından hazırlanır ve üst yönetici tarafından onaylanır.

İç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

d) İdarenin harcamalarının, mali işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu denetlemek ve değerlendirmek.

İç denetçi bu görevlerini, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen ve uluslararası kabul görmüş kontrol ve denetim standartlarına uygun şekilde yerine getirir.

İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.

İç denetçiler, raporlarını doğrudan üst yöneticiye sunar. Bu raporlar üst yönetici tarafından değerlendirmek suretiyle gereği için ilgili birimler ile mali hizmetler birimine verilir. İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.

2. STRATEJİK PLAN HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Bu Stratejik Plan, Devlet Planlama Teşkilat Müsteşarlığının yayınladığı “Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu” rehberliğinde ve

- Hazırlık dönemi çalışmaları
- Paydaş beklentilerinin alınması
- Veri toplama / mevcut durum tespiti

- Hedef ve faaliyetleri belirleme başlıkları doğrultusunda hazırlanmıştır.

Stratejik Plan çalışmalarının her aşamasında üst yönetim, birimler, bağlı kuruluşların temsilcileri ile görüşmeler düzenlenerek yüksek katılım sağlanmıştır.

Stratejik Planın başarıya ulaşması için tüm belediye çapında sahiplenilmesi ve katılımcılığın son seviyede sağlanması gerekmektedir. Hazırlık çalışmaları kapsamında öncelikle Stratejik Plan Organizasyon Yapısı oluşturulmuştur. “Stratejik Planlama Üst Kurulu”, “Stratejik Plan Yürütme Kurulu”, “Stratejik Plan Hazırlık Komisyonu” ve “Stratejik Planlama Koordinasyon Ekibi” belirlenmiştir.

STRATEJİK PLANLAMA ÜST KURULU

Hatice ÇOBAN - Bekir KAYA
Van Büyükşehir Belediyesi Eş Başkanları

Sedat TÖRE
Genel Sekreter

Erhan AKSOY
Genel Sekter Yardımcısı

İrfan SÖNMEZ
Genel Sekreter Yardımcısı

Suat TÜRK
Genel Sekreter Yardımcısı

STRATEJİK PLAN YÜRÜTME KURULU

Teftiş Kurulu Başkanlığı

Özel Kalem Müdürlüğü

Basın Yayın Müdürlüğü

1.Hukuk Müşavirliği

Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

Fen İşleri Dairesi Başkanlığı

Ulaşım Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı

Emlak İstimlâk Dairesi Başkanlığı

Etüt ve Projeler Dairesi Başkanlığı
Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı
Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı
Deprem Risk Yönetim Kent İyileştirme Dairesi Başkanlığı
Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı
İşletme ve İştirakler Dairesi Başkanlığı
Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Destek Hizmetler Dairesi Başkanlığı
Zabıta Dairesi Başkanlığı
Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı
İtfaiye Dairesi Başkanlığı
Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı
İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı
Kadın Politikaları Dairesi Başkanlığı
Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Strateji Geliştirme ve Planlama Şube Müdürlüğü

STRATEJİK PLAN HAZIRLIK KOMİSYONU

Cahit BOZBAY
Nejla BAKIR
Ramazan ALVER

STRATEJİK PLANLAMA KOORDİNASYON EKİBİ

Derya YILMAZ	Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı - Strateji Geliştirme ve Planlama Şube Müdür V.
Ceyhan TİMUR	Etüd ve Projelere Dairesi Başkanlığı - Sosyolog
Özgür SARIKAMIŞ	Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı – Harita Mühendisi
Ömer TOKGÖZ	VASKİ Genel Müdürlüğü – Çevre Mühendisi
Figen ÜZEN	Etüd ve Proje Dairesi Başkanlığı – Ziraat Mühendisi
Mahmut GEYİK	İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı – Şehir Plancısı
Evin TELLİ	Etüd ve Proje Dairesi Başkanlığı - Tarihi ve Kültürel Miras Şube Müdür V.

Sonraki aşamada eğitim, danışmanlık, veri gibi ihtiyaçlarımız tespit edilip, ihtiyaçlarımızın nasıl giderileceği belirlendi. Etkin çalışabilmek ve özellikle kısıtlı zamanı iyi kullanabilmek için iş takvimi oluşturuldu.

Stratejik Plan oluşturulurken kentin bileşenleri olan sivil toplum kuruluşları, odalar, dernekler ziyaret edilerek Belediyemizden beklentileri ve önerileri alındı. Diğer taraftan ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin ve halkın katılımıyla Stratejik Plan Çalıştayı düzenlenerek yine bu çalıştay aracılığıyla katılımcıların önerileri alındı. Bu öneriler ilgili Daire Başkanlıklarına iletilerek uygulanabilirliklerinin denetlenmesi ve uygun görülmesi halinde stratejik hedeflere dâhil edilmesi önerildi.

3. KENT BİLGİLERİ

3.1 COĞRAFİ KONUM

Van ili, Doğu Anadolu Bölgesi'nde, doğuda İran sınırı ile batıda Van Gölü arasındaki bölgede bulunmaktadır. Van'ın çevresinde yer alan diğer iller; kuzeyden güneye doğru Ağrı, Bitlis, Siirt, Şırnak ve Hakkâri olarak sıralanmaktadır. İlin yeri, 42.65 ve 44,51 Doğu boylamları ile 37,72 ve 39.40 Kuzey enlemleri arasında yer alır. Yüzölçümü 19.069 km² olarak hesaplanmıştır. Ancak, dağlık bölge olması nedeniyle gerçek yüzölçümü 21.823 km²'dir. Türkiye yüzölçümünün %2,7'sini kaplayan Van, 6. büyük ilimizdir.

Van Merkezi, Van Gölü'nün doğu kıyısı boyunca, güneyde Erek dağı çevresi, doğuda Erçek Gölü çevresi ve kuzeyde İsa Bey Dağları'nın güney bölümünü içine alan araziye kaplamaktadır. İran'a sınırı olan Van'ın, merkezi 2.739 km² alanı kaplamakta ve deniz seviyesinden yaklaşık 1.720 m. yüksekte bulunmaktadır. İlin en kalabalık nüfusu merkez sınırları içinde yaşamaktadır.

3.2 TARİHİ GELİŞİM

3.2.1 İsminin Menşei

Van, Anadolu'nun en büyük kapalı havzası olan Van Gölü kıyısında toprakları çok verimli, akarsuları bol, iklim koşulları elverişli bir yerleşim yeridir. Bu özelliklerinden dolayı, Van yöresinde yapılan araştırmalar sonucu, Van'ın çok eski bir yerleşim birimi olduğu ve bu yörede sayısız medeniyetlerin doğduğu ortaya çıkmıştır.

Van isminin nereden geldiği ve kaynağı konusu bazı önemli görüşler şöyledir:

Evliya çelebi, Seyahatnamesinde Büyük İskender'in Van Kalesi'ndeki Vank adlı bir mabedin adını şehre verdiğini belirtmektedir. Başka bir rivayete göre; Assur Kraliçesi Meşhure Şah Meryem'in adına atfen M.Ö. 1900'lerde Asur Melikesi (Semiramis) adına atfen Şahmerimekerd olarak adlandırılmıştır. Daha sonra atanan Van adındaki valinin şehri genişletip güzelleştirmesi nedeniyle bu idareciden itibaren şehir Van olarak anılmıştır.

Van adının kaynağı konusunda akla yakın ve bilimsel bir görüş Urartu'ca Biane veya Viane'den çıkmış olduğudur. Tarihsel kaynaklar da Urartular'ın kendilerine Bianili dediklerini göstermektedir. Van, Urartu Krallığı'nın başkenti olarak bilinmektedir.

3.2.2 Tarih Boyunca Van

Van Kalesinin 6 km güneyinde bulunan Tilki Tepe ve Van Gölü'nün kuzeyindeki Ernis Mezarlıklarında yapılan kazılarda Kalkolitik, Bronz ve Demir devrine ait kültürel buluntulara rastlanmıştır. Tilki tepe höyüğündeki arkeolojik kazılarda elde edilen bulgular, burada ilk kez İ.Ö. 6000 yılında yerleşilmiş olduğunu göstermiştir.

M.Ö. 4000 yıllarından itibaren Doğu Anadolu Bölgesi' ne Hurri menşeli kavimlerin büyük kabileler halinde göç ettikleri görülür. Hurrilerin M.Ö. 2000'lerden itibaren Van Gölü'nden başlayarak Kızılırmak ve Yeşilırmak'ın Karadeniz'e döküldüğü yerlere kadar uzanan bir bölgeye hâkim oldukları görülür. Hurrilerin, Anadolu Hitit Krallığı yıkıldıktan sonra Van Gölü çevresinde Nairi Konfederasyonu'nu oluşturan halkın geldiği soy olduğu düşünülmektedir. Mezopotamya ve Suriye'deki Asur tehlikesine karşı bir araya gelen bu Nairi halkları birleşerek, İ.Ö. 9. yüzyılda Urartu Krallığı'nı kurmuşlardır. Van (Tuşpa) 300 yıl boyunca bu krallığın başkenti olarak kalmıştır. Urartuların Van'daki egemenliklerinin M.Ö. 6. yüzyılın başlarına kadar sürdüğü ve İ.Ö. 609 tarihinden hemen sonra Urartu ülkesini İskitler'in ele geçirdiği arkeolojik buluntulardan anlaşılmaktadır.

Daha sonraki Med ve Pers dönemlerinde de bu merkez önemli bir kent olma niteliğini kaybetmemiştir. Helenistik, Roma ve Bizans çağlarında Van, Doğu Anadolu'daki en güçlü sınır kalelerinden biridir. 645'den sonra birkaç yüzyıl Arap egemenliği altına giren kent, yerel halklarında yardımıyla tekrar Bizans İmparatorluğu'nun bir uç kalesi haline gelmiştir. Bu durum 11. yüzyılda Selçuklular'ın Doğu Anadolu'ya yerleşmeleri ile son bulmuştur.

1335'de Doğu Anadolu Bölgesinde İlhanlıların egemenliği çözüldü. Bu tarihte Doğu Anadolu Bölgesi, iki askeri eyalete ayrılmıştır. Bunlardan biri merkezi Musul olan, Musul, Mardin ve Diyarbakir yörelerini içine alan eyalet, diğeri ise merkezi Ahlat olan ve Van bölgesini içine alan eyalet idi. İlhanlıların Diyarbakir Valisi Hacı Tuğay ve onun yeğeni İbrahim Şah arasında bölgede hakimiyet kurma kavgası başlamıştı. Bu mücadele esnasında Karakoyunluların, Hacı Tuğay'ı Akkoyunluların ise İbrahim Şah tarafını tuttuğu anlaşılmaktadır. Nitekim kısa bir süre sonra Hacı Tuğayın tasarrufundaki Musul, Van Gölü çevresi ve Erzurum Havalisinin Karakoyunluların, İbrahim Şah tasarrufundaki Diyarbakir'in ise Akkoyunlu egemenliğine girdiği görülecektir.

Bölge 16. yüzyıl başlarına kadar çeşitli hanedanlar arasında el değiştirdikten sonra, Akkoyunlu Devleti'ni ortadan kaldıran Safeviler'in eline geçti. 16. yüzyılda bölge Osmanlı İmparatorluğu'nun bir eyaleti haline gelmiştir. Stratejik bir yerde bulunan, Osmanlı'nın sorunlu Doğu komşusu İran ile sınırdaş olan Van'ın şehirler arasında özel bir yeri vardır. İran ile olan ilişkilerin Van üzerinden yapılıyor olması bu şehrin stratejik önemini artırmaktadır.

Van, 1568-1574 yıllarında "Eyalet" statüsü kazanmış olup 1568-1574 yıllarında livâ tabir edilen 12 sancağa sahipti. Bunlar, Van (Paşa Sancağı), Adilcevaz, Bitlis, Muş, Bargiri, Erciş, Kârgâr, Kesan, Ispayrıd, Ağakis, Nısf-ı Şırvî, Vadi-i Beni Kotur'dur. İran sınırında olması bakımından hem ordunun hareket noktası hem de önemli merkez olan Van'ın idari yapısı bu savaşlar sebebiyle sık sık değişikliğe uğramış, fethedilen yerlerin bir kısmı buraya dâhil edilmiştir. Nitekim daha önce 12 olan sancak sayısı, 1578-1588'de 27'ye yükselmiştir. Bu

tarihte Van eyaletine bağı yeni sancaklar şunlardır: Nizan, Somay, Markavar, Hakkâri, Müküs, Rumi, Albak, Selamas, Hoy-ı Küçük, Ustûn, Tarûn, Zenüs, Bayezid, Güğercinlik ve Kale-i Pesk'dir.

Van Eyaleti'nin idari yapısındaki değışikliler 17. da yüzyılda devam etmiştir. 1609 tarihli Ayn-ı Ali Efendinin eserinde, Van'ın sancak sayısı 13 olarak gösterilmektedir. Bu sancaklar: Van (Paşa Sancağı) Adilcevaz, Erciş, Muş, Bargiri, Kargar, Müküs, Kesani, Ispayrıd, Ağakis, Kotur, Kale-i Beyazid, Berdi ve wacık'tır. Daha önce sancak olan Bitlis, bu tarihte hükümet olarak kaydedilmiştir. 1632, 1641 yıllarında bu sancaklara Kırıkı, Sirvi, Keşab, Şıtak, Albak eklenirken Muş, Ağakis, Bayezid, Berdi ve Ovacık çıkarılmıştır; Bitlis'in hükümet olarak adlandırılan idari yapısı devam ederken Iyzan, Hakkari ve Mahmudi de hükümet statüsüne geçmiştir.

16. ve 17. yüzyıllarda Van şehrinin fiziki yapısı hakkında; şehrin Van Kalesi'nin güney eteğindeki düzlükte kurulmuş olduğu ve etrafında surların bulunduğu söylenilebilir. Bu surların kapıları doğuda Tebriz Kapısı, güneyde İskele Kapısı ve batıda Yalı Kapısı'dır. Yeri, göle yakınlığı ve kuzey tarafının kapalı olmasından dolayı yerleşmeye elverişliydi. Şehrin etrafı bağılık olup, bilhassa 17. yüzyılda sık sık Safevi akınlarından zarara uğramıştır.

Tüm bu süreç içinde Van, kale ve güneyindeki aşağı şehirden ibarettir. Bu alan I. Dünya savaşı sırasında çıkan olaylar yüzünden terk edilmiş ve bir harabe haline gelmiştir. Daha sonra giderek Erek Dağı ile Van Gölü arasındaki ovada gelişerek bugünkü konumuna ulaşmıştır.

3.3 İLÇELERİ

Van iline bağı 13 ilçe bulunmaktadır. Aşağıda bu ilçeler hakkında kısa bilgiler yer almaktadır.

3.3.1 Bahçesaray İlçesi

Van Gölü'nün güneyindeki İhtiyar Şahap Dağları'nın arkasındaki derin vadilerden birinde yer alan ilçenin yüzölçümü 759km'dir. Çevresindeki dağların zirveleri 3500 m'ye ulaşmaktadır. Türkiye'nin en yüksek karayolu geçidi olan Kirapit (3090 m) burada bulunmaktadır.

11. yüzyılda Doğı Anadolu'ya gelen Selçukluların bölge halklarıyla olan ilişkileri nedeniyle bölgenin yerleşim tarihiyle ilgili ilk kayıtlar da ortaya çıkmıştır. Buraya gelen Selçukluların Hınıs Yöresinden geldikleri söylenmektedir. Eldeki bilgiler; ilk Müküs Beyi'nin Abdal Bey olduğunu göstermektedir. Abdal Bey'in en önemli mirası, zamanında gelip geçenlere sığınak ve dinlenme yeri olan Cankurtaran Hanı'dır.

Bahçesaray idari bakımdan Siirt İli Pervari İlçesine bağı Nahiye (bucak) iken, 1964 yılında Van ili Gevaş İlçesi'ne bağlanmış, 1989 yılında ise ilçe olmuştur. Bugün Doğuda Çatak, batıda Bitlis-Hizan, kuzeyde Gevaş, güneyde ise Siirt-Pervari İlçesi bulunmaktadır.

Bahçesaray'ın ilginç bir yanı satrancın yaygın bir şekilde oynanmasıdır. Özellikle yaşlılar arasında sevilen satranç, son yıllarda turnuvalarla özendirilmiş gençler arasında da yaygınlaşması sağlanmıştır.

Ünlü Kürt şairi masal ve destan yazarı Feqiye Teyran'ın (1561-1660) doğduğu köy (werezu) Bahçesaray'da bulunmaktadır. 2010 yılından bu yana, her yıl Feqiye Teyran Festivali düzenlenerek şairi anma etkinlikleri yapılmaktadır.

3.3.2 Başkale İlçesi

İspiriz Dağı eteklerinde, Van-Hakkari yolu üzerinde yolu üzerinde yer alan ilçe, kapladığı alan ile ünlü Zap Suyu'nun yukarı havzasını oluşturmaktadır. İlçenin doğusuna da ise İran sınırı uzanmaktadır. Halkın başlıca geçim kaynağı hayvancılık olmakla birlikte, doğusundan geçen İran sınırı nedeniyle sınır ticareti de önemli bir gelir kaynağı halindedir.

İlk kez Partların Roma sınırında oluşturdukları bir yerleşim merkezi olduğu düşünülen Başkale, 227'den sonra Sasanilerin, 400'lerde Bizanslıların, 645'den sonra ise Arapların etkisi altına girmiştir. Arap egemenliğinden sonra sırasıyla, Sökmenli Devleti, Moğol, Hakkari Beyliği, Timur ve Safevi Devleti Başkale'de egemenlik kurmuşlardır. 1548'de Hakkari Sancağı'nın bir kalesi haline gelmiştir. Eski adı Elbak olan Başkale 1910 yılında Van iline bağlı olan Hakkari Sancağı'nın merkezi iken, 1923 yılında Başkale ismini alarak Van'a bağlanmıştır.

Başkale'ye 6 km. uzaklıktaki kükürtlü sıcak su kaynağı olan Kelegom, hemen ilçenin girişindeki Batkam deresi kenarı ve ilçeden 3 km uzaklıktaki Değirmen Deresi başlıca mesire ve piknik alanlarıdır. Bunun dışında Yanal ve Albayrak köylerindeki kiliseler, Yavuzlar köyündeki peribacaları ve Dereçi köyünde bulunan travertenler görülmeye değer tarihsel ve doğal yerlerdir.

3.3.3 Çaldıran İlçesi

Van ilinin kuzeyinde, yüksek bir plato olan Çaldıran volkanik bir arazi yapısına sahiptir. Doğusunda İran sınırı geçmektedir. Tendürek Dağını aşan Van-Doğubeyazıt yolu bu ilçe merkezinden geçmektedir. İlçe sınırları içinde 64 köy ve 27 mezra geçmektedir.

Eskiden Muradiye ilçesine bağlı bir bucak olan Çaldıran 1987 yılında ilçe haline getirilmiştir. Osmanlı padişahı Yavuz Sultan Selim ile İran Şahı İsmail arasındaki ünlü Çaldıran Savaşı isim benzerliği nedeniyle bu ovada yapıldığı sanılmaktadır.

Arkeolojik araştırmalar ovada İ.Ö. 3000 yılında yerleşilmiş olduğunu göstermektedir. Uygun arazi koşulları olmaması nedeniyle bu yerleşimlerin de daha çok hayvancılıkla geçindiği düşünülebilir. Doğal yapı olarak ilçenin tümü bir yayla durumundadır. Bu yüzden ilçenin başlıca geçim kaynağı hayvancılıktır.

3.3.4 Çatak İlçesi

Van Gölünün güneydoğusunda, meşe ormanlarıyla kaplı dağlık bölgede yer alan Çatak ilçesi akarsuları ve yaylaları ile dikkati çekmektedir. Dağların yükseklikleri 3000 m'yi aşmakta, bu nedenle akarsular derin vadilerden akmaktadır.

İlçe merkezinin 645 yılında bölgeyi ele geçiren Araplar tarafından kurulduğu düşünülmektedir. 1021 yılında Bizans İmparatorluğu, 1071'den sonra Selçuklular, 1100'den sonra Sökmenli Devleti 1243'de Moğollar, 1350'de ise Hakkari Beyliği ilçede hakimiyet

kurmuşlardır. Timur istilasından sonra Safevi egemenliği altına giren yerleşim, Kanuni Sultan Süleyman'ın 1548'deki İran seferi sırasında Osmanlı idaresi altına girmiş ve Hakkari Sancağı'na bağlanmıştır. Eski adı "Şitak" olan ilçe, 1865'de kaza ve 1935'de Van'a bağlı ilçe olmuştur.

İlçenin tarihsel zenginlikleri arasında merkezde bulunan ve 13. yüzyıldan beri kullanıldığı bilinen mezarlık, derin vadi içinde halen kullanılan taş köprüler ve her yıl çok sayıda ziyaretçinin akınına uğrayan yatırlar yer alır. Yöre halkının yaz aylarında ziyaret ettiği "Kani sipi" (beyaz su) denilen piknik alanı ve Çatak çayı görülmeye değer doğal güzellikleri arasındadır.

3.3.5 Edremit İlçesi

Van gölünün güneydoğu kısmında, Van'a sadece 18 km uzaklıkta kurulan Edremit, eski çağlardan bu yana Van'ın en önemli mesire yeri olmuştur. Van Gölü kıyısındaki teraslar üzerine kurulmuş olan ilçe bağ ve bahçeleriyle yeşil bir görünüme sahiptir. Söz konusu bahçelerin Urartu döneminden beri burada yer aldığı sanılmaktadır. Evliya Çelebi de ünlü Seyahatname adlı eserinde Edremit'i şöyle anlatmaktadır. "Kaleden çıkıp Doğuya giderken Edremit'in bağları sağımızda kaldı". Urartu döneminde inşa edilmiş ünlü su kanalı Gürpınar'ın kaynaklarından çıkan suları bu bahçelerin arasından geçerek Van Kalesine ulaşmaktadır. Halk arasında "Şamram Kanalı" olarak bilinen su kanalı, kanal boyunca kayalar üzerine işlenmiş çivi yazılı yazıtlara göre, Urartu Kralı Menua (İ.Ö. 810-785/780) tarafından yaptırılmıştır. Kanal 1950'lerde DSİ tarafından modernize edilmiş haliyle bugün halen kullanılmaktadır.

Edremit'e bir dönem Gümüşdere adı verilmiştir. Yerleşimin adı ise "Edremit" olarak geçmektedir. Evliya Çelebi de 17. yüzyılda yerleşimde Edremit diye söz etmektedir. Şemsettin Sami'nin (1850-1904 Kamus-u A'lam, Tarih ve Coğrafya Sözlüğü) adlı ansiklopedik eserinde de ilçenin adının "Erdemit" olduğu görülmektedir. Bu adın daha sonra Edremit şekline büründüğü anlaşılmaktadır. Hint- Avrupa dillerinde yer, toprak ve arazi anlamlarına gelen "erd" sözcüğü bu adın kökeni olabilir.

Urartu döneminden kalan Şamram Kanalı ilçenin en önemli tarihsel kalıntısıdır. Özellikle Kadembas Mevkiinde kayalara işlenmiş bu kanala ait birkaç Urartuca yazıt yer almaktadır. Kız kalesi denilen yer ve bunun hemen arkasındaki eski duvar kalıntıları burada eski bir kale olduğu izlenimini vermektedir. Yapılan kazılarla İ.Ö. 3000 yılında kurulduğu anlaşılan bir yerleşimin bulunduğu Dilkaya Höyüğü bu ilçe sınırları içinde yer almaktadır.

3.3.6 Erciş İlçesi

Van Gölü'nün kuzeybatısında yer alan ilçe ilin en verimli ovalarından biri üzerinde kurulmuştur. Aladağ'ın derin vadilerinden akan çaylar bu ovayı sulamaktadır.

Doğu Anadolu'nun en eski yerleşimlerinden biri olan Erciş'in adı Assur kaynaklarında "Arzaşku" olarak geçmektedir. Arzaşku, Urartu Kralı Sardur'un burada kurduğu kentin adıdır. Bu adın Urartu Kralı Argişti'nin adından geldiği de söylenmektedir. Ancak Urartu yerleşiminin yeri halen kesin olarak saptanabilmiş değildir. Başka bir düşünceye göre ilçenin adı Bizanslılar Van Gölü için, bu kentin adından dolayı Arsissa adını kullanmaktadır. Eski

Anadolu diline bu ad, “akarsu kenti” anlamına gelen Ars(a)-issa sözcüklerinden gelme olabilir. Bilindiği gibi Erciş İlica çayının göle döküldüğü yerde kurulmuştur.

Yapılan arkeolojik araştırmalar Aladağ’ın obsidyen yataklarının Eski Taş Çağı’ndan beri alet yapımı için kullanıldığını göstermiştir. Van Gölü havzasında kuzeyden gelen halkların önce Erciş bölgesine yerleştikleri düşünülmektedir. Urartu öncesi dönemlere ait kale ve mezarlıklar Erciş’in Demir çağı boyunca bölgenin en önemli yerlerinden olduğunu kanıtlamaktadır. Bu durum daha sonraki çağlarda da sürmüştür. 12. yüzyıla kadar el değiştiren bir kale olması, Erciş’in Ortaçağa kadar önemli bir yerleşim merkezi olduğunu göstermektedir.

İlhanlı beyleri Erciş’in kuzeyindeki Aladağ’ı yaylak olarak kullanmaktaydılar. Ayrıca, Erciş, Tebriz’den Erzurum’a giden ticaret yolu üzerindeki önemli merkezlerden biriydi. 1365-1469 yılları arasında Karakoyunlu’ların egemenliği altında kaldı. Timurun saldırılarından sonra Akkoyunlu hakimiyeti altına girdi. 1503 yılında Şah İsmail’in yönettiği Safevi Devletinin etkisi altına girdi. Bu etki 1514 Çaldıran Savaşı ile son buldu. Bölge 1555 Amasya Antlaşması ile Osmanlı topraklarına dahil edildi.

Erciş’in asıl merkezi bugün Çelebibağı bucağının güneyindeki kaledir. Van Gölü sularının yükselmesi ile halk 1841 yılında gerilere taşınmıştır. İlçe merkezi ise Eganis ya da Akans diye bilinen köyün olduğu bugünkü yere taşınmıştır.

3.3.7 Gevaş İlçesi

Gevaş ilçesi Van Gölü’nün güneybatı kıyısında, Doğu Toroslar’ın bir uzantısı olan Kavuşahap dağlarının etki alanı içinde yer almaktadır. İlçe merkezi bölgenin en yüksek zirvelerinden biri olan Artos (Çadır) Dağı’nın (3650 m) doğu eteklerinde bulunur.

Hişet Kalesi kalıntıları İ.Ö. 8-9. yüzyıllarda Urartuların burada yerleştiğini gösterir. Ortaçağda da kullanıldığı anlaşılan kaleden günümüze sadece bir duvar kalıntısı kalmıştır. Ortaçağ boyunca Van bölgesine de egemen olan güçlü Rışduni Prensiği’nin merkezi olan Gevaş, 639 yılından itibaren Abbasi desteğindeki Ardżruni Hanedanı’nın yönetimine girmiştir. Bu yönetim 1054’de Selçuklular’ın bölgeye yerleşmeleriyle son bulmuştur. İlçenin eski adından da anlaşıldığına göre, 10. yüzyılda Vaspurakan Krallığı’nın merkezi olmalıdır. Bu dönemden günümüze kalan en önemli kalıntı Akdamar Adası üzerindeki Kutsal Haç Kilisesidir. Kilise Vaspurakan Kralı Agig tarafından yaptırılmıştır. Günümüzde Doğu Anadolu’nun önemli tarihsel kalıntılarında biri olarak ziyaretçi akınına uğramaktadır.

Bölgedeki ilk yerleşmenin 1264’de Gevaş’ın 20 km batısındaki Yuva köyünde kurulduğu söylenmektedir. Daha sonra yerleşme İlkçağ’da “Vestiana” denilen bugünkü yerine taşınmıştır. Bu ad Arap ve Osmanlı kaynaklarında “Vostan” ya da “Vestan” diye geçmektedir. Gevaş adının ise “Kiavaş” sözünden geldiği söylenir. Ancak bu sözün anlamı bilinmemektedir.

Akkoyunlu Hanedanı zamanında, özellikle Mir İzzettin Şir devrinde, Gevaş uzun bir barış ve zenginlik dönemi yaşamıştır. Hişet Kalesinin hemen doğusunda yer alan harap haldeki İzzettin Şir Camii ve Külliyesi devrin kalıntılarındandır. Yapı çevresindeki eski mezarlık Celme ya da Halime Hatun Kümbeti ile ayrı bir değer kazanmaktadır. Gevaş Osmanlı yönetimi altında Van sancağına bağlı önemli bir yerleşim birimi olarak varlığını sürdürmüştür.

3.3.8 Gürpınar İlçesi

Van'ın en verimli ovalarından biri de Gürpınar ovasıdır. İlçe 4.063 km² büyüklüğündeki alanıyla Van'ın ve hatta Türkiye'nin en büyük ilçesi durumundadır. Van Gölü'nden Zap suyu vadisine ve buradan İran ve Irak'a giden tarihsel yol günümüzde halen Gürpınar ovasından geçmektedir. Bu yol üzerinde kurulu olan Çavuştepe ve Hoşap Kaleleri bu yolun tarihsel önemini göstermektedir.

Havasor ovasında yapılan arkeolojik araştırmalar burada İ.Ö. 4000 yılından itibaren yerleşildiğini kanıtlamıştır. Van'ın ilk yerleşmelerinden biri olan İremir Höyüğü ilçe merkezinin birkaç km doğusunda yer almaktadır. İlçe merkezinin güneyindeki dağlarda yer alan Tirişin yaylasında saptanan kaya resimlerinin ve Güzelsu'nun güneyindeki Put Köyü mağaralarındaki duvar resimlerinin ne kadar eski oldukları tam olarak bilinmemektedir.

Birçok medeniyete sahne olan Gürpınar, 16. yüzyılda Hakkari sancağına bağlıydı. 1936 yılında Kığzı köyünde ilçe olmuş, ancak kısa bir süre sonra Kırgeçit (Kasrik) köyüne taşınmıştır. 1954 yılında yeniden eski yerine taşınmıştır.

Gürpınar, adını ilçenin 3 km güneyindeki Faki Musa tepesinin altındaki bol ve berrak suyu olan pınardan almaktadır. Bu kaynak Gürpınar ilçe merkezi ve mahallelerinin, Gevaş'ın Edremit'in ve Van il merkezinin su gereksinimini karşılamaktadır. Büyüklüğü 190 km² olan Havasor ovası doğusundaki Zerneğ Boğazı ile 180 km² büyüklüğündeki Güzelsu ovasında ayrılır. Her iki ovada sulak ve verimlidir. Boğazda kurulan Zerneğ barajı 1991 yılında inşa edilmiştir.

3.3.9 Muradiye İlçesi

Çaldıran ile Muradiye ovalarını birbirine bağlayan boğazın güney çıkışında kurulan ilçe merkezi Van Gölü'nün kuzey ucuyla İran sınırı arasında 1.087 km²'lik bir alanı kaplamaktadır.

Van Gölü'nün kuzeyinde, İsabey, Pirreşit ve Muradiye dağlarıyla çevrili olan İ.Ö. 3000'lerden itibaren yerleşmeler kurulduğu bilinmektedir. Burası Ortaçağ'da Bargiri olarak bilinmektedir. İlçe merkezinin ortasındaki kayalık tepe üzerinde tarihsel bir kale yer almaktadır. Bu kale aslında 1510 yılında İran Şahı İsmail tarafından yeniden düzenlenen ve Kaldehar Kalesi diye anılan bir Urartu Kalesi'dir. 1514 yılındaki Çaldıran Savaşında İran ordusunu yenilgiye uğratan Yavuz Sultan Selim'in İstanbul'a gönderdiği Şah İsmail'e ait taht ve hazinelerin bu kalede bulunduğu rivayet edilmektedir. Kale ve çevresindeki Urartu kalıntıları oldukça geniş bir alana yayılmaktadır. Bu durum kalenin Urartu dönemindeki önemine işaret etmektedir. Tarih boyunca buradan geçen ticaret yolları nedeniyle yerleşmenin önemi günümüze kadar korunmuştur.

Bendi Mahi Çayı'nın suladığı geniş Muradiye ovası tarıma elverişlidir. Bunun yanında bölge ekonomisinde baskın olan hayvancılık Muradiye ekonomisinde önemli bir faktördür. Bölgeye gelen yerli ve yabancı turistlerin görmeden geçmediği uğrak yerlerinden biri olan Muradiye Şelalesi, ilçe merkezinin sadece birkaç km kuzeyindedir. Kale üzerinde yer alan türbeler, ilçenin batısındaki Şeytan Köprüsü ve kayalık yamaçta bulunan Aziz Stephanos Şapeli, güneyde ise Bendi Mahi Çayı üzerinde yer alan, aynı adla anılan taş köprü eskiden kervanların geçtiği tarihsel yapılardandır.

3.3.10 Özalp İlçesi

Bölgedeki ilk ilçe merkezi Mahmudiye adıyla bugünkü Saray'da kurulmuş, 1948 yılında eskiden “Kargali” diye anılan Özalp'e taşınmıştır. İlçede halen bu adla anılan bir mahalle bulunmaktadır. Yapılan arkeolojik araştırmalar, ilçe sınırları içinde İ.Ö. 3000'lerden beri yerleşildiğini kanıtlamaktadır. İlçede halk arasında “Gort” diye anılan yerde yapılacak çalışmalar yerleşim tarihi açısından yeni bilgiler ortaya koyacaktır.

3.3.11 Saray İlçesi

Saray ilçesi Van ilinin en doğusunda, İran sınırına 4 km uzaklıkta bir ilçe merkezidir. Burada bulunan Kapıköy sınır kapısından Türkiye ile İran arasındaki demiryolu hattı geçmektedir.

Bazı kaynaklarda adı Serav olarak geçen ilçenin ilk kuruluş yerinin 1 km kadar kuzeydeki “Yusufpiti” denilen yerde olduğu söylenmektedir. Ancak burada bugüne kadar herhangi bir bilimsel çalışma yapılmamıştır. İlçenin güneyindeki Yeşilaliç köyü yakınlarında bir Urartu kalesinin yer aldığı kayalık tepe yamacında bir kaya nişi yer almaktadır. Van'daki birkaç Urartu Kutsal alanından biri olması bakımından önem taşıyan yerli halk arasında Taşkapı ya da Derge-i Aşot (Aşot Kapısı) adıyla anılmaktadır. Niş içindeki yazıttan bu kale ve kutsal alanın Urartu Kralı İşpuini ve oğlu Minua tarafından inşa ettirildiği anlaşılmaktadır. Yeşilaliçin 30 km kadar doğusunda ise bir kaya sığınağı çevresinde kayalara çizilmiş hayvan figürleri bilinmektedir. Ancak bu figürlerin ne kadar eski olduğu konusu tartışmalıdır.

Saray'ın 1869 tarihinde “Mahmudiye” adıyla Van'a bağlı bir ilçe olarak kurulduğu bilinmektedir. 1948 yılından sonra Özalp'e bağlı bir bucak olan Saray, 1990 yılında ise yeniden ilçe haline getirilmiştir. İlçe merkezi yaklaşık 45 km² büyüklüğündeki verimli Saray ovasının ortasında yer almaktadır.

3.3.12 Tuşba İlçesi

Tuşba ilçesi 06/12/2012 tarihinden resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı yasa kapsamında, Van belediye sınırlarında yer alan mahallelerinin bir kısmını içine alarak 30 Mart 2014 seçimlerinden sonra fiili olarak kurulmuştur.

3.3.13 İpekyolu İlçesi

İpekyolu ilçesi 06/12/2012 tarihinden resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı yasa kapsamında, Van belediye sınırlarında yer alan mahallelerinin bir kısmını içine alarak 30 Mart 2014 seçimlerinden sonra fiili olarak kurulmuştur.

3.4 TURİZM VE KÜLTÜR

3.4.1 Taşınmaz Kültür Varlıkları

Van kalesi: Van ilinin en önemli değerleri arasında yer alan Van kalesi, Urartu kralı I. Sarduri tarafından M.Ö 840-825 yılları arasında yapılmıştır. Van ili sınırları içerisinde yer alan Van Kalesi, merkeze 5 km uzaklıkta bulunmaktadır.

Akdamar Adası ve Kilisesi: Van'ın Gevaş ilçesi sınırları içerisinde yer alan Akdamar Adası üzerinde yer almaktadır. Bir Ermeni mimari simgesi olan kilise, ilk yapıldığında saray kilise olarak kullanılırken daha sonra, manastır kilisesine dönüştürülmüştür.

Hoşap Kalesi: Hoşap kalesi Van'ın Gürpınar ilçesinde yer almakta olan kale, Urartu mimarisini simgelemektedir.

Bartholomeus Kilisesi: Van'ın Başkale ilçesinde yer almakta olan Bartholomeus Kilisesi, tahminen 13.-14. Yüzyılda yapılmıştır.

Hüsrev Paşa Camii: Eski Van'ın Orta kapı Mahallesinde bulunan camii, türbe, medrese ve imaretten oluşmaktadır. Van Beylerbeyi Köse Hüsrev Paşa tarafından 1567 yılında yaptırılmıştır.

Kaya Çelebi Camii: Eski Van'ın Ortakapı Mahallesi'nde surlara yakın bir yerde bulunmaktadır. Vakfiyesine göre Kaya Çelebi Zade Koçi Bey tarafından 1660 tarihinde yapımına başlanmış, ancak Koçi Bey'in idam edilmesi üzerine 1663 yılında, Cem Dedemoğlu Mehmet Bey tamamlattır.

Yedi Kilise: Van merkeze bağlı Yukarı Bakraçlı Köyü'nde yer almakta olan kilise, Ereğ dağının eteklerine kurulmuştur.

İzzettin Şir Camii: Van'ın Gevaş ilçesinde bulunan camiinin Van ve Hakkari hakimi İzzettin Şir tarafından yaptırıldığı kabul edilmektedir.

Altınsaç Kilisesi: Van'ın Altınsaç köyünde bulunan kilise, Van gölüne bakan bir vadinin eteğine kurulmuştur. 13. Yüzyılda yapıldığı tahmin edilen kilisenin manastırları günümüze kadar kalamamış olsa da kilise halen mevcuttur.

Meher Kapı: Tuşba'nın II. başkenti olan Rusahinili'nin 600 m. batısında bulunmaktadır. Meher'in kelime manası "aydınlatan" anlamına gelmektedir. Diğer anıtsal kaya kapılarında olduğu gibi bu kapıdan Tanrı Haldi'nin bir ışık demeti içinde çıkacağına inandığı için bu isimle anılmıştır.

Adır Adası ve Lim Manastırı: Van gölünün Adır Adasında bulunmakta olan manastır, Saint Georges Kilisesi, Saint Sion Şapeli, papaz okulu, keşiş hücreleri. Misafirhane ve limandan oluşmaktadır. Bunlardan günümüze kısmen de olsa, ulaşanlar Kilise ve şapeldir.

Şeytan Köprüsü: Ortalama 15,5 metre uzunluğunda, 3 metre genişliğinde ve yerden 17-18 metre yüksekliğindedir. Kemer yayının batı ucu doğrudan ana kayaya tutturulmuş, doğu ucu ise andezit taşlarla örülmüştür. 19. yüzyılda inşa edilen köprü, Muradiye ilçesindedir. Bend-i Mahi Çayı'nın üzerine kurulmuştur.

Muradiye Şelalesi: Muradiye ilçe sınırlarında yer almaktadır. Van merkezine 80 km uzaklıktadır. Adını Bağdat seferine çıkan Osmanlı Padişahı IV. Murat'tan almıştır. Tendürek Dağı'ndan beslenen Bend-iMahi çayı üzerindedir. Şelalenin yüksekliği 50 metredir.

Gevaş Halime Hatun Kümbeti: Gevaş İlçesi'ndeki Selçuklu Mezarlığı'nın doğu tarafında bulunmaktadır. Giriş kapısı üzerindeki kitabesine göre Melik İzzeddin tarafından 1335 tarihinde, kızı Halime Hatun için yaptırılmıştır.

Çavuştepe Kalesi: Van'ın Gürpınar İlçesi'ne bağlı Çavuştepe Köyü'nde yer almaktadır. Bol Dağı silsilesinin batı ucunda kurulmuş olan kale, aşağı ve yukarı kalelerden oluşmaktadır. Kale, II. Sarduri tarafından M.Ö. 764-734 tarihleri arasında yaptırılmıştır. Kurucusuna izafeten kale, Sardur'un şehri anlamında "Sardurihinili" olarak adlandırılmaktadır.

Ulu Cami: Eski Van şehrinde Tebriz Kapı ile iskele kapı arasında yer almaktadır. Yapının Selçuklu döneminde yapıldığı anlaşılmıştır. Günümüze ulaşmasa bile, süsleme ve mimari özellikleri bakımından oldukça hususiyetli iç mekân eski resimlerinden anlaşılmaktadır. Süslemeler iç mekân duvarlarından, mihrapla ve dış cephedeki taç kapıda yoğunlaşmıştır. Tuğla ve alçıdan yapılmış süslemeler geometrik, bitkiler ve yazı örneklerinden oluşmaktadır. Bugün minaresi ile temel seviyesinde duvarları mevcut yapının Van'da Selçuklu izlerini göstermesi açısından önemi büyüktür.

Kızıl Cami: Eski Van'ın doğusunda Tebriz kapı mahallesinde bulunmaktadır. Sinaniye Cami veya Tebriz kapısı Camisi olarak da adlandırılmaktadır. Bugünkü caminin minaresi Selçuklu döneminden, cami kısmı ise, Osmanlı devrinden kalmadır. Üzerinde kitabe bulunmadığından hangi tarihte yapıldığı belli değildir.

Horhor Camii: Eski Van'ın Horhor bahçelerine yakın bir yerinde yer almaktadır. Kitabesi ve Vakfiyesi bulunmadığından hangi tarihte ve kim tarafından yaptırıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Mimari özelliklerine bakarak, Osmanlı devrinde muhtemelen XVIII. yüzyılda yapılmış olduğu sanılmaktadır.

Kethüda Ahmet Cami: Eski Van'ın kuzeybatı tarafında, Horhor Camii ile Ulu Camii arasında yer almaktadır. Kitabesi bulunmadığından kim tarafından ve hangi tarihte yaptırıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Ancak mimari durumuna bakarak XVIII-XIX. yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

Şeyh Abdurrahman Baba Mescidi Ve Türbesi: İç Kale'nin oturduğu kayalığın kuzey yamacında Analıkız yerel adıyla anılan Urartu tapınağı yakınında bulunan ziyaret yeri, Şeyh Abdurrahman Baba'ya aittir.

Abdurrahman Baba Türbesi: Sekizgen bir planda kümbet biçiminde yapılmış Abdurrahman Baba Türbesi, doğudaki kenarı ile mescitle birleşmektedir. Son cemaat yeriyle aynı seviyedeki zemin üzerine oturtulmuş türbenin taşkın yuvarlak kemerli kapısı kuzeydoğuya açılmıştır. Üzerinde yazıları kısmen silinmiş Arapça bir kitabe mevcuttur.

Galip Paşa Türbesi: Van'da görevli iken ölen Osmanlı Paşası için yapılan bu türbe kümbet biçimindedir. Türbe dıştan sekizgen, içten daire planlıdır. Beyaz kireç taşıyla inşa edilmiştir.

İkiz Kümbetler: Eski Van sur duvarları dışında Kaya Çelebi Camisi'nin güneybatısında Orta Kapı Mezarlığı'nın içerisinde yer almaktadır. Kümbetlerden biri 1789 yılında ölen Van Beylerbeyi Teymur Paşa'ya, diğeri 1796 yılında ölen kardeşi Ahmet Paşa'ya aittir.

Surb Sahak Kilisesi: Tebriz Kapısı yakınında bulunan kilise günümüze nispeten sağlam durumda ulaşmıştır. Dikdörtgen planlı yapı batıda narteks bölümü, ortada naos, doğuda derin bir apsis ve iki yanındaki pastoforion hücrelerinden meydana gelmektedir. Orta mekân tromplarla geçilen tek kubbe; iki katlı pastophorion hücreleri ve narteks beşik tonozlarla örtülmüştür. Beş kenarlı apsisin her yüzü üstte sivri kemerli kör nişlerle teşkilatlandırılmıştır.

Surb Stephanos Kilisesi: Surb Vardan Kilisesi'nin batısında yer alan yapı, doğu batı doğrultusunda dikdörtgen planlı ve naos kısmı pandantif geçişli kubbe ile örtülüdür. Yarım daire şeklindeki apsisin iki yanında dikdörtgen planlı ve iki katlı pastophorion hücreleri bulunmaktadır. Duvarlar kum ve kireç taşı ile örülmüştür. Kubbe ve tonozlarda tuğlaya yer verilmiştir.

Miri (Arpa) Ambarı: Eski Van şehrinin kuzeyinde kalenin oturduğu kayalıklara yaslanan ambar, Osmanlı döneminde muhtemelen XVII-XVIII. Yüzyıllarda inşa edilmiştir. Günümüzde kendi haline terk edilmiş ve sadece duvarları ayakta kalmıştır.

Mustafa Dilaver Evi: Van il merkezinde Selim Bey Mahallesi, Eski Kale Yolu üzerinde yer almaktadır. Ev, 1907 yılında yapılmış olup 1915'de üst katı yıkılınca 1918'de aynı plan şemasına göre tekrar inşa edilmiştir. Yapıda su basman seviyesine kadar moloz taş, diğer kısımlar kerpiç, iç döşeme ve örtü ahşap malzeme ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yapının cephesinde süsleme maksatlı tuğlalar kullanılmıştır. Güney cephesi her iki kata açılmış pencereler ve ortadaki dışa taşınatlı köşkle hareketlendirilmiştir. Alttaki kapı ve bunun üzerinde yer alan köşkün iki yanında altlı üstlü ikişer pencere yer almaktadır. Bu pencereler tuğladan yapılmış sivri kemer alınlıklıdır. Alınlıklarına tuğlaların değişik dizilmeleri ve üsttekilerin ortasına ay-yıldız motifleri yerleştirilmesi ile süslemeler yapılmıştır. Van'ın sivil mimarisini yansıtan önemli örneklerden biri olmasına rağmen bugün oldukça harap ve büyük ölçüde yıkılmış durumdadır.

Çarpanak Adası Saint Jean Manastırı: Adanın kuzey tarafında kurulmuş olan Ktouts manastır kompleksi St. Jean'a atfedilen bir kilise ile batısındaki jamaton ve kuzey doğusundaki şapelden meydana gelmektedir. Manastır yapıları, Van merkez ilçesinin 24 km. kuzeybatısında bulunan Dibekdüzü (Anavank) Köyü mevkiindeki Taşburun yarımadasının 750 m. açığında yer alan Çarpanak Adası'nda kurulmuştur. Ünlü Saint Jean Manastırı'nı (Ktouts-Ktuc) üzerinde barındıran Çarpanak Adası, IX. yy.a kadar Ermeniler tarafından Tchakatan adıyla bilinmiş, bu yüzyıldan sonra bir 166 grup meleşin buraya indiğine dair inanişaya dayanarak Ktouts (grup-küme-sihirli nokta) ismiyle anılmıştır.

Bahçesaray-Saint Georges Manastırı: Bu manastır eski Bahçesaray-Gevaş yolu üzerindedir. Yapılar, Agirof sıra dağlarının (3400 m.) güney yamacındaki Ağzı Gedik Geçidi'nin (3250 m.) eteğinde bulunan 2400 m. yüksekliğindeki küçük bir taraça üzerinde kurulmuştur. Yapılara, Bahçesaray'dan kuzeydoğuya doğru yapılan ve Sündüz Çayı'nı takip eden dört saatlik zorlu bir yürüyüşle ulaşılmaktadır.

Bahçesaray Elmayaka Köyü St. Femmes Manastırı: Bu manastır Bahçesaray ilçesinin 8 km. güneybatısında yer alan Elmayaka (Sipkas) Köyü yakınlarında bulunmaktadır. Köyün kuzeybatısına doğru uzanan bir vadi içinde inşa edilen manastır yapılarına, köyden sonra yaklaşık bir saatlik yürüyüşle ulaşılabilir.

Ünlüce Köyü Saint Sauveur Manastırı: Bu manastır, Bahçesaray'ın 7 km. güneydoğusunda yer alan Ünlüce Köyü (Mezra Şeyhan) yakınlarında bulunmaktadır. Eski yayınlarda Arınç Deresi yakınında bulunan Atitzans Köyü'nün 2 km uzağında olduğu kaydedilmektedir.

Ancak, bölgede bu isimde bir köye rastlanmamıştır. Ünlüce Köyü'nün kuzeyinde uzanan dik bir vadi içindeki yapılarla, bir saatlik yürüyüşle ulaşılmaktadır.

Bahçesaray Bağcılar Köyü Ketchavavank Manastırı: Manastır yapıları Van'ın Bahçesaray ilçesinin 13 km. güneyinde yer alan Bağcılar (Kıçaf) Köyü'nde bulunmaktadır. Oldukça bozuk bir karayoluyla gidilebilen köyden sonra, batıya doğru uzanan vadi boyunca yapılan bir saatlik yürüyüşle ulaşılabilmektedir.

Mir Hasan Veli Medresesi: Bahçesaray'ın girişinde mezarlık içerisinde bulunan medrese Mir Hasan Veli tarafından XVI. yüzyıl içerisinde yaptırılmıştır. Biri 1737, diğeri 1858 olmak üzere iki onarım kitabesi bulunmaktadır.

Kırmızı Köprü: Bahçesaray-Hizan yolu üzerinde, Müküs çayına kurulmuş olan köprünün kesin yapım tarihi belli değildir. Yöredeki imar faaliyetlerine bakarak, XVI.-XVII. yüzyıllarda yapılmış olabilir. Doğu batı doğrultusunda uzanan köprü, tek gözlü, yolunun eğimli olduğu köprüler grubuna girmektedir. Köprünün tek gözü, sivri kemerli olup, tuğla malzeme ile gerçekleştirilmiştir. Köprünün iki yanında birer oda yer almaktadır. Duvarlar kaba yontu taşlarla örülmüştür. Köprü günümüzde sağlam ve kullanılabilir durumdadır. 2004 yılında restore edilmiştir.

Saint Croix (Aparank) Manastırı: Bu manastır Bahçesaray'ın güneybatısında, Siirt il sınırı yakınındaki Veras (Kayaş) Köyü'nde bulunmaktadır. St. Astuacacın ve St. Stephanos Kiliseleri ile St. Arakelok şapeli, jamatun, köy kilisesi ve bir çeşmeden oluşmaktadır.

Saint Astuacacın Kilisesi: Manastırın çekirdeğini oluşturan St. Astuacacın kilisesi 12,50 x 8,50 m. ölçülerinde, doğu-batı doğrultusunda uzanan içten serbest haç, dıştan dikdörtgen bir plan şemasına sahiptir (Çizim: 28/A). Batıda bulunan altı basamaklı merdiven sayesinde yükseltilmiş anıtsal bir kapıdan girilmektedir. Düz atkı taşının üzerinde 1629 tarihli bu kapının da yapıldığı onarım kitabesi yer almaktadır. Mukarnaslı bordürün oluşturduğu sivri kemer kapıyı üstten kuşatmaktadır. Alınlığın üstünde yuvarlak kemerli bir pencere açılmıştır.

Saint Arakelok Şapeli: Ana kilisenin kuzey duvarına bitleştirilen bu şapel de 3,00 x 9,00 m. ölçüleri ile basit bir hücre şeklinde tasarlanmıştır. (Çizim: 28/C) Astuacacın Kilisesi'nden girilen şapelin doğusunda asimetrik iki küçük nişli, içten yarım daire şekilli bir apsisi mevcuttur. Yapı malzemesi ve tekniği güneydeki kilise ile aynı özelliğe sahiptir. Süslemesi yoktur.

Andzghonts Manastırı Kilisesi: Yöre halkının Meryem Kilisesi veya Dira Ancuğus adıyla andığı manastır kilisesi Bahçesaray'ın güneydoğusunda, Müküs Çayı'nın 75 m. yukarısında bir tepe üzerinde bulunmaktadır. Yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Thierry, Lalayan'ı kaynak göstererek, kilisenin 1676'da Ter Houhannes zamanında bir hayırsever tarafından restore edildiğini belirtmektedir. 12.-14. yüzyıllardan kaldığı kabul edilen manastır, 1805 yılında yanmış, bu tarihten sonra terk edilmiştir.

Saint Jacques Kilisesi: Bahçesaray ilçe merkezinin yaklaşık 1 km. güneybatısında yer alan kiliseye stabilize bir yolla ulaşılmaktadır. Nispeten düz bir arazide kurulduğundan halk arasında Deşt Kilisesi olarak anılmaktadır. Üzerinde kitabesi olmayan yapının, Lalayan'nın katalogunda 17. yüzyılda kullanıldığına göre inşasının bu tarihten önce olduğu kabul edilmektedir.

Kırmızı Camii: Bahçesaray'ın Kale Mahallesi'nde bulunan ve ne zaman yapıldığı bilinmeyen camii, değişik dönemlerde genişletilmiş üç aşamalı bir yapı evresine sahiptir. Kitabesi ve vakfiyesi olmadığından tarihi süreç göz önünde tutularak 17. yüzyıldan kaldığı ve Müküs beylerinden birisi tarafından yaptırıldığı sanılmaktadır.

Şeyh Şemseddin Camii: Bahçesaray'ın Güney Yamaç Köyü'nde bulunan camii, kitabesine göre 1709 tarihinde yapılmıştır. Meyilli bir arazi üzerinde, iki katlı olarak planlanan yapı 1915'de isyan ve işgal sırasında yanmış, daha sonra birinci kat yenilenmiştir. Camide, birisi avlunun giriş kapısı üzerinde, diğeri harimin güney cephesinde olmak üzere iki kitabe bulunmaktadır.

Mehmet Çavuş Türbesi: Zaviyenin 20,00 m. kuzeydoğusunda bulunan ve Mehmet Çavuş Kümbeti adıyla anılan türbe de harabe halindedir. İki katlı mezar anıtının gövdesi yıkılmış, kriptasının bir bölümü günümüze ulaşabilmiştir. Dıştan kenarları 3,40 m. sekizgen, içten 5,35 m. çapında silindirik bir planda yapılmış, üzeri kubbe ile örtülmüştür. Kuzeyde bir kapısı, doğu ve batıda mazgal pencereleri bulunan cenazeliğin içinde moloz ve iskelet yığınları mevcuttur. Kapı ekseninde, cesetlerin konulması amacıyla yapıldığı sanılan ve katakompları hatırlatan 0,75 m. yüksekliğinde, 2,20 x 0,80 m. ölçülerinde bir seki yer almaktadır. Kripta moloz taşlarla örülmüş, içten kireçle sıvanmıştır.

Pizan Hüsrev Bey Medresesi: Pizan Köyü'nde, kalenin doğusunda eğimli bir arazi üzerinde bulunan medrese, giriş kapısı üzerindeki kitabeye göre, 1653 yılında Hüsrev Paşa tarafından yaptırılmış. Güneybatıdaki sol kanadın sonradan eklendiği ve oğlu Süleyman Paşa'nın eseri olduğu kanaati yaygındır.

Hüsrev Paşa Türbesi: Pizan Köyü'nün güneyinde, kalenin güneybatısındaki yamaçta bulunan türbenin Hüsrev Paşa adına yapıldığı kabul edilmektedir. İçindeki altı mezardan 1663 tarihli olanı Hüsrev Paşa'ya; diğerleri oğlu Süleyman Paşa, amcası ve akrabalarına aittir.

Pizan Kalesi: Kale, Pizan köyünün kuzeyinde sarp kayalardan oluşan yüksek bir tepe üzerine kurulmuştur. Doğu-batı doğrultusunda uzandığı gözlenen, ancak tam planı çıkarılamayacak derecede tahrip olan kale araziye uydurulmuş yamuk bir şemaya sahiptir. Güney ve batı surları ile güneybatı köşesindeki burç kısmen ayaktaadır.

Yukarı Türbe: Hüsrev Paşa Türbesi'nin batısında, yamacın tepesinde yer alan bu yapının ne zaman yapıldığı ve kime ait olduğu bilinmemektedir. Ancak diğer türbe gibi Pizan'ın kuruluşundan sonraki bir tarihten, 17. yüzyılın ikinci yarısından kaldığı sanılmaktadır.

Başkale Albayrak Köyü Saint Bartholomeus Manastırı: Manastır yapıları Van'ın Başkale ilçesine bağlı Albayrak Köyü'nde bulunmaktadır. Eski yayınlarda Deir Köyü olarak geçen bu yerleşimin ismi önce Şikefti olarak değişmiş, sonra Zapbaşı olmuş ve son ismini Albayrak olarak almıştır. Günümüzde Başkale'ye bağlı bir köy yerleşimidir. Manastır, Büyük Zap Suyu'nun (Avareş-Karasu) kaynağına yakın geniş Altıgelin (Şekbükan) Vadisi'ne bakan köyün içindeki bir tepe üzerinde kurulmuştur. Başkale İlçesi'nin 23 km. kuzeydoğusundaki Albayrak Köyü, Van il merkezine 110 km. uzaklıktadır ve ulaşım Van-Hakkâri karayolu ile sağlanmaktadır.

Yanal (Soradir) Kilisesi: Başkale'nin Yanal köyünde bulunmaktadır. St. Ejmiacin adına yapılan kilise, 7.-9. yüzyıllara tarihlendirilmektedir. Merkezi kubbeli, dörtlü yonca yaprağı planlıdır. Doğu batı doğrultusunda daha uzun tutulmuş kilisenin orta mekânı karşılıklı ikişer kemerin kesişmesiyle oluşturulmuş kaburgalı bir kubbeye örtülmüştür.

Kübik Köyü Kümbetleri: Çaldıran İlçesine bağlı Kübik köyünün 3 km uzağında mezarlık içerisinde bulunmaktadır. Kitabesi bulunmayan yapıların XVII. Yüzyıl ortalarında inşa edildikleri tahmin edilmektedir.

Çatak Korulu Köyü Albıçak Manastırı: Albıçak (Cunik) Manastırı, Çatak İlçesi'nin 16 km. batısında yer alan Korulu Köyü'nün (İninin) Albıçak (Cunik) Mezrası'nda bulunmaktadır. Manastır yapıları etrafında oluşan bu mezra, Bahçesaray ile Çatak İlçesi'ni birbirinden ayıran Kepçe Dağı'nın (Arnos Dağı-3550 m.) doğusunda ve kaynağını bu dağdan alan Seksek Deresi'nin kuzey yamacında kurulmuştur. Çatak-Pervari karayolunun 5. kilometresinden batıya doğru ayrılan Çose yol, Kepçe Dağı'na doğru yükselen sarp ve derin vadi boyunca 11 km. devam etmekte ve Albıçak Mezrası'na ulaşmaktadır.

Çatak Köprüsü: Çatağın girişinde, ilçenin ortasından geçen çay üzerinde yer alan köprü, kuzeydoğu-güneybatı istikametinde uzanmaktadır. Köprü'nün üzerinde Ermenice kitabeler bulunmaktadır. Kitabeler çözümlenemediği için hangi tarihte ve kim tarafından yapıldığı bilinmemektedir. Ancak XVII-XVIII. yüzyıllar içerisinde Osmanlı devrinde yapılmış olduğu tahmin edilmektedir.

Hurkan Köprüsü: Çatak suyu üzerinde, Çatak-Narlı yol ayrımında bulunmaktadır. XVII-XVIII, yüzyıllara tarihlendirilmektedir.

Zeril Köprüsü: Çatak yakınlarındaki Zeril suyu üzerinde kurulmuş olan köprü'nün kesin tarihi belli değildir. XVII-XVIII. yüzyıllarda yapılmış olabileceği tahmin edilmektedir.

Sortikin (Surp Tigin) Kilisesi: Çatak ilçe merkezinin 11 km. kuzeyinde bulunan Sortikin (Elmalı) Kilisesi, adını bu köyden almaktadır. Asıl adı ve tarihi bilinmezken, köyün de Surp Tigin veya Sev Tigin olması gerektiği öne sürülür. Plan ve mimari özelliklerine göre, 10. yüzyılda yapıldığı sanılmaktadır.

Dery Kilisesi: Çatak'ın güneyinde, Hurkan Köprüsü yakınında halkın Dir (Dery) Vadisi adını verdiği alanda küçük bir mezarda bulunan kilisenin özgün adı bilinmemektedir. Üzerinde yazıtı olmayan yapının mimari özelliklerine göre 16. yüzyılın ikinci yarısından kaldığı sanılmaktadır.

Hiris (Meryem Ana Ve Trinite) Kiliseleri: Çatak'ın kuzeyinde Çatak Çayı'nın sağ kıyısında küçük iki kilise bulunmaktadır. Halk arasında Hiris Kiliseleri adıyla bilinen yapılardan büyük olanına araştırmacılar Meryem Ana Kilisesi adını vermişlerdir. Bu yapılarında diğerleri gibi 17. yüzyıl sonlarında yapıldığı sanılmaktadır.

Hişet (S. Etienne) Kilisesi: Çatak Çayı'nın güneyinde, hapishanenin üst tarafında etrafi mezarlıkla çevrili bir tepe üzerindedir. Halk arasında Hişet Kilisesi olarak bilinen yapıya araştırmacılar kuruluş efsanesine göre Aziz Etienne Kilisesi adını vermişlerdir. Bölgesel Hıristiyan yazmalarında başlangıcın 3. yüzyıla kadar uzandığı söylenirse de, mimari üslubuna göre 17. yüzyılın sonlarından kaldığı kabul edilmektedir.

Anonim (Kara Yusuf, Zortul) Kümbeti: Anonim kümbet, Erciş'in dışında, ilçe merkezine yaklaşık 5 km. uzaklıkta bulunmaktadır. Erciş – Patnos yolundan ayrılan stabilize bir yol ile kümbetin yakınına ulaşılmakta; buradan da tarlaları geçerek yapıya varılmaktadır.

Erciş Kadem Paşa Hatun Kümbeti: Erciş'in çıkışında yolun kenarında yer alan kümbet, kitabesine göre 1458 yılında Karakoyunlular'dan Cihan Şah zamanında Büyük Emir Rüstem

Bey tarafından Emir Yar Ali, Şah Mustafa, Şah Sevik, Şah Ali ve anneleri Kadem Paşa Hatun için yaptırılmıştır.

Çelebibağı Mezarlığı: Erçiş'in Çelebibağı kasabasında bulunan eski mezarlıkta 1992-1995 yılları arasında Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam'ın bilimsel sorumluluğunda yapılan kazı çalışmaları sırasında ikisi kare planlı, biri sekizgen diğeri de tuğladan olmak üzere dört anıtsal mezar ile bir çok mezar taşı ortaya çıkartılmıştır. **Kuzey Mezar Anıtı:** Başlangıçta mihrabından dolayı mescit adı verilen yapı, kuzey-güney doğrultusunda, 6,40 x 5,90 m. ölçüleriyle dikdörtgen bir plana sahiptir. 0,70-0,90 m. kalınlığındaki duvarlardan ancak temel seviyesindeki iki taş sırası günümüze ulaşabilmiştir. Kuzeydoğu köşede 0,80 m. genişliğinde bir kapıyla iç mekâna inilen iki basamaklı merdiven yer almaktadır. Kazı sırasında kapının, eşik veya sövesine ait olduğu sanılan çürümüş ahşap parçalarına rastlanmıştır. **Güney Mezar Anıtı:** Selçuklu Mezarlığının güneyinde yer alan ve konum yönüne göre adlandırılan Güney Yapısı 4,30 x 4,30 m. ölçüleriyle tam kare planlıdır. Diğerleriyle aynı teknikte örüldüğü görülen duvarlarla günümüze ulaşabilen kısımları iki taş sırasından ibarettir. Doğu duvarı 0,90 m. diğerleri 0,70 m. kalınlığındadır. Doğu duvarının kuzey köşesinden 0,70 m. genişliğinde bir kapı ile iç mekâna geçilmektedir. Yapının zemini düzgün taş döşemelidir. Doğu-batı doğrultusunda blok taşlardan yapılmış farklı büyüklükte iki lahit bulunmaktadır. Lahitlerin zemin seviyesindeki prizmal kapakları vaktiyle defneciler tarafından kaldırılarak mezar talan edilmiştir. Kuzeydeki lahitin kapağı tamamen, güneydekinin ise kısmen tahrip olmuştur. Üzerlerinde süsleme ve yazı unsuru yoktur. **Sekizgen Planlı Mezar Anıtı:** İçten ve dıştan sekizgen planlı olan yapı, diğer mezar anıtlarının batısına yerleştirilmiştir. Küçük ölçekli yapının duvar uzunluğu dıştan 1,70 m. kalınlığı ise, 0,70 m.dir. Düzgün taşlarla döşenmiş zemin seviyesinden, yapıya girişi sağlayacak kapı açıklığı veya merdiven izine rastlanmamıştır. İç kısımda daha üst seviyede sonradan yapılan ve hafriyat sırasında kaldırılan basit çocuk mezarından başka lahit veya sanduka mevcut değildir. Yapının duvarları iki taş sırasına kadar restore edilerek üzerleri sıkıştırılmış toprakla kapatılmıştır. **Tuğla Örgülü Mezar:** 1994 yılında, başucundaki sütun biçimli şahidenin etrafı temizlenirken ortaya 190 çıkarılan tuğla mezar odası, yöredeki mezar anıtları içinde tek örnek durumundadır. Bir bölümü toprak üzerinde kalacak şekilde inşa edilen mezar 2,20 x 0,65 m. iç ölçülerinde dikdörtgen planlıdır.

Haydar Bey Kümbeti: Horasan erlerinden birisi olduğuna ya da Hoca Ahmet Yesevi Hz'nin neslinden geldiğine inanılan Haydar Bey'in kümbeti aynı adı taşıyan köyün mezarlığında bulunmaktadır. Ancak bugün ziyaret edilen türbe yeni yapılmıştır. Asıl kümbet mezarlığın kuzeyinde yer almaktadır. **Haydar Bey Köprüsü:** Eski Erçiş-Tebriz kervan yolu güzergâhında ki tarihi köprü bugünkü Erçiş-Van karayolunun altıncı kilometresinde Deli Çay üzerinde bulunmaktadır. Haydar Bey adını sonradan yakınındaki köyden almıştır. Osmanlı döneminde önemli ölçüde kullanıldığı 191 bilinirse de yapılış tarihi kesin belli değildir.

Koç Köprüsü: Köprü, Erçiş-Altındere Köyü yolunda ve Zilan Çayı üzerinde bulunuyordu. İnşa dönemi ve tarihi kesin olarak bilinmeyen ve son zamanlarda Koç Köprü Barajı'nın yapılmasıyla baraj suları altında kalan köprü, 20,00 m. genişliğinde, sivri kemerli tek gözlü bir açıklığa sahipti.

Gevaş İzzeddin Şir Camii: Gevaş'ın Hişet mahallesinde bulunan cami üzerinde inşasına ilişkin herhangi bir kitabe bulunmamasına karşın Van ve Hakkari hakimi İzzettin Şir tarafından yaptırıldığı kabul edilmektedir. Genel olarak XIV-XV yüzyıllara tarihlendirilmektedir. **Gevaş İzzeddin Şir Medresesi:** Hişet mahallesinde XIV-XV. yüzyıllara tarihlenen caminin kuzey tarafına sonradan eklenmiştir. Avlunun üç yanında ters U

biçiminde dolanan medrese odaları sıralanmaktadır. Medresenin batı cephesi dışa taşıntı yapmaktadır. Buraya açılmış fazla 192 derin olmayan bir taç kapıdan giriş eyvanı vasıtasıyla avluya geçilmektedir. Avlunun etrafında sıralanan odalar farklı ebatlarda olup, hepsi beşik tonoz örtülüdür. Kesme taş malzeme kullanılan yapıda, süslemeye yer verilmemiştir. **Gevaş Altınsaç Köyü Saint Thomas Manastırı:** Van'ın Gevaş ilçesine bağlı Altınsaç Köyü'nün 5 km. kuzeybatısında yer almaktadır. Van Gölü'nün güneyindeki Beleko Dağı'nın (3000) kuzeydoğu yamacındaki Varis Körfezi'ne bakan bir taraça üzerinde kurulmuştur. Yapılara Van– Tatvan karayolunun 52. km. sinde ayrılan ve bozuk bir yoldan gidilebilen Göründü Köyü'nden sonra motorlu araçla yaklaşık iki saatte veya Akdamar Adası'na işleyen teknelerle üç saatte ulaşılabilir. Yayınlarda Ganjak olarak geçen Saint Thomas Manastırı yöre halkı tarafından Mezir adıyla tanınmaktadır. **Gevaş Deveboynu Yarımadası Saint Resurrection Manastırı:** Manastır; Van Gölü'nün güneyindeki Alacabük Dağı'nın (3076 m.) kuzeydoğusunda göle doğru uzanan Deveboynu yarımadasının en uç kısmında bulunmaktadır. Karayolu ulaşımının olmadığı yarımadaya, Gevaş ilçesinin 53 km. batısında yer alan İnköy Köyü'nden motorlu teknelerle yaklaşık iki saatte ulaşılabilir. **Saint Thomas Manastır Kilisesi:** Altınsaç Köyü'nün 5 km. kuzeybatısında, Van Gölü'ne bakan bir vadinin yamacında bulunmaktadır. Göründü Köyü'nden karayolu veya Van Gölü'nden ulaşılabilir. Van Gölü'ne karşı güzel bir manzara içinde kurulan manastıra ait yapıların çoğu yıkılmış, kilise günümüze nispeten sağlam olarak ulaşabilmiştir. **Saint Astuacacın Manastırı (Kırmızı Kilise):** Göründü (Mihrapit) Köyü'nün yaklaşık 5 km. kuzeyimde, vadiyi oluşturan dağın yamacında bulunan St. Astuacacın Kilisesi yöre halkı arasında Kırmızı Kilise olarak bilinmektedir.

Yapıların Kral Gagik tarafından inşa ettirildiği rivayet edilirse de mimari üslubu malzeme ve teknik bakımından daha geç döneme işaret etmektedir. Kaçkarlardaki tarihler dikkate alınarak 13. yüzyılın ikinci yarısından kaldığı kabul edilir.

St. Astuacacın Kilisesi: Dıştan 12,00 x 6,00 m. ölçülerinde dikdörtgen planlı içten apsisle birlikte üç bölümlü tek nefli bir yapıdır. Batıdaki kapıdan kemerlerle genişletilmiş tonoz örtülü giriş bölümüne geçilmektedir. Bu bölümün kuzeyinde yanda ki Şapelle irtibatlı olan ikinci bir kapı mevcuttur. Orta mekân pandantif geçişli kademeli sivri kemerlere yaslanan bir kubbe ile örtülmüştür. Dıştan kubbe yüksek kasnaklı piramidal külah, tonozlar çift meyilli çatı ile örtülmüştür. Cepheler üstte üçgen alınlık şeklinde bitirilmiştir. Öndeki yarım daire şekilli apsis, üst kısımdaki bir menfez penceresi ile doğu cephesine açılmaktadır. Kuzeyinde bir niş, güneyinde başka bağlantısı olmayan koridor şeklinde bir hücre bulunmaktadır.

Evliya Bey Medresesi: Medrese, Hoşap'ın merkezinde, Gevirhan Mezarlığı'nın doğu tarafında yer almaktadır. Medresenin güneyinde Süleyman Bey Kümbeti bulunmaktadır. Bugün mevcut olmayan bir kitabeden başka, yapıyı tarihlemeye yardımcı olacak tarihi belge veya vakfiye bulunamamıştır. Kitabede tarih yoktur. Yalnız medreseyi Mahmudi Evliya Bey'in yaptırdığı anlaşılmaktadır. Evliya Bey'in yaşadığı döneme bakarak medrese, XVII. yy. III. çeyreği içinde yapıldığı tahmin edilmektedir.

Hasan Bey Medresesi: Van-Hakkâri Karayolu'nun Van'da Hoşap girişinin kuzeyinde mezarlık içerisinde yer almaktadır. Medrese'nin yapımıyla ilgili bir kitabesi bulunmaktadır. Kitabeden medresenin İvaz Bey'in oğlu Hasan Bey tarafından 971 (1563) tarihinde yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Türbe de 1585'den sonra Hasan Bey'in oğlu Şir Bey tarafından yaptırılmış olmalıdır.

Süleyman Bey Kümbeti: Hoşap'da Gevirhan Mezarlığı'nın güneydoğusunda bulunmaktadır. Kaleyı yaptıran Süleyman Bey için XVII. yüzyıl. Ortalarında yaptırıldığı tahmin edilmektedir.

Hoşap Bey Hanı: Hoşap'ın merkezinde dükkânların gerisinde yer almaktadır. Mahmudi Beyleri tarafından XVI-XVII. Yüzyıl içerisinde yapılmış olduğu kabul edilmektedir. Kuzeyden dükkânlarla cephesi kapatılmış olan hanın, diğer kısımları da büyük ölçüde toprak altında kalmıştır. Dikdörtgen planlı yapı, kuzey-güney istikametinde uzanan dört sahından meydana gelmiştir. Sahınlar birbirinden sivri kemerlerle ayrılmış olup, üzerleri beşik tonozlarla örtülmüştür. Dıştan düz toprak dam kaplı han, günümüzde özel mülkiyet olup, ahır olarak kullanılmaktadır.

Evliya Bey Köprüsü: Hoşap'ın merkezinde, bugünkü Van-Hakkâri karayolunun hemen kuzeyinde kalmaktadır. Hoşap suyunun üzerinde kalenin güney tarafında yer almaktadır. Mansab yönündeki iki kitabeden köprünün 1082 (1671)'de Evliya Bey tarafından yaptırıldığı anlaşılmaktadır.

Zernek (Hamurkesen) Camii: Zernek Köyü'ndeki Camii, kalenin doğusunda büyük bir kaya kitlesinin üzerine inşa edilmiştir. Kitabesine göre H.1112 (1710) tarihinde Zernek Beylerinden Seyyid Muhammed tarafından yaptırılmıştır. Rus işgali sırasında kubbesi yıkılmış uzun süre harap kaldıktan sonra köylüler tarafından tamir edilerek ibadete açılmıştır. 1991-94 yılları arasında Vakıflar Genel Müdürlüğüne kubbesi ile birlikte yeniden restore edilmiştir.

Zernek Kalesi: Kalenin Zernek emirlerinden İbrahim Beyoğlu Beşaret Bey tarafından yaptırıldığı söylenir. Ancak kitabesi bulunmadığından, tarihi kesin olarak bilinmemekte, 17.yüzyıldan kaldığı sanılmaktadır.

Kırkgeçit Köyü Hogeacvank Manastırı: Manastır, Gürpınar İlçesi'nin 31 km. güneydoğusunda yer alan Kırkgeçit (Kasrik) Köyü'nün batısındaki Kuş Dağları'nın (Vaviran-3.000m.) kuzeydoğu bitiminde bulunmaktadır. Kırkgeçit (Kasrik) Deresi'nin Çataksuyu Çayı'na (Norduz Çayı) karıştığı yerdeki bir tabya üzerinde kurulmuştur. Yapılara ulaşım, Kırkgeçit Köyü'nün 18 km. güneyindeki bugün boşaltılmış olan ve Yeltepe Tepesi'nin (3.162m.) kuzeyindeki Özlüce (Araz) Köyü'nden sonra Çataksuyu Çayı boyunca yapılan iki saatlik zorlu bir yürüyüşle sağlanabilmektedir.

Marinos Manastırı: Gürpınar'ın 6 km. batısındaki Arkboyu Köyü'nün 2 km. yukarısında Cadıtaşmış Dağı yamacında bulunmaktadır. Thierry'in araştırmalarıyla tanıtılan manastırın 19. yüzyılda üç yüz rahibenin barındığı önemli bir merkez olduğu belirtilmektedir. Terk edildikten sonra önemli ölçüde harap olan manastırın, etrafı yüksek bir avlu duvarı ile çevrilmiş değişik tip ve boyuttaki hizmet odaları ile doğusunda aynı adla bilinen bir kilise bulunmaktadır.

Bend-i Mahi Köprüsü: Köprü, eski Erciş-Tebriz kervan yolu güzergâhında, Bend-i Mahi Çayı üzerine kurulmuştur. İnşasına ilişkin kitabesi bulunmamasına rağmen, XIII. yüzyıl sonlarında İlhanlı Hükümdarları tarafından yaptırılmıştır. Çünkü İlhanlıların Aladağ'ı yazlık ikametgâh seçmeleri, Tebriz'den buraya geliş gidişleri kullanmak üzere köprüyü yaptırıldıklarını ortaya koymaktadır.

Muradiye Kalesi: Bendi Mahi Çayı'nın doğusunda ki bir vadinin yamacında ilçeye bakan tepe üzerine kurulmuştur. Aslında Urartu yapısı olan Bargiri Kalesi, Şah İsmail tarafından 1510 yılında yeniden düzenlenmiştir. Çoğu kaba yontulmuş taşlarla örülen iç kalenin çok azı ayakta kalabilmiştir. Kuzeybatıda ki düzgün örülmüş surlarla güneyindeki iki giriş kapı kalıntısı Urartu; kuzeydeki giriş kapısının bulunduğu duvarlar ise Safevi dönemine aittir.

Stephanos (S. Etienne) Manastırı Kilisesi: Muradiye-Çaldıran karayolunun 5. km. Aksürek (Aksorik) dağının Bendi Mahi Çayı'na bakan yamacına yapılmıştır. Bugün kiliseye patika bir yol ile ulaşılmaktadır. Kaynaklarda Ter Husik Oğlu Saint Etienne veya Saint Stephanos'a adandığı belirtilen kilise ile mezar Şapeli ve keşiş hücrelerinden oluşan manastırın, kayalar üzerine işlenmiş Kaçkarlardaki tarihler dikkate alındığında 15.yüzyıl başlarında kurulduğu anlaşılmaktadır. Ancak Thierry'e göre zamanla hasar gören kilise 17. yüzyılın ilk yarısında yeniden yapılmıştır. Kilisenin batısında yer alan keşiş hücreleri yıkılmış günümüze ulaşmamıştır.

3.4.2 Somut Olmayan Kültürel Miras Envanteri

Savat; Arapça “kara” anlamına gelen “esvad” sözcüğünden gelen savat, gümüş üzerine sürülen siyah renkli savat çamuru ile yapılan bir el sanatıdır. Anayurdu Kafkasya bölgesi, Dağıstan olan savatçılık, Osmanlı döneminde altın devrini yaşamıştır. Gümüş'teki İnce İşçilik Savat'ın siyah rengi, kurşun, gümüş, bakır, kükürt karışımından elde edilir. Savat'ın üstüne uygulanacağı gümüş eritilir, tel ya da plaka haline getirilir. Gümüş eşyaya, kakma usulü ile desen oluşturulur.

Otlu Peynir; Otlu peynir tadı, aroması ve üretim kalitesiyle Van'la özdeşleşmiştir. Koyun sütü üretiminin artması ve birçok otun bahar aylarında yetiştirilmesi nedeniyle bahar aylarında üretilir. Otlu peynire 25 değişik ot katılabilmektedir.

Van Kahvaltısı; Van ilinin İpek yolu güzergâhında olması, kahvaltı geleneğinin oluşmasında rol oynamıştır. Van kahvaltısı sofrasının öncelikli özelliği yiyeceklerin tamamen doğal ürünlerden oluşmasıdır. Kahvaltısı sofrası; hakiki Van balı, yoğurt kaymağı, süt kaymağı, yayık tereyağı, cacık, otlu peynir, örme peynir, beyaz peynir, kavurmalı-sucuklu yumurta, zeytin, murtuğa, kavut, gencirundan meydana gelir.

Çömlekçilik Sanatı; Özlü çamurdan elle veya çömlekçi çarkından geçirilerek ve çeşitli ölçülerdeki kalıplara dökülerek biçimlendirilen, fırında pişirilerek sırlanan veya sırlanmadan yapılan toprak çanağa çömlek adı verilir. Aynı teknikle çömlek yanında, testi, vazo, tuğla ve küp yapma sanatına da çömlekçilik denilmektedir. Anadolu'da çok eski dönemlerden beri yapımı devam eden çömlekçilik sanatı ürünlerini, Anadolu Selçukluları M.S. 11-13. yüzyıllarda günlük işlerinde oldukça kaba biçimi ile kullanmışlardır. Osmanlı devrinde ise su küpleri, kavanozlar, su testileri gibi kaba eşya, sırlı ve sırsız pişmiş topraktan yapılmaya devam etmiştir. Geleneksel kullanımının sürdürüldüğü yerlerde çoğunlukla kadınların uğraşısı iken, ülkemizin turistik bazı bölgelerinde hediyelik eşyaya dönüşen çömlekçilik günümüzün ihtiyaçlarına da cevap vererek canlılığını sürdürmektedir.

Köse Oyunu; koyun ve keçilerin ana karnında canlanmaya başladığı zaman olan şubat ayının ilk haftasında bolluk bereket beklentisi amacıyla oynanan bir köy seyirlik oyunudur. Oyunda köse, gelin ve tilkiden başka bir de davulcu ve zurnacı bulunur. Oyuncuların özel kostümleri vardır ve yüzlerine makyaj yapılır. Oyun esnasında önde davulcu ve zurnacılar ile köse, gelin, tilki arkalarında köy halkı, birlikte köydeki bütün evleri tek tek gezerler. Bir evin önüne geldiklerinde oyun havası çalınır. Köse, gelin ve tilki oynarken köse birden yere düşer ve ölür. Müzik kesilir. Gelin kösenin başında dövünmeye başlar ve manisini okurken ev sahibi gelenlere yağ, bulgur, pirinç gibi hediyeler verir. Bu sırada köse dirilir ve davul zurna yeniden çalmaya başlar. Kösenin dirilişi kutlanır. Oyun köydeki tüm evlerin önünde tekrarlanır. Oyun sonunda toplanan hediyeler ya paylaşılır ya da pişirilerek hep birlikte yenilir ve eğlenilir.

3.4.3 Biyolojik Çeşitlilik

3.4.3.1 Sulak Alanlar

- 1- Çelebibağı Sulak Alanı
- 2- Bendimahi Sulak Alanı,
- 3- Çaldıran Sulak Alanı,
- 4- Karasu Sulak Alanı,
- 5- Van Sulak Alanı,
- 6- Edremit Sulak Alanı,
- 7- Dönemeç Sulak Alanı,
- 8- Yaylı yaka Sulak Alanı,
- 9- Göründü Sulak Alanı

3.4.3.2 Flora

Van İl sınırları içerisinde; *Linum pycnophyllum* Boiss&Heldr, *Achillea nobilis* L. Subsp *Kurdica* Hub.-Mor, *Astragalus sachanewii* Sirj, *Ranunculus vanensis* PH:Davis, *Astragalus chaldiranicus* Kit Tan & Sorger, *Limonium vanense* Kit-Tan & Sorger, *Centaurea Karduchorum* Boiss, *Salvia Kronenburgii* Rech.Fil, *Allium*, gibi endemik bitkiler mevcuttur.

3.4.3.3 Fauna

Van Kedisi:

Son yıllarda gerek dünya da gerekse Türkiye'de büyük ilgi gören evcil kedilerden biri de Van kedisidir. Ancak Van Kedisine bu güne kadar yeterli ilgi gösterilmediğinden nesli tükenmekle karşı karşıyadır. Eskiden Van yöresinde sıkça rastlanan ve hemen her evde bulunan Van Kedisinin sayısı giderek azalmakta ve hızla melezleşmektedir.

İnci Kefali:

İnci kefali; sodalı sulara sahip Van Gölü'nde yaşamaya alışmış olan tek ve endemik balık türüdür. Van Gölü'nde başka bir balık türünün yaşayamaması, bölgenin yüksek dağlar arasında yer alması, uzun süren kış mevsiminde ulaşımın olumsuz yönde etkilenmesi ve denizlerden uzakta bulunması gibi sebeplere bağlı olarak inci kefalinin bölge için önemi oldukça fazladır. Van Gölü çevresi insanlar tarafından yurt edinildiği günden itibaren inci kefali bölge insanının beslenme alışkanlıkları arasına girmiş ve önemi artarak günümüze kadar gelmiştir. Gölde yaşayan inci kefalinin ticari olarak avcılığının tarihçesi çok eski değildir.

3.4.4 Önemli Doğa Alanları

Artos Dağı - Van İli, Gevaş ve Çatak İlçeleri

Artos Dağı Gevaş'ın güneyinde Bitlis Dağları'nın doğu ucunda yer almaktadır. Uzaktan bakıldığında bitki örtüsünden yoksun gibi görünen alan, son derece zengin bir bitki çeşitliliğine sahiptir. 29 bitki taksonu ÖDA kriterlerini sağlar ve bu türlerden iki tanesi dünya

üzerinde sadece bu dağda yaşamaktadır. Gevaş Dağı Anadolu gelengisinin Van'daki kopuk popülasyonunu barındırması nedeniyle bölgesel ölçekte önem taşır. Alan bitkilerin yanı sıra kelebek varlığı açısından da büyük öneme sahiptir. Nesli bölgesel ölçekte tehdit altında olan ve dar yayılışlı çok sayıda kelebeğin önemli popülasyonları Artos Dağında yaşamaktadır. Artos Dağı'nda ülkemize endemik dört kelebek türü bulunmaktadır

Dönemeç Deltası ve Edremit Sazlıkları-Van İli, Edremit ve Gevaş İlçeleri

Van Gölü'nün güneydoğu kıyısında yer alan ÖDA, kuzeyde Van merkez ilçe, güneyde ise Gevaş ilçesi ile sınırlıdır. ÖDA, inci kefalinin derelerin iç kesimlerine göç ederken kullandığı önemli bir giriş noktasıdır. Van Gölü'ne akan dereler aynı zamanda Capoeta kosswigi adlı dar yayılışlı balık türü için önemlidir. Nesli küresel ölçekte tehdit altındaki dikkuyruk alanda önemli sayılarda üremektedir. Son gözlemler bölgede az sayıda Hazar kumrusunun ürediğini göstermiştir. ÖDA ayrıca kızböceği türüne ev sahipliği yapar.

Erek Dağı ve Turna Gölü -Van ili Merkez, Edremit- Gevaş- Gürpınar İlçeleri

Erek Dağı, Van İl merkezinin doğusunda yer alan küçük bir dağ silsilesidir. Turna Gölü ise Erçek Dağı'nın kuzeydoğusunda yer almaktadır. ÖDA, 55 bitki taksonu için önem taşır ve bunların büyük kısmı dar yayılışlı endemik türlerdir. Alandaki çok sayıda endemik bitki türünden Stachys willemsi ve Taraxacum davisii tüm dünyada sadece bu alanda yaşamaktadır. Dağda yapılan araştırmalar sonucunda bölgede sekizi ÖDA kriterlerini sağlayan 109 kelebek türünün yaşadığı tespit edilmiştir. Bu türlerin üçü Türkiye'ye endemik ve dar yayılışlıdır. Endemik türlerden Rose'nin çokgözlüsü tüm dünyada sadece Erek Dağı'nda yaşamaktadır

Erçek Gölü-Van ili Merkez İlçesi

Van Gölü'nün 20km doğusundaki tektonik çöküntüde oluşmuş alkali bir göldür. Erçek Gölü üç farklı bitki türü için ÖDA kriterlerini sağlamaktadır. Bu türlerin hepsi ülkemize endemik türler olmakla birlikte bir ayrıkotu türü olan Agropyron deweyi dünya üzerinde sadece bu bölgede bulunur. Erçek Gölü özellikle göçmen kuşlar için önemli bir dinlenme ve beslenme alanıdır. Ülkemizde korumada öncelikli kuş türlerinin başında gelen dikkuyruk alanda hem üremekte hem de üreme sonrasında önemli sayılarda görülmektedir. Kılıçgaga ve büyük cılıbit alanda üreyen diğer önemli kuş türleri arasında yer alır. Erçek Gölü sivriburunlu bataklık faresi ve Anadolu gelengisinin kopuk popülasyonları nedeniyle memeliler için bölgesel ölçekte önem taşır

Van Ovası – Merkez- Muradiye- Edremit ilçeleri

ÖDA Van il merkezinin hemen kuzeyinde, Erçek Gölü ile Van Gölü arasında uzanan geniş ovayı, sulak alanları, ıslak çayırıları içine alır. Karasuyu Deltası'ndaki sazlık kısımda yaz ördeği, dikkuyruk ve paspaş patka gibi nesli tehlike altındaki ördek türleri üremektedir. Adir ve Çarpanak adaları ise Van Gölü martıları için önem taşır. Alanda ayrıca nesli dünya ölçeğinde tehlikedeki küçük kerkenez ve toy üremektedir. Adalarda Van Gölü martısının yanı sıra Hazar kumrusunun da ürediği tahmin edilmektedir. Van Ovası, Anadolu gelengisinin Van Havzası'ndaki kopuk popülasyonu için büyük önem taşır. Yılan türlerinden Eirenis thospitis'in bilinen dünya dağılımı ÖDA sınırları içerisinde kalmaktadır. Dar yayılışlı sürüngen türlerinden Süphan kertenkelesinin dünya dağılımının önemli bir kısmı ÖDA sınırları içinde yaşamaktadır. Alan, dar yayılışlı balık türlerinden Capotea kosswigi ve inci kefalinin en önemli yaşam alanlarından biridir. İnci kefalinin akrabası Alburnus timarensis

tüm dünyada yalnızca bu alanda yaşayan diğer bir canlı türüdür. Van Ovası'nda bölgesel tehlikedeki beş kelebek türünün popülasyonları yaşamaktadır.

Çelebi bağı Sazlıkları- Van İli, Erciş İlçesi

Çelebi bağı Sazlıkları, Van Gölü'nün kuzeydoğu kıyısında, Erciş ilçesinin hemen güneyinde yer alan sulak alan sistemini içerir. Sazlıklar kuşlar için hem üreme hem de kışlama döneminde oldukça önemlidir. Yaz ördeği, pasbaş patka, turna ve uzunbacak alanda üreyen önemli kuş türlerindedir. Alanda Türkiye'ye endemik dört içsu balığı vardır. Bunların ikisi dünyada sadece ÖDA sınırları içinde yer alan Ilıca Çayı'nda bulunur. Diğer balık türleri Van Gölü'nde daha geniş bir yayılış gösteren inci kefalidir.

Bendimahi Deltası -Van İli, Muradiye İlçesi

ÖDA, Bendimahi Çayı'nın Muradiye ilçesinden Van Gölü'ne döküldüğü noktaya kadar uzanan ovayı ve çayın deltasını kapsar. Bendimahi Sazlıkları çok sayıda su kuşunun üreme ve beslenme alanıdır. Nesli tehlike altındaki üç ördek türü alanda yuvalar; yaz ördeği, pasbaş patka, ve dikkuş küçük karabatak, küçük sumru ve gülen sumru sulak alanda üreyen diğer türler arasındadır. Yüksek sayıda ak pelikan, Van Gölü martısı ve Hazar sumrusu yaz aylarında alanda beslenmektedir. Nesli dünya ölçeğinde tehlikedeki fare benzeri yediuyur ÖDA'daki diğer bir öncelikli türdür. Dar yayılışlı ve Türkiye'ye endemik Bendimahi kertenkelesi adını bu bölgeden almaktadır ve ÖDA'da dünya ölçeğinde önemli bir popülasyonu bulunur. Delta, Van Gölü havzasına endemik inci kefalinin önemli bir üreme alanıdır. Mayıs-haziran aylarında bu balıklar sürüler halinde Bendimahi Çayı'na girerek üreme göçü yapar.

Pirreşit Dağı- Van İli, Çaldıran-Muradiye- Özalp İlçeleri

Pirreşit Dağı, Van Gölü'nün 20 km kuzeydoğusunda ve Muradiye'nin 10 km güneydoğusunda bulunan dağ silsilesidir. Pirreşit Dağı, Türkiye'ye endemik yaklaşık 75 bitki türünü barındırır ve bunların 22'si ÖDA kriterlerini sağlamaktadır. Bunların dışında alana endemik olmayan ancak dar yayılışlı beş bitki taksonu alanın ÖDA statüsü kazanmasına neden olur. Centaurea demirizii alandaki en nadir bitki türüdür ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Kırmızı gagalı dağ kargası ve kaya kartalı alandaki önemli kuş türleridir.

Çiçekli Gölleri - Van İli, Muradiye İlçesi

ÖDA, Tendürek ve Köse dağlarının arasındaki düzlükte yer alır gölün diğer ismi Karagöl'dür. Alan barındırdığı turna popülasyonu ÖDA statüsü kazanır ve bölgesel ölçekte önemlidir Tendürek Dağı- Van İli, Çaldıran ve Muradiye İlçeleri Tendürek, ülkemizin beşinci büyük volkanik dağıdır. Alan özellikle bitkiler için oldukça önemlidir. Alandaki endemik bitkiler arasında nesli tehlike altında olan Fritillaria michailovskyi, Centaurea demirizii, Campanula coriacea bulunur. Bölgesel öneme sahip gökkuzgun ve Avrupa Birliği ölçeğinde önemli olan çobanaldatan, kirazkuşu ve kara alınlı örümcekkuşu alanda üremektedir. Alanda bozkır kartalının ürediği tahmin edilmekle birlikte henüz kesin bir veri yoktur. Alanda bulunan kelebek türleri arasında karagözlü mavi kelebek, sürüngen türleri arasında ise Bendimahi kertenkelesi yer alır.

Çaldıran Ovası- Van İli, Çaldıran ilçesi

Van il merkezinin kuzeydoğusunda yer alır. Çaldıran Ovası, dört bitki türü için ÖDA kriterlerini sağlar. Çaldıran Ovası, üreyen ve göç döneminde konaklayan kuşlar için de önemli bir alandır. Küçük karabatak ve turna alanda üreyen öncelikli türler arasında yer alır.

Van Doğusu Dağları- Van İli, Özalp, Saray, Gürpınar, Başkale İlçeleri

Van İli ve İran sınırı arasında yer alan dağ silsilesi Saray ilçesi sınırlarını tümüyle içine almaktadır. Nesli bölgesel ölçekte tehlike altında olup Türkiye'nin yanı sıra komşu ülkelerde de dağılım gösteren *Carduus onopordioides* ssp. *Onopordioides*, *Centaurea albonitens*, *Iris bamumae* ve *Scrophularia n variegata* adlı bitkiler alanın ÖDA kriterlerini sağlamasına neden olmaktadır. ÖDA sınırları içinde yer alan göller nesli küresel ölçekte tehlike altındaki dikkuyruk için önemli bir üreme alanıdır. Dağlık kesimler ise kaya kartalı sakallı akbaba ve küçük akbaba gibi yırtıcı kuşlar ve urkeklikler için önemli bir üreme alanıdır. ÖDA yaban koyununun ülkemizde yaşamını sürdürdüğü İran ve Türkiye arasında mevsimsel göç yaptığı en önemli alanlardan biridir. Alandaki gelengiler Anadolu'nun diğer bölgelerinden kopuk Van popülasyonuna aittir. Süphan kertenkelesi alandaki diğer bir öncelikli türdür.

İspiriz Dağı- Van İli, Başkale ve Gürpınar İlçeleri

ÖDA, Başkale dağ silsilesinin en yüksek zirvesi olan Başkale (Gregever) Dağı'nı ve çevresindeki zirveleri içerir. İspiriz Dağı'nda birçok nesli tehlike altındaki endemik bitki türü bulunmaktadır ve bu türlerin 33'ü ÖDA kriterlerini sağlamaktadır. Bölgede geven türleri büyük bir çeşitlilik gösterir. Bu türlerden *Arenaria davisii*, *Centaurea poluninii*, *Gypsophila graminifolia*, *Paronychia saxatilis* dünya üzerinde yalnızca bu alanda bulunmaktadır. Urkeklik alandaki önemli kuş türlerinden biridir. Alanda ülkemizde endemik ve dar yayılışlı kelebek türlerinden çokgözlü fatma ve Koçak'ın esmer perisi yaşamaktadır. ÖDA, bu iki türün yanı sıra apollo başta olmak üzere bir çok kelebek türüne ev sahipliliği yapar.

Çatak Vadisi - Van İli, Gürpınar, Çatak, Bahçesaray İlçeleri

ÖDA Van ilinin güneyindeki dağ sıralarını yaran akarsular tarafından oluşturulmuş dar ve derin bir vadi sistemini içine alır. Vadiye Van- Çatak karayolu ile ulaşılabilir. Çatak Vadisi bitki, kelebek ve kuş türleri açısından oldukça zengin bir alandır. Alan 32 bitki taksonu için ÖDA kriterlerini sağlamaktadır. Bunların bir kısmı Türkiye'ye endemiktir, diğer türler ise dar yayılışlıdır. Aynı zamanda alan, sayıları çok azalan nesli dünya ölçeğinde tehdit altında olan yabankeçisi gibi memeli türlerine de ev sahipliliği yapar. Vadi yırtıcılar başta olmak üzere çok sayıda kuş türü için bölgesel ölçekte önem taşır. Puhu, küçük kartal ve kızılca kuyrukkakan alandaki öncelikli kuş türleri arasında yer alır. Ayrıca küçük çıvgın Türkiye'de ilk kez 2004 yılında Çatak Vadisi'nde üreme döneminde 3 birey üreme ötüşü yaparken kayıt altına alınmıştır. 2005 yılında da aynı yerlerde bazı bireyleri gözlemlenmiştir. Çatak vadisi dar yayılışlı sürüngen türlerinden Hakkâri yılanının önemli bir dağılış alanını oluşturur. ÖDA Anadolu dağalısının Türkiye'de yaşadığı önemli alanlardan birisidir. Çatak Vadisi özellikle kelebekler açısından büyük önem taşır. Alanda yaşayan 13 kelebek türü ÖDA kriterlerini sağlar. Bu türlerin üçü Türkiye'ye endemik ve dar yayılışlıdır; çok gözlü buzul mavi, çok gözlü fatma ve çok gözlü Van esmeri.

Mukus Vadisi- Van İli, Gevaş, Çatak, Bahçesaray ve Hizan İlçeleri Mukus Vadisi, Van Gölü'nün güneyinde Gevaş-Pervari ilçeleri arasında kuzey-güney doğrultusunda uzanır. Alan 11'i ülkemizde endemik olan 12 bitki taksonu için ÖDA kriterlerini sağlamaktadır. Bu bitki türlerinin yanı sıra alan yırtıcı kuşlar için de önem taşımaktadır. Küçük akbaba alana ÖDA

statüsü kazandıran kuş türlerinden biridir. ÖDA Anadolu dağalısının Türkiye’de yaşadığı önemli alanlardan biridir.

Zap Suyu Vadisi- Van İli, Başkale İlçesi

Alan, Hakkâri şehir merkezinin güneyinde Başkale-Hakkari-Yüksekova sınırının kesiştiği noktadan başlayıp Irak topraklarına kadar uzanan yaklaşık 150 km uzunluğundaki vadi sistemini içine alır. Zap Suyu Vadisi 30 bitki türü için ÖDA kriterlerini sağlamaktadır ve bu türlerin 15’i Türkiye’ye endemiktir. ÖDA Galium zabense adlı bitkinin yeryüzünde bulunduğu bilinen tek yerdir. Vadi özellikle yırtıcı kuşlar için hem üreme hem de göç bölgesi özelliğindedir. Vadideki sarp kayalıklarda sakallı akbaba ve küçük akbaba gibi yırtıcılar üremektedir. Alan dar yayılışlı ne nesli dünya ölçeğinde tehlikedeki Urmiye semenderinin önemli yaşam alanlarından biridir. Alan yedisi ülkemize endemik birçok kelebek türü için ÖDA kriterlerini sağlar. Zap Suyu Vadisi dünya dağılımı sadece Hakkari il sınırları içerisinde yer alan çok gözlü Cilo mavisini çok gözlü Hakkari çillisi türlerinin önemli yaşam alanlarından biridir.

Mor Dağlar- Van İli, Başkale İlçesi

Van-Hakkari sınırlarının kesişim noktası ile Türkiye-İran sınırı arasında kalan dağ silsilesidir. Alan, 13 bitki taksonu için ÖDA kriterlerini sağlamaktadır ve bunların üçü Türkiye’ye endemiktir. Mordağlar, dar yayılışlı ve nesli dünya ölçeğinde tehlikedeki Urmiye semenderinin önemli yaşam alanlarından biridir. ÖDA, aynı zamanda kelebek türleri için önem taşır ve dördü Türkiye’ye endemik sekiz tür için ÖDA kriterlerini sağlar. Özellikle çokgözlü Cilo mavisini ve çok gözlü Hakkâri çillisinin dünyada yaşadığı nadir alanlardandır.

3.4.5 Doğal Miras Alanları

Travertenler; Van’ın sınır İlçelerinden biri olan Başkale Merkezine 45 km mesafede dere içi (Sawkan) köyü yakınındadır. Oluşumu devam eden travertenler Akçalı Travertenleri olarak Van’ın doğal mirasları arasında yer almaktadır.

Erçek Gölü Kuş Cenneti; Erçek Gölü Kuş Cenneti, Van gölünün doğusunda oluşmuş bir set gölüdür. En derin yeri 40 metre; ortalama derinlik 18.45 metredir. Türkiye’de bulunan 453 kuş türünün yarısı, Erçek Gölü Havzasında varlığını sürdürmektedir. Kılıçgaga, Büyük Cılbıt, Kara Boyunlu, Batağan, Angıt, Flamingo, Yaz Ördeği, Van Martısı gibi onlarca kuş türünün barındığı zengin bir doğal ortamdır. Kuş Cenneti yalnız yerel türlerin değil Flamingolar gibi göçmen kuşların da önemli konaklama ve üreme alanlarından biridir. Dünyanın en büyük flamingo konaklama alanlarından birine ev sahipliği yapmaktadır. Göl ulusal ve uluslararası sınıflandırmalarda önemli kuş alanları arasında “B” sınıfı sulak alanlar içinde gösterilmektedir. Bu kategorideki sulak alanlar; genelde nesli tükenmekte olan kuşları barındırmaktadır.

Ters Lale; Ters Lale, soğanlı bitkiler familyasındandır. Birçok din ve kültür için hüznün sembolü kabul edilmiş, efsanelere konu olmuştur. 19. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı topraklarına has bir çiçek olarak kalmıştır. Ters lale, Anadolu coğrafyasına ait endemik bir türdür.

Artos Dağı; Yüce Bir Dağ Artos Dağı, Güneydoğu Torosların devamıdır. Görünümünden dolayı Çadır Dağı olarak da bilinir. Kavuş Şahap dağlarının 3700 m’lik önemli bir yükseltisini

oluşturur. Van gölünün oluşturduğu mikroklima nedeniyle dağın güney yüzü ile kuzey yüzü arasında iklim yönünden önemli farklılıklar vardır.

Van Gölü; Van Gölü, Tatvan ilçesi sınırları içerisinde bulunan Nemrut volkanik dağının patlaması sonucu oluşan kraterde biriken suların oluşturduğu varsayılan volkanik bir göldür. Van Gölü'nün yüzölçümü 3.713 km²'dir.

3.4.6 Alternatif Turizm Potansiyeli

Kuş Gözlemciliği: Van Gölü ve Erçek gölünde kuş gözlemciliği turizmi yapılmaktadır.

Van gölünde bulunan kuş türleri; Kılıçgaga (50 çift) ve büyük cılibıtla önemli kuş alanları statüsü kazanır. Önemli sayıda kara boyunlu batağan (maks. 4430) ve angıt (maks. 5600) gözlenir.

Erçek Gölünde bulunan kuş türleri; Van Sazlığı'nda kuluçkaya yatan yaz ördeği (5 çift), Sodalıgöl'ün (önemli kuş alanları statüsü no. 94) hemen doğrusunda yer alan yarımada üreyen toy (üreme döneminde maks. 32 birey) ile Ahtamar Adası (80 çift), Çarpanak Adası (500 çift) ve muhtemelen diğer adalarda kuluçkaya yatan Van Gölü martısı (maks. 3285 birey)sayesinde önemli kuş alanları statüsü kazanır. Ak kanatlı sumru göç döneminde görülür.

3.4.7 Dağcılık

Süphan dağı dağcılık turizmi açısından önemli bir yerde bulunmaktadır. 4058 metre yüksekliğindeki Süphan Dağı, Haziran, Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında tırmanış için en uygundur. Doruk tırmanışına Aydınlar köyünden başlanır. Buraya 6-7 km. uzaklıkta ve 2500 m. yükseklikte Şekerpınarı ya da Süphan yaylasında kamp kurulur, kamp yerinden doruğa tırmanış ve dönüş, 8-10 saatlik bir zaman alır.

Abalı Kayak Merkezi; Gevaş'ta Kayak Keyfi Kışların çok uzun ve karlı geçtiği Van'a bağlı Gevaş ilçesinde faaliyete başlayan Abalı Kayak Merkezi sadece kayak turizminin değil, profesyonel kayak sporunun da Türkiye'deki Önemli adreslerinden biridir. Abalı Kayak merkezi pist eğimi, kar kalınlığı, kar kalitesi ve pist uzunluğu İle dünyanın sayılı kayak merkezlerinden biri olmaya adaydır.

3.5 VAN İLİ VE İLÇELERİNİN SOSYAL, DEMOGRAFİK VE EKONOMİK MEVCUT DURUM DEĞERLENDİRMESİ

Van İli'nin içinde bulunduğu Doğu Anadolu Bölgesi ve TRB2 alt bölgesi ile birlikte sosyal, ekonomik, demografik göstergeleri değerlendirilmiş ve mevcut durumu ortaya konulmuştur. Mevcut durum değerlendirme raporu, sosyal yapının, göç hareketlerinin ve ekonomik değişimlerin değerlendirmesini içermektedir. “*Van İli'nin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi*”, sosyal ve ekonomik göstergelerin ülke içindeki sıralaması ve karşılaştırmalı olarak ortaya konulması ile ilin gelişmişlik düzeyini ele almaktadır. “*Van İli'nin Sosyal Yapısı*” alt başlığı altında, il geneli ve ilçelerin nüfusu ortaya konulmuş, demografik ve sosyal göstergeler, sağlık ve eğitim göstergelerinin değerlendirilmesi ile sosyal yapının profili çıkarılmıştır. Bu başlık altında ayrıca Van İli'nin göç süreci iki ana çerçeve altında ele

alınmıştır. Son beş yılın nüfus hareketleri ve göç süreci mevcut durum içerisinde ele alınmış; 1990 yılından sonra yaşanan zorunlu göç süreci ise ayrı bir başlık altında ortaya konulmuştur.

3.5.1 Van İli'nin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi

Van İli'nin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyi incelenirken, İBBS'nin iller "Düzyey-3" olarak tanımlanmış; ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden benzerlik gösteren komşu iller ise bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklükleri de dikkate alınarak "Düzyey-1" ve "Düzyey-2" olarak gruplandırılmak suretiyle hiyerarşik İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması yapılmıştır. *"Düzyey-3" kapsamındaki İstatistikî Bölge Birimleri 81 adet olup il düzeyindedir. Her il bir İstatistikî Bölge Birimini tanımlamaktadır. Düzyey-2 İstatistikî Bölge Birimleri, Düzyey-3 kapsamındaki komşu illerin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup 26 adettir. Düzyey-1 İstatistikî Bölge Birimleri ise Düzyey-2 İstatistikî Bölge Birimlerinin gruplandırılması sonucu tanımlanmış olup 12 adettir"* (SEGE, 2011: 73).

Sosyo-ekonomik gelişmişlik endeksi, 7 ana başlık altında sınıflandırılan 61 değişken kullanılarak hesaplanmıştır. Hesaplama da kullanılan göstergelerin ana başlıkları şunlardır:

- Demografik Göstergeler
- İstihdam Göstergeleri
- Eğitim Göstergeleri
- Sağlık Göstergeleri
- Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite Göstergeleri
- Mali Göstergeler
- Erişilebilirlik Göstergeleri

Gelişmişlik göstergeleri üzerinden endeks değerine göre Düzyey-2 bölgelerinin ve bölgeler kapsamında yer alan Düzyey-3 illerinin gelişmişlik sıralaması tablosu yer almakta olup Düzyey-2 bölgelerinin ve illerinin gelişmişlik sıralamasında, Van, Bitlis Hakkâri, Muş illerini kapsayan TRB2 bölgesi 26 bölge sıralamasının son sırasında yer almaktadır. Başka bir ifadeyle bölge, Türkiye'nin en geri kalmış alt bölgesidir.

Van'ın bölge içindeki konumu, "Yerleşme Merkezlerinin Kademelenmesi Araştırması"nda **alt bölgesel ölçekte büyüme merkezi** olarak tanımlanmıştır. Yerleşme Merkezleri Kademelenmesinde alt bölgesel ölçekte büyüme merkezleri, *"Türkiye'de Yerleşme Merkezlerinin Kademelenmesi Araştırması'na göre yerleşmeler ekonomik ve sosyal ilişkiler sisteminden kaynaklanan bir hiyerarşik düzen içinde yer almaktadır. Söz konusu çalışmada, üst kademe merkezlerin güçlü birer büyüme noktası oluşturarak alt kademe merkezleri uyaracağı, kademeli olarak büyüyen merkezler sistemiyle kalkınmanın hızlandırılacağı ve kalkınmanın getireceği gelir etkisi, fiziksel altyapı ve mal-hizmet arzının mekânsal olarak daha adil paylaşılacağı öngörülmüştür"* (Karacadağ Kalkınma Ajansı, 2014) biçimde tanımlanmaktadır.

Bu anlamda Van, içinde bulunduğu alt bölgenin ticaret, sanayi ve hizmet sektörlerinin lokomotifini görevini üstlenmektedir.

Tablo 1: Düzey-2 Bölgeler ve Düzey-3 İller Gelişmişlik Sıralaması

Bölgelerin Gelişmişlik Sıralaması	Düzey-3 Bölgeleri	Düzey-2 İller	İllerin Gelişmişlik Sıralaması
1	TR10	İstanbul	1
2	TR51	Ankara	2
3	TR31	İzmir	3
4	TR41	Bursa	6
		Eskişehir	7
		Bilecik	27
5	TR61	Antalya	5
		Isparta	21
		Burdur	26
6	TR42	Kocaeli	4
		Bolu	11
		Yalova	13
		Sakarya	18
		Düzce	35
7	TR32	Muğla	8
		Denizli	10
		Aydın	19
8	TR21	Tekirdağ	9
		Edirne	12
		Kırklareli	15
9	TR62	Adana	16
		Mersin	24
10	TR22	Çanakkale	14
		Balıkesir	22
11	TR52	Konya	20
		Karaman	32
12	TR33	Manisa	23
		Uşak	25
		Kütahya	38
		Afyon	43
13	TR81	Karabük	28
		Zonguldak	29
		Bartın	48
14	TR72	Kayseri	17
		Sivas	49
		Yozgat	65
15	TR83	Samsun	33
		Amasya	37
		Çorum	50
		Tokat	57

16	TRC1	Gaziantep	30
		Kilis	63
		Adıyaman	66
17	TR90	Trabzon	31
		Rize	34
		Artvin	44
		Giresun	52
		Ordu	61
		Gümüşhane	62
18	TR71	Nevşehir	36
		Kırşehir	40
		Kırıkkale	41
		Aksaray	55
		Niğde	56
19	TR82	Kastamonu	47
		Sinop	51
		Çankırı	54
20	TRB1	Elazığ	39
		Malatya	42
		Tunceli	58
		Bingöl	72
21	TR63	Hatay	46
		Osmaniye	53
		Kahramanmaraş	60
22	TRA1	Erzincan	45
		Erzurum	59
		Bayburt	64
23	TRC2	Diyarbakır	67
		Şanlıurfa	73
24	TRC3	Batman	70
		Mardin	74
		Siirt	77
		Şırnak	78
25	TRA2	Kars	68
		İğdır	69
		Ardahan	71
		Ağrı	79
26	TRB2	Van	75
		Bitlis	76
		Hakkâri	80
		Muş	81

Kaynak: SEGE, 2011

İllerdeki gelişmişlik seviyesini ölçmeye yönelik oluşturulan endekste iktisadi faaliyete ilişkin veri sayısının fazla olduğu ve söz konusu verilerin gelişmişlik seviyesini güçlü bir şekilde açıkladığı görülmektedir. Bu nedenle, İGE genel olarak illerdeki ekonomik aktiviteye paralel bir seyir izlemektedir. 2012 yılı için oluşturulan endeks sonuçlarına göre ilk üç sırada İstanbul, Ankara ve İzmir yer almaktadır. Bu illeri Antalya, Bursa, Kocaeli ve Muğla takip etmektedir. Doğu Anadolu Bölgesi illerinden Ağrı, Ardahan ve Hakkâri ise endekste son 3 sırada bulunmaktadır. Van İli ise gelişmişlik endeksi sıralamasında 66. sırada yer almaktadır.

Tablo 2: İllerin Gelişmişlik Endeksi Sıralaması 2012

	İL	İGE		İL	İGE		İL	İGE		İL	İGE		İL	İGE
1	İstanbul	36,56	18	Balıkesir	0,49	35	Erzurum	-0,91	52	Çorum	-1,48	69	Yozgat	-2,28
2	Ankara	12,54	19	Samsun	0,43	36	K. Maraş	-0,96	53	Ordu	-1,55	70	Bayburt	-2,34
3	İzmir	8,84	20	Manisa	0,39	37	Düzce	-0,96	54	Aksaray	-1,56	71	Kars	-2,39
4	Antalya	6,85	21	Aydın	0,37	38	Karabük	-0,97	55	Erzincan	-1,57	72	Tunceli	-2,47
5	Bursa	4,14	22	Hatay	0,37	39	Uşak	-0,98	56	Artvin	-1,62	73	Şırnak	-2,54
6	Kocaeli	3,4	23	Isparta	0,23	40	Kırıkkale	-1,01	57	Osmaniye	-1,63	74	Bingöl	-2,67
7	Muğla	2,64	24	Çanakkale	0,13	41	Diyarbakır	-1,05	58	Kastamonu	-1,64	75	Siirt	-2,72
8	Adana	2,09	25	Yalova	-0,05	42	Bilecik	-1,06	59	Giresun	-1,71	76	İğdır	-2,91
9	Konya	2,07	26	Bolu	-0,09	43	Karaman	-1,08	60	Niğde	-1,73	77	Muş	-2,98
10	Gaziantep	1,79	27	Edirne	-0,24	44	Rize	-1,1	61	Batman	-1,8	78	Bitlis	-3,02
11	Eskişehir	1,74	28	Elazığ	-0,51	45	Sivas	-1,12	62	Sinop	-1,84	79	Ağrı	-3,02
12	Denizli	1,28	29	Kütahya	-0,54	46	Burdur	-1,18	63	Mardin	-1,86	80	Ardahan	-3,04
13	Mersin	1,26	30	Zonguldak	-0,56	47	Şanlıurfa	-1,29	64	Kilis	-1,97	81	Hakkâri	-3,15
14	Kayseri	1,17	31	Kırklareli	-0,64	48	Bartın	-1,43	65	Çankırı	-1,98			
15	Trabzon	0,76	32	Malatya	-0,77	49	Kırşehir	-1,44	66	Van	-2,16			
16	Tekirdağ	0,65	33	Nevşehir	-0,89	50	Amasya	-1,47	67	Gümüşhane	-2,19			
17	Sakarya	0,52	34	Afyon	-0,9	51	Tokat	-1,47	68	Adıyaman	-2,22			

Kaynak: TÜİK, 2014

Not: İGE değerleri illerin “0” etrafındaki gelişmişlik dağılımını yansıtmakta olup negatif değerler herhangi bir olumsuzluğu ifade etmemektedir

Gelişmişlik endeksinin oluşturulmasının ardından illerin almış olduğu endeks değerleri arasındaki farkların incelenmesi de yararlı görülmektedir. Bu kapsamda, iller aldıkları endeks değerlerine göre en gelişmişten en az gelişmişe doğru 5 farklı gruba ayrılmıştır. Böylece, birbirine yakın endeks sonuçları alan iller aynı grupta değerlendirilerek, gruplar arasındaki gelişmişlik düzeyi farklılıklarının daha detaylı bir şekilde incelenmesi amaçlanmıştır.

Tablo 3: İllerin Gelişmişlik Endeksi Sıralaması ve Endeks Değerleri 2012

	İL	İGE		İL	İGE		İL	İGE		İL	İGE		İL	İGE
1	İstanbul	36,56	18	Balıkesir	0,49	35	Erzurum	-0,91	52	Çorum	-1,48	69	Yozgat	-2,28
2	Ankara	12,54	19	Samsun	0,43	36	K. Maraş	-0,96	53	Ordu	-1,55	70	Bayburt	-2,34
3	İzmir	8,84	20	Manisa	0,39	37	Düzce	-0,96	54	Aksaray	-1,56	71	Kars	-2,39
4	Antalya	6,85	21	Aydın	0,37	38	Karabük	-0,97	55	Erzincan	-1,57	72	Tunceli	-2,47
5	Bursa	4,14	22	Hatay	0,37	39	Uşak	-0,98	56	Artvin	-1,62	73	Şırnak	-2,54
6	Kocaeli	3,40	23	Isparta	0,23	40	Kırıkkale	-1,01	57	Osmaniye	-1,63	74	Bingöl	-2,67
7	Muğla	2,64	24	Çanakkale	0,13	41	Diyarbakır	-1,05	58	Kastamonu	-1,64	75	Siirt	-2,72

8	Adana	2,09	25	Yalova	-0,05	42	Bilecik	-1,06	59	Giresun	-1,71	76	Iğdır	-2,91
9	Konya	2,07	26	Bolu	-0,09	43	Karaman	-1,08	60	Niğde	-1,73	77	Muş	-2,98
10	Gaziantep	1,79	27	Edirne	-0,24	44	Rize	-1,10	61	Batman	-1,80	78	Bitlis	-3,02
11	Eskişehir	1,74	28	Elazığ	-0,51	45	Sivas	-1,12	62	Sinop	-1,84	79	Ağrı	-3,02
12	Denizli	1,28	29	Kütahya	-0,54	46	Burdur	-1,18	63	Mardin	-1,86	80	Ardahan	-3,04
13	Mersin	1,26	30	Zonguldak	-0,56	47	Şanlıurfa	-1,29	64	Kilis	-1,97	81	Hakkâri	-3,15
14	Kayseri	1,17	31	Kırklareli	-0,64	48	Bartın	-1,43	65	Çankırı	-1,98			
15	Trabzon	0,76	32	Malatya	-0,77	49	Kırşehir	-1,44	66	Van	-2,16			
16	Tekirdağ	0,65	33	Nevşehir	-0,89	50	Amasya	-1,47	67	Gümüşhane	-2,19			
17	Sakarya	0,52	34	Afyon	-0,90	51	Tokat	-1,47	68	Adıyaman	-2,22			

1. Kademe 2. Kademe 3. Kademe 4. Kademe 5. Kademe

--	--	--	--	--

Çok gelişmiş iller

Az gelişmiş iller

Yukarıdaki tabloda illerin gelişmişlik sıralaması ve endeks değerleri yer almaktadır.

En yüksek endeksin 36,56 (İstanbul), en düşük endeksin -3,15 (Hakkari) olduğu endeks değerleri sıralamasında; birinci kademede bulunan illerin endeks değerleri 2,50'den büyük, 2. kademede olan illerin endeks değerleri 2,49 ile 0,01 arasında, 3 kademede olan illerin endeks değerleri 0,00 ile -1,19, 4 kademede olan illerin endeks değerleri -1,20 ile -1,99 ve 5. kademede bulunan illerin endeks değerleri ise -2,00'den küçük olarak belirlenmiştir. Gelişmişlik endeksi -2,16 olan Van, ülkede 81 il içinde 66. sırada ve 5. kademe iller grubunda yer almaktadır.

3.5.2 Van İli'nin Sosyal Yapısı

Van İli'nin Sosyal Yapısının profilinin değerlendirildiği bu başlık altında önce il genelindeki veriler, ardından ilçeler özelindeki demografik ve sosyal veriler irdelenmiştir.

Sosyal yapının profili;

- Demografik Göstergeler
- İstihdam Göstergeleri
- Eğitim Göstergeleri
- Sağlık ve Sosyal Güvenlik Göstergeleri
- Yaşam Kalitesi Göstergeleri
- Kültürel Göstergeler

alt başlıkları kapsamında ele alınmıştır.

3.5.2.1 Nüfus

2012 yılı itibari ile Van İlinin nüfusu 1.051.975 kişidir. Kentleşme oranına bakıldığında %52,16 olan Van'ın kentleşme oranı, Türkiye’de %77,28 olan kentleşme oranının altında yer almakta ve kentleşme düzeyi ülke sıralamasında 72. sırada bulunmaktadır. Türkiye’de nüfus yoğunluğu kilometrekareye 98 kişi iken, Van’da kilometre kareye 55 kişi düşmektedir.

Tablo 4: Van İli 2014 Yılı Nüfusu

Nüfus	Türkiye Sıralaması	İl-İlçe Merkezleri Nüfusu Oranı	Türkiye Sıralaması	Nüfus Yoğunluğu	Türkiye Sıralaması
1.051.975	19	52,16%	72	55	46

Kaynak: TÜİK, 2014(a)

Tablo 5: Van İli Nüfusunun Tarihsel Gelişimi

Yıl	Nüfus	Nüfus Artış Hızı %
1935	143.434	-21,2
1940	112.975	13,2
1945	127.858	14,1
1950	145.944	20,1
1955	175.250	20,4
1960	211.034	26,4
1965	266.840	22,1
1970	325.763	18,6
1975	386.314	21,3
1980	468.646	16,8
1985	547.216	16,5
1990	637.433	37,7
2000	877.524	11,6
2007	979.671	2,5
2008	1.004.369	1,8
2009	1.022.310	1,3
2010	1.035.418	-1,2
2011	1.022.532	2,9
2012	1.051.975	

Kaynak: TÜİK, 2014 (a)

Tablo 5’de de görülebileceği üzere Van İli’nin nüfusu 1935-1940 yılı nüfus sayımlarında 2. Dünya Savaşı’nın etkileriyle tüm ülkede olduğu gibi düşüş göstermiş ve bu tarihten itibaren nüfusun artışı süreklilik kazanmıştır. 1935 yılında -%21,2 olan ilin nüfus artış hızı, 1940 yılı ve sonrasında yükselişe geçmiştir.

Van nüfusunun gelişiminde, 1950 yılından sonra yaşanan nüfus artış hızındaki yükseliş dikkat çekmektedir. Bu tarih ülke genelinde kırdan kente ekonomik nedenli göçün hız kazandığı ve

kırsal alanda yaşayan nüfusun büyük oranda kentlere göçtüğü dönemin başına işaret etmektedir. Van İli'nin de bu süreçte diğer kentler gibi göç aldığı belirtilebilir.

Veriler incelendiğinde 1935 yılından günümüze kadar olan süreçteki nüfus değişimindeki en göze çarpan nüfus artışının 1990 yılında yaşanmış olduğu görülmektedir. 1985 yılında %16,5 olan nüfus artış hızı, 1990 yılında %37,7'ye yükselmiştir. Bu ani ve hızlı artış, bölgenin genelinde yaşanmış, zorunlu göç dönemine işaret etmektedir. Zorunlu göçle birlikte, bölgedeki çatışmalar nedeniyle kırsal alanda yerinden edilen haneler, hazırlıksız, birikimsiz olarak kentlere göç etmek zorunda kalmış ve zorunlu göç bölgedeki tüm kentlerde olduğu gibi, Van'da da büyük travmalara yol açmıştır. Zorunlu göçün neden olduğu yoksulluk, işsizlik ve nüfusun karşı karşıya kaldığı güçlükler, göç ile ilgili verilerin ele alındığı bölümde detaylı biçimde değerlendirilmiştir.

Van İli nüfusunun gelişim tablosu incelendiğinde 1940 yılından sonra Van İli'nde nüfusun 2011 yılında azalma gösterdiği görülmektedir. Nüfus değişimlerine ilişkin veriler; Van İli'nin çevresinde yer alan daha az gelişmiş illerden ve kırsal alanından göç aldığını ve yüksek doğurganlık oranı ile nüfus artışının 2011 yılına kadar kesintisiz sürdüğü ve Van İlinde yaşanan depremle birlikte nüfusunda düşüş yaşandığı göstermektedir.

Tablo 6:Van İli Nüfusunun Cinsiyete Göre Dağılımı 2013

Toplam	Erkek	Kadın
1070113	545479	524634

Kaynak: TÜİK, 2014(a)

2013 yılı Van İli nüfusunun cinsiyete göre dağılımı yukarıdaki tabloda verilmiştir. Nüfusun cinsiyete göre dağılım verilerine göre, nüfusun %50,9'u erkek, %49,1'i kadın nüfustan oluşmaktadır.

Tablo 7: Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı 2013

Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
'0-4'	136973	69948	67025
'5-9'	133445	68376	65069
'10-14'	138806	70849	67957
'15-19'	125229	64476	60753
'20-24'	107347	53934	53413
'25-29'	90956	47485	43471
'30-34'	80891	41237	39654
'35-39'	56037	29199	26838
'40-44'	49301	25783	23518
'45-49'	40037	21343	18694
'50-54'	32831	16882	15949
'55-59'	25272	12067	13205
'60-64'	18225	8441	9784
'65-69'	13176	5939	7237
'70-74'	9252	4363	4889
'75-79'	5829	2612	3217
'80-84'	4149	1773	2376
'85-89'	1633	558	1075
'90+'	724	214	510
Toplam	1070113	545479	524634

Kaynak: TÜİK,2013(a)

Van İli'nin nüfus piramidi ve ardından Türkiye genelinin nüfus piramidi Tablo 7'de verilmiştir. Türkiye nüfus piramidi ile kıyaslandığında Van İli'nin 20 yaş altındaki genç nüfusunun çok yüksek olmasının; Türkiye geneli ile arasındaki en belirgin farklılık olduğu görülmektedir.

Van nüfusu içinde genç yaş çok büyük oranda yer almakla birlikte 60 yaş üstü nüfusun düşüklüğü dikkat çekmektedir. Piramitte de görüldüğü gibi Van'da yaş grubu yükseldikçe nüfus içindeki payı düşmektedir

Van İl nüfusunun %38,24'ünü 0-14 yaş arası çocuk nüfus, %58,5'ini 15-64 yaş arası aktif nüfus ve %3,2'sini 65 yaş üzeri yaşlı nüfus oluşturmaktadır. İlçede nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı değerlendirildiğinde, 0-14 yaş arası çocuk nüfusun oranının yüksek olduğu görülmektedir. 65 yaş üzeri yaşlı nüfusun oranı ise oldukça düşüktür

Tablo 8: Bağımlı Yaş Verileri¹, 2014

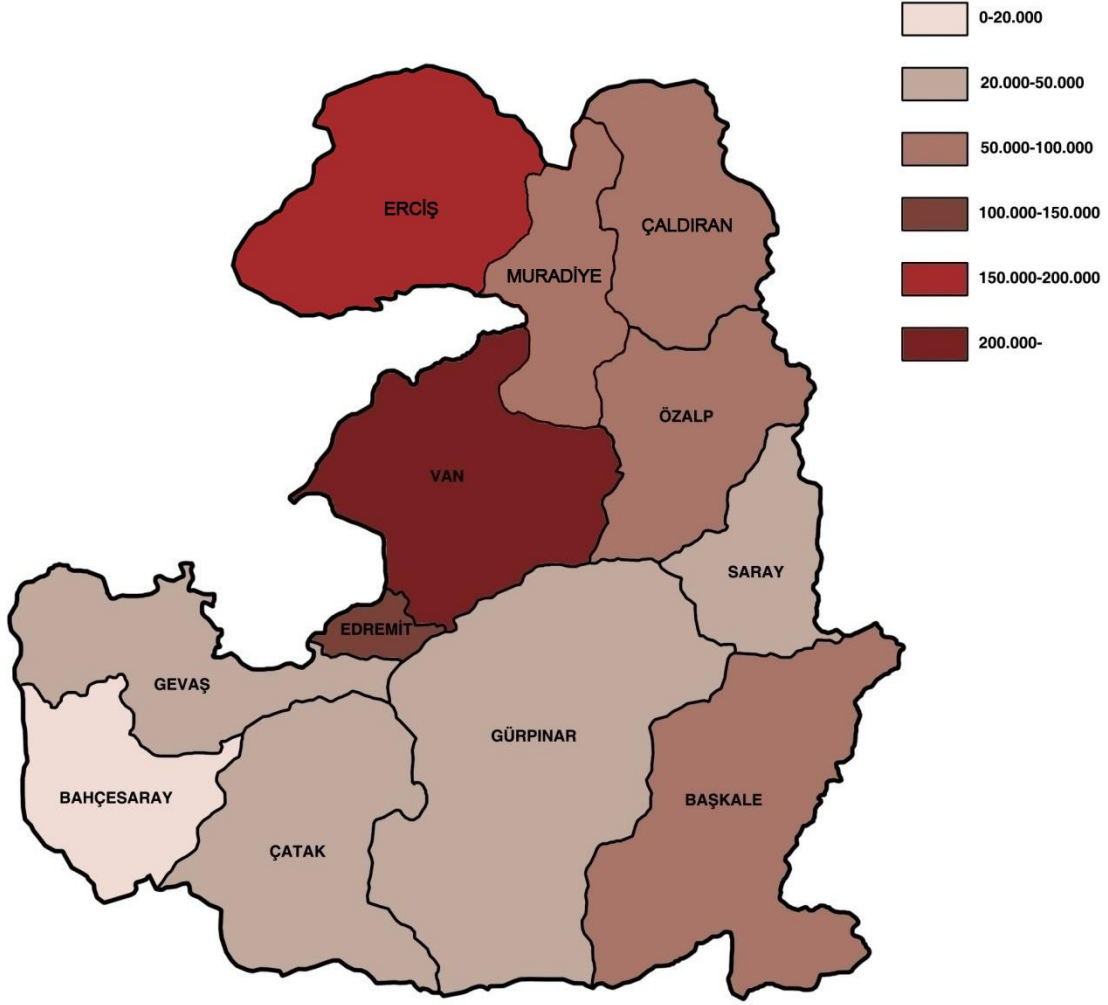
	Toplam Yaş Bağımlılık Oranı	Ülke İçindeki Sıralaması	0-14 Çocuk Yaş Bağımlılık Oranı	65 Yaş Üstü Bağımlı Yaş Oranı %
	%		%	
Türkiye	47,64	-	36,3	11,34
Van	70,91	7	65,35	5,55

Kaynak: TÜİK, 2014 (a)

Türkiye ve Van İlinde bağımlı yaş oranları Tablo 8’de yer almaktadır. Türkiye’de toplam yaş bağımlılık oranı %47,64 iken, Van’da yaş bağımlılık oranı Türkiye’nin çok üstünde %70,91 oranındadır. Özellikle genç yaş bağımlılık düzeyi Van İlinde çok yüksek oranda seyretmektedir. Ülke içinde yaş bağımlılık sıralamasında Van 7. sırada yer almaktadır. TRB2 illeri arasında yaş bağımlılık oranının en yüksek olduğu il Van, en düşük olduğu il ise Hakkâri’dir. Van ili yaş bağımlılık ortalamasında Türkiye ortalamasının çok üzerinde yer almaktadır.

¹Bağımlı nüfus, 0-14 yaş arası genç bağımlı nüfus ve 65 yaş üzeri yaşlı bağımlı nüfus olarak ayrılmaktadır. Bu yaş gruplarındaki nüfusun aktif çalışma yaşındaki 15-64 yaş arası nüfusa oranı, bağımlı yaşı göstermektedir. Başka bir ifadeyle; çalışmayan ve aktif nüfusa bağımlı olarak yaşayan nüfusun oranı bağımlı nüfusu oluşturmaktadır

Harita 1: Van İli ve İlçeleri 2013 Nüfusunun İlçelere Göre Dağılımı Haritası

Kaynak: TÜİK,2014(a)

Harita 1’de Van ili ve ilçelerinin 2013 yılı nüfusunun ilçelere göre dağılımı gösterilmektedir. Haritaya göre en yoğun yerleşim yeri Van merkez ilçedir. İkinci en fazla nüfusa sahip yerleşim yeri ise Erciş’tir. Üçüncü en fazla nüfusa sahip yerleşim yerinin ise Edremit olduğu görülmektedir. Çaldıran, Muradiye ve Özalp ilçelerinin nüfuslarının aynı aralıkta bulunduğu ve Edremit’ten sonra en fazla nüfusa sahip yerleşim yerleri oldukları görülmektedir. Aşağıda sunulan haritadan da görülebileceği üzere Van’ın kuzeyinde yer alan ilçelerin daha fazla nüfusa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Van İlinde en az nüfusa sahip ilçe ise Bahçesaray ilçesidir.

Tablo 9: İlçeler Nüfusunun Yıllara Göre Gelişimi (2008-2013)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Van	Toplam	Toplam	Toplam	Toplam	Toplam	Toplam
Başkale	63665	61.355	459457	445.915	472069	58.963
Çatak	25716	24.875	17448	17.491	17133	23.44
Erciş	154499	158.795	61371	64.216	62.55	170.124
Gevaş	29951	29.612	65844	67.367	67329	29.655
Gürpınar	44096	40.807	25127	24.398	23.75	38.811
Muradiye	51894	51.562	25054	24.677	26218	51.34
Özalp	74088	73.569	161612	159.45	165953	73.013
Bahçesaray	17815	17.684	41167	39.645	39238	16.819
Çaldıran	65663	65.304	51465	51.46	51.62	66.624
Saray	24008	23.172	23025	23.378	23122	22.793
Merkez	428511	451.133	29187	29.211	29215	
Edremit	24463	24.442	74661	75.324	73778	105.506
İpekyolu						274.902
Tuşba						138.123
Toplam	1.004.369	1.022.310	1.035.418	1.022.532	1.051.975	1.070.113

Kaynak: TÜİK, 2014(a)

Tablo 9’da görüldüğü gibi, Van Merkez ve Erciş nüfusunun artışı, doğum oranlarının yüksekliğinin yanı sıra aldıkları göçle de ilgilidir. Van İlinin diğer ilçeleri ise ekonomik koşulların ve iş olanaklarının yetersizliği, eğitim, sosyal ve sağlık hizmetlerinin kalitesinin düşüklüğü nedeniyle çevre iller ve kırsal alanlarından daha düşük düzeyde göç almaktadır.

İlçelerin nüfuslarının son beş yılda gösterdiği değişimler incelendiğinde; Merkez ilçe nüfusunun 2008 yılından 2010 yılına kadar geçen 2 yıllık kısa sürede %7,2 artış gösterdiği ve 2010 yılından sonra yaşanan depremle birlikte düşüşe geçtiği görülmektedir. Bu kapsamda, Van Merkez ilçenin 2010 yılında 459.457 kişi olan nüfusu, 2012 yılında 46.432 kişi azalarak 413.025 kişiye gerilemiştir.

Son beş yılda Edremit, Çaldıran ve Erciş ilçelerinin nüfusları artış eğilimi içindeyken, Gevaş, Muradiye ilçelerinin nüfuslarında belirli bir değişim görülmemektedir. Nüfusu azalma eğilimi içinde olan ve son beş yılda nüfus kaybetmiş olan ilçeler ise Bahçesaray, Başkale, Çatak, Gürpınar, Özalp ve Saray’dır.

Van İli’nde nüfusun 2008-2012 yılları arasındaki gelişimi incelendiğinde, ilin toplam nüfusunun 2008 yılında 1.004.369 kişi olduğu, 2012 yılına gelindiğinde nüfusun 1.051.975 kişiye ulaştığı görülmektedir.

2012 yılında, 503.258 kişi olan kırsal nüfusun, toplam nüfusun yaklaşık % 47’lik kısmını oluşturduğu, 548.717 kişi olan kentsel nüfusun da toplam nüfusun % 53’lük kısmı oluşturduğu görülmektedir. 2013 yılında ise 6360 ve 6447 sayılı kanunlar ile düzenlenen ve bu kanunlar uyarınca ilk mahalli idareler genel seçimlerinde yürürlüğe giren olan idari bağlılık ve tüzel kişilik değişiklikleri ile 5393 sayılı Yasa’nın 8 inci ve 11 inci maddelerine göre alınan ve söz konusu Kanun gereğince mahalli idareler seçimlerinde uygulanacak olan birleşme ve katılmalar ile birlikte toplam il nüfusunun 1.070.113 kişiye ulaştığı birleşme ve

katılmalar ile köylerin tüzel kişiliğinin sona erip mahallelere dönüşmesinden dolayı kırsal nüfusun kentsel nüfusa evrildiği görülmektedir.

6360 sayılı yasa ile Büyükşehir statüsüne kavuşan ilimizin yine bu yasa kapsamında İpekyolu ve Tuşba olmak üzere iki yeni ilçesi kurulmuştur. İpekyolu ilçesinin nüfusu 274.902 kişi Tuşba İlçesinin ise 138.123 kişi olduğu görülmektedir.

Tablo 10: Van İlçeleri Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
	Merkez			Bahçesaray			Başkale		
'0-4'	56.028	28.631	27.397	2.510	1.285	1.225	7.909	4.099	3.810
'5-9'	54.810	28.227	26.583	2.619	1.346	1.273	9.114	4.613	4.501
'10-14'	57.626	29.584	28.042	2.491	1.284	1.207	9.144	4.673	4.471
'15-19'	53.184	27.236	25.948	2.289	1.157	1.132	7.308	3.689	3.619
'20-24'	49.977	24.959	25.018	1.429	580	849	7.661	4.900	2.761
'25-29'	42.014	21.561	20.453	1.041	499	542	4.420	2.286	2.134
'30-34'	40.571	20.610	19.961	955	475	480	4.522	2.191	2.331
'35-39'	28.119	14.570	13.549	840	392	448	2.825	1.441	1.384
'40-44'	21.061	11.340	9.721	625	306	319	1.992	1.116	876
'45-49'	20.129	10.613	9.516	539	292	247	2.382	1.240	1.142
'50-54'	14.018	7.112	6.906	360	202	158	1.500	773	727
'55-59'	11.666	5.555	6.111	462	211	251	1.232	577	655
'60-64'	8.131	3.876	4.255	333	150	183	855	374	481
'65-69'	5.349	2.490	2.859	229	117	112	627	289	338
'70-74'	4.099	1.886	2.213	201	104	97	378	163	215
'75-79'	2.602	1.208	1.394	105	41	64	322	167	155
'80-84'	1.648	632	1.016	68	30	38	225	94	131
'85-89'	762	270	492	32	14	18	94	37	57
'90+'	275	63	212	5	1	4	40	7	33
Toplam	472.069	240.423	231.646	17.133	8.486	8.647	62.550	32.729	29.821
	Çaldıran			Çatak			Edremit		
'0-4'	10.342	5.300	5.042	3.006	1.508	1.498	3.476	1.740	1.736
'5-9'	10.010	5.003	5.007	3.375	1.758	1.617	2.850	1.475	1.375
'10-14'	9.783	5.011	4.772	3.566	1.836	1.730	3.084	1.576	1.508
'15-19'	8.862	4.678	4.184	3.128	1.639	1.489	2.713	1.382	1.331
'20-24'	6.923	4.089	2.834	2.152	1.179	973	2.367	948	1.419
'25-29'	4.961	2.752	2.209	1.588	856	732	2.707	1.379	1.328
'30-34'	3.147	1.673	1.474	1.589	771	818	2.549	1.306	1.243
'35-39'	3.029	1.520	1.509	1.007	525	482	1.566	832	734
'40-44'	2.355	1.251	1.104	926	521	405	1.165	632	533
'45-49'	2.164	1.118	1.046	992	582	410	1.127	593	534
'50-54'	1.779	845	934	659	337	322	755	392	363
'55-59'	1.408	667	741	525	229	296	588	257	331
'60-64'	906	425	481	393	164	229	415	178	237
'65-69'	667	328	339	352	161	191	277	121	156
'70-74'	441	200	241	202	94	108	241	110	131

'75-79'	268	113	155	152	71	81	180	104	76
'80-84'	165	52	113	96	40	56	94	44	50
'85-89'	69	26	43	37	14	23	49	20	29
'90+'	50	26	24	5	2	3	15	4	11
Toplam	67.329	35.077	32.252	23.750	12.287	11.463	26.218	13.093	13.125
	Erciş			Gevaş			Gürpınar		
'0-4'	22.817	11.707	11.110	3.040	1.505	1.535	4.570	2.285	2.285
'5-9'	20.667	10.633	10.034	3.324	1.678	1.646	5.039	2.510	2.529
'10-14'	22.650	11.778	10.872	3.844	1.902	1.942	5.695	2.848	2.847
'15-19'	18.999	9.872	9.127	3.526	1.742	1.784	5.303	2.755	2.548
'20-24'	16.168	8.513	7.655	2.716	1.274	1.442	3.939	2.054	1.885
'25-29'	13.277	7.210	6.067	2.406	1.251	1.155	3.075	1.681	1.394
'30-34'	12.087	6.307	5.780	2.171	1.061	1.110	2.527	1.250	1.277
'35-39'	8.614	4.534	4.080	1.525	763	762	1.822	968	854
'40-44'	7.306	3.781	3.525	1.378	713	665	1.374	748	626
'45-49'	6.038	3.392	2.646	1.331	697	634	1.680	850	830
'50-54'	4.700	2.364	2.336	970	511	459	1.103	555	548
'55-59'	3.887	1.853	2.034	868	436	432	1.020	464	556
'60-64'	2.909	1.360	1.549	698	299	399	711	326	385
'65-69'	2.154	972	1.182	487	212	275	524	245	279
'70-74'	1.667	839	828	400	192	208	373	168	205
'75-79'	938	470	468	240	110	130	246	132	114
'80-84'	692	261	431	168	68	100	152	56	96
'85-89'	279	97	182	101	51	50	56	18	38
'90+'	104	34	70	22	5	17	29	6	23
Toplam	165.953	85.977	79.976	29.215	14.470	14.745	39.238	19.919	19.319
	Muradiye			Özalp			Saray		
'0-4'	7.515	3.830	3.685	10.637	5.483	5.154	3.058	1.572	1.486
'5-9'	7.039	3.476	3.563	11.326	5.674	5.652	3.222	1.636	1.586
'10-14'	7.315	3.759	3.556	11.409	5.791	5.618	3.429	1.759	1.670
'15-19'	6.187	3.154	3.033	9.003	4.786	4.217	3.014	1.551	1.463
'20-24'	4.945	2.411	2.534	6.581	3.236	3.345	2.106	1.068	1.038
'25-29'	4.164	2.270	1.894	5.396	2.841	2.555	1.839	967	872
'30-34'	3.016	1.663	1.353	4.452	2.301	2.151	1.531	797	734
'35-39'	2.538	1.354	1.184	3.183	1.601	1.582	1.009	514	495
'40-44'	2.035	1.079	956	2.586	1.385	1.201	844	471	373
'45-49'	1.847	913	934	2.787	1.422	1.365	895	451	444
'50-54'	1.455	728	727	1.859	923	936	608	329	279
'55-59'	1.143	559	584	1.543	717	826	554	247	307
'60-64'	814	375	439	1.153	528	625	379	167	212
'65-69'	629	290	339	737	359	378	225	118	107
'70-74'	447	214	233	500	220	280	184	92	92
'75-79'	257	114	143	339	164	175	124	76	48
'80-84'	193	64	129	188	60	128	71	26	45

'85-89'	53	18	35	72	33	39	22	7	15
'90+'	28	8	20	27	8	19	8	1	7
Toplam	51.620	26.279	25.341	73.778	37.532	36.246	23.122	11.849	11.273

Kaynak: TÜİK,2014(a)

Van İli, İlçelerinin yaş gruplarına göre dağılım tablosunda, tüm ilçelerde 0-14 yaş arası nüfusun yüksekliği ilk dikkat çeken veridir. Nüfus piramidinde yaş yükseldikçe, yaş gruplarının nüfus içindeki oranları düşmektedir.

Ayrıca, 20 yaş altı genç nüfusun en yüksek olduğu ilçelerin Bahçesaray, Özalp Muradiye olduğu görülmektedir.

Tablo 11: Van İlçelerinin Toplam Yaş Bağımlılık Oranları, 2014 (%)

İlçeler	Aktif Nüfusun Oranı	Bağımlı Yaş Oranları		
		Toplam Yaş Bağımlılık Oranı	0-14 Yaş Arası Genç Yaş Bağımlılık Oranı	65 Yaş Üstü Yaşlı Bağımlılık Oranı
Merkez	61,1	63,4	58,3	5,1
Bahçesaray	51,7	93	85,8	7,2
Başkale	55,4	75,4	80,2	4,8
Çaldıran	52,7	89,4	84,8	4,6
Çatak	54,5	83,2	76,7	6,5
Edremit	60,8	64,3	58,9	5,3
Erciş	56,6	76,5	70,3	6,2
Gevaş	60,2	66	58	8
Gülpınar	57,4	73,9	67,8	6,1
Muradiye	54,5	83,4	77,7	5,7
Özalp	52,2	91,4	86,5	4,8
Saray	55,2	80,9	75,9	4,9

Kaynak: TÜİK,2014 (a) verilerinden hesaplanmıştır

Türkiye’de toplam yaş bağımlılık oranı %47,64’dür. 0-14 yaş arası bağımlılık oranı %36,3, 65 yaş üstü bağımlılık oranı %11,34’dür. Van ilçelerinin yaş bağımlılık oranları incelendiğinde, çok yüksek oranda bağımlılık oranları görülmektedir. İlçeler içinde Bahçesaray, Özalp, Çaldıran ilçelerinin toplam yaş bağımlılık oranlarının %90’lar oranında olması ilk dikkat çeken veridir. İlçeler arasında en düşük toplam yaş bağımlılık oranı Merkez ilçededir.

İlçelerin toplam yaş bağımlılık oranlarının yüksekliği, 0-14 yaş arası nüfusun toplam nüfus içerisindeki payının çok yüksek oranlarda olmasından kaynaklanmaktadır. İlçelerin tümünde 65 yaş üzeri bağımlı nüfus oranları Türkiye ortalamasının çok altındadır. Bu nedenle toplam yaş bağımlılık oranlarını etkileyen öncelikli etken yüksek doğurganlık hızı ve toplam nüfus içerisinde çocuk nüfus oranının çok yüksek olmasıdır.

Van İli, ilçelerinin aktif nüfus oranları değerlendirildiğinde, ilçelerde aktif nüfus olarak tanımlanan 15-64 yaş arası çalışma çağındaki nüfusun oranının düşük olduğu gözlenmektedir. Bu durum iki önemli noktaya işaret etmektedir:

Birincisi, Van'daki aktif çalışma çağındaki nüfus, daha gelişmiş, sosyo-ekonomik olanakları daha gelişkin olan şehirlere göçmekte ve Van İli insan kaynağını yitirmektedir. Bu durum bir şehrin gelişmesi için öncelikli alanlardan olan beşeri sermayenin de kaybedilmesi anlamına gelmektedir.

İkinci nokta, çok kalabalık hane nüfusuna sahip olan ailelerde aktif çalışma çağındaki nüfusun kalabalık bir nüfusun geçiminden sorumlu olduğuna işaret etmektedir. Bu durum en çok eğitim süresinin kısalmasına etki etmektedir. Hanenin geçiminden sorumlu hale gelen genç bireylerin eğitimlerini sürdürmesi ve çok çocuklu kalabalık hanelerde her çocuğa eğitim imkanı sağlanması ekonomik, sosyal ve fiziksel koşullar nedeniyle mümkün olmamaktadır.

Genç yaş nüfusun yüksekliği ile beraber kentleşme oranları da değerlendirildiğinde; Kentleşme oranı düşük olan ilçelerde, toplam yaş bağımlılık oranları daha yüksektir. Kırsal alanda yaşayan nüfusun oranı arttıkça, aktif nüfusun toplam içindeki oranı düşmekte; doğurganlık ve genç yaşın toplam nüfus içindeki oranı ise yükselmektedir.

3.5.2.2 Eğitim

Tablo 12: Van İli 6 Yaş üzeri Nüfusun Okuryazarlık Durumu 2014

Okuma Yazma Durumu	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma Yazma Bilmeyen	77684	14906	62778
Okuma Yazma Bilen	785372	428435	356937
Bilinmeyen	26442	11706	14736
Toplam	889498	455047	434451

Kaynak: TÜİK, 2014(a)

Okuma-yazma oranları incelendiğinde 2013 verilerine göre 6 yaş ve üzeri nüfusun %91,3'ü okuryazardır. Van İli, Türkiye okuryazarlık sıralamasında 72. sırada yer almaktadır. Van İli'nin eğitim göstergelerinde önemli bir ilerleme kaydetmemesinin nedenleri arasında kentsel nüfusun düşük olması ve kırsal alandaki eğitim olanaklarının, eğitim sürelerinin, eğitim konusunda kadınların dezavantajlı konumda olmasının etkilerinin büyük olduğu söylenebilir.

Cinsiyete göre okuryazarlık durumu değerlendirildiğinde, okuryazar olmayan nüfusun %80,8'inin kadınların oluşturduğu görülmektedir. Bu oran, ilde kadınların okula gönderilme ve düzenli devam etme oranının erkeklere göre çok daha düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 13: Van İli Okuryazarlık Durumu Türkiye Sıralaması

	Okuma Yazma Bilen Oranı	Ülke İçindeki Sıralaması
Türkiye	95,78	-
Van	91,3	72

Kaynak: TÜİK, 2014(a)

Van İlinin okuryazarlık durumu sıralamasında Türkiye’de 72. ili konumunda olması, eğitim konusundaki geri kalmışlığını göstermektedir

Tablo 14: İlçelerde 6 Yaş Üzeri Nüfusun Okuryazarlık Düzeyinin Yıllara Göre Dağılımı 2014

İlçeler	Yıllara Göre Okuryazarlık Düzeyi				
	2012	2011	2010	2009	2008
Merkez	90	88,2	85,6	79,8	75,6
Edremit	91,7	90,4	88,3	85,1	81,1
Erciş	86,6	85	82,8	78,1	73,1
Bahçesaray	77,9	75,2	70,7	61,7	55,1
Başkale	84,9	82,7	79,5	75,1	68,5
Çaldıran	86,6	84,2	80,7	75,3	69,7
Çatak	87,6	85,3	81,6	73,2	64,8
Gevaş	93,5	89,3	87,4	83,6	79,3
Gürpınar	86,2	84,4	80,2	73	66,3
Muradiye	87,5	86,1	84,1	78,6	74,5
Özalp	85,2	83,2	80,9	75,5	69,4
Saray	89,1	86,8	84,8	80,2	75

Kaynak: TÜİK, 2014(a)

Van İli ilçelerinin 6 yaş ve üzeri nüfusunun okuryazarlık düzeyi ve eğitim durumlarına ilişkin verilerinin detaylı tabloları aşağıda yer almaktadır. Türkiye’de okuryazarlık düzeyi %95,78’dir. Bu ortalama ile kıyaslandığında Van ili ilçelerinin tümü Türkiye ortalamasının çok altında kalmaktadır.

İlçeler arasında en yüksek okuryazarlık oranı Gevaş (%93,5), Edremit (%91,7) ve Merkez ilçe’ de (%90); en düşük okuryazarlık düzeyi ise Bahçesaray’dadır (%77,9).

İlçelerin okuryazarlık düzeyinin yıllara göre dağılımına bakıldığında tüm ilçelerin okuryazarlık düzeyinde belirgin bir yükselişin olduğu görülmektedir. 2008 yılından 2012 yılına kadar Bahçesaray, Gürpınar ilçelerinin okuryazarlık oranının %20 artmış olduğu görülmektedir.

Tablo 15: İlçelerde 6 Yaş Üzeri Nüfusun Okuryazarlık Düzeyinin Cinsiyete Göre Dağılımı 2014

İlçeler	Okuma Yazma Bilmeyen Toplam Oranı	Okuma Yazma Bilmeyen Erkek Oranı	Okuma Yazma Bilmeyen Kadın Oranı
Merkez	7,5	2,5	12,6
Edremit	3,4	1,49	5,4
Erciş	9,1	3,1	15,6
Bahçesaray	18,6	10,4	26,6
Başkale	11,1	5,7	17,14
Çaldıran	9,6	3,9	15,9
Çatak	10,6	6,7	14,8
Gevaş	4,8	1,5	8,1
Gürpınar	9,2	3,6	15
Muradiye	9,6	3	16,5
Özalp	11,9	4,1	19,9
Saray	8,6	3	14,5

Kaynak: TÜİK, 2014(a)

Cinsiyete göre okuryazarlık durumuna ilişkin veriler değerlendirildiğine, Bahçesaray, Başkale, Özalp ve Çatak ilçelerinde nüfusun %10'undan fazlasının okuma yazma bilmediği görülmektedir. Bu ilçelerde eğitim olanaklarının çok düşük düzeyde olduğu ve özellikle kadın nüfus içinde okuma yazma bilmeme oranlarının çok yükseldiği görülmektedir.

Bahçesaray ilçesinde kadın nüfusun dörtte birinden daha da fazlası (%26,6) okuma yazma bilmemektedir. Başkale, Özalp, Muradiye, Erciş ilçelerinde ise kadınların erkeklere oranla çok yüksek oranda eğitime ulaşamamış olduğu görülmektedir.

Van'ın ilçelerinde eğitim koşullarına ulaşan nüfusun oranının yetersiz, eğitim düzeyinin çok düşük olmasının yanında, kadınların eğitimde dezavantajlı durumda olduğu ve önemli düzeyde fırsat eşitsizliği de göze çarpmaktadır.

Tablo 16: Van İli 15 Yaş Üstü Nüfusun Eğitim Düzeyi

Bitirilen Eğitim Düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma Yazma Bilmeyen	76731	14793	61938
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	119797	42393	77404
İlkokul Mezunu	119934	62904	57030
İlköğretim Mezunu	162578	102172	60406
Ortaokul veya Dengi Okul Mezunu	14561	10104	4457
Lise veya Dengi Okul Mezunu	88136	60888	27248
Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	33466	22755	10711
Yüksek Lisans Mezunu	1625	1139	486
Doktora Mezunu	748	560	188
Bilinmeyen	25561	11422	14139
Toplam	643137	329130	314007

Kaynak: TÜİK, 2014(a)

Okuryazarlık düzeyinin düşük olduğu Van'da eğitim düzeyine ilişkin veriler aşağıda yer almaktadır. İlde 15 yaşın üzerindeki nüfusun son mezun olduğu okula göre eğitim düzeyi değerlendirilmiştir.

Tabloya göre, nüfusun %74,48'i ilköğretim ve daha altında eğitim düzeyine sahiptir (okuma yazma bilmeyen-okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen+ilkokul mezunu+ilköğretim okulu mezunu). İl genelinde, 15 yaş üstü nüfusun yalnızca %25,52'si ilköğretimden sonra eğitimine devam etmiştir.

Bu veriler il düzeyinde, eğitime devam süresinin çok kısa olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 17: Van İli, İlçelere Göre 6 Yaş Üzeri Nüfusun Eğitim Düzeyi, 2014

Bitirilen Eğitim Düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
	Merkez			Bahçesaray			Başkale		
Okuma Yazma Bilmeyen	30.328	5.143	25.185	2.633	725	1.908	5.915	1.604	4.311
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	134.899	59.764	75.135	7.234	3.338	3.896	25.812	12.329	13.483
İlkokul Mezunu	48.967	22.295	26.672	797	541	256	6.845	3.965	2.880
İlköğretim Mezunu	90.546	54.691	35.855	2.049	1.431	618	8.659	6.023	2.636
Ortaokul veya Dengi Okul Mezunu	8.912	5.832	3.080	78	72	6	384	299	85
Lise veya Dengi Okul Mezunu	57.937	38.205	19.732	510	424	86	2.252	1.943	309
Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	20.833	14.128	6.705	309	203	106	988	679	309
Yüksek Lisans Mezunu	1.243	872	371	7	6	1	25	17	8
Doktora Mezunu	615	466	149	2	0	2	5	4	1
Bilinmeyen	9.813	4.234	5.579	481	192	289	2.040	916	1.124
Toplam	404.093	205.630	198.463	14.100	6.932	7.168	52.925	27.779	25.146
	Çaldıran			Çatak			Edremit		
Okuma Yazma Bilmeyen	5.314	1.136	4.178	2.141	710	1.431	1.156	263	893
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	27.253	12.907	14.346	9.025	4.304	4.721	6.541	2.920	3.621
İlkokul Mezunu	7.387	4.711	2.676	2.356	1.270	1.086	3.292	1.305	1.987
İlköğretim Mezunu	9.790	6.669	3.121	4.349	2.491	1.858	5.025	2.720	2.305
Ortaokul veya Dengi Okul Mezunu	301	252	49	137	113	24	427	275	152
Lise veya Dengi Okul Mezunu	1.926	1.579	347	1.232	1.002	230	3.149	2.015	1.134
Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	908	590	318	507	369	138	1.759	1.135	624
Yüksek Lisans Mezunu	20	13	7	15	11	4	89	64	25
Doktora Mezunu	8	8	0	3	3	0	23	18	5
Bilinmeyen	2.049	919	1.130	352	187	165	658	324	334
Toplam	54.956	28.784	26.172	20.117	10.460	9.657	22.119	11.039	11.080
	Erciş			Gevaş			Gürpınar		
Okuma Yazma Bilmeyen	12.750	2.279	10.471	1.249	196	1.053	3.120	626	2.494
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	57.758	27.257	30.501	8.571	3.637	4.934	15.635	6.688	8.947
İlkokul Mezunu	21.392	11.859	9.533	4.938	2.138	2.800	4.522	2.926	1.596

İlköğretim Mezunu	23.193	15.008	8.185	5.982	3.352	2.630	6.274	4.232	2.042
Ortaokul veya Dengi Okul Mezunu	2.398	1.742	656	656	488	168	297	236	61
Lise veya Dengi Okul Mezunu	11.034	8.065	2.969	2.686	1.916	770	1.618	1.293	325
Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	4.321	3.038	1.283	985	716	269	681	455	226
Yüksek Lisans Mezunu	131	94	37	25	15	10	16	13	3
Doktora Mezunu	52	34	18	12	9	3	5	2	3
Bilinmeyen	5.762	2.593	3.169	400	137	263	1.530	691	839
Toplam	138.791	71.969	66.822	25.504	12.604	12.900	33.698	17.162	16.536
	Muradiye			Özalp			Saray		
Okuma Yazma Bilmeyen	4.129	655	3.474	7.261	1.269	5.992	1.688	300	1.388
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	18.688	8.440	10.248	28.323	13.283	15.040	8.199	3.702	4.497
İlkokul Mezunu	6.695	3.907	2.788	8.849	5.745	3.104	3.894	2.242	1.652
İlköğretim Mezunu	7.639	4.960	2.679	11.341	7.347	3.994	4.117	2.592	1.525
Ortaokul veya Dengi Okul Mezunu	470	373	97	382	317	65	119	105	14
Lise veya Dengi Okul Mezunu	2.892	2.205	687	2.198	1.681	517	702	560	142
Yüksekokul veya Fakülte Mezunu	974	649	325	878	581	297	323	212	111
Yüksek Lisans Mezunu	23	15	8	25	17	8	6	2	4
Doktora Mezunu	11	8	3	5	3	2	7	5	2
Bilinmeyen	1.206	558	648	1.721	701	1.020	430	254	176
Toplam	42.727	21.770	20.957	60.983	30.944	30.039	19.485	9.974	9.511

Kaynak: TÜİK, 2014 (a)

Eğitim düzeyine ilişkin verilere bakıldığında çevre ilçelere göre merkez ilçenin daha uzun süre eğitim alma sürelerine sahip söylenebilir. Merkez ilçe 6 yaş üzeri nüfusunun %75'i ilköğretim ve daha düşük düzeyde eğitim düzeyine sahipken, Bahçesaray İlçesi'nin %90'ı, Başkale İlçesi'nin %89'u, Özalp İlçesi'nin %91'i, Çaldıran İlçesi'nin %91'i, Muradiye İlçesi'nin %86'sı, Çatak İlçesi'nin %89'u ilköğretim (ilkokul) ve daha düşük eğitim düzeyine sahiptir. Bu oranlar il genelinde ve ilçelerde eğitimin çok kısa süreli devam ettiğini göstermektedir.

Yalnızca ileri yaşlar için değil, Van ili ve ilçelerindeki genç-çocuk nüfus için de eğitim süresi halen oldukça kısadır. Bölgesel ve üst ölçekli planlarda da vurgulanan; okullaşma oranları özellikle kız öğrenciler açısından daha olumsuz bir tablo sergilemektedir. Bölgede okullaşma oranlarında da cinsiyet açısından belirgin bir dengesizlik mevcuttur. Eğitim kademesi yükseldikçe bu dengesizlik kız çocukları aleyhine daha da büyümektedir (DAP, 2000).

Ortalama hane halkı büyüklüğü verilerinde ele alındığı gibi çok çocuklu kalabalık ailelerde çocukların eğitimlerini sürdürmesi güçleşmekte; hanenin ekonomik sorunları ve fiziksel koşullar eğitime devam etmelerini engellemektedir. Çocuklar erken yaşlarda okuldan ayrılmakta, vasıfsız ve eğitimsiz işgücü olarak yoksulluk ve sürekli işsizlikle karşı karşıya kalmaktadır.

3.5.2.3 İstihdam

TRB2 Bölgesi ve Van İli'ne ait istihdam göstergeleri, işsizlik, işgücüne katılım, istihdam, istihdamın sektörel dağılımı, sosyal güvenlik sistemine dâhil olma, sigorta sahipliği, kazanç istatistiklerini içermektedir. Veriler, TÜİK, DAKA, DAP, SGK kurumlarının güncel veri tabanlarından elde edilerek derlenmiş ve analiz edilmiştir.

3.5.2.3.1 TRB2 Bölgesi İşgücü ve İstihdam Verileri

TRB2 Bölgesi işgücü ve istihdam verilerinin yıllara göre dağılımı aşağıda verilmiştir. 2008 yılından 2012 yılına kadar işgücüne katılma oranları değerlendirildiğinde bölgede 2008 yılında %38,9 olan işgücüne katılma oranının, 2012 yılında %45,8'e yükselmiş olduğu görülmektedir. İşgücüne katılma oranının en yüksek olduğu yılın, 2011 yılı olduğu görülmektedir. Bölgede kadınların işgücüne katılma oranlarının çok düşük olduğu görülmektedir. 2008 yılında %12,2 olan kadınların işgücüne katılma oranı, Türkiye ortalamasının yarısı kadardır. 2012 yılında %21,9'a çıkmış olan bu oran, her dönem Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. TRB2 bölgesinde işgücüne katılma oranının genel olarak her dönemde Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.

İşsizlik oranlarının yıllara göre dağılımı değerlendirildiğinde, en düşük işsizlik oranının 2012 yılında, en yüksek işsizlik oranının ise 2010 yılında yaşandığı görülmektedir. Erkekler arasındaki işsizlik oranının kadınlara göre daha yüksek olması verilerde öne çıkan unsurlardan birisidir.

İstihdam oranlarının yıllara göre dağılımına bakıldığında, en düşük istihdamın 2008 yılında, en yüksek istihdamın 2012 yılında gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 18: TRB2 Bölgesi İşgücü ve İstihdam Verileri

Yıllar	Bölge	TOPLAM (%)			Erkek (%)			Kadın (%)		
		İşgücüne katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı	İşgücüne katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	Türkiye	46,9	11	41,7	70,1	10,7	62,6	24,5	11,6	21,6
	TRB2	38,9	14,2	33,3	67,6	15,4	57,2	12,2	8,1	11,2
2009	Türkiye	47,9	14	41,2	70,5	13,9	60,7	26	14,3	22,3
	TRB2	41,5	16,4	34,6	69,6	18,1	57	13,7	8	12,6
2010	Türkiye	48,8	11,9	43	70,8	11,4	62,7	27,6	13	24
	TRB2	43,9	17	36,4	71,2	17,9	58,4	17,4	13,4	15,1
2011	Türkiye	49,9	9,8	45	71,7	9,2	65,1	28,8	11,3	25,6
	TRB2	47,3	12,3	41,5	72,9	13,4	63,2	22,7	8,8	20,7
2012	Türkiye	50	9,2	45,4	71	8,5	65	29,5	10,8	26,3
	TRB2	45,8	8,9	41,8	70,2	10,3	63	21,9	4,5	20,9

Kaynak: TÜİK, 2014(d)

Aşağıdaki tabloda TRB2 bölgesi 15 yaş üzeri nüfusunun eğitim düzeyine göre işgücü ve istihdam verileri yer almaktadır.

Tablo 19: TRB2 Bölgesi 15 Yaş Üzeri Nüfusun Eğitim Düzeyine Göre İşgücü ve İstihdam Verileri (%)

	İşgücüne katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı	İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus
Okuma Yazma Bilmeyen	31,3	2,4	30,6	221
Lise Altı	47,8	9,7	43,1	372
Lise ve Dengi Meslek Okulu	49,7	12,9	43,3	72
Yükseköğretim	84,3	10,4	75,5	11
Toplam	45,8	8,9	41,8	676

Kaynak: TÜİK, 2014 (d)

Eğitim düzeyine göre işgücüne en yüksek oranda yükseköğretim mezunlarının katıldığı görülmektedir. Okuma yazma bilmeyenlerin işgücüne katılım oranı en düşük düzeydedir. Bölgede eğitim ile işgücüne katılım arasında doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir.

Eğitim düzeyine göre işsizlik oranlarında, en yüksek işsizlik oranının lise ve dengi okul mezunları arasında olduğu görülmektedir. Bölgede en düşük düzeyde işsizlik oranına sahip kesim okuryazar olmayan nüfustur. Bu grubun işsizlik oranının düşüklüğünün, işgücüne katılım oranının da düşük olması ile ilgili olduğu söylenebilir.

İstihdam oranları değerlendirildiğinde, yükseköğretim mezunlarının en yüksek istihdam oranına sahip grup olduğu, en düşük istihdam oranının ise okuma yazma bilmeyen nüfusun istihdamında yaşandığı görülmektedir.

TRB2 Bölgesinde işgücüne dâhil olma oranlarının Türkiye genelinin altında olduğu ortaya konulmuştur. Aşağıdaki iki tabloda erkek ve kadın nüfusun işgücüne dâhil olmama nedenleri verilmiştir.

Tablo 20: TRB2 Bölgesi 15 Yaş Üzeri Erkek Nüfusun İşgücüne Dahil Olmama Nedeni (%)

Eğitim Düzeyi	İş Bulma Ümidi Yok	İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olan	Öğrenci	Emekli	Özürü yaşlı veya hasta	Ailevi ve kişisel nedenler	Diğer	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	5,1	7,6	0	12,8	69,2	0	5,1	100
Lise altı	11,8	11,8	34,6	12,5	17,3	2,3	9,4	100
Lise ve dengi meslek okulu	8,8	8,8	44,1	14,7	5,8	2,9	14,7	100
Yükseköğretim	14,2	28,5	42,8	0	0	0	14,2	100

Kaynak: TÜİK, 2014(d)

TRB2 Bölgesi istihdama dahil olmayan 15 yaş üstü erkek nüfusun, dahil olmama nedenleri eğitim düzeyine göre değerlendirilmiştir. Okuma yazma bilmeyen nüfus içinde işgücüne dâhil olmama nedenlerinde öncelikli sırayı özürü veya hasta olma durumu almaktadır (%69,2). Lise ve dengi eğitim düzeyine ve yükseköğretim mezunu nüfus içinde öncelikli işgücüne dahil olmama nedeni öğrenciliğin sürmesi olarak belirlenmiştir. Lise ve altındaki nüfusun %11,8'i, yükseköğretim mezunu nüfusun %14,2'si, lise ve dengi okul mezunlarının %8,8'i iş bulma ümidi olmadığı için işgücüne dâhil olmadığını belirtmiştir.

TRB2 Bölgesi 15 yaş üstü istihdama dahil olmayan kadın nüfusun, dahil olmama nedenleri değerlendirildiğinde, okuma yazma bilmeyen nüfus içinde işgücüne dahil olmama nedenlerinde öncelikli sırayı ev işleri ile meşgul olmak almaktadır (%85,1). Lise ve dengi eğitim düzeyine ve lise altında eğitim düzeyine sahip kadınlar için de öncelikli işgücüne dâhil olmama nedeni ev işleri ile meşgul olmaktır.

Kadınlarda yükseköğretim mezunu nüfus içinde öncelikli işgücüne dahil olmama nedenleri arasında ilk sırayı eşit oranlarla, ev işleri ile meşgul olmak ve iş aramayıp çalışmaya hazır olmak almaktadır.

Kadınların işgücüne dahil olmama nedenleri genel olarak değerlendirildiğinde, kadınların büyük çoğunluğunun ücretsiz aile işçisi, ev kadını, olma nedeninin işgücüne dahil olmamada ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 21: TRB2 Bölgesi 15 Yaş Üzeri Kadın Nüfusun İşgücüne Dâhil Olmama Nedeni (Bin Kişi)

Eğitim Düzeyi	İş bulma ümidi yok	İş aramayıp çalışmaya hazır olan	Ev işleri ile meşgul	Öğrenci	Özürlü yaşlı veya hasta	Ailevi ve kişisel nedenler	Diğer	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	0	2,2	85,1	0	12,1	0	0	100
Lise altı	0,3	8,4	75	14	0,3	0,3	0,7	100
Lise ve dengi meslek okulu	2,4	14,6	46,3	31,7	0	0	7,3	100
Yükseköğretim	14,2	28,5	28,5	14,2	0	0	14,2	100

Kaynak: TÜİK, 2014 (d)

Aşağıdaki tabloda, Türkiye geneli, TRB bölgesi ve TRB2 bölgeleri için tarım, sanayi, hizmet sektörlerine göre işgücünün genel dağılımı verilmiştir.

Tablo 22: Bölgesel Düzeyde İstihdamın Sektörel Dağılımı

Yıl	Düzye	Tarım		Sanayi		Hizmet		Toplam	
		Bin Kişi	%	Bin Kişi	%	Bin Kişi	%	Bin Kişi	%
2009	TR	5240	24,6	5385	25,3	10652	50,1	21277	100
	TRB	300	36,5	119	14,5	405	49,2	823	100
	TRB2	141	36,3	50	12,9	197	50,8	388	100
2010	TR	5683	25,2	5927	26,2	10985	48,6	22594	100
	TRB	368	40,9	132	14,7	400	44,4	900	100
	TRB2	159	38,3	56	13,5	199	48	415	100
2011	TR	6143	25,5	6380	26,5	11587	48,1	24110	100
	TRB	403	39,7	186	18,3	427	42	1016	100
	TRB2	210	42,3	84	16,9	202	40,6	497	100
2012	TR	6097	24,6	6460	26	12264	49,4	24821	100
	TRB	450	41,7	190	17,6	439	40,7	1079	100
	TRB2	231	44,3	89	17,1	201	38,6	521	100

Kaynak: TÜİK, 2014 (d)

Buna göre, her üç düzeyde de istihdam edilen toplam kişi sayısı belirtilen yıllar içinde düzenli olarak artmıştır. Türkiye’de nüfusun en çok istihdam edildiği sektörler öncelikle hizmet, daha sonra sanayi ve son olarak da tarım sektörüdür. TRB Bölgesinde ise nüfusun en çok istihdam edildiği sektörler; 2009-2011 yılları arasında hizmet, tarım, sanayi olarak sıralanırken, 2012 yılında tarım, hizmet ve sanayi olarak sıralanmıştır. TRB2 Bölgesinde de benzer şekilde nüfusun en çok istihdam edildiği sektörler 2009-2010 yıllarında hizmet, tarım ve sanayi iken 2011-2012 yıllarında tarım, hizmet ve sanayi sektörleri olmuştur. Türkiye’de istihdam edilen nüfusun yaklaşık %50’si hizmet sektöründe, %26’sı sanayi sektöründe ve %24’ü tarım sektöründe çalışmaktadır. TRB Bölgesi’nde ise istihdam edilen nüfusun yaklaşık %44’ü hizmet sektöründe, %40’sı tarım sektöründe ve %16’sı sanayi sektöründe çalışmaktadır. Benzer şekilde TRB2 Bölgesi’nde ise istihdam edilen nüfusun yaklaşık %44,5’i hizmet sektöründe, %40’ı tarım sektöründe ve %15’i sanayi sektöründe çalışmaktadır. Buna göre

TRB Bölgesi'nde ve TRB2 Bölgesi'nde nüfusun istihdam edildiği birincil sektör tarım sektörü olma eğilimde iken, belirtilen yıllarda Türkiye genelinde nüfusun istihdam edildiği birincil sektör hizmet sektörüdür.

TRB2 Bölgesi 2012 yılı istihdamının cinsiyete ve sektörler göre dağılımı verileri aşağıdaki yer almaktadır.

Bölgede toplam istihdamın en yüksek oranda tarım sektöründe gerçekleştiği, bunu hizmet ve sanayi sektörlerinin izlediği görülmektedir.

Cinsiyete göre sektörel istihdam oranları değerlendirildiğinde işgücüne katılan kadınların büyük çoğunluğunun tarım işçisi olduğu görülmektedir. Kadınlarda tarım sektöründe çalışma oranı %78,2'dir. Kadınlarda ikinci sıradaki istihdam alanı hizmet sektörüdür. Hizmet sektöründe istihdam edilen kadınların oranı %20'nin altındadır (%19,5).

Erkeklerde istihdama göre dağılım oranları kadınlara göre farklılık göstermektedir. Erkeklerde hizmet sektöründe istihdam edilenlerin oranı ilk sırayı almaktadır (%44,9). Erkekler ikinci olarak tarım sektöründe istihdam edilmiştir (%32,9).

Bölgede tarım sektöründe istihdam edilen nüfusun büyük çoğunluğunu kadınların oluşturduğu görülmektedir.

3.5.2.3.2 Van İli İşgücü ve İstihdam Verileri

TRB2 Bölgesinin ardından aşağıdaki tablolarda Van İli'ne ait işgücü ve istihdam verileri yer almaktadır.

İşgücü ve istihdam verilerine göre; Van ili ülkenin istihdam konusunda geri kalmış illeri arasında yer almaktadır.

Tablo 23: Van İli İşgücü ve İstihdam Verileri

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2012	47	7,8	43,4
2011	48,1	12,6	42
2010	45	17,2	37,3
2009	41,6	15,6	35,1
2008	39,1	13	34

Kaynak: TÜİK, 2014(d)

İstihdama ilişkin verilere bakıldığında, ildeki istihdamın 2008 yılında %34, 2009 yılında %35,1, 2010 yılında %37,3, 2011 yılında %42 ve 2012 yılında %43,4 olduğu görülmektedir.

Van İli 2010 yılında %17,2'lik işsizlik oranı ile Türkiye genelinde, Adana ve Hakkâri'nin ardından işsizliğin yüksek olduğu üçüncü İl olmuştur. Van'da işsizliğin en yüksek olduğu yıl 2010 yılı olmuştur. 2012 yılında işsizlik oranı %7,8 olan Van İli'nde, esas dikkat çeken nokta ildeki işgücüne katılım oranının düşüklüğüdür.

İşgücüne katılım oranının tüm yıllarda, %50'nin altında olması dikkat çekmektedir. İşgücüne katılımın 2012 yılında %47 olduğu Van'ın geçmiş yıllara oranla işsizliğinin azalmış olduğu, fakat işgücüne katılım oranının çok düşük düzeyde kaldığı görülmektedir. Verilerden hareketle, işsizliğin azalmasına mevcut işgücüne katılım oranının azalmasının etki ettiği de söylenebilir.

Önceki bölümlerde ifade edilen yaşa göre nüfusun dağılımı verilerinde ortaya konulan toplam yaş bağımlılık oranını ile işgücüne katılım oranı birlikte değerlendirildiğinde; istihdamın yetersizliği ile yoksulluğun birbiri ile ilişki içinde olduğu söylenebilir. İlde toplam yaş bağımlılık oranının %70,91 olduğu göz önüne alındığında, aktif çalışma çağındaki nüfusun oranı olan %29,1 düzeyinin çok düşük düzeyde kaldığı anlaşılmaktadır. Bağımlı nüfusun yüksek olmasının yanında işgücüne katılma oranlarının da düşük olması, hanelerde çalışan kişi sayısının çok kalabalık bir nüfusa bakması gerektiğini göstermektedir. Nüfusun çoğunluğunun eğitimsiz ve vasıfsız olduğu göz önüne alındığında, elde edilen gelirin düşüklüğü de hanenin ekonomik koşullarını olumsuz yönde etkilemektedir.

TRB2 bölgesi ve Van İli Sanayi sektöründe istihdam edilen nüfusun yapısına ilişkin veriler aşağıda tablolarda ortaya konulmuştur. Sanayi sektöründe istihdam edilen nüfus öncelikle; cinsiyete, geniş yaş grubuna ve eğitim durumuna göre incelenmekte daha sonra istihdam edilen nüfus; çalıştığı iş yeri büyüklüğüne göre, işteki durumuna göre ve sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılık durumuna göre incelenmektedir.

Tablo 24: TR – TRB – TRB2 Bölgeleri Sanayi Sektörü İstihdamının Cinsiyete Göre Dağılımı TRB2 Bölgesi Sanayi İthalatının Alt Kollara Dağılımı (2009-2012) [000 Kişi] [%]*

		Sanayi					
Yıl	Düzy	Kadın		Erkek		Toplam	
		000 Kişi	%	000 Kişi	%	000 Kişi	%
2009	TR	897	16,7	4488	83,3	5385	100
	TRB	7	5,9	111	94,1	118	100
	TRB2	1	2	49	98	50	100
2010	TR	1.022	17,2	4.905	82,8	5.927	100
	TRB	10	7,5	123	92,5	133	100
	TRB2	3	5,4	53	94,6	56	100
2011	TR	1057	16,6	5322	83,4	6379	100
	TRB	10	5,3	177	94,7	187	100
	TRB2	2	2,4	83	97,6	85	100
2012	TR	1.088	16,8	5.372	83,2	6.460	100
	TRB	18	9,5	172	90,5	190	100
	TRB2	3	3,3	87	96,7	90	100

Kaynak: TÜİK, 2014

Tablo 24'e göre Türkiye ve TRB Bölgesi'nde sanayi sektöründe istihdam edilen erkek ve kadın nüfusu belirtilen yıllar içerisinde artmıştır. TRB2 Bölgesi'nde ise sanayi sektöründe istihdam edilen erkek nüfusu belirtilen yıllar içerisinde artarken kadın nüfusu; 2009-2010 yılları arasında artmış, 2010-2011 yılları arasında azalmış ve 2011-2012 yılları arasında artmıştır. Oransal olarak bakıldığında, her üç bölgede de sanayi sektöründe istihdam edilen nüfusun büyük çoğunluğu erkektir. Türkiye'de sanayi sektöründe istihdam edilen nüfusun yaklaşık % 83'ü erkek, % 17'si kadındır.

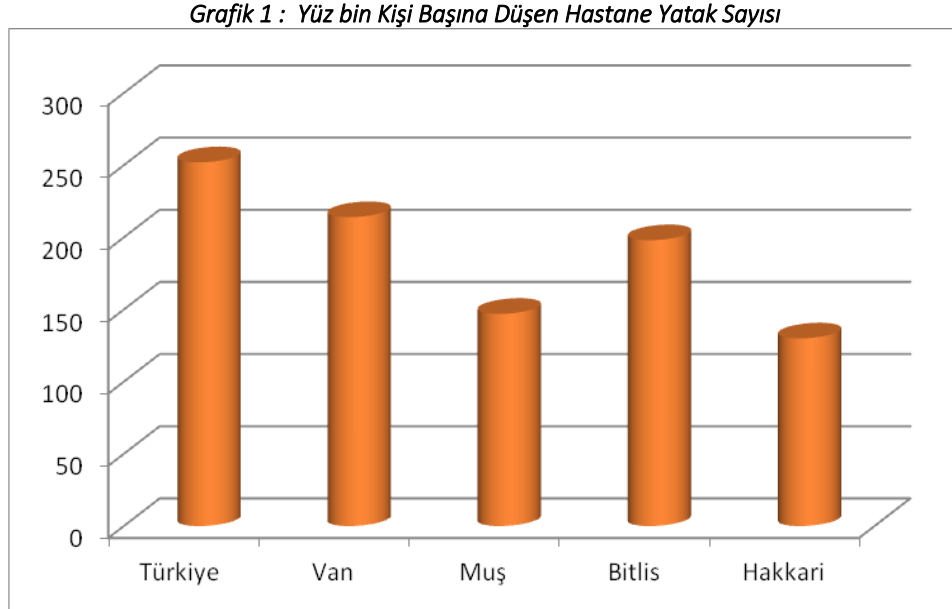
TRB Bölgesi'nde ise sanayi sektöründe istihdam edilen nüfusun yaklaşık % 93'ü erkek, % 7'si kadındır. TRB2 Bölgesi'nde sanayi sektöründe istihdam edilen nüfusun yaklaşık % 96'i erkek, %3'ü kadındır. Buna göre, TRB

Bölgesi'nde sanayi sektöründe çalışan erkek nüfus oranı Türkiye'de sanayi sektöründe çalışan erkek nüfus oranından; TRB2 Bölgesi'nde sanayi sektöründe çalışan erkek nüfus oranı da Türkiye'de ve TRC Bölgesi'nde sanayi sektöründe çalışan erkek nüfus oranından daha yüksektir.

Tüm bu göstergelerden hareketle İlerdeki yoksulluğun, istihdam alanlarının yetersizliği ile birlikte işgücüne katılma oranlarının düşük olması, çok çocuklu hanelerdeki aktif çalışma çağındaki nüfusun eğitimsiz ve vasıfsız olması gibi etkenlerin bir arada yaşanması ile derinleştiği ve uzun süreli hale geldiği söylenebilir.

3.5.2.4 Sağlık ve Sosyal Güvenlik

Van İli, sağlık konusunda önemli sorunları olan illerin başında gelmektedir. Doktor sayısının ve hastanelerin, sağlık kurumlarına başvuran nüfusun karşısında yetersiz kalması; yalnızca Van'ın kendi nüfusunun değil, çevre ilçe ve illerin hastalarının da Van'ın sağlık kurumlarına yönlendirilmesi nedeniyle, sağlık koşullarını daha da yetersiz düzeye itmektedir. Aşağıdaki grafikte, yüz bin kişi başına düşen hastane yatak sayısı verileri yer almaktadır. Verilere göre Van, yüz bin kişi başına düşen hastane yatak sayısında Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

Kaynak: TÜİK, 2012(a)

Tablo 25: Yıllara Göre Kurum-Yatak Sayısı

Yıllar		Toplam		Sağlık Bakanlığı		Üniversite		Özel		Diğer Kamu	
		Kurum Sayısı	Yatak Sayısı	Kurum Sayısı	Yatak Sayısı	Kurum Sayısı	Yatak Sayısı	Kurum Sayısı	Yatak Sayısı	Kurum Sayısı	Yatak Sayısı
2008	Türkiye	1308	167283	847	114428	57	29912	400	20938	4	2005
	Van	17	1964	12	1228	1	502	4	234	0	
2009	Türkiye	1347	172738	834	115443	59	30112	450	25178	4	2005
	Van	17	2037	12	1298	1	502	4	237	0	
2010	Türkiye	1397	184339	843	120180	62	35001	489	28063	3	1095
	Van	18	2119	12	1293	1	454	5	372	0	
2011	Türkiye	1410	188047	840	121297	65	34802	503	31648	2	300
	Van	17	2185	12	1393	1	454	4	338	0	

Kaynak: DAP 2014 (a); Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Van'da en yüksek yatak kapasitesi Sağlık Bakanlığı'na bağlı devlet hastanelerine aittir. Bunu, üniversite hastaneleri ve özel hastaneler takip etmektedir.

Tablo 26: Yıllara Göre Sağlık Personeli Sayısı

Yıllar		Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Asistan Hekim	Toplam Hekim	Diş Hekimi	Hemşire	Sağlık Memuru	Ebe	Eczacı
2011	Türkiye	66064	39712	20253	126029	21099	124982	110862	51905	26089
	Van	630	528	235	1393	100	1285	1137	499	147
2010	Türkiye	63563	38818	21066	123447	21432	114772	99302	50343	26506
	Van	583	526	235	1344	115	966	1094	539	145
2009	Türkiye	60655	35911	22075	118641	20589	105176	93550	49357	25201
	Van	526	407	249	1182	92	953	992	485	130
2008	Türkiye	56973	35763	20415	113151	19959	99910	89540	47673	24778
	Van	530	450	249	1229	88	863	910	436	126

Kaynak: DAP 2014 (a); Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Yıllara göre sağlık personeli sayısı değerlendirildiğinde Van'da 2011 yılında 630 uzman hekim, 528 pratisyen hekim, 235 asistan hekim olmak üzere toplam 1393 hekim görev yapmaktadır. Nüfusa göre değerlendirildiğinde Van'da hekim başına 734 kişi düşmektedir.

Van'da diş hekimi sayısı 2011 yılında 100'dür. Van'da diş hekimi başına düşen kişi sayısı 10225,3'tür.

Van'da 2011 yılında 1285 hemşire ve 1137 sağlık memuru bulunmaktadır. Verilere göre Van'da hemşire başına 795,7, sağlık memuru başına 899,3 kişi düşmektedir.

Tablo 27: Van İli Aktif Sigortalıların Sayısı ve Toplam Nüfus İçerisindeki Oranı

Yıllar	Toplam nüfus	Aktif çalışan sayısı	Aktif sigortalı sayısı	Sigortalı sayısı toplam nüfus içinde oranı %
2010	1035418	88879	463065	44,72
2011	1022532	89868	506577	49,54
2012	1051975	113889	622077	59,13

Kaynak: SGK İstatistik Yıllığı, 2014(a)

Sağlık ve sosyal güvenlik göstergelerinde diğer bir veri aktif sigortalıların sayısı ve toplam nüfus içerisindeki oranıdır. Van'da 2010 yılından 2012 yılına kadar aktif sigortalı sayısı ve aktif çalışan sayısının arttığı görülmektedir. 2010 yılında toplam nüfus içindeki sigortalı oranı %44,72 iken, 2012 yılında %59,13'e yükselmiştir.

Tablo 28: Van İli Yeşil Kartlıların Sayısı ve Toplam Nüfus İçerisindeki Oranı

Yıllar	Toplam nüfus	Yeşilkartlıların sayısı	Toplam nüfus içinde oranı %
2010	1035418	527853	50,97
2011	1022532	491627	48,07

Kaynak: SGK İstatistik Yıllığı, 2014(a)

Van'da Yeşilkart sahipliğine ilişkin son veriler 2011 yılına aittir. 2011 yılında Van'daki nüfusun yarıya yakınının (%48) Yeşil kart sahibi olduğu görülmektedir. Yeşil kart sahipliği, Türkiye geneli ile kıyaslandığında Van'da çok yüksek düzeydedir. Bu oran Van İli'ndeki yoksulluk düzeyine işaret etmektedir. Nüfusun önemli oranının yoksul olduğu Van'da gelir sahibi olmayan hanelerin de çok yüksek oranda olduğu belirtilebilir.

Tablo 29: İlçelerde Yeşilkartlıların Sayısı

Yerleşim Yeri	Aktif YK	Toplam Nüfus
Merkez	166280	445915
Bahçesaray	12177	17491
Başkale	44113	64216
Çaldıran	42918	67367
Çatak	15544	24398
Edremit	7470	24677
Erciş	71340	159450
Gevaş	13805	29211
Gürpınar	26751	39645
Muradiye	31954	51460
Özalp	42736	75324
Saray	16539	23378
Van İli Genel	491627	1022532

Kaynak: TÜİK,2014(a)

İlçelerdeki yeşil kart sahipliği oranları çok büyük oranda bir nüfusun yoksulluğuna işaret etmektedir. Van Merkez İlçe'nin %37'si, Erciş İlçesi'nin %44,7'si, Edremit'in %30'u, Bahçesaray nüfusunun %69,6'sı, Başkale'nin %68,6'sı, Çaldıran'ın %63,7'si, Çatak'ın %63,7'si, Gevaş'ın %47,2'si, Gürpınar'ın %67,4'ü, Muradiye'nin %62'si, Özalp'ın %56,7'si ve Saray'ın %70,7'si Yeşilkart'a sahiptir. Van'a ilişkin bu veriler, Van'ın Türkiye genelinde

en yüksek Yeşilkart'lı oranına sahip iller arasında olduğunu göstermekte ve ilçelerdeki nüfusun çoğunluğunun yoksulluğuna işaret etmektedir.

3.5.2.5 Göç

Van İli'nin göç süreci, üç farklı neden içinde ele alınmalıdır. Göçe ilişkin değerlendirmeler kapsamında Van'ın nüfus artış hızı verileri önemli ipuçlarını içinde barındırmaktadır (bkz: Van İli Nüfusu'nun Gelişimi Tablosu). Nüfusun gelişiminin ele alındığı bölümde ortaya konulan tabloda, 1950 yılından sonra tüm ülkede yaşanan hızlı kentleşme sürecinin Van'ı da etkilediği ve bu tarihten sonra nüfus artış hızının %20'nin üzerine çıktığı görülmektedir. Tarımdaki gerileme, kırsal alanın itici ve kentsel alanların çekici etkenlerinin etkisiyle; ekonomik temelli olarak başlayan bu göç hareketleri ile ülkede kentleşme ve kentsel sorunların da ortaya çıktığı, kentsel yoksulluğun en önemli kent sorunu haline geldiği sürecin başlangıcına da işaret etmektedir.

Kırdan kente göç sürecinde Türkiye'nin kentleri, kırsal alandan gelen yoğun göçler sonrasında göçmenlerin barınma, iş bulma sorunları karşısında yetersiz kalmış, kentsel yoksulluk, kaçak yapılaşma, enformel sektör, hemşerilik ağları kentlerin yapılarını değiştirmiştir.

Türkiye kentleri ile benzer bir süreç yaşayan Van kenti için de kırdan kente göç süreci beraberinde birçok sorunu getirmiştir. Ancak, Van ekonomik göç ile birlikte yaşadığı depremden kaynaklı göçün ve 1990'lı yıllarda travmatik biçimde yaşanan zorunlu göçün sonrasında sosyal ve ekonomik olarak ülkenin en geri kalmış illeri arasına girmiştir. Van, Türkiye'nin yoksul nüfus oranı en yüksek, eğitim ve sağlık koşulları en düşük illeri arasında gelmektedir. Bu nedenle Van İli göç süreci iki ana başlık altında değerlendirilmiştir: ilk bölüm, son beş yılın göç verilerine dayanılarak ortaya konulan, ekonomik nedenli göç ve göç hareketleri üzerinde depremin etkilerini ortaya koyan ve mevcut durum değerlendirmesini içeren "**Van İli Göç İstatistikleri**"; ikinci bölüm ise, 1990 sonrasında yaşanan zorunlu göç sürecini, bu sürecin etkilerini değerlendiren "**Van İli Zorunlu Göç Süreci ve Zorunlu Göç Sürecinde Sosyal Yapı**" bölümüdür.

Göç Hareketleri ve Göç İstatistikleri alt bölümü, son beş yılın nüfus değişimi ve göç verilerinden hareketle Van'ın nüfusunun hareketliliğini yaşadığı göç sürecini, deprem öncesi ve sonrası değişimleri ortaya koymaktadır.

Van İli Zorunlu Göç Süreci ve Zorunlu Göç Sürecinde Sosyal Yapı alt bölümü içinde, 1990 yılından sonra başlayan zorunlu göç sürecinin Van İli'ne ve bölgeye etkileri, Van sosyal yapısının bu süreçteki değişimi değerlendirilmiştir.

3.5.2.5.1 Van İli Göç İstatistikleri

Van İli, 1950 yılından beri kırsal alandan, vasıfsız ve tarımsal işgücüne dayalı nüfus göçü almaktadır. Bu süreç, sanayisi, ticareti ve turizmi gelişmeyen Van'da işsizlik ve yoksulluğu çok yüksek oranlara ve derin boyutlara taşımıştır. Vasıfsız işgücünü istihdam edecek iş kollarının olmaması, nüfusun eğitimsizliği nedeniyle iş olanaklarını geliştirecek veya iş bulacak kapasitede bulunamayışı işsizlik ve yoksulluğu kalıcılaştırmış ve uzun süreli hale getirmiştir.

Van'ın diğer bir kırılma noktası da geçirdiği depremler olmuştur. Van İli, yaşadığı depremlerle birlikte büyük değişimler geçirmiş ve bu değişim nüfusun sosyal, ekonomik yapısını da etkilemiştir. Van İli deprem öncesinde çevresi içinde bir çekim merkezi konumunda iken, bölgenin diğer illeri olan Şırnak, Ağrı, Muş, Bitlis, Hakkâri'den göç almaktadır. Deprem süreci ve etkilerinin yoğun hissedildiği sonraki 2 yıl kırılma gösterse de, 2012 yılı itibari ile ilden giden nüfusun geri dönmesi ile nüfus yeniden yükselmeye başlamıştır.

Van İli'nin nüfus yapısı ve bu süreçte yaşanan değişimler ile göç hareketleri aşağıdaki tablolarda ortaya konulmuş ve değerlendirilmiştir.

Tablo 30: Van İli Yıllara Göre Göç Verileri

Yıl	Nüfus	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
2008	1004369	21187	30275	-9088	-9,01
2009	1022310	22866	27175	-4309	-4,21
2010	1035418	23231	31312	-8081	-7,77
2011	1022532	23415	72273	-48858	-46,67
2012	1051975	50003	46639	3364	3,2

Kaynak: TÜİK, 2014(f) verileri

Van nüfusu 2011 yılına kadar sürekli artış göstermekle birlikte, 2012 yılına kadar göç veren bir il konumunda olmuştur.

Van, çevresinden aldığı göçlerden çok daha fazlasını daha gelişmiş illere vermekte ve nüfus net göç hızı eksi değerlerde seyretmektedir. Bununla birlikte aldığı göçle, yüksek doğurganlık oranları birleştiğinde nüfus sürekli artmaktadır.

Van İli göç verilerine göre, Van göç veren bir il olmasının yanında, son 5 yıl içindeki en yüksek orandaki göçünü deprem sonrasına rastgelen 2010-2011 yılları arasında vermiştir. 2011 yılında -46,6 gibi çok yüksek bir oranda göç hızına sahip olan Van İli'nin nüfusu, 1940'lı yıllardan beri ilk kez bu oranda düşüş göstermiştir. Hemen sonraki yılın verilerine bakıldığında ise son 5 yılda ilk kez Van göç veren değil, göç alan bir il konumuna geçmiş ve %3,2 oranında göç almıştır.

Sonraki tablolarda ele alınan göç eden nüfusun gittikleri iller ve göçle gelen nüfusun geldikleri illere ilişkin veriler, deprem nedeniyle büyük şehirlere doğru zorunlu olarak yaşanan göçün bir sonraki yıl geri döndüğünü göstermektedir.

Van İli'nin 2012 yılı verilerine göre, aldığı göçün yaş gruplarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda; verdiği göçün yaş gruplarına göre dağılımı bir sonraki tabloda ortaya konulmuştur.

Tablo 31: Van'ın Aldığı Göçün Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş grubu	Cinsiyet	2012	2011	2010	2009	2008
Toplam	Toplam	50.003	23.415	23.231	22.866	21.187
	Erkek	24.953	12.261	11.921	12.217	11.642
	Kadın	25.050	11.154	11.310	10.649	9.545
'0-4'	Toplam	4.710	1.917	2.119	1.784	1.882
	Erkek	2.435	1.046	1.071	888	982
	Kadın	2.275	871	1.048	896	900
'5-9'	Toplam	5.322	1.802	2.071	2.140	2.232
	Erkek	2.689	911	1.004	1.086	1.178
	Kadın	2.633	891	1.067	1.054	1.054
'10-14'	Toplam	5.211	1.409	1.694	1.700	1.717
	Erkek	2.745	744	867	903	888
	Kadın	2.466	665	827	797	829
'15-19'	Toplam	5.310	2.009	2.267	2.700	1.916
	Erkek	2.518	959	1.115	1.373	990
	Kadın	2.792	1.050	1.152	1.327	926
'20-24'	Toplam	7.318	4.720	4.052	4.738	3.264
	Erkek	3.270	2.275	1.872	2.299	1.587
	Kadın	4.048	2.445	2.180	2.439	1.677
'25-29'	Toplam	6.860	5.087	4.404	3.548	3.855
	Erkek	3.401	2.634	2.273	1.972	2.207
	Kadın	3.459	2.453	2.131	1.576	1.648
'30-34'	Toplam	5.171	2.768	2.688	2.105	2.382
	Erkek	2.712	1.614	1.547	1.261	1.475
	Kadın	2.459	1.154	1.141	844	907
'35-39'	Toplam	2.926	1.300	1.443	1.525	1.532
	Erkek	1.530	805	843	969	981
	Kadın	1.396	495	600	556	551
'40-44'	Toplam	1.987	683	648	799	787
	Erkek	1.098	421	407	518	503
	Kadın	889	262	241	281	284
'45-49'	Toplam	1.586	491	533	589	514
	Erkek	861	268	292	334	297
	Kadın	725	223	241	255	217
'50-54'	Toplam	1.108	337	349	382	370
	Erkek	557	180	182	220	216
	Kadın	551	157	167	162	154
'55-59'	Toplam	883	286	345	298	256
	Erkek	418	136	169	146	125
	Kadın	465	150	176	152	131

'60-64'	Toplam	625	214	208	200	174
	Erkek	292	96	89	108	71
	Kadın	333	118	119	92	103
'65+'	Toplam	986	392	410	358	306
	Erkek	427	172	190	140	142
	Kadın	559	220	220	218	164

Kaynak: TÜİK,2014(f)

Yıllara göre alınan göçlerin yaş gruplarına göre dağılımında 20-24 yaş grubunun 2008'den 2012'ye kadar tüm senelerde aldığı göç içindeki en yüksek dilimi oluşturduğu görülmektedir. Bu grubu, 25-29 yaş ve 30-35 yaş grubu nüfus takip etmektedir.

20-24 yaş grubu, 2012 yılında toplam alınan göçün %14,6'sını; 25-29 yaş grubu %13,7'sini, 30-34 yaş grubu %10,3'ünü oluşturmaktadır. Verilerden hareketle Van'ın aldığı göçün ağırlıklı dilimini aktif çalışma yaşındaki genç nüfusun oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 32: Van'ın Verdiği Göçün Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş grubu	Cinsiyet	2012	2011	2010	2009	2008
Toplam	Toplam	46639	72273	31312	27175	30275
	Erkek	24226	36116	16436	14820	16176
	Kadın	22413	36157	14876	12355	14099
'0-4'	Toplam	5107	7519	3359	2507	2988
	Erkek	2672	3943	1776	1294	1577
	Kadın	2435	3576	1583	1213	1411
'5-9'	Toplam	5085	8640	3381	2940	3768
	Erkek	2625	4385	1743	1517	2020
	Kadın	2460	4255	1638	1423	1748
'10-14'	Toplam	4125	8360	2533	2283	2799
	Erkek	2205	4307	1353	1212	1518
	Kadın	1920	4053	1180	1071	1281
'15-19'	Toplam	5239	8277	3334	3028	3192
	Erkek	2695	4200	1693	1632	1698
	Kadın	2544	4077	1641	1396	1494
'20-24'	Toplam	6129	9104	4956	4323	4188
	Erkek	2780	4118	2303	2239	2002
	Kadın	3349	4986	2653	2084	2186
'25-29'	Toplam	6915	8585	4898	4256	5020
	Erkek	3633	4296	2515	2279	2625
	Kadın	3282	4289	2383	1977	2395
'30-34'	Toplam	5308	6977	3525	2855	3153
	Erkek	2892	3463	1974	1728	1847
	Kadın	2416	3514	1551	1127	1306
'35-39'	Toplam	3094	4719	2269	2030	1975
	Erkek	1778	2353	1383	1232	1170
	Kadın	1316	2366	886	798	805

'40-44'	Toplam	1859	2809	1030	1021	1075
	Erkek	1065	1517	651	677	629
	Kadın	794	1292	379	344	446
'45-49'	Toplam	1294	2486	722	698	710
	Erkek	707	1287	407	421	384
	Kadın	587	1199	315	277	326
'50-54'	Toplam	849	1406	420	445	528
	Erkek	456	725	223	224	275
	Kadın	393	681	197	221	253
'55-59'	Toplam	615	1186	324	291	340
	Erkek	301	571	177	144	166
	Kadın	314	615	147	147	174
'60-64'	Toplam	363	809	242	202	230
	Erkek	179	346	104	102	123
	Kadın	184	463	138	100	107
'65+'	Toplam	657	1396	319	296	309
	Erkek	238	605	134	119	142
	Kadın	419	791	185	177	167

Kaynak: TÜİK,2014(f)

2008-2012 yılları arasında Van'ın verdiği göçün yaş grupları üzerinden dağılımına bakıldığında, İlin aldığı göçün dağılımında olduğu gibi; aktif çalışma çağındaki genç nüfusun ağırlıklı dilimi oluşturduğu görülmektedir.

Van İli'nin 2012 yılında verdiği göçün %13,1'ini 20-24 yaş grubu, %14,82'sini 25-29 yaş grubu, %11,3'ünü 30-34 yaş grubu oluşturmaktadır.

Van'ın nüfus hareketlerinin yaş gruplarına göre dağılım verileri, İl'in çevre iller ve kırsal alandan yüksek oranda aktif genç nüfus göçü aldığını fakat bu nüfusun istihdamını ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak koşulların yetersiz olması nedeniyle aynı yaş gruplarından büyük oranda göç verdiği görülmektedir.

Toplam yaş bağımlılık oranı ülke ortalamasının çok üstünde olan Van'da aktif nüfusun göç etmesi İlin sosyal, ekonomik gelişimi için olumsuz bir gösterge olarak okunabilir.

Tablo 33: Van İli Cinsiyet ve Eğitim Durumuna Göre Aldığı Göç (15+ Yaş)

Bitirilen eğitim düzeyi	Cinsiyet	2012	2011	2010	2009
Toplam	Toplam	34760	18287	17347	17242
	Erkek	17084	9560	8979	9340
	Kadın	17676	8727	8368	7902
Okuma yazma bilmeyen	Toplam	2025	907	1068	1563
	Erkek	306	172	197	360
	Kadın	1719	735	871	1203
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	Toplam	3508	1248	1291	1393
	Erkek	983	375	399	607
	Kadın	2525	873	892	786
İlkokul mezunu	Toplam	4675	1752	2065	3134
	Erkek	1959	838	1050	1962
	Kadın	2716	914	1015	1172
İlköğretim mezunu	Toplam	7345	2295	2186	1822
	Erkek	4025	1223	1104	1044
	Kadın	3320	1072	1082	778
Ortaokul veya dengi okul mezunu	Toplam	924	311	417	465
	Erkek	570	178	244	331
	Kadın	354	133	173	134
Lise veya dengi okul mezunu	Toplam	9441	5280	5610	5666
	Erkek	5559	3270	3364	3239
	Kadın	3882	2010	2246	2427
Yüksekokul veya fakülte mezunu	Toplam	5612	5575	3517	1932
	Erkek	3021	2986	1960	1127
	Kadın	2591	2589	1557	805
Yüksek lisans mezunu	Toplam	246	260	231	106
	Erkek	152	154	139	65
	Kadın	94	106	92	41
Doktora mezunu	Toplam	57	42	76	36
	Erkek	45	30	54	24
	Kadın	12	12	22	12
Bilinmeyen	Toplam	927	617	886	1125
	Erkek	464	334	468	581
	Kadın	463	283	418	544

Kaynak: TÜİK,2014 (f)

Van'ın aldığı göçün eğitim düzeyine göre dağılımına bakıldığında, 2012 yılında Van'ın aldığı göçün %27'si lise, %17'si yüksekokul veya fakülte mezunu olan nüfustur. 2009 yılında göçle gelen nüfusun %12'sinin yüksekokul veya fakülte mezunu olduğu göz önüne alındığında Van'ın eğitilmiş nüfus içinden göç alma oranının yükselmiş olduğu söylenebilir. Bununla birlikte verilerde öncelikli olarak dikkat çeken durum, göçle gelen nüfusun ağırlıkla düşük eğitim düzeyine sahip nüfus olduğudur. İlin 2012 yılında aldığı göçün %50,49'u, 2011 yılında

%33,91'i, 2010 yılında %38,1'i, 2009 yılında %45,8'i ilkokul ve daha düşük eğitim düzeyine sahiptir.

Tablo 34: Van İli Cinsiyet ve Eğitim Durumuna Göre Verdiği Göç (15+ Yaş)

Bitirilen eğitim düzeyi	Cinsiyet	2012	2011	2010	2009
Toplam	Toplam	32322	47754	22039	19445
	Erkek	16724	23481	11564	10797
	Kadın	15598	24273	10475	8648
Okuma yazma bilmeyen	Toplam	1974	3549	1582	1978
	Erkek	309	518	261	386
	Kadın	1665	3031	1321	1592
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	Toplam	4297	5813	2427	1997
	Erkek	1376	1584	780	805
	Kadın	2921	4229	1647	1192
İlkokul mezunu	Toplam	4287	7294	3055	3416
	Erkek	2095	3133	1478	1955
	Kadın	2192	4161	1577	1461
İlköğretim mezunu	Toplam	6630	11018	3125	2252
	Erkek	3771	6030	1717	1357
	Kadın	2859	4988	1408	895
Ortaokul veya dengi okul mezunu	Toplam	571	1366	497	472
	Erkek	343	806	272	281
	Kadın	228	560	225	191
Lise veya dengi okul mezunu	Toplam	7379	10881	6153	4894
	Erkek	4654	6806	3887	3284
	Kadın	2725	4075	2266	1610
Yüksekokul veya fakülte mezunu	Toplam	5570	5531	3319	2574
	Erkek	3267	3341	2070	1589
	Kadın	2303	2190	1249	985
Yüksek lisans mezunu	Toplam	343	346	280	172
	Erkek	222	233	199	111
	Kadın	121	113	81	61
Doktora mezunu	Toplam	97	152	106	83
	Erkek	74	114	85	62
	Kadın	23	38	21	21
Bilinmeyen	Toplam	1174	1804	1495	1607
	Erkek	613	916	815	967
	Kadın	561	888	680	640

Kaynak: TÜİK,2014 (f)

Van'ın verdiği göçün eğitim düzeyine göre dağılım oranları incelendiğinde, 2012 yılında Van ilinden göç eden nüfusun %22,8'i lise, %18,5'i, yüksekokul veya fakülte mezunudur.

2012 yılında Van'dan göç eden nüfusun %53,17'si, 2011 yılında %57,9'u, 2010 yılında %46,2'si, 2009 yılında %49,5'i ilkokul ve daha düşük eğitim düzeyine sahiptir.

Göç hareketlerinin eğitim düzeyine göre dağılımı değerlendirildiğinde; Van yüksek oranda eğitim düzeyi düşük nüfusun göçünü almakla birlikte, dışarıya verdiği göç de düşük eğitim düzeyine sahip olan nüfustur. Bu nüfus, vasıfsız işgücünü oluşturan nüfustur. Bu nedenle istihdam olanağı bulamayan bu nüfusun, enformel sektörde, vasıfsız, geçici, sezonluk işlerde çalışabileceği kentlere göçmekte olduğu söylenebilir.

Van İli'nin göç hareketleri içinde incelenen diğer veri, göçle gelen ve giden nüfusun göç yönleridir. Başka bir ifadeyle Van nüfusunun hangi illere göç ettiği ve Van'ın ağırlıklı olarak hangi illerden göç aldığına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda bir arada verilmektedir.

Tablo 35: Van Nüfusu Göç Hareketlerinin İllere Göre Dağılımı

İLLER	2012		2011		2010		2009		2008	
	Göçle Gidilen İl	Gelen İller	Göçle Gidilen İl	Gelen İller	Göçle Gidilen İl	Gelen İller	Göçle Gidilen İl	Gelen İller	Göçle Gidilen İl	Gelen İller
Adana	1008	1437	1652	565	749	546	626	501	610	568
Adıyaman	159	129	146	143	115	95	96	94	62	86
Afyon	167	208	243	134	141	147	102	72	107	162
Ağrı	738	1277	769	1107	812	849	553	1126	891	1107
Amasya	86	111	111	52	51	63	62	26	79	60
Ankara	3091	4438	7246	1388	2303	1440	1874	1089	1736	1291
Antalya	2861	2620	3878	756	1351	711	1056	725	1305	909
Artvin	75	89	131	63	65	34	41	22	63	29
Aydın	666	566	793	279	321	274	344	214	437	283
Balıkesir	475	475	764	201	294	174	326	153	361	202
Bilecik	204	168	251	87	136	97	149	37	132	72
Bingöl	101	154	143	66	129	73	76	98	55	41
Bitlis	806	820	652	721	601	888	656	1083	609	1438
Bolu	108	151	212	51	90	77	94	46	81	58
Burdur	131	97	126	65	50	66	67	33	66	45
Bursa	1787	2477	4126	439	1138	491	891	514	1139	397
Çanakkale	368	181	431	118	247	157	215	110	217	123
Çankırı	59	56	88	44	38	34	24	30	29	38
Çorum	115	172	177	71	69	89	96	47	85	63
Denizli	402	360	618	236	374	220	232	206	289	210
Diyarbakır	552	1167	1051	525	570	572	378	708	302	342
Edirne	180	205	257	99	113	106	120	61	111	116
Elazığ	243	314	384	122	135	150	158	125	190	104
Erzincan	162	75	126	130	149	65	100	48	43	49
Erzurum	401	248	351	275	209	221	231	164	145	158
Eskişehir	344	353	681	173	296	154	238	79	271	92
Gaziantep	979	1974	2641	299	548	346	435	477	530	402
Giresun	124	170	251	81	99	70	73	56	94	61
Gümüşhane	106	82	124	32	53	33	25	27	17	18
Hakkâri	1227	2349	1166	2378	872	2119	683	1869	885	1278
Hatay	364	291	398	243	321	225	247	213	275	233
Isparta	176	149	201	74	100	63	133	84	137	58

Mersin	1893	1694	2194	673	940	721	810	754	763	681
İstanbul	13754	9752	18719	4490	8711	4936	7927	5271	9383	4349
İzmir	1756	2560	3699	950	1257	910	1104	897	1171	754
Kars	140	111	115	101	84	102	124	78	44	86
Kastamonu	107	85	154	60	89	78	92	66	79	65
Kayseri	321	412	541	181	228	173	137	119	168	150
Kırklareli	92	90	146	55	151	54	96	68	80	68
Kırşehir	82	48	79	58	77	57	53	42	40	38
Kocaeli	1105	1455	2497	264	594	313	752	376	880	309
Konya	933	1244	1886	449	844	397	553	305	615	334
Kütahya	95	159	240	96	124	90	119	52	127	69
Malatya	367	394	569	210	283	230	210	177	198	185
Manisa	448	559	821	268	241	235	218	198	340	190
Kahramanmaraş	231	261	279	135	109	157	94	127	139	115
Mardin	238	478	472	204	221	197	93	246	96	120
Muğla	817	533	866	298	479	326	360	412	687	541
Muş	347	349	298	297	283	301	247	377	139	178
Neveşehir	88	45	66	50	62	44	60	21	62	44
Niğde	106	68	186	63	66	89	58	35	46	22
Ordu	155	161	220	74	97	82	134	68	121	87
Rize	141	150	205	86	81	98	81	75	119	81
Sakarya	399	377	668	164	266	177	228	142	297	137
Samsun	307	292	351	165	155	160	222	107	198	150
Siirt	277	465	439	267	211	245	173	326	175	169
Sinop	35	36	45	48	60	41	34	12	67	28
Sivas	138	126	171	89	158	121	109	68	83	122
Tekirdağ	1081	809	1645	196	594	259	583	313	1004	280
Tokat	149	125	200	119	124	104	115	82	152	120
Trabzon	213	364	514	377	317	243	299	151	145	165
Tunceli	57	33	94	26	70	36	19	37	27	10
Şanlıurfa	282	749	832	279	312	184	231	201	194	107
Uşak	70	89	107	74	56	31	91	32	55	45
Yozgat	159	131	135	92	96	60	83	45	76	57
Zonguldak	106	117	157	81	76	73	79	59	87	66
Aksaray	82	68	65	74	63	53	51	26	54	42
Bayburt	54	19	37	21	23	17	22	39	22	16
Karaman	48	55	63	55	45	41	68	14	46	32
Kırıkkale	79	145	226	64	48	69	102	65	109	73
Batman	403	494	424	270	275	253	160	337	144	136
Şırnak	523	723	645	417	281	366	231	488	174	543
Bartın	34	54	85	15	18	26	49	5	45	18
Ardahan	46	19	31	25	39	14	13	18	9	5
İğdir	237	148	166	173	133	164	157	135	72	67
Yalova	134	261	371	53	78	52	95	114	152	27

Karabük	59	36	61	30	74	33	45	24	29	57
Kilis	42	38	35	11	23	25	32	25	27	14
Osmaniye	111	178	168	107	85	88	105	74	118	116
Düzce	33	81	98	44	72	57	56	26	64	26

Kaynak: TÜİK, 2014(f) verileri

Göç hareketliliği içinde bulunan nüfusun, gittikleri illere ve yıllara göre değişime bakıldığında öncelikle dikkat çeken 2011 yılındaki göçün diğer yıllarda ki gidiş yönlerinden farklı nitelikte olmasıdır. Bunun nedeni 2010 yılında yaşanmış Van Depremi'dir. Depremle birlikte 2011 yılında özellikle gelişmiş illere doğru yoğun bir nüfus hareketinin yaşandığı görülmektedir. 2011 yılındaki göçün %25,9'unun (18.719 kişi) İstanbul'a; %10'unun (7.246 kişi) Ankara'ya; %5,7'sinin (4.126 kişi) Bursa'ya ve %5,1'inin (3.699 kişi) İzmir'e yaşandığı görülmektedir. Deprem sonrası özellikle Türkiye'nin büyük şehirlerine göçmüş olan nüfusun, 2012 yılında geri gelmiş olduğu tablodaki karşılaştırmalı değerlendirilmeden hareketle belirtilebilir.

Van 2012 yılında aldığı toplam göçün %19,5'ini İstanbul'dan, %8,87'sini Ankara'dan, %4,9'unu Bursa'dan almıştır. 2012 yılındaki göç profilinin geri dönüş niteliği taşıdığı belirtilebilir; diğer bir ifadeyle 2010-2011 yılında deprem sonrası yaşam koşullarını sağlayamayıp göçmek zorunda kalan nüfusun geri dönüşü ile açıklanabilir. Önceki yıllarla kıyaslandığında büyük bir farklılık gösteren göç verileri, Van nüfusunun eğitim seviyesinin ve vasıflı işgücü oranının düşük olması ile birlikte de düşünüldüğünde sosyal ve ekonomik olarak hazırlıksız, afet nedeni "zorunlu" bir göç yaşadığını ve kısa bir süre sonra bu göçün tersine döndüğünü göstermektedir.

Yıllara göre göç edilen iller genel olarak değerlendirildiğinde; Türkiye'nin gelişmiş illeri olan ve iş olanakları daha yüksek olan; İstanbul, Kocaeli, Tekirdağ, Ankara, Antalya, Bursa, Muğla ve İzmir illerine 2008-2012 yılları arasında Van'dan önemli oranda göçün yaşandığı görülmektedir.

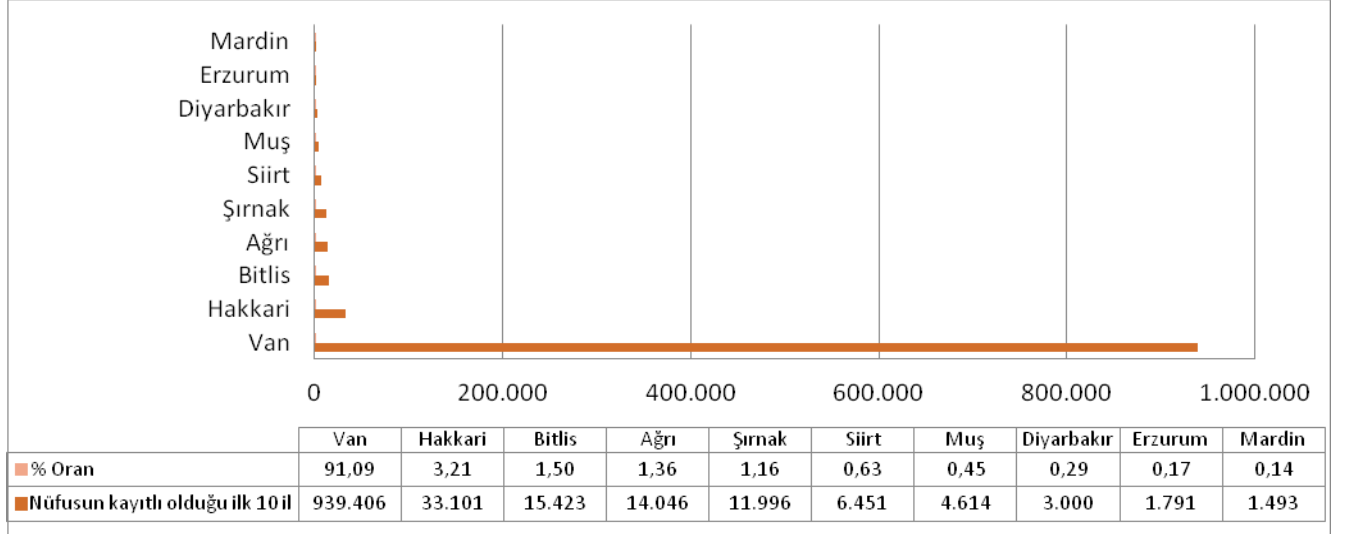
Bu iller, formel iş olanaklarının yüksek olduğu iller olmakla birlikte, göç eden nüfusun eğitim düzeylerinin incelendiği yukarıdaki verilerde de açıklandığı gibi Van'dan bu illere göçen vasıfsız ve eğitim düzeyi düşük nüfus için iş imkanlarını; sezonluk, geçici güvencesiz işler, oluşturmaktadır.

Adana ve Gaziantep, 2008 ve 2009 yılında Van'dan düşük oranda göç alırken son yıllarda (2010 yılı ve sonrası), Van'dan aldığı göç 1000 kişinin üzerine çıkmıştır.

Van İli'nin nüfus hareketliliğine bakıldığında Van'ın; Bitlis, Hakkâri, Şırnak, Ağrı illeri ile yoğun nüfus ilişkisi içinde olduğu görülmektedir. Bu iller ile Van'ın 2008-2012 yılları arasındaki tüm dönemlerde önemli oranda nüfus alışverişi içinde bulunduğu görülmektedir.

Van, Doğu Anadolu İllerinden en yüksek oranda Erzurum'a, Ağrı'ya, Bitlis'e, Hakkâri'ye, göç vermektedir ve en yüksek oranda ise Bitlis, Hakkâri, Şırnak illerinden göç almaktadır. Bu veriler, doğu illerinin birbiri ile yoğun sosyo-ekonomik ilişkiler içinde olduğu ve bölgede nüfusun hareketliliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Grafik 2: 2014 Yılı Van Nüfusunun Kayıtlı Olduğu İlk 10 İl

Kaynak: TÜİK, 2014 (f) verileri

Van'da yaşayan nüfusun kayıtlı olduğu ilk on il yukarıda grafik ve tablo olarak verilmiştir. Van nüfusunun %87,8'i Van İli'ne kayıtlıdır (939.406 kişi). Van nüfusunun kayıtlı olduğu diğer illerin başında, Hakkâri (%3), Bitlis (%1,44), Ağrı (%1,31) ve Şırnak (%1,12) gelmektedir. Van, çevresindeki sosyo-ekonomik koşulları daha kötü illerden ve kırsaldan göç almakla birlikte, bu illerden daha yüksek oranda, zincirleme olarak göç almış olduğu söylenebilir.

İlçelerde yaşayan nüfusun kayıtlı oldukları illere göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır. İl genelinde olduğu gibi ilçelerde Doğu Anadolu'nun az gelişmiş illerine kayıtlı olan nüfusun oranı yüksektir.

Tablo 36: İlçelere Göre Nüfusun Kayıtlı Oldukları İller

Nüfusa Kayıtlı Olunan İl	İkamet Edilen İlçe											
	Merkez	Bahçeşaray	Başkale	Çaldıran	Çatak	Edremit	Erciş	Gevaş	Gürpınar	Muradiye	Özalp	Saray
Adana	558	16	78	73	28	169	164	26	36	38	40	19
Adıyaman	475	17	39	41	40	55	80	22	18	27	30	12
Afyonkarahisar	240	12	95	27	11	92	93	18	30	27	19	6
Ağrı	4.055	8	90	659	11	114	7.955	38	41	385	158	12
Amasya	170	5	61	35	16	51	48	20	7	11	12	5
Ankara	481	8	107	78	13	135	83	7	19	22	38	19
Antalya	200	3	71	17	6	38	41	10	11	23	10	3
Artvin	208	1	15	9	0	50	17	5	6	21	10	0
Aydın	214	6	51	24	14	44	133	5	19	11	17	2

Balıkesir	307	5	62	44	12	58	100	22	25	18	25	10
Bilecik	51	1	4	11	0	6	17	0	0	5	6	1
Bingöl	472	0	32	57	2	25	52	7	16	16	8	12
Bitlis	8.484	48	64	38	27	368	5.488	165	54	75	53	15
Bolu	46	5	12	7	8	11	20	10	3	3	4	0
Burdur	81	3	16	20	4	17	47	7	0	6	8	6
Bursa	168	2	30	34	16	29	52	35	11	15	37	2
Çanakkale	65	4	19	31	1	22	37	4	4	7	15	8
Çankırı	143	1	25	15	5	49	29	5	3	4	10	5
Çorum	352	16	94	46	21	111	102	16	39	20	42	5
Denizli	205	15	34	50	4	62	67	6	32	32	18	4
Diyarbakır	2.050	5	135	42	8	115	302	69	44	24	59	26
Edirne	63	0	15	10	1	14	22	0	1	3	4	10
Elazığ	615	0	41	17	8	101	80	13	15	24	28	8
Erzincan	128	5	32	14	3	17	77	7	14	10	13	3
Erzurum	1.010	3	62	74	25	180	209	20	24	33	26	7
Eskişehir	179	0	40	10	5	55	62	6	6	8	13	4
Gaziantep	510	6	17	62	10	70	106	5	24	14	69	8
Giresun	164	2	30	24	14	41	45	5	15	3	15	6
Gümüşhane	67	3	11	9	2	10	18	2	4	3	7	3
Hakkari	28.890	46	579	27	19	687	204	221	108	35	59	11
Hatay	535	18	52	72	32	128	113	8	13	20	24	24
Isparta	144	1	36	8	3	33	31	4	15	16	7	5
Mersin	579	6	85	40	41	119	148	23	19	27	30	7
İstanbul	292	0	46	37	8	20	74	5	11	3	62	7
İzmir	372	8	85	69	6	60	99	12	24	28	38	11
Kars	361	3	80	33	11	21	68	8	9	8	11	2
Kastamonu	106	3	60	21	8	21	34	8	2	5	10	7
Kayseri	346	4	88	61	15	136	76	19	47	7	54	14
Kırklareli	62	0	10	7	3	5	46	4	3	1	5	0
Kırşehir	225	2	25	37	7	82	115	5	9	11	19	10
Kocaeli	69	0	11	15	2	14	19	0	4	4	41	2
Konya	678	13	82	110	13	214	189	40	41	34	35	27
Kütahya	148	7	34	16	8	35	68	8	8	10	11	7
Malatya	640	7	73	47	10	101	305	14	27	21	39	12
Manisa	339	11	109	60	23	87	122	16	24	27	30	12
Kahramanmaraş	478	25	109	46	9	134	101	17	34	21	82	15
Mardin	1.032	4	127	48	12	32	122	36	89	4	71	3
Muğla	113	6	27	17	5	17	68	14	19	16	7	4
Muş	3.300	10	63	66	18	164	576	73	30	55	37	17
Nevşehir	146	8	30	22	5	28	32	5	7	7	9	23
Niğde	177	6	21	28	10	65	73	6	9	13	39	3
Ordu	296	10	62	48	8	46	61	10	24	3	34	19
Rize	143	2	19	27	2	13	25	2	3	2	7	1

Sakarya	164	1	18	21	12	16	65	6	4	6	5	5
Samsun	408	6	118	72	9	71	118	22	25	24	53	28
Siirt	5.418	6	66	23	125	235	209	52	95	31	72	18
Sinop	87	0	42	15	4	14	30	6	5	1	9	0
Sivas	330	12	116	67	10	86	149	13	32	9	24	4
Tekirdağ	93	3	25	17	0	8	12	0	4	2	4	2
Tokat	290	15	57	68	16	78	115	20	29	15	14	13
Trabzon	458	5	65	50	19	62	86	12	10	24	93	22
Tunceli	129	9	6	13	2	18	30	1	5	6	3	2
Şanlıurfa	694	8	172	50	28	28	128	15	34	12	28	18
Uşak	117	2	16	20	2	12	34	3	4	11	15	9
Van	388.281	16.626	57.936	64.067	22.804	20.523	145.962	27.469	37.724	50.102	71.685	22.424
Yozgat	328	14	74	47	20	100	81	14	29	10	6	8
Zonguldak	78	0	35	28	10	16	30	6	8	3	6	38
Aksaray	123	3	39	27	2	22	26	3	5	5	19	4
Bayburt	73	4	5	12	1	6	14	4	2	6	2	2
Karaman	88	1	13	19	8	12	23	4	9	5	22	1
Kırıkkale	178	5	38	20	1	81	62	16	6	6	29	15
Batman	1.076	2	55	28	6	97	90	25	4	7	30	0
Şırnak	10.554	1	198	18	44	172	112	373	46	19	42	11
Bartın	46	1	9	14	3	2	18	0	6	1	6	3
Ardahan	170	0	20	18	6	12	38	1	2	2	6	12
Iğdır	585	0	7	20	4	17	63	14	7	6	10	2
Yalova	20	1	2	1	0	0	8	0	1	1	0	0
Karabük	83	0	13	6	4	19	29	3	2	4	2	1
Kilis	73	0	25	6	0	13	13	4	8	1	4	1
Osmaniye	304	8	63	34	15	104	64	15	27	30	15	8
Düzce	51	0	16	7	2	6	19	1	3	3	12	2

Kaynak: TÜİK, 2014 (f)

3.5.2.5.2 Van İli Zorunlu Göç Süreci ve Zorunlu Göç Sürecinde Sosyal Yapı

Önceki bölümde, ekonomik temelli göçe değinilmiş ve son beş yıldaki, depremin etkileriyle şekillenen göç sürecine ilişkin veriler ortaya konulmuştur.

Van'ın sosyo-ekonomik yapısı, nüfus değişimleri ve kentin gelişimi değerlendirilirken, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısındaki en travmatik değişimleri ortaya çıkaran süreç, zorunlu göç süreci olmuştur.

Zorunlu göç, bölgedeki çatışmalar sonucunda nüfusun yerinden edilerek, kentsel alanlara göç etmeleri ile başlayan; göçen nüfusun barınma sorunu, tarıma dayalı işgücünün kentteki işsizliği ile derinleşen yoksulluğu ile birlikte travmatik biçimde kentsel alanda devam eden bir süreci ifade etmektedir.

Nüfusun gelişiminin ele alındığı bölümde de ortaya konulduğu gibi (bkz: Van İli Nüfusu'nun Gelişimi Tablosu), Van'ın nüfus değişimi sürecinde 1950 sonrası ekonomik temelli olarak

başlayan kırdan kente göç, 2010 yılında yaşanan depremin ardından yaşanan göç ve 1990 yıllarında başlayan zorunlu göç önemli dönüm noktalarıdır. Fakat bu üç göç tipine bakıldığında zorunlu göç sürecinin daha belirgin, daha yoğun ve ani bir kırılmaya işaret ettiği görülmektedir. Kendisinden önceki ve sonraki yıllarla kıyaslandığında, 1985 yılında %16,5 olan Van ili nüfus artış hızı, 1990 yılında %37,7'ye çıkmış, 2000 yılında %11,6'ya gerilemiştir. Bu veriler göstermektedir ki, zorunlu göç, kırsal alanda tarım ve hayvancılıkla geçinen bölge halkını hazırlıksız ve zorunlu olarak kentlere itmiştir.

Zorunlu göçle birlikte Van'da toplumsal yapı ve yoksulluk da değişime uğramıştır.

Kırsal alanda tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlayan, çok çocuklu kalabalık hanelerin kente adaptasyon ve kente tutunma süreci önceki göçmenlerden çok daha ağır ve zor koşullarda yaşanmıştır. Hiçbir birikime sahip olmadan kente göçmek zorunda kalan; kentte yardım sağlayacak ilişki ağlarına, eğitime veya bir iş alanında vasfa sahip olmayan nüfus, kentsel yoksulluğun ortasına düşmüştür. Köylerinde üretici olan ve zorunlu tüketim ihtiyaçlarını kendi üreterek yaşayan bu nüfus, kentte üretimden kopmuş, geçimini sağlayacak üretimi yapamamakla birlikte tüketiciye dönüşmüştür. Büyük çoğunluğu gelir sahibi olmayan, çok çocuklu kalabalık haneler için bu koşullar yoksulluğun en dezavantajlı halini, mutlak yoksulluğu da beraberinde getirmiştir. İş bulma süreçlerinde kentteki formel iş olanaklarına ulaşamayan, iş bulma sürecinde hemşerilik gibi ilişki ağlarını kullanamayan, tarımsal işgücünü oluşturan vasıfsız ve eğitimsiz nüfus kentte iş bulamamış, uzun süreli işsizlikle karşı karşıya kalmış ve düzenli iş bulma ümidini kaybetmiştir. Enformel sektörde geçici ve güvencesiz işlerde çalışan hane üyelerinin ekonomik gelir yetersizliği, hanelerdeki çocukların eğitimlerini sürdürmelerini de engellemiş ve zorunlu göçle kente gelenler için yoksulluk, kuşaklar arasında aktarılır hale gelmiştir. Bu koşullara maruz kalan, zorunlu göçle gelen nüfusun kente adaptasyon ve yoksullukla mücadele süreçlerindeki zorlukları aşması bu nedenle mümkün olamamıştır

Van İli'nin sosyal, ekonomik, sağlık ve işgücü verilerinde de ortaya konulduğu gibi İl, Türkiye'nin en geri kalmış illerinden biridir. Yoksulluk nüfusun çoğunluğunun yaşadığı sorundur. Sosyal güvenlik sistemine dahil olamama, okullaşma oranlarının çok düşük olması, sağlık ve eğitim olanaklarının yetersizliği, sosyal ve kültürel gelişmeye imkan vererek koşulların yok denecek kadar az olması özellikle zorunlu göç sürecinden sonra yaşanan travmatik süreçle birlikte daha da derinleşmiş ve mevcut koşulları oluşturmuştur.

3.5.2.6 Sanayi

Van ili, TRB Bölgesi (Doğu Anadolu Bölgesi) içerisinde; TRB2 Van alt bölgesinde yer almaktadır. TRB2 bölgesi Bitlis, Hakkâri, Muş illerinden oluşmaktadır.

3.5.2.6.1 Ekonomik Yapı

Van İli'nin ekonomik sektörel yapısına ilişkin verileri içeren, *Ekonomik Yapı* başlığı altında; tarım, ticaret, sanayi alanlarında mevcut durum değerlendirmeleri yer almaktadır. Her bir sektörün üretimi, alt kollarına göre dağılımı, ekonomik göstergeleri, yıllara göre değişimi ekonomik yapı kapsamında irdelenmiştir.

Çalışmanın bu kısmında Türkiye, TRB Doğu Anadolu Bölgesi ve TRB2 Bölgesi (Bitlis, Hakkari, Muş, Van illeri) için;

i. Sektörel yapıların her birinde işgücünün durumu detaylı olarak ele alınmaktadır. İşgücüne ilişkin veriler her bir sektörel alt başlık altında daha detaylı olarak ele alınmakta ve Van İli'nin eğitim, yaş, cinsiyete göre işgücüne katılım ve istihdamı irdelenmektedir.

ii. Sektörel yapıların her birine ait Gayri Safi Katma Değer çözümlenmeleri geliştirilmektedir.

iii. Dış Ticaret verileri belirtilen düzeylere ek olarak Van ili için de sektörel dağılımlar esas alınarak irdelenmektedir.

Tablo 37: TR - TRB - TRB2 İstihdamın Sektörel Dağılımı (2009-2012) [000 Kişi]

Yıl	Düzye	Tarım		Sanayi		Hizmet		Toplam	
		000 Kişi	%	000 Kişi	%	000 Kişi	%	000 Kişi	%
2009	TR	5,24	41814	5,385	41723	10,652	50.1	21,277	100.0
	TRB	300	36.5	119	41773	405	49.2	823	100.0
	TRB2	141	36.3	50	41894	197	50.8	388	100.0
2010	TR	5,683	41695	5,927	41696	10,985	48.6	22,594	100.0
	TRB	368	40.9	132	41834	400	44.4	900	100.0
	TRB2	159	38.3	56	41772	199	48.0	415	100.0
2011	TR	6,143	41784	6,38	41785	11,587	48.1	24,11	100.0
	TRB	403	39.7	186	41716	427	42.0	1016	100.0
	TRB2	210	42.3	84	41898	202	40.6	497	100.0
2012	TR	6,097	41814	6,46	26.0	12,264	49.4	24,821	100.0
	TRB	450	41.7	190	41807	439	40.7	1079	100.0
	TRB2	231	44.3	89	41656	201	38.6	521	100.0

Kaynak: TÜİK, 2014

İstihdamın sektörel dağılım istatistiği 2008-2012 yılları arasında TR, TRB ve TRB2 Bölgeleri için aşağıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre, her üç düzeyde de toplam istihdam edilen toplam kişi sayısı belirtilen yıllar içinde düzenli olarak artmıştır. Türkiye'de nüfusun en çok istihdam edildiği sektörler öncelikle hizmet, daha sonra sanayi ve son olarak da tarım sektörüdür. TRB Bölgesinde ise nüfusun en çok istihdam edildiği sektörler 2009-2011 yılları arasında hizmet, tarım, sanayi olarak sıralanır iken 2012 yılında tarım, hizmet ve sanayi olarak sıralanmıştır. TRB2 Bölgesinde de benzer şekilde nüfusun en çok istihdam edildiği sektörler 2009-2010 yıllarında hizmet, tarım ve sanayi iken 2011-2012 yıllarında tarım, hizmet ve sanayi sektörleri olmuştur. Türkiye'de istihdam edilen nüfusun yaklaşık %50'si hizmet sektöründe, %26'sı sanayi sektöründe ve % 24'ü tarım sektöründe çalışmaktadır. TRB Bölgesi'nde ise istihdam edilen nüfusun yaklaşık %44'ü hizmet sektöründe, %40'sı tarım sektöründe ve %16'sı sanayi sektöründe çalışmaktadır. Benzer şekilde TRB2 Bölgesi'nde ise istihdam edilen nüfusun yaklaşık %44,5'i hizmet sektöründe, %40'ı tarım sektöründe ve % 15'i sanayi sektöründe çalışmaktadır. Buna göre TRB Bölgesi'nde ve TRB2 Bölgesi'nde nüfusun istihdam edildiği birincil sektör tarım sektörü olma eğilimde iken, belirtilen yıllarda Türkiye genelinde nüfusun istihdam edildiği birincil sektör hizmet sektörüdür.

3.5.2.6.2 GSKD Çözümlenmeleri

Bu bölümde gayri safi katma değer çözümlenmeleri; TR, TRB ve TRB2 Bölgeleri için 2004-2010 yılları arasında cari fiyatlarla GSKD(Gayri Safi Katma Değer)'nin sektörle dağılımı ve kişi başına düşen toplam GSKD miktarları ele alınarak incelenmektedir.

Tablo 38:TR - TRB - TRB2 Cari Fiyatlarla GSKD (2004-2010) [000 TL]

Yıl	Düzyey	Tarım	Sanayi	Hizmet	GSKD
2004	TR	52 997 645	138 411 772	303 474 641	494 884 058
	TRB	2 278 057	2 321 763	7 231 404	11 831 224
	TRB2	1 232 822	878 473	2 953 030	5 064 326
2005	TR	60 713 747	160 331 023	350 669 700	571 714 470
	TRB	3 023 030	2 697 018	8 212 172	13 932 220
	TRB2	1 512 998	1 058 483	3 388 596	5 960 077
2006	TR	62 662 754	188 646 805	417 108 706	668 418 265
	TRB	2 836 617	2 956 517	9 522 337	15 315 471
	TRB2	1 519 596	1 112 819	3 869 902	6 502 317
2007	TR	64 331 717	209 515 201	480 537 624	754 384 542
	TRB	3 096 868	3 131 335	11 254 111	17 482 314
	TRB2	1 655 995	1 137 007	4 643 402	7 436 404
2008	TR	72 274 585	232 475 082	549 835 548	854 585 214
	TRB	3 412 778	3 584 747	13 058 197	20 055 723
	TRB2	1 848 498	1 365 457	5 448 754	8 662 709
2009	TR	78 775 886	218 623 211	567 050 589	864 449 686
	TRB	3 783 721	3 614 158	14 633 762	22 031 642
	TRB2	2 099 078	1 375 122	6 232 178	9 706 378
2010	TR	92 739 021	259 022 057	628 785 937	980 547 016
	TRB	4 430 648	4 604 578	15 977 712	25 012 938
	TRB2	2 595 870	1 647 608	7 002 405	11 245 883

Kaynak: TÜİK, 2014

İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması Düzey 0, Düzey 1 ve Düzey 2 ölçeklerinde gayri safi katma değer (GSKD) iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Buna göre, belirtilen yıllar içerisinde sektörel ve toplam gayri safi katma değer; üç düzeyde de Türkiye, TRB Doğu Anadolu Bölgesi ve TRB2 Bölgesi (Bitlis, Hakkâri, Muş, Van illeri) düzenli biçimde artış göstermektedir. GSKD'nin iktisadi faaliyet kollarına göre sektörel dağılımında hizmet sektörü her üç düzeyde ilk sırada, Türkiye genelinde sanayi sektörü ikinci, tarım sektörü üçüncü sırada iken; TRB Bölgesi'nde sanayi sektörü 2004, 2006, 2007, 2008 ve 2010 yıllarında ikinci, tarım sektörü üçüncü sırada bulunmaktadır. TRB2 Bölgesi hizmet sektöründe Türkiye ve TRB Bölgesi ile benzer bir karakter sergilerken, TRB2 Bölgesi'nde 2004-2009 yılları arasında tarım sektörü ikinci, sanayi sektörü ise üçüncü sektör konumunda; 2010 yılında ise bölgede sanayi sektörü ikinci sektör konumundadır.

TRB2 Bölgesi 2004-2010 yılları arasında Türkiye tarım sektörü üretiminin yaklaşık %2,5'ini, sanayi sektörü üretiminin yaklaşık %0,6'sını, hizmet sektörü üretiminin ise yaklaşık %1'ini karşılamıştır. Aynı yıllarda bölgenin Türkiye gayri safi katma değeri içindeki payı yaklaşık %1 olmuştur. TRB2 Bölgesi, TRB Bölgesi'nin tarım sektöründeki üretiminin 2004 yılında %54,1'ini, 2005 yılında %50'sini karşılarken; 2006 yılında artarak %53,6'sını, 2007 yılında %53,5'ini ve 2008-2010 yılları arasında artarak bölgenin tarım sektörünün yaklaşık %56'sını karşılamıştır. Bu durum TRB2 Bölgesi tarımsal üretimdeki ağırlığını korumakta ve TRB Bölgesi içerisindeki payının artma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

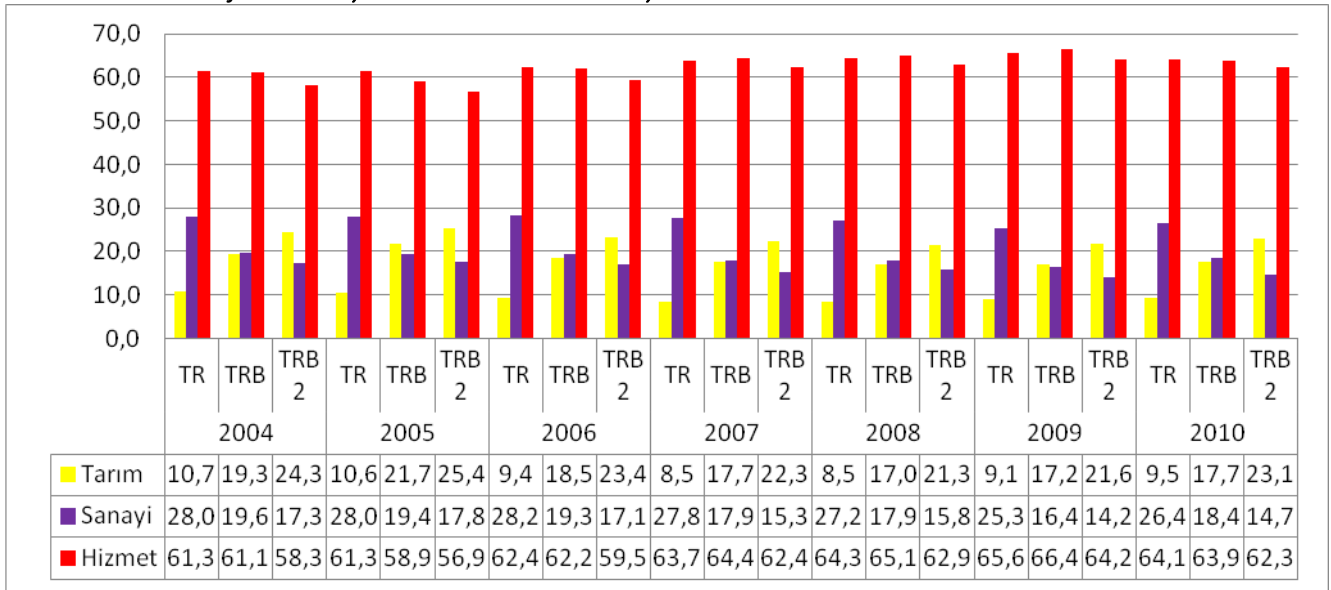
TRB2 Bölgesinin, TRB Bölgesi içindeki tarım sektörünün gayri safi katma değer payı 2004 yılında %42,8; 2005-2007 yılları arasında yaklaşık %42,5; 2008 yılında %43,2; 2009-2010

yılları arasında ise yaklaşık %44,5'tir. Sonuç olarak, TRB2 Bölgesi tarım sektöründe TRB Bölgesi içindeki gayri safi katma değer payı artma eğilimindedir.

TRB2 Bölgesi, TRB Bölgesi sanayi sektörü üretiminin 2004 yılında %387,8'ini, 2005 yılında %39,2'sini, 2006 yılında %37,6'sını, 2007 yılında %36,3'ünü, 2008 ve 2009 yıllarında yaklaşık %38'ini ve 2010 yılında ise azalarak yaklaşık %35'ini karşılamıştır. Bu durum TRB2 Bölgesi'nin sanayi sektörü üretiminin son yıllarda azalma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

TRB2 Bölgesi, 2004-2008 yılları arasında bölgenin hizmet sektörü üretiminin yaklaşık %41'ini, 2009-2010 yılları arasında ise bölgenin sanayi sektörü üretiminin yaklaşık %44,5'ini karşılamıştır. Bu durum TRB2 Bölgesi'nin hizmet sektörü üretiminin son yıllarda artma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

Grafik 3: Cari Fiyatlarla GSKD - İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Oransal Gösterimi

Kaynak: TÜİK, 2014

3.5.2.6.3 Dış Ticaret

Dış ticaret istatistikleri bölgelerin diğer bölgeler ve ülkelerle olan ilişkisini açıklamaya yardımcı olmaktadır. Bu bölümde Türkiye, Doğu Anadolu Bölgesi (TRB), TRB2 Bölgesi ve Van ili için 2008-2012 yılları arasında genel sektörel dış ticaret yapıları ele alınmaktadır. Bunun için öncelikle belirtilen farklı coğrafi düzeylerde gerçekleştirilmiş toplam ihracat ve ithalat değerleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı, ihracatın ve ithalatın sektörel dağılımı, ihracatın ve ithalatın gerçekleştirildiği ilk beş ülke ve TRB2 Bölgesi ve Van ilinin gerçekleştirilen toplam ihracat ve ithalat içerisindeki payı incelenmektedir

Tablo 39: TR - TRB - TRB2 - Van Toplam Gerçekleştirilen İhracat Değerleri (2008-2012) [Dolar]

Yıl	TR	TRB	TRB2	Van
2008	132.027.195.626,00 ₺	523.862.683,00 ₺	222.271.325,00 ₺	13.072.739,00 ₺
2009	102.142.612.603,00 ₺	678.763.783,00 ₺	426.095.637,00 ₺	17.341.045,00 ₺
2010	113.883.219.184,00 ₺	668.685.368,00 ₺	346.817.502,00 ₺	18.910.592,00 ₺
2011	134.906.868.830,00 ₺	697.641.347,00 ₺	369.445.942,00 ₺	20.127.417,00 ₺
2012	152.461.736.556,00 ₺	746.571.754,00 ₺	401.216.189,00 ₺	21.707.834,00 ₺

Kaynak: TÜİK, 2014

Toplam gerçekleştirilen ihracat değerleri TR, TRB ve TRB2 Bölgeleri ile Van ili için 2008-2012 yılları arasındaki değişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre, Türkiye'nin toplam ihracat değerleri 2008-2009 yılları arasında azalmış, 2009-2012 yılları arasında ise düzenli olarak artış göstermiştir. TRB Bölgesi ve TRB2 Bölgesi ihracat değerleri benzer şekilde; 2008-2009 yılında artmış, 2009-2010 yılında azalmış ve 2010-2012 yılları arasında düzenli olarak artış göstermiştir. Van ilinin toplam ihracat değerleri belirtilen yıllar arasında düzenli olarak artış göstermiştir.

Tablo 40: TR - TRB - TRB2 - Van Toplam Gerçekleştirilen İthalat Değerleri (2008-2012) [Dolar]

Yıl	TR	TRB	TRB2	Van
2008	201.963.574.109,00 ₺	101.452.070,00 ₺	15.491.014,00 ₺	5.498.077,00 ₺
2009	140.928.421.211,00 ₺	110.688.546,00 ₺	26.094.783,00 ₺	12.714.646,00 ₺
2010	185.544.331.852,00 ₺	207.765.626,00 ₺	43.293.665,00 ₺	21.836.390,00 ₺
2011	240.841.676.274,00 ₺	248.111.787,00 ₺	82.978.284,00 ₺	38.565.904,00 ₺
2012	236.545.140.909,00 ₺	227.354.206,00 ₺	81.642.049,00 ₺	33.291.008,00 ₺

Kaynak: TÜİK, 2014

Toplam gerçekleştirilen ithalat değerleri TR, TRB ve TRB2 Bölgeleri ile Van ili için 2008-2012 yılları arasındaki değişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre, toplam ithalat değerleri Türkiye'de 2008-2009 yılları arasında azalmış, 2009-2012 yılları arasında düzenli olarak artmıştır. TRB ve TRB2 Bölgeleri ile Van ilinde ise, toplam ithalat değerleri 2008-2011 yılları arasında düzenli olarak artmış, 2011-2012 yılları arasında ise azalmıştır. Buna göre Türkiye'nin ithalat değeri artma eğiliminde iken bölgenin Van ilinin ithalat değeri azalma eğilimindedir.

3.5.2.7 Tarım

3.5.2.7.1 Van İli Tarımsal Üretim Mevcut Durum Değerlendirmesi

Van İli'nin tarımsal mevcut durum değerlendirilmesi kapsamında; bölgesel tarım GSKD verileri, tarım alanlarının niteliğine göre dağılım verilerinin değerlendirilmesi, bitkisel üretimin değerlendirilmesi ve hayvansal üretimin değerlendirilmesini kapsamaktadır. Bu kapsamda Van İli'nin içinde bulunduğu TRB ve TRB2 bölgelerinin tarım verileri Türkiye geneli ile kıyaslanarak verilmiş, bunun yanında Van ili ve ilçelerin tarımsal verileri ayrıca değerlendirilmiştir.

Van İli Mevcut Durum Değerlendirilmesi kapsamında elde edilen veriler, TÜİK Ulusal İstatistikler Veri Tabanı'ndan derlenen Gayri Safi Katma Değer verileri, Kalkınma Bakanlığı Kamu Yatırımları Veri Tabanı verileri, DAKA ve DAP verilerinden derlenerek hazırlanmış ve analizi yapılmıştır.

Tarımsal İşgücü

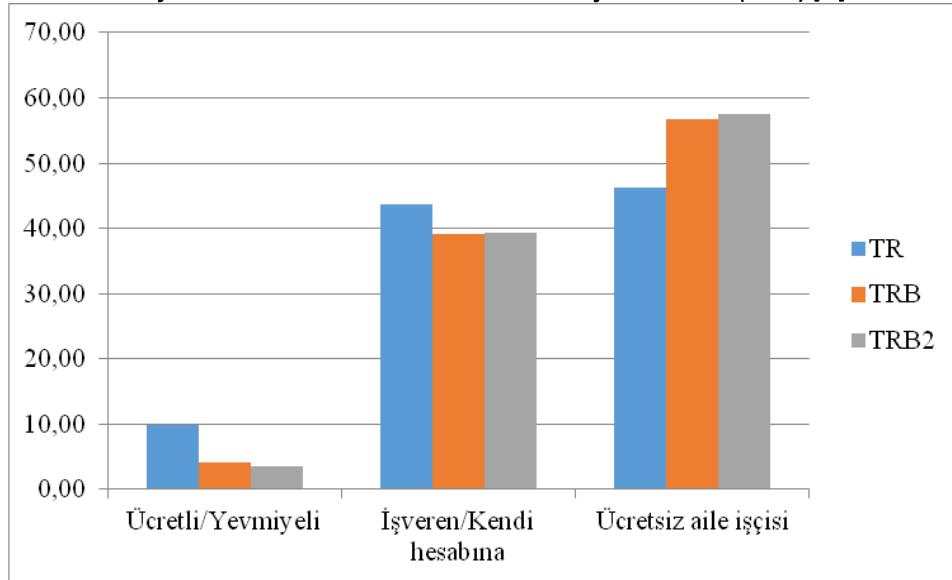
Aşağıda yer alan tabloda Türkiye, Ortadoğu Anadolu ve Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgelerindeki tarım istihdamının işteki durumuna ilişkin veriler paylaşılmaktadır.

Tablo 41: TR - TRB - TRB2 Tarım İstihdamının İşteki Durumu (2009 - 2012) [Bin kişi ve %]

Yıl	Düzye	Ücretli/Yevmiyeli		İşveren/Kendi hesabına		Ücretsiz aile işçisi	
		Bin kişi	%	Bin kişi	%	Bin kişi	%
2009	TR	466	8,87	2,373	45.17	2,416	45.98
	TRB	11	3,67	128	42.67	161	53.67
	TRB2	6	4,26	59	41.84	77	54.61
2010	TR	527	9,27	2,513	44.22	2,643	46.51
	TRB	15	4,08	148	40.22	205	55.71
	TRB2	8	5,03	63	39.62	88	55.35
2011	TR	623	10,14	2,653	43.19	2,866	46.65
	TRB	16	3,97	154	38.21	233	57.82
	TRB2	8	3,81	76	36.19	127	60.48
2012	TR	606	9,94	2,668	43.76	2,823	46.30
	TRB	19	4,22	176	39.11	255	56.67
	TRB2	8	3,46	91	39.39	133	57.58

Kaynak: TÜİK, 2014 (x)

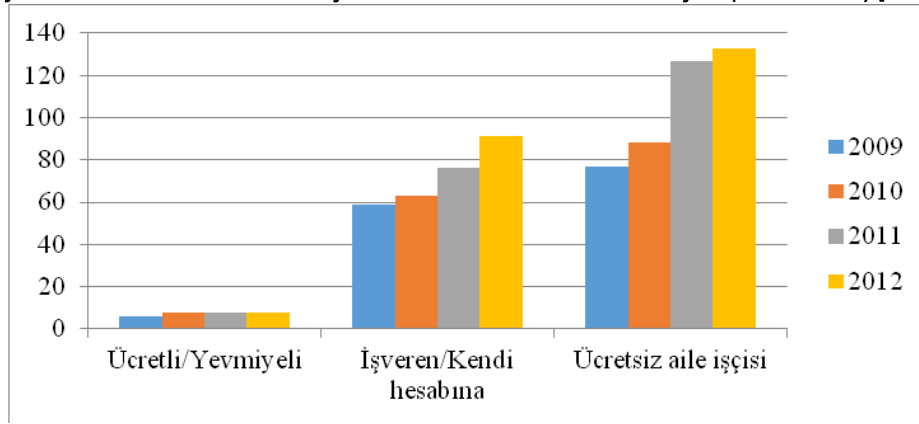
Grafik 4: TR - TRB - TRB2 Tarım İstihdamının İşteki Durumu (2012) [%]

Kaynak: TÜİK, 2014 (x)

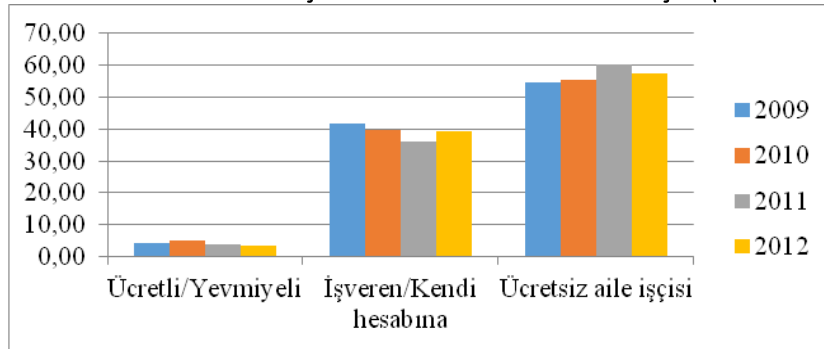
İlgili veriler incelendiğinde, söz konusu ölçeklerdeki birinci farklılık, ücretli/yevmiyeli tarım işçilerinin tarım istihdamı içindeki oranı başlığında ortaya çıkmaktadır. Yukarıda sunulan verilere göre, Türkiye’de tarımsal üretim sürecine tarım işçisi olarak katılan işgücünün toplam tarım istihdamı içindeki oranı TRB ve TRB2 bölgelerine kıyasla daha yüksektir. TÜİK İşgücü İstatistikleri Veri Tabanı’ndan yapılan çözümlemelere göre 2012 yılında ücretli/yevmiyeli tarım istihdamının toplam tarım istihdamı içerisindeki oranı TR, TRB ve TRB2 için sırasıyla %9,94, %4,22 ve %3,46 olarak hesaplanmaktadır. Buna karşın işveren veya kendi hesabına çalışanların toplam tarım istihdamı içerisindeki oranı her üç ölçekte de benzer eğilimler gösterirken, Ortadoğu Anadolu ve Van, Muş, Bitlis, Hakkâri bölgelerinde tarımsal üretim sürecine ücretsiz aile işçilerinin daha yoğun biçimde katılım gösterdiği ile karşılaşılmaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin toplam tarım istihdamı içerisindeki oranı 2012 yılında TR, TRB ve TRB2 için sırasıyla %46,30, %56,67 ve %57,58 olarak hesaplanmaktadır.

Grafik 5: TRB2 Tarım İstihdamının İşteki Durumuna Göre Mutlak Gelişimi (2009 - 2012) [Bin kişi]

Kaynak: TÜİK, 2014 (x)

Grafik 6: TRB2 Tarım İstihdamının İşteki Durumuna Göre Oransal Gelişimi (2009 - 2012) [%]

Kaynak: TÜİK, 2014 (x)

İlgili veriler TRB2 özelinde incelendiğinde ortaya çıkan ilk sonuç ise ücretli veya yevmiyeli tarım istihdamının 2009 – 2012 yıllarını kapsayan dönemde mutlak olarak sabit kaldığı, ancak oransal olarak düşüşe geçtiği şeklinde tanımlanmaktadır. Tarım işçi sayısı 2009 yılından 2010 yılına geçerken iki bin kişilik bir artış göstermekte, devamını izleyen yıllarda ise sabit kalmaktadır. Buna karşın ücretsiz aile işçileri ise 2009 – 2012 yıllarını kapsayan dönemde gerek mutlak, gerekse oransal olarak düzenli biçimde artış göstermektedir. İnceleme döneminde ücretsiz aile işçileri yaklaşık 60 bin kişilik bir artış göstermekte; toplam tarım

istihdamı içerisindeki oranları için yaklaşık %4 artmaktadır. İşveren veya kendi adına çalışarak tarımsal üretim sürecine dâhil olanlar ise inceleme dönemde 40 bin kişilik mutlak artış gösterirken, toplam istihdam içerisindeki oranları %2 civarında düşüş göstermektedir.

Türkiye, Ortadoğu Anadolu ve Van, Muş, Bitlis, Hakkâri bölgelerinde tarımsal üretim sürecine katılan istihdamın, sosyal güvenlik kurumlarına kayıtlılığını gösteren veriler incelendiğinde, tarım istihdamının sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılık oranı inceleme ölçeği küçüldükçe düşüş göstermektedir. 2012 yılında tarım istihdamının sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılık oranı TR, TRB ve TRB2 için sırasıyla %16,39, %5,11 ve %1,30 olarak hesaplanmaktadır.

3.5.2.7.2 Tarım Alanları

Bu başlık altında tarım alanlarının niteliğine göre dağılımı değerlendirilmiştir. Aşağıdaki grafik Van İli'nin 2012 yılı tarım alanlarının dağılımını göstermektedir.

Grafik 7: Van İli Tarım Alanları Dağılımı (2008 – 2012) [%]

Kaynak: TÜİK, 2014

İlde tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı, %65'lik pay ile ağırlıklı dilimi oluşturmaktadır. Tarım arazilerinin %34'ü nadas alanıdır. Nadas alanları ikinci ağırlıklı dilimi oluşturmaktadır.

Van İli genelinde sebze ve meyvecilik oldukça küçük bir alanda yapılmaktadır. Tarım alanlarının %1'inde sebzeçilik, %0,3'ünde meyve tarımı yapılmaktadır.

Aşağıdaki tabloda, Van ili ve ilçelerinin tarım alanlarının 2008 – 2012 yıllarını kapsayan dönemdeki dekar ve yüzdelik dilimlere göre dağılım verileri yer almaktadır

Tablo 42: Van İli Tarım Alanlarının İlçelere Göre Dağılımı (2008 – 2012) [dekar ve %]

Yıl	İlçe Adı	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı		Nadas alanı		Sebze bahçeleri alanı		Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı		Toplam Alan	
		Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%
2008	Bahçesaray	37.376	77,02	6.489	13,37	130	0,27	4.533	9,34	48.528	100
	Başkale	90.838	45,04	109.565	54,33	35	0,02	1.232	0,61	201.67	100
	Çaldıran	332.072	57,18	248.59	42,80	59	0,01	49	0,01	580.77	100
	Çatak	25.901	64,55	10.727	26,74	92	0,23	3.403	8,48	40.123	100
	Edremit	55.268	65,74	20.876	24,83	1.332	1,58	6.591	7,84	84.067	100
	Erciş	302.335	76,43	81.194	20,53	5.479	1,39	6.552	1,66	395.56	100
	Gevaş	44.276	56,05	28.358	35,90	879	1,11	5.483	6,94	78.996	100
	Gürpınar	490.594	92,39	38.559	7,26	305	0,06	1.562	0,29	531.02	100
	Merkez	424.95	78,25	103.435	19,05	4.122	0,76	10.527	1,94	543.034	100
	Muradiye	41.334	40,40	59.11	57,78	458	0,45	1.408	1,38	102.31	100
	Özalp	167.522	93,89	10.786	6,05	37	0,02	75	0,04	178.42	100
	Saray	84.322	76,67	25.6	23,28	26	0,02	37	0,03	109.985	100
	Van	424.95	78,25	103.435	19,05	4.122	0,76	10.527	1,94	543.034	100
	TOPLAM	2.096.788	72,44	743.289	25,68	12.954	0,45	41.452	14,321	2.894.483	100
2009	Bahçesaray	35.542	76,12	6.489	13,90	130	0,28	4.533	9,71	46.694	100
	Başkale	140.381	55,88	109.565	43,61	40	0,02	1.232	0,49	251.218	100
	Çaldıran	152.363	98,36	2.5	1,61	0	0,00	46	0,03	154.909	100
	Çatak	67.92	78,56	12.5	14,46	102	0,12	5.935	6,86	86.457	100
	Edremit	66.914	69,58	20.876	21,71	1.555	1,62	6.818	7,09	96.163	100
	Erciş	204.528	68,81	80	26,92	5.484	1,85	7.213	2,43	297.225	100
	Gevaş	19.84	38,09	28.358	54,44	524	1,01	3.372	6,47	52.094	100
	Gürpınar	542.64	93,49	35.559	6,13	510	0,09	1.687	0,29	580.396	100
	Muradiye	109.144	67,65	50	30,99	851	0,53	1.347	0,83	161.342	100
	Özalp	165.049	91,76	14.7	8,17	39	0,02	82	0,05	179.87	100
	Saray	108.846	85,12	19	14,86	9	0,01	25	0,02	127.88	100
	Van	397.417	61,96	228.965	35,70	4.122	0,64	10.931	1,70	641.435	100
	TOPLAM	2.010.584	75,14	608.512	22,74	13.366	0,50	43.221	16,153	2.675.683	100
	2010	Bahçesaray	27.336	76,49	3.6	10,07	114	0,32	4.686	13,11	35.736
Başkale		336.566	93,06	25	6,91	20	0,01	72	0,02	361.658	100
Çaldıran		165.841	69,97	71.19	30,03	0	0,00	0	0,00	237.031	100
Çatak		119.472	70,17	44.5	26,14	0	0,00	6.285	3,69	170.257	100
Edremit		66.935	75,42	12.36	13,93	1.545	1,74	7.91	8,91	88.75	100
Erciş		235.707	54,96	180	41,97	5.48	1,28	7.716	1,80	428.903	100
Gevaş		76.093	95,31	2.6	3,26	380	0,48	764	0,96	79.837	100
Gürpınar		413.3	97,26	11.5	2,71	93	0,02	38	0,01	424.931	100
Muradiye		109.851	45,39	130	53,71	854	0,35	1.318	0,54	242.023	100
Özalp		155.18	53,04	137.38	46,95	10	0,00	26	0,01	292.596	100
Saray		75.56	97,39	2	2,58	10	0,01	15	0,02	77.585	100
Van		422.329	71,20	155.75	26,26	4.169	0,70	10.931	1,84	593.179	100
TOPLAM		2.204.170	72,69	775.88	25,59	12.675	0,42	39.761	13,112	3.032.486	100

2011	Bahçesaray	24.656	78,56	1.913	6,10	128	0,41	4.686	14,93	31.383	100
	Başkale	323.643	86,61	49.939	13,36	20	0,01	72	0,02	373.674	100
	Çaldıran	130.636	53,07	115.506	46,92	0	0,00	24	0,01	246.166	100
	Çatak	119.72	71,00	42	24,91	136	0,08	6.774	4,02	168.63	100
	Edremit	65.153	69,21	19.195	20,39	1.525	1,62	8.26	8,77	94.133	100
	Erciş	229.283	54,17	179.5	42,41	6.229	1,47	8.25	1,95	423.262	100
	Gevaş	78.101	95,68	2.36	2,89	392	0,48	772	0,95	81.625	100
	Gürpınar	317.091	66,35	160.652	33,62	93	0,02	38	0,01	477.874	100
	Muradiye	151.129	47,16	166.781	52,05	1.051	0,33	1.468	0,46	320.429	100
	Özalp	161.744	54,08	137.342	45,92	3	0,00	15	0,01	299.104	100
	Saray	75.797	96,65	2.612	3,33	0	0,00	15	0,02	78.424	100
	Van	335.991	54,51	265.19	43,02	4.169	0,68	11.022	1,79	616.372	100
	TOPLAM	2.012.944	62,69	1.142.990	35,60	13.746	0,43	41.396	12,892	3.211.076	100
2012	Bahçesaray	31.686	78,89	3.6	8,96	128	0,32	4.753	11,83	40.167	100
	Başkale	365.561	87,98	49.864	12,00	20	0,00	73	0,02	415.518	100
	Çaldıran	135.727	53,98	115.663	46,00	0	0,00	40	0,02	251.43	100
	Çatak	144.045	74,14	42	21,62	165	0,08	8.08	4,16	194.29	100
	Edremit	68.142	73,45	14.288	15,40	1.617	1,74	8.727	9,41	92.774	100
	Erciş	249.814	56,51	177.603	40,18	6.095	1,38	8.526	1,93	442.038	100
	Gevaş	83.298	96,04	2.241	2,58	415	0,48	783	0,90	86.737	100
	Gürpınar	367.802	69,59	160.621	30,39	43	0,01	84	0,02	528.55	100
	Muradiye	172.376	50,51	166.369	48,75	1.036	0,30	1.487	0,44	341.268	100
	Özalp	172.112	55,88	135.85	44,11	3	0,00	15	0,00	307.98	100
	Saray	81.444	97,59	2	2,40	0	0,00	15	0,02	83.459	100
	Van	335.576	53,56	275.744	44,01	3.704	0,59	11.494	1,83	626.518	100
	TOPLAM	2.207.583	64,72	1.145.843	33,60	13.226	0,39	44.077	12,923	3.410.729	100
Yıl	İlçe Adı	Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekilen alanı		Nadas alanı		Sebze bahçeleri alanı		Meyveler, içecek ve baharat bitkilerinin alanı		Toplam Alan	
		Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%	Dekar	%
2008	Bahçesaray	37.376	77,02	6.489	13,37	130	0,27	4.533	9,34	48.528	100
	Başkale	90.838	45,04	109.565	54,33	35	0,02	1.232	0,61	201.67	100
	Çaldıran	332.072	57,18	248.59	42,80	59	0,01	49	0,01	580.77	100
	Çatak	25.901	64,55	10.727	26,74	92	0,23	3.403	8,48	40.123	100
	Edremit	55.268	65,74	20.876	24,83	1.332	1,58	6.591	7,84	84.067	100
	Erciş	302.335	76,43	81.194	20,53	5.479	1,39	6.552	1,66	395.56	100
	Gevaş	44.276	56,05	28.358	35,90	879	1,11	5.483	6,94	78.996	100
	Gürpınar	490.594	92,39	38.559	7,26	305	0,06	1.562	0,29	531.02	100
	Merkez	424.95	78,25	103.435	19,05	4.122	0,76	10.527	1,94	543.034	100
	Muradiye	41.334	40,40	59.11	57,78	458	0,45	1.408	1,38	102.31	100
	Özalp	167.522	93,89	10.786	6,05	37	0,02	75	0,04	178.42	100
	Saray	84.322	76,67	25.6	23,28	26	0,02	37	0,03	109.985	100
	Van	424.95	78,25	103.435	19,05	4.122	0,76	10.527	1,94	543.034	100
TOPLAM	2.096.788	72,44	743.289	25,68	12.954	0,45	41.452	14,321	2.894.483	100	

2009	Bahçesaray	35.542	76,12	6.489	13,90	130	0,28	4.533	9,71	46.694	100
	Başkale	140.381	55,88	109.565	43,61	40	0,02	1.232	0,49	251.218	100
	Çaldıran	152.363	98,36	2.5	1,61	0	0,00	46	0,03	154.909	100
	Çatak	67.92	78,56	12.5	14,46	102	0,12	5.935	6,86	86.457	100
	Edremit	66.914	69,58	20.876	21,71	1.555	1,62	6.818	7,09	96.163	100
	Erciş	204.528	68,81	80	26,92	5.484	1,85	7.213	2,43	297.225	100
	Gevaş	19.84	38,09	28.358	54,44	524	1,01	3.372	6,47	52.094	100
	Gürpınar	542.64	93,49	35.559	6,13	510	0,09	1.687	0,29	580.396	100
	Muradiye	109.144	67,65	50	30,99	851	0,53	1.347	0,83	161.342	100
	Özalp	165.049	91,76	14.7	8,17	39	0,02	82	0,05	179.87	100
	Saray	108.846	85,12	19	14,86	9	0,01	25	0,02	127.88	100
	Van	397.417	61,96	228.965	35,70	4.122	0,64	10.931	1,70	641.435	100
	TOPLAM	2.010.584	75,14	608.512	22,74	13.366	0,50	43.221	16,153	2.675.683	100
2010	Bahçesaray	27.336	76,49	3.6	10,07	114	0,32	4.686	13,11	35.736	100
	Başkale	336.566	93,06	25	6,91	20	0,01	72	0,02	361.658	100
	Çaldıran	165.841	69,97	71.19	30,03	0	0,00	0	0,00	237.031	100
	Çatak	119.472	70,17	44.5	26,14	0	0,00	6.285	3,69	170.257	100
	Edremit	66.935	75,42	12.36	13,93	1.545	1,74	7.91	8,91	88.75	100
	Erciş	235.707	54,96	180	41,97	5.48	1,28	7.716	1,80	428.903	100
	Gevaş	76.093	95,31	2.6	3,26	380	0,48	764	0,96	79.837	100
	Gürpınar	413.3	97,26	11.5	2,71	93	0,02	38	0,01	424.931	100
	Muradiye	109.851	45,39	130	53,71	854	0,35	1.318	0,54	242.023	100
	Özalp	155.18	53,04	137.38	46,95	10	0,00	26	0,01	292.596	100
	Saray	75.56	97,39	2	2,58	10	0,01	15	0,02	77.585	100
	Van	422.329	71,20	155.75	26,26	4.169	0,70	10.931	1,84	593.179	100
	TOPLAM	2.204.170	72,69	775.88	25,59	12.675	0,42	39.761	13,112	3.032.486	100
2011	Bahçesaray	24.656	78,56	1.913	6,10	128	0,41	4.686	14,93	31.383	100
	Başkale	323.643	86,61	49.939	13,36	20	0,01	72	0,02	373.674	100
	Çaldıran	130.636	53,07	115.506	46,92	0	0,00	24	0,01	246.166	100
	Çatak	119.72	71,00	42	24,91	136	0,08	6.774	4,02	168.63	100
	Edremit	65.153	69,21	19.195	20,39	1.525	1,62	8.26	8,77	94.133	100
	Erciş	229.283	54,17	179.5	42,41	6.229	1,47	8.25	1,95	423.262	100
	Gevaş	78.101	95,68	2.36	2,89	392	0,48	772	0,95	81.625	100
	Gürpınar	317.091	66,35	160.652	33,62	93	0,02	38	0,01	477.874	100
	Muradiye	151.129	47,16	166.781	52,05	1.051	0,33	1.468	0,46	320.429	100
	Özalp	161.744	54,08	137.342	45,92	3	0,00	15	0,01	299.104	100
	Saray	75.797	96,65	2.612	3,33	0	0,00	15	0,02	78.424	100
	Van	335.991	54,51	265.19	43,02	4.169	0,68	11.022	1,79	616.372	100
	TOPLAM	2.012.944	62,69	1.142.990	35,60	13.746	0,43	41.396	12,892	3.211.076	100
2012	Bahçesaray	31.686	78,89	3.6	8,96	128	0,32	4.753	11,83	40.167	100
	Başkale	365.561	87,98	49.864	12,00	20	0,00	73	0,02	415.518	100
	Çaldıran	135.727	53,98	115.663	46,00	0	0,00	40	0,02	251.43	100
	Çatak	144.045	74,14	42	21,62	165	0,08	8.08	4,16	194.29	100
	Edremit	68.142	73,45	14.288	15,40	1.617	1,74	8.727	9,41	92.774	100

Erciş	249.814	56,51	177.603	40,18	6.095	1,38	8.526	1,93	442.038	100
Gevaş	83.298	96,04	2.241	2,58	415	0,48	783	0,90	86.737	100
Gürpınar	367.802	69,59	160.621	30,39	43	0,01	84	0,02	528.55	100
Muradiye	172.376	50,51	166.369	48,75	1.036	0,30	1.487	0,44	341.268	100
Özalp	172.112	55,88	135.85	44,11	3	0,00	15	0,00	307.98	100
Saray	81.444	97,59	2	2,40	0	0,00	15	0,02	83.459	100
Van	335.576	53,56	275.744	44,01	3.704	0,59	11.494	1,83	626.518	100
TOPLAM	2.207.583	64,72	1.145.843	33,60	13.226	0,39	44.077	12,923	3.410.729	100

Kaynak: 2008-2012 TÜİK Verileri

İlgili veriler incelendiğinde, son beş yıl içinde toplam tarım alanının artmış olduğu görülmektedir. 2008-2012 yılları arasında tarım alanları toplam 516.246 dekar artmıştır. Kullanım biçimlerine bakıldığında, Tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin ekim alanlarının azalma gösterdiği, nadas alanlarının artış gösterdiği görülmektedir. Sebze bahçeleri ile meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı toplam tarımsal alanında belirgin bir değişim yaşanmamıştır.

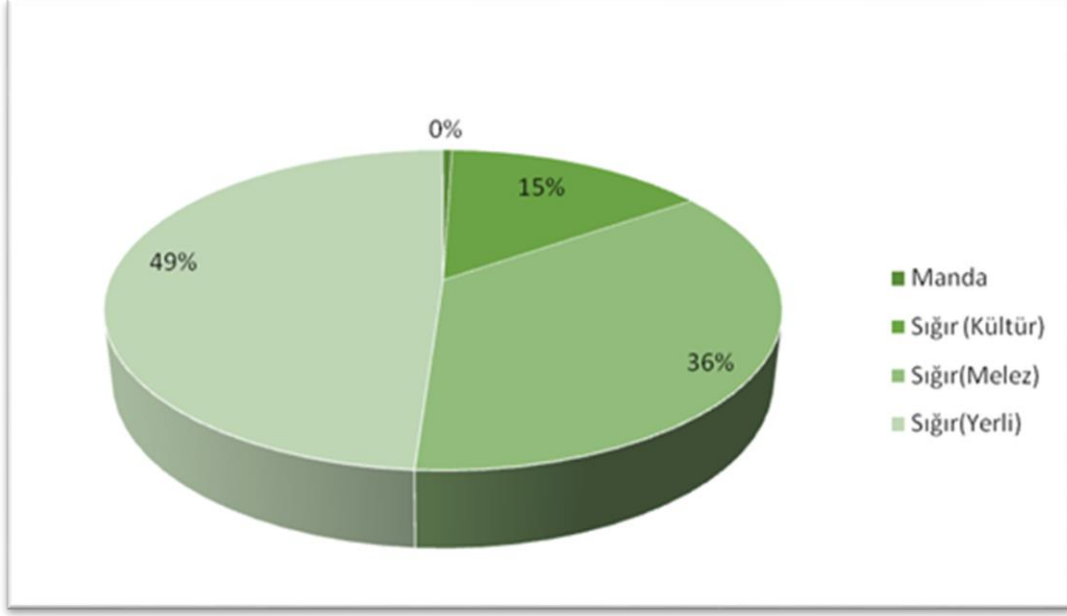
3.5.2.8 Hayvancılık

3.5.2.8.1 Büyükbaş Hayvancılık İstatistikleri

Büyükbaş hayvancılık istatistikleri, İl ve İlçeler bazında toplam hayvan sayısı, süt üretimi, verimlilik verilerini kapsamaktadır.

Van İli'nin büyükbaş hayvan sayısının, hayvan cinsine göre dağılımı aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik 8: Van İli Büyükbaş Hayvan Sayısı

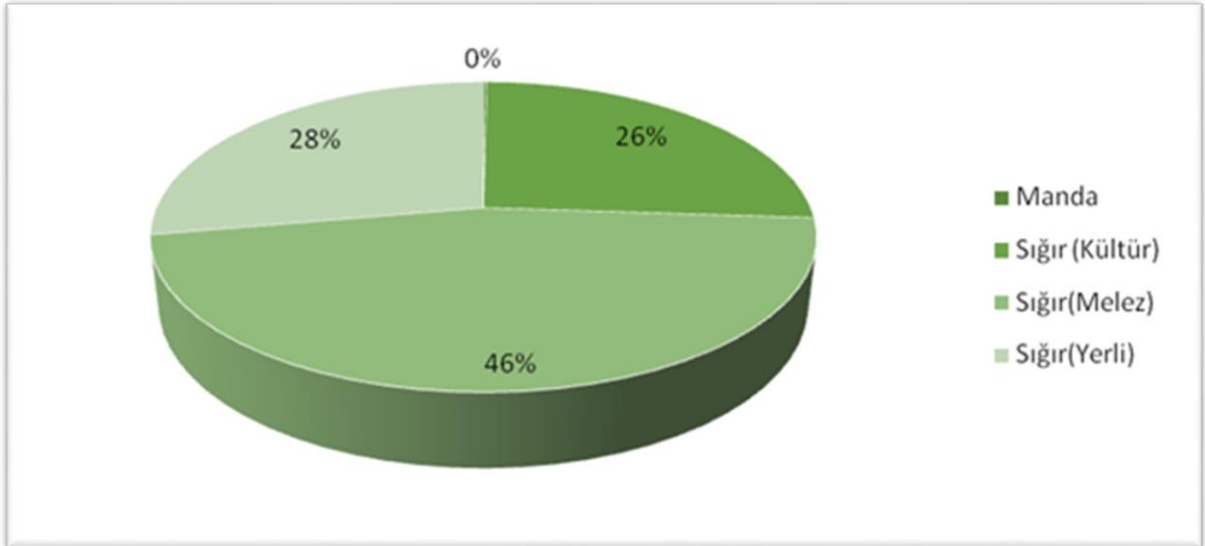

Kaynak: TÜİK, 2014

Van ili büyükbaş hayvan dağılımında öncelikli dilimi %49 ile yerli sığır türleri oluşturmaktadır. Bunu melez sığır (%36) ve kültür sığırı (%15) takip etmektedir. İlde manda çok düşük oranda yer almaktadır

Van İlinde büyükbaş hayvancılıktan elde edilen süt miktarına ilişkin grafik aşağıda yer almaktadır.

Grafik 9: Van İli Büyükbaş Hayvancılıktan Elde Edilen Süt Miktarı (Ton)

Kaynak: TÜİK, 2014

Grafiğe göre, en fazla süt melez sığırlardan elde edilmektedir (%46). Alınan süt miktarında ikinci sırayı %28 ile yerli sığır ve ardından %26 ile kültür sığırı almaktadır.

Tablo 43: Van İli Büyükbaş Hayvancılık İstatistikleri (2012) [Baş –Ton –%]

Hayvan Adı	Toplam	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)	Verimlilik
Manda	990	297	290,23	3,91
Siğır (Kültür)	29.007	11.940	42.378,85	31,94
Siğır (Melez)	69513	29650	75.603,81	28,05
Siğır (Yerli)	95.180	33.836	45.505,80	16,13
TOPLAM	194690	75723	163778,7	

Kaynak: TÜİK, 2014

Tablo 44: İlçelere Göre Büyükbaş Hayvancılık İstatistikleri (2012) [Baş –Ton –%]

İlçe Adı	Hayvan Adı	Toplam	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)	Verimlilik
Bahçesaray	Siğır (Melez)	630	437	1.114,35	2,55
	Siğır (Yerli)	2.787	1.843	2.478,84	1,35
	TOPLAM	3417	2280	3593,19	
Başkale	Manda	51	42	41,23	0,98
	Siğır (Kültür)	5.517	1.995	7.082,25	3,55
	Siğır (Melez)	5.933	2.375	6.056,25	2,55
	Siğır (Yerli)	8.867	2.185	2.938,83	1,35
	TOPLAM	20.368	6.597	16.118,55	
Çaldıran	Manda	110	42	41,23	0,98
	Siğır (Kültür)	494	191	677,87	3,55
	Siğır (Melez)	3.557	1.315	3.352,74	2,55
	Siğır (Yerli)	7.390	2.265	3.046,16	1,34
	TOPLAM	11.551	3.813	7.118,00	
Çatak	Siğır (Yerli)	2.200	428	574,99	1,34
	TOPLAM	2.200	428	574,99	
Edremit	Siğır (Kültür)	720	143	505,88	3,54
	Siğır (Melez)	3.170	1.188	3.028,13	2,55
	Siğır (Yerli)	1.210	428	574,99	1,34
	TOPLAM	5.100	1.759	4.108,99	
Erciş	Manda	79	33	32,34	0,98
	Siğır (Kültür)	7.580	2.860	10.151,23	3,55
	Siğır (Melez)	19.970	7.106	18.120,30	2,55
	Siğır (Yerli)	8.805	1.093	1.469,41	1,34
	TOPLAM	36.434	11.092	29.773,28	
Gevaş	Siğır (Kültür)	1.945	1.159	4.114,45	3,55
	Siğır (Melez)	5.620	3.677	9.375,08	2,55
	Siğır (Yerli)	2.925	1.777	2.389,39	1,34
	TOPLAM	10.490	6.613	15.878,92	
Gürpınar	Siğır (Kültür)	1.775	618	2.192,13	3,55
	Siğır (Melez)	8.980	5.985	15.261,75	2,55
	Siğır (Yerli)	14.550	4.940	6.644,30	1,35
	TOPLAM	25.305	11.543	24.098,18	

Merkez	Manda	750	180	175,43	0,97
	Siğır (Kültür)	4.426	1.601	5.682,66	3,55
	Siğır (Melez)	8.812	1.961	5.000,04	2,55
	Siğır (Yerli)	25.812	6.917	9.303,30	1,34
	TOPLAM	39.800	10.659	20.161,43	
Muradiye	Siğır (Kültür)	4.130	2.280	8.094,00	3,55
	Siğır (Melez)	8.600	4.180	10.659,00	2,55
	Siğır (Yerli)	9.503	5.243	7.051,90	1,35
	TOPLAM	22.233	11.703	25.804,90	
Özalp	Siğır (Kültür)	2.420	1.093	3.878,38	3,55
	Siğır (Melez)	4.140	1.330	3.391,50	2,55
	Siğır (Yerli)	8.870	5.320	7.155,40	1,35
	TOPLAM	15.430	7.743	14.425,28	
Saray	Siğır (Melez)	101	96	244,67	2,55
	Siğır (Yerli)	2.261	1.397	1.878,29	1,34
	TOPLAM	2.362	1.493	2.122,97	

Kaynak: TÜİK, 2014

İlçelere göre büyükbaş hayvancılık istatistikleri değerlendirildiğinde, büyükbaş hayvancılığın en yüksek oranda yapıldığı ilçeler; Merkez İlçe, Erciş, Muradiye, Gürpınar ve Başkale'dir. Bu ilçelerde 20 binin üzerinde büyükbaş hayvan beslenmektedir.

Süt üretimine en verimli ilçelerin Başkale (8,43), Çaldıran (8,43), Merkez ilçe (8,42), Erciş (8,42) olduğu görülmektedir.

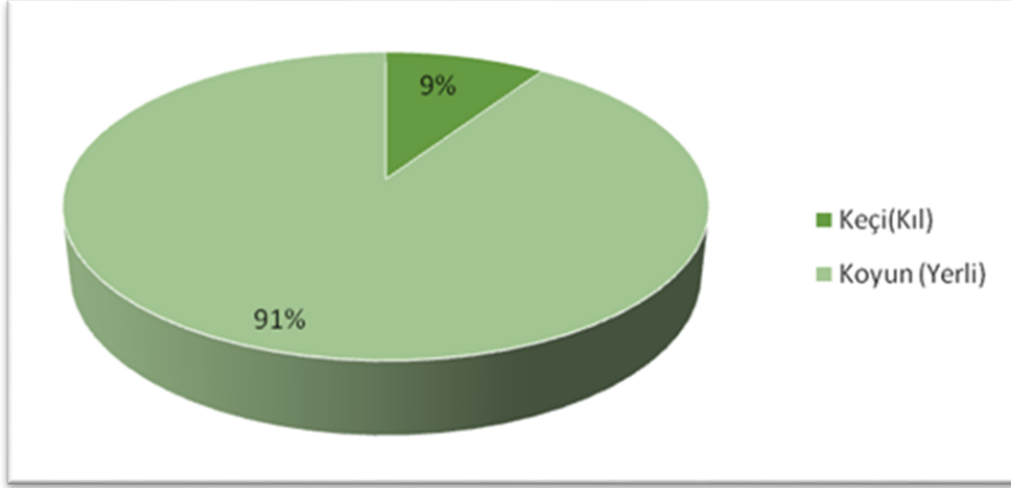
Yerli sığırın en fazla beslendiği ilçeler Erciş, Merkez ilçe, Özalp ve Muradiye; melez sığırın en fazla beslendiği ilçeler, Gürpınar, Merkez, Muradiye, Başkale'dir.

3.5.2.8.2 Küçükbaş Hayvancılık

Van İli ve ilçelerinin küçükbaş hayvancılık istatistikleri aşağıda verilmektedir. Van ili genelinde kıl keçisi ve yerli koyun besiciliği yapılmaktadır. İl genelindeki mevcut küçükbaş hayvanların %91'ini yerli koyun, %9'unu kıl keçisi oluşturmaktadır.

İl genelinde yerli koyundan 82076,51 ton süt elde edilirken, kıl keçisinden 7757,89 ton süt elde edilmiştir.

Grafik 10: Van İli Geneli Küçükbaş Hayvan Sayısı (Yetişkin + Genç)

Kaynak: TÜİK, 2014

Tablo 45: Van İli Küçükbaş Hayvancılık İstatistikleri (2012) [Baş – Kg - %]

Hayvan Adı	Yetişkin	Genç-Yavru	Toplam	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)	Verimlilik
Keçi (Kıl)	135014	90346	225360	71834	7757,89	1,32
Koyun (Yerli)	1531180	615959	2147139	965606	82076,51	1,07

Kaynak: TÜİK, 2014

Tablo 46: İlçelere Göre Van İli Büyükbaş Hayvancılık İstatistikleri (2012) [Baş –Ton-%]

İlçe Adı	Hayvan Adı	Yetişkin	Genç-Yavru	Toplam	Sağılan hayvan sayısı (baş)	Süt (Ton)	Verimlilik
Bahçesaray	Keçi (Kıl)	3390	1714	5104	1721	185,814	0,11
	Koyun (Yerli)	11810	5750	17560	6603	561,255	0,09
	Toplam	15200	7464	22664	8324	747,069	
Başkale	Keçi (Kıl)	24210	20500	44710	16275	1757,7	0,11
	Koyun (Yerli)	274200	88000	362200	188790	16047,15	0,09
	Toplam	298410	108500	406910	205065	17804,85	
Çaldıran	Keçi (Kıl)	959	346	1305	493	53,233	0,11
	Koyun (Yerli)	184474	95920	280394	113448	9643,072	0,08
	Toplam	185433	96266	281699	113941	9696,305	
Çatak	Keçi (Kıl)	18300	6700	25000	13578	1466,424	0,11
	Koyun (Yerli)	67000	33000	100000	40920	3478,2	0,09
	Toplam	85300	39700	125000	54498	4944,624	
Edremit	Keçi (Kıl)	2190	570	2760	1535	165,726	0,11
	Koyun (Yerli)	11683	4400	16083	6975	592,875	0,09
	Toplam	13873	4970	18843	8510	758,601	
Erciş	Keçi (Kıl)	7200	3300	10500	3767	406,782	0,11

	Koyun (Yerli)	249250	29745	278995	182280	15493,8	0,09
	Toplam	256450	33045	289495	186047	15900,58	
Gevaş	Keçi (Kıl)	15400	8700	24100	8835	954,18	0,11
	Koyun (Yerli)	31200	18570	49770	24273	2063,205	0,09
	Toplam	46600	27270	73870	33108	3017,385	
Gürpınar	Keçi (Kıl)	27900	32500	60400	5580	602,64	0,11
	Koyun (Yerli)	295000	170000	465000	139500	11857,5	0,09
	Toplam	322900	202500	525400	145080	12460,14	
Muradiye	Keçi (Kıl)	8350	1900	10250	6510	703,08	0,11
	Koyun (Yerli)	91200	13000	104200	79050	6719,25	0,09
	Toplam	99550	14900	114450	85560	7422,33	
Özalp	Keçi (Kıl)	8038	2390	10428	3954	427,071	0,11
	Koyun (Yerli)	128121	41234	169355	73098	6213,33	0,09
	Toplam	136159	43624	179783	77052	6640,401	
Saray	Keçi(Kıl)	4355	3780	8135	2418	261,144	0,11
	Koyun (Yerli)	99350	38000	137350	77190	6561,15	0,09
	Toplam	103705	41780	145485	79608	6822,294	
Merkez	Keçi (Kıl)	14722	7946	22668	7168	774,091	0,11
	Koyun (Yerli)	87892	78340	166232	33479	2845,721	0,09
	Toplam	102614	86286	188900	40647	3619,812	

Kaynak: TÜİK, 2014

Aşağıdaki tabloda ilçelere göre Van İli ve İlçeleri hayvancılık istatistikleri yer almaktadır. Küçükbaş hayvancılığın en yüksek oranda yapıldığı ilçelerin, Gürpınar (525.400 baş), Başkale (406.910 baş), Erciş (289.495 baş) ve Çaldıran (281.699 baş) olduğu görülmektedir.

Süt alımındaki verimliliğin tüm ilçelerdeki düzeyinin birbirine yakın olduğu görülmektedir

3.5.2.8.3 Kanatlı Hayvan İstatistikleri

Tablo 47: Van İli Kanatlı Hayvan Varlığı (2012) [Adet - %]

Hayvan Türü	Mevcut sayı	%
Hindi	10500	2,7
Kaz	1300	0,3
Ördek	2100	0,5
Yumurta Tavuğu	363613	96,3
Toplam	377513	100

Kaynak: TÜİK, 2014

Kanatlı hayvan varlığının %96,3'ünü yumurta tavuğu, %2,7'sini hindi oluşturmaktadır. Kaz ve ördek düşük oranda ilde yetiştirilmektedir

Tablo 48: İlçeler Kanatlı Hayvan Varlığı (2012) [Adet]

İlçe Adı	Hayvan Türü	Mevcut sayı
----------	-------------	-------------

Bahçesaray	Yumurta Tavuğu	4363
Başkale	Hindi	500
	Ördek	100
	Yumurta Tavuğu	1000
Erciş	Hindi	8000
	Kaz	1000
	Ördek	700
	Yumurta Tavuğu	20000
Gevaş	Yumurta Tavuğu	3250
Gürpınar	Hindi	200
	Kaz	180
	Ördek	1100
	Yumurta Tavuğu	32000
Muradiye	Hindi	1800
	Kaz	120
	Ördek	200
	Yumurta Tavuğu	3000
Merkez ilçe	Yumurta Tavuğu	300000

Kaynak: TÜİK, 2014

Van İli ilçelerine ait kanatlı hayvan varlığına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda verilmiştir. Van İli ilçelerinden Bahçesaray, Başkale, Erciş, Gevaş, Gürpınar, Muradiye ve Van Merkez İlçelerinde kanatlı hayvan yetiştirilmektedir.

Veriler değerlendirildiğinde, il genelindeki yumurta tavuğunun %82,5'inin Merkez İlçe'de yetiştirilmekte olduğu görülmektedir.

İl genelindeki hindi ve kaz varlığının %76'sı Erciş'te, ördek varlığının %52'si Gürpınar bulunmaktadır.

3.5.2.8.4 Arıcılık İstatistikleri

Van İli ve ilçelerine ilişkin arıcılık istatistikleri aşağıda yer almaktadır. Tablo 49 da ilçelerde arıcılık yapılan köyler ve bal üretimi verileri ortaya konulmuştur.

Tablo 49: Van İli İlçeler Arıcılık İstatistikleri (2012) [Adet –Ton]

İlçe Adı	Köy sayısı	Yeni kovan sayısı	Eski kovan sayısı	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
Bahçesaray	20	10067	1656	11723	157,624	0,002
Başkale	11	1100	0	1100	56	2,25
Çatak	28	8000	3595	11595	180	60
Edremit	2	160	50	210	4,3	0,757
Erciş	12	6110	15	6125	70	0,07
Gevaş	15	6416	600	7016	160,4	0,1
Gürpınar	1	280	0	280	7	0,275
Merkez	25	20364	3000	23364	350,412	19,4
Muradiye	2	300	0	300	3	0,075

Özalp	4	220	0	220	2,9	0,285
Toplam	120	53017	8916	61933	991,636	83,214

Arıcılığın en yüksek oranda, Çatak, Merkez ve Bahçesaray'da, en düşük oranda ise Gürpınar ve Muradiye'de yapıldığı görülmektedir.

Çatak'ta 28, Merkez'de 25 ve Bahçesaray'da 20 köyde arıcılık yapılmaktadır. Toplam bal üretiminin %35'i Merkez'de, %18'i Çatak'ta, %15'i Bahçesaray'da gerçekleşmektedir

3.5.2.9. Turizm

3.5.2.9.1. Turizm Altyapısı

Turizm altyapısı bölümünde 2008 ile 2012 yılları arasında, Türkiye, TRB, TRB2 bölgeleri ve Van'ın sahip olduğu Turizm Yatırım ve İşletme belgeli tesislerinin sayısı ve kapasitesi, Van'da bulunan seyahat acenteleri ve rehber sayısı, Türkiye, TRB, TRB2 ve Van'daki turizm yatırım ve işletme belgeli tesislere gelen ziyaretçi ve geceleme sayısı, tesislerde ortalama kalış süresi ve doluluk oranları, işletme ve yatırım belgeli tesislere gelen ziyaretçi sayısı verileri değerlendirilmektedir.

Aşağıdaki tabloda TR, TRB, TRB2 ve Van için turizm yatırım belgeli tesis sayısı, oda sayısı ve yatak sayısı verilmiştir.

Tablo 50: Türkiye, TRB, TRB2 ve Van'ın Turizm Yatırım Belgeli Tesis, Oda, Yatak Sayısı

Yıllar	Bölge	Turizm Yatırım Belgeli					
		Tesis Sayısı	%	Oda Sayısı	%	Yatak Sayısı	%
2008	TR	776	100	113 487	100	258 287	100
	TRB	12	1,54	1172	1,03	2462	0,95
	TRB2	1	0,12	13	0,01	36	0,01
	Van						
2009	TR	754	100	103 119	100	231 456	100
	TRB	8	1,06	585	0,57	1 259	0,54
	TRB2	1	0,13	60	0,06	120	0,05
	Van						
2010	TR	877	100	114 771	100	252 984	100
	TRB	19	2,16	1 761	1,53	3 726	1,47
	TRB2	7	0,79	659	0,57	1 309	0,51
	Van	3	0,34	433	0,37	874	0,34
2011	TR	922	100	122 364	100	267 900	100
	TRB	34	3,68	2 659	2,17	5 486	2,04
	TRB2	21	2,27	1 507	1,23	2 991	1,11
	Van	11	1,19	989	0,8	2 005	0,74
2012	TR	960	100	126 592	100	273 877	100
	TRB	39	4,06	2 989	2,36	6 145	2,24
	TRB2	26	2,7	1 811	1,43	3 607	1,31

	Van	14	1,45	1 139	0,89	2 359	0,86
--	-----	----	------	-------	------	-------	------

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı (Turizm İstatistikleri Veri Tabanı), 2014

2008 yılında Türkiye için tesis sayısı 776, oda sayısı 113.487 ve yatak sayısı 258.287 adettir. 2008 yılında TRB bölgesi için tesis sayısı 12, oda sayısı 1.172 ve yatak sayısı 2.462 adettir. 2008 yılı Van ili için turizm yatırım belgeli tesis sayısı, oda sayısı ve yatak sayısı verileri elde edilememiştir. TRB bölgesinin sahip olduğu turizm yatırım belgeli işletmelerin sayısı Türkiye'nin sahip olduğu tesis sayısının %1,54'ünü oluşturmaktadır. TRB2 bölgesinde bulunan tesis sayısı, Türkiye geneli tesis sayısının %0,12'sini oluşturmaktadır. TRB bölgesi oda sayısına bakıldığında Türkiye'nin %1,03 'lük kısmını oluşturduğu görülmektedir. TRB2 bölgesi turizm yatırım belgeli tesislerin oda sayısı, Türkiye'nin sahip olduğu toplam turizm yatırım belgeli tesislerin oda sayısının %0,01'lik kısmını oluşturmaktadır. 2008 yılı TRB bölgesi sahip olduğu tesis yatak sayısı Türkiye'nin toplam yatak sayısının %0,95'ini oluşturmaktadır. TRB2 bölgesinde ki tesis yatak sayısının, Türkiye'nin %0,01'lik kısmını oluşturduğu görülmektedir.

2009 yılı verilerine bakıldığında, Türkiye'nin toplam tesis sayısı, oda sayısı ve yatak sayısının 2008 yılı verilerinin altında kaldığı görülmektedir. Toplam tesis sayısının %0,02 azaldığı ve toplam tesis sayısının 754 adete düştüğü görülmektedir. Türkiye toplam turizm yatırım belgeli oda sayısı %0,09 azalarak 103.119'e düşmüştür. 2008 yılından 2009 yılına kadar 26.831 adet yatak sayısı azalarak sene sonunda 231.456'ya ulaşmıştır. 2009 yılı Türkiye için toplam tesis sayısının %1,06'sını TRB bölgesi, %0,13'ünü ise TRB2 bölgesi oluşturmaktadır. 2009 yılı Türkiye turizm yatırım belgeli tesislerin oda sayının %0,57'sini TRB bölgesi, %0,06'sını ise TRB2 bölgesi oluşturmaktadır. Türkiye'nin turizm yatırım belgeli tesislerindeki toplam yatak sayısının %0,54'ünü TRB bölgesi, %0,05'ini ise TRB2 bölgesi oluşturmaktadır.

2010 yılı Türkiye'deki toplam tesis sayısı %0,16 artarak 877 adete ulaşmıştır. Turizm yatırım belgeli tesislerin oda sayısı toplamı 2009 yılına göre %0,11 artarak 114.771 adete ulaşmıştır. Toplam yatak sayısı değerlerine bakıldığında, %0,09 artarak 252.984 adete yükseldiği görülmektedir. Türkiye'nin toplam tesis sayısının %2,16'sini TRB bölgesi, %0,7'sini TRB2 bölgesi oluşturmaktadır. Türkiye'de ki turizm yatırım belgeli tesislerin oda sayısının %1,53'ünü TRB bölgesi, %0,57'sini TRB2 bölgesi oluşturmaktadır. Türkiye'nin toplam yatak sayısı verilerinin %1,47'sini TRB bölgesi, %0,51'iniyse TRB2 bölgesi oluşturmaktadır. 2010 yılı Van verilerine bakıldığında, turizm yatırım belgeli tesis sayısı 3, oda sayısı 433 ve yatak sayısı 874'dür. Türkiye'nin toplam tesis sayısının %0,34'ünü, oda sayısının %0,37'sini ve yatak sayısının %0,34'ünü oluşturmaktadır.

2011 yılı Türkiye'nin toplam tesis sayısı 922 olup, 2010 yılına göre %0,05 artış göstermiştir. Oda sayısı, tesis sayısı ile doğru orantılı olarak artış göstermiş, %0,06'lık artış ile 122.364 adete yükselmiştir. Yatak sayısı da, oda ve tesis sayısı ile benzerlik göstererek, %0,05'lik artış göstererek 267.900 adete çıkmıştır. Türkiye'deki toplam tesis sayısının %3,68'lük kısmını TRB bölgesi, %2,27'lik kısmını TRB2 bölgesi oluşturmaktadır. Türkiye'deki toplam oda sayısı verilerindeyse, %2,17'lik kısmını TRB bölgesi, %1,23'lük kısmınıysa TRB2 bölgesinin oluşturduğu görülmektedir. Benzer şekilde Türkiye'deki toplam yatak sayısı verilerine bakıldığında, %2,04'lük kısmını TRB bölgesi, %1,11'lik kısmınıysa TRB2 bölgesinin oluşturduğu anlaşılmaktadır. 2011 yılı Van verilerine göre, Van ili toplam tesis sayısı 11, toplam oda sayısı 989 ve toplam yatak sayısının 2.005 olduğu görülmektedir. Türkiye'deki toplam tesis sayısının %1,19'lük kısmını Van oluşturmaktadır. 2011 yılı verilerine göre, Van İli tesis sayısı Türkiye'nin %1,19'unu, oda sayısı %0,80'ini ve yatak sayısı %0,74'ünü

oluşturmaktadır. 2010 yılı verileri ile karşılaştırıldığında, Van ilinin sahip olduğu tesis, oda ve yatak sayısını yaklaşık ikiye katladığı görülmektedir.

2012 yılı verilerine göre, Türkiye'nin sahip olduğu turizm yatırım belgeli tesis sayısının 960, oda sayısının 126.592 ve yatak sayısının 273.877 adet olduğunu göstermektedir. TRB bölgesinin sahip toplam tesis sayısının Türkiye'nin sahip olduğu toplam tesis sayısının %4,06'sını oluşturduğu, TRB2 bölgesininse %2,70'ini oluşturduğu anlaşılmaktadır. Türkiye'nin sahip olduğu oda sayısının %2,36'sını TRB ve %1,43'ünü TRB2 bölgesi oluşturmaktadır. Sahip olduğu turizm yatırım belgeli tesislerin yatak sayısına bakılacak olursa, %2,24'ünü TRB bölgesinin, %1,31'ini TRB2 bölgesinin oluşturduğu anlaşılmaktadır. 2012 yılı Van verilerine göre, Van ilinin 2012 yılı sonunda sahip olduğu tesis sayısı 14, oda sayısı 1.139 ve yatak sayısı 2.359 olduğu görülmektedir. 2011 verileri ile karşılaştırıldığında sahip olduğu toplam tesis sayısını %27 oranında, oda sayısını %15 oranında ve yatak sayısının %17 oranında artış gösterdiği görülmektedir. Van ilinin verileri, Türkiye geneli verileri ile oranlandığında, sahip olduğu tesis sayısının Türkiye'nin %1,45'ini, sahip olduğu oda sayısının %0,89'unu ve sahip olduğu yatak sayısının %0,86'sını oluşturduğu sonucu çıkarılmaktadır.

3.5.2.9.2. Somut Ve Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurları

Raporun bu kısmında Van ilinin sahip olduğu sit alanları, korunması gereken taşınmaz kültür varlığı istatistiği verilerine somut olmayan kültürel miras envanterine değinilmektedir.

Tablo 51: Van İli Sahip Olduğu Sit Alanı Sayısı

Arkeolojik Sit Alanı	Kentsel Sit Alanı	Tarihi Sit Alanı	Kentsel Arkeolojik Sit Alanı	Diğer Sit Alanları	Arkeolojik ve Doğal Sit	Toplam
53	0	2	0	0	5	60

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı (Turizm İstatistikleri Veri Tabanı), 2014

Van'da toplam 60 adet sit alanı yer almaktadır. Bunların 53 adeti arkeolojik sit alanıdır. Van İlinde kentsel sit alanı, kentsel arkeolojik sit alanı yer almamaktadır. Tarihi sit alanı sayısı 2, arkeolojik ve doğal sit alanı sayısı ise 5 adettir

Tablo 52: Van İli Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı İstatistiği

Sivil Mimarlık Örneği	Dinsel Yapılar	Kültürel Yapılar	İdari Yapılar	Askeri Yapılar	Endüstriyel ve Ticari Yapılar	Mezarlıklar	Şehitlikler	Anıt ve Abideler	Kalıntılar	Korunmaya Alınan Sokaklar	Toplam
5	51	47	3	8	2	25	1	3	8	0	153

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı (Turizm İstatistikleri Veri Tabanı), 2014

Van ili korunması gereken taşınmaz kültür varlığı istatistiğine bakıldığında; toplamda 153 adet kültür varlığı yer almaktadır. Bunlardan en fazla sayıda olan kültür varlığını 51 sayısı ile dinsel yapıların oluşturduğu görülmektedir. Kültürel yapıların sayısı 47 adettir ve Van'da en çok bulunan ikinci kültür varlığıdır. En çok sayıda bulunan üçüncü sıradaki kültür varlığı mezarlıklardır. Kültür varlığı istatistiğine bakıldığında; Van da korunmaya alınan sokaklar başlığı altında bir kültür varlığı bulunmamaktadır.

Aşağıda Van ili sınırları içerisinde yer alan Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı ve Tabiat Koruma Alanı yer almaktadır.

Tablo 53: Milli Parklar, Tabiat parkları, Tabiat anıtı ve Tabiatı Koruma Alanları ve Diğer Hassas Yörelere

Adı	Bulunduğu Yerleşim Merkezi	Koruma Statüsü
Van Kalesi	Eski Van şehri, Van	1.derecede sit
Akdamar Adası	Gevaş	1 derecede sit
Çarpanak Adası	Van Gölü	1 derecede sit
Hoşap Kalesi	Gürpınar	1 derecede sit
Yavuzlar Köyü Peri Bacaları	Başkale	1 derecede sit
Örenkale Köyü Pizan Kalesi	Başkale	1 derecede sit
Beyazbulak (Kanisipi şelalesi)	Çatak	1 derecede sit
Muradiye şelalesi	Muradiye	1 derecede sit
Çavuştepe	Gürpınar	1 derecede sit
Edremit Kilisesi ve Kalesi	Edremit	1 derecede sit
Van Sulak Alanı	Van/Merkez	Sulak Alan
Bendimahi Sulak Alanı	Muradiye	Sulak Alan
Karasu Sulak Alanı	Van/Merkez	Sulak Alan
Çelebibağı Sulak Alanı	Erciş	Sulak Alan
Çaldıran Sulak Alanı	Çaldıran	Sulak Alan
Erçek Gölü Sulak Alanı	Van/Merkez	Sulak Alan
Kaz Gölü Sulak Alanı	Saray	Sulak Alan
Keşiş Gölü Sulak Alanı	Gürpınar	Sulak Alan
Dönemeç Sulak Alanı	Edremit	Sulak Alan
Edremit Sulak Alanı	Edremit	Sulak Alan
Göründü Sulak Alanı	Gevaş	Sulak Alan

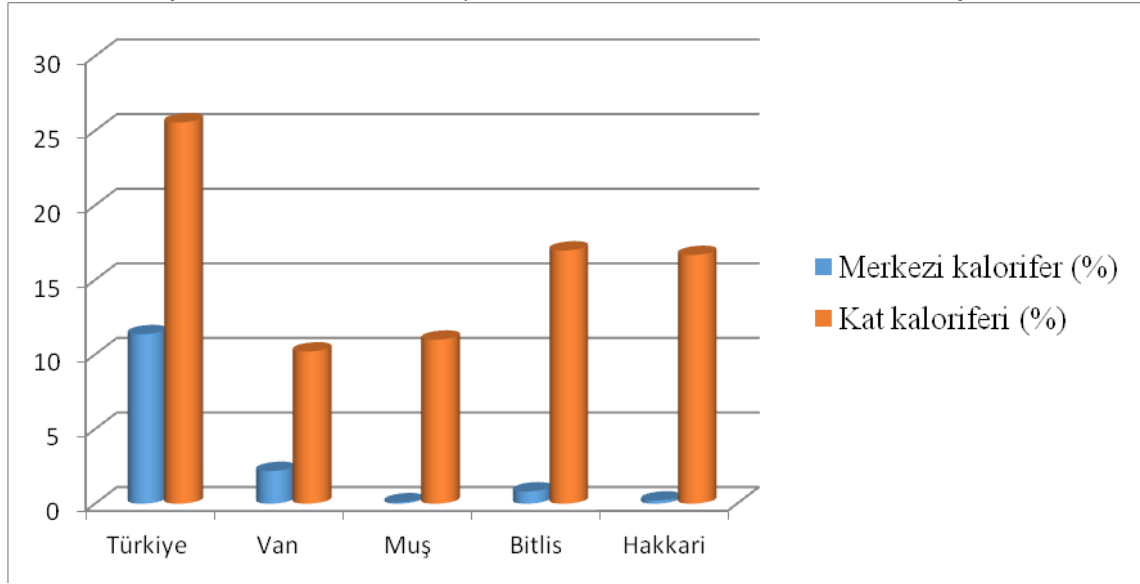
3.5.2.10 Konut Koşulları

Aşağıdaki tabloda, konut koşullarına ilişkin verilere yer verilmiştir. Konut koşulları kapsamında konutların ısıtma yöntemleri, borulu su sistemi, tuvalet ve banyo gibi konutta bulunan kolaylıklar incelenmiştir.

Aşağıdaki grafik ve tabloda, TRB2 illerinin ısıtma sistemlerinin oranları verilmiştir. Isınma koşullarının yeterliliği, kışları çok soğuk geçen bölge için önemli bir yaşam koşulu göstergesi olarak değerlendirilmelidir.

Isınma koşulları merkezi kalorifer ve kat kaloriferinin konutlarda bulunma oranlarına göre incelenmiştir.

Grafik 11: Isıtma Sistemine Sahip Olma Durumuna Göre TRB2 İllerinin Konut Koşulları

Kaynak: TÜİK, 2012(a)

Türkiye genelinde %11,36 olan merkezi kalorifer sistemi, Van'da %2,19 oranında bulunmaktadır. Bölge illeri içinde en yüksek oranda merkezi kalorifere sahip olan İl, bu oranı ile Van'dır. Diğer bölge illerinde merkezi kalorifer sisteminin çok düşük oranda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 54: Isıtma Sistemine Sahip Olma Durumuna Göre TRB2 İllerinin Konut Koşulları

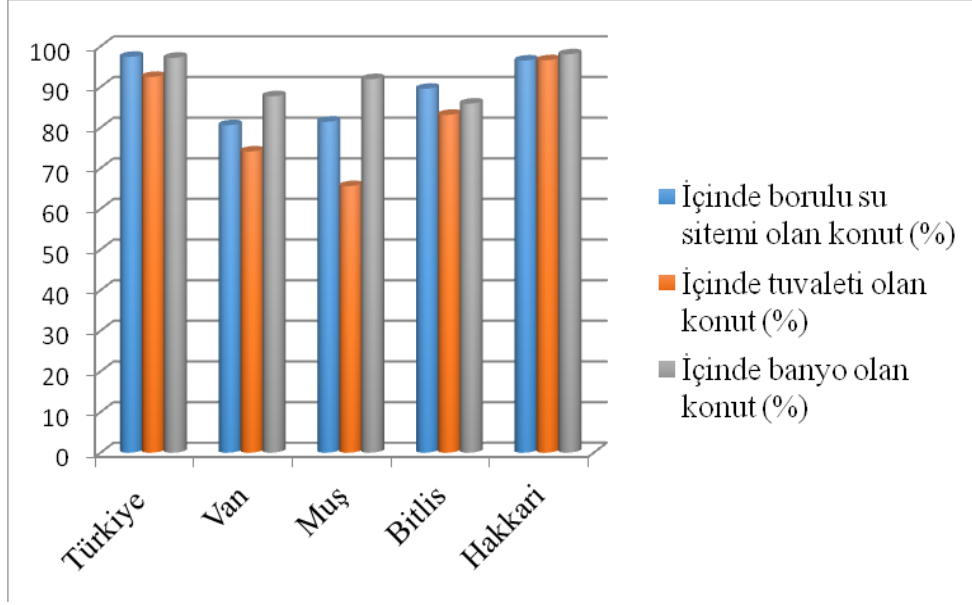
İller	Isıtma sistemi merkezi kalorifer olan hanelerin oranı	Isıtma sistemi kat kaloriferi olan hanelerin oranı
Türkiye	11,36	25,55
Van	2,19	10,2
Muş	0,09	10,99
Bitlis	0,82	16,97
Hakkari	0,21	16,67

Kaynak: Seçilmiş Göstergelerle Van; TÜİK, 2012

Kat kaloriferi sisteminin Türkiye'deki hanelerin %25,55'inde bulunduğu görülmektedir. Bölge illerindeki durum değerlendirildiğinde, kat kaloriferinin bulunma oranının en yüksek olduğu il % 16,97 ile Bitlis, en düşük olduğu il ise %10,22 ile Van'dır.

Toplamda bakıldığında, Van'daki hanelerin %12,39'unun kalorifer ile ısındığı görülmektedir. %80'nin üzerindeki büyük çoğunluğun soba, elektrikli soba vb. yöntemlerle ısındığı söylenebilir. Bu durum ildeki konutların yaşam koşullarının yeterli düzeyde olmadığına işaret etmektedir.

Grafik 12: Kolaylıkların Bulunma Durumuna Göre TRB2 İllerinin Konut Koşulları

Kaynak: TÜİK, 2012(a)

Tablo 55: Kolaylıkların Bulunma Durumuna Göre TRB2 İllerinin Konut Koşulları

İller	İçinde borulu su sistemi olan konut	İçinde tuvaleti olan konut	İçinde banyo olan konut
Türkiye	97,41	92,47	97,17
Van	80,59	74,12	87,71
Muş	81,45	65,59	91,92
Bitlis	89,55	83,13	85,89
Hakkâri	96,5	96,58	98,04

Kaynak: Seçilmiş Göstergelerle Van; TÜİK, 2012

Borulu su sisteminin Türkiye genelinde konutlarda bulunma oranı %97,41 iken, Van'daki konutların sadece %80,59'unda borulu su sistemi mevcuttur. İl, bu oranla Türkiye'de 76. sırada, oldukça gerilerde yer almaktadır. Bölge illeri arasında borulu su sisteminin en yüksek oranda bulunduğu il Hakkâri (%96,5) ve en düşük oranda bulunduğu İl ise Van olmuştur.

İçinde tuvaleti olan konut oranının Türkiye genelinde %92,47 olduğu göz önüne alındığında Van İli %74 oranla oldukça düşük konfora sahip konutlardan oluştuğu değerlendirilebilir. Bölge genelinde bakıldığında en düşük oranda konutların içinde tuvalet bulunma oranı Muş İlidir.

Konutun içinde banyo olan konut oranı Türkiye'de %97,17, Van'da %87'dir. Bu gösterge ile Van, Türkiye'de 72. İl konumundadır. Bölge'deki iller arasında Hakkâri, konutlarda banyo bulunma oranında en yüksek düzeydeki ildir.

Genel olarak değerlendirildiğinde Van'daki konutların sıhhi koşulları, kolaylıkların bulunma durumu, ısınma olanakları hem Türkiye genelinin, hem de bölgenin diğer illerinin çok altındadır.

3.5.2.11 Kültürel Göstergeler

Van ilinin sosyo-kültürel istatistikleri kapsamında sinema gösterimleri ve tiyatro oyunları ile seyirci sayıları verilmiştir.

Tablo 56: Yıllara Göre Sinema İstatistikleri

Yıl	Salon sayısı	Koltuk sayısı	Toplam film sayısı	Gösterilen yerli film sayısı	Gösterilen yabancı film sayısı	Toplam seyirci sayısı	Yerli film izleyen seyirci sayısı	Yabancı film izleyen seyirci sayısı
2012	5	551	52	26	26	46400	27200	19200
2011	5	551	52	35	17	40000	25000	15000
2010	5	551	80	47	33	35000	20000	15000
2009	5	496	144	100	44	13600	5600	8000
2008	5	481	79	24	55	50072	34858	15214

Kaynak: TÜİK, 2014(e)

Van ili sinema istatistikleri değerlendirildiğinde, 2008 yılından 2012 yılına kadar seyirci sayısında %7,3'lik bir düşüş olduğu görülmektedir.

Van İlinde 2008 yılında 5 olan salon sayısı, 2012 yılında da değişmemiş, toplam gösterilen film sayısı son beş yılda 79'dan 52'ye gerilemiştir.

Tablo 57: Yıllara Göre Tiyatro İstatistikleri

Sezon	Tiyatro salonu sayısı	Koltuk sayısı	Toplam oynanan eser sayısı	Yerli eser sayısı	Yabancı eser sayısı	Toplam gösteri sayısı	Yerli eser gösteri sayısı	Yabancı eser gösteri sayısı	Toplam seyirci sayısı	Yerli eser seyirci sayısı	Yabancı eser seyirci sayısı
2011-12	1	412	5	1	4	41	21	20	11858	6615	5243
2010-11	1	412	6	5	1	31	29	2	6448	5624	824
2009-10	2	892	35	23	12	245	180	65	57895	38706	19189
2008-09	4	1699	30	24	6	311	265	46	62181	50591	11590
2007-08	4	1408	11	10	1	116	104	12	28035	24576	3459

Kaynak: TÜİK, 2014(e)

Van İli tiyatro istatistiklerine göre, 2008 yılında 4 olan tiyatro salonu sayısının 2012 yılında 1'e düşmüş olduğu görülmektedir. Toplam oynanan eser sayısı da bu süreçte 11'den 5'e düşmüştür. Van'da 2008 yılında 28.035 tiyatro izleyicisi varken, 2012 yılına gelindiğinde 11.858 kişi tiyatro izlemiştir

4. MEVZUAT ANALİZİ

4.1 VAN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN YÖNETİM YAPISI

4.1.1 Büyükşehir, İlçe Ve İlk Kademe Belediyelerinin Görev Ve Sorumlulukları, 5216 Sayılı Kanunu Ve 7. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar

Büyükşehir Belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin stratejik plânını, yıllık hedeflerini, yatırım programlarını ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak.

4.1.1.1 Büyükşehir Belediye Başkanı, 5216 Sayılı Kanunu Ve 17. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar

Büyükşehir belediye başkanı, büyükşehir belediye idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Büyükşehir belediye başkanı, ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre büyükşehir belediyesi sınırları içindeki seçmenler tarafından doğrudan seçilir.

Büyükşehir belediye başkan vekili, Belediye Kanunundaki usullere göre belirlenir. Ancak, büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye başkanları büyükşehir belediye başkan vekili olamaz.

Büyükşehir ve büyükşehir kapsamındaki ilçe ve ilk kademe belediye başkanları görevlerinin devamı süresince siyasi partilerin yönetim ve denetim organlarında görev alamaz; profesyonel spor kulüplerinin başkanlığını yapamaz ve yönetiminde bulunamaz.

4.1.1.2 Büyükşehir Belediye Başkanı, 5216 Sayılı Kanunu Ve 18. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar

Büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

a) Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.

b) Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.

c) Büyükşehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek, bu organların kararlarını uygulamak.

d) Bu Kanunla büyükşehir belediyesine verilen görev ve hizmetlerin etkin ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için gerekli önlemleri almak.

e) Büyükşehir belediyesinin ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin etkin ve verimli yönetilmesini sağlamak, büyükşehir belediyesi ve bağlı kuruluşları ile işletmelerinin bütçe

tasarılarını, bütçe üzerindeki değişiklik önerilerini ve bütçe kesin hesap cetvellerini hazırlamak.

f) Büyükşehir belediyesinin hak ve menfaatlerini izlemek, alacak ve gelirlerinin tahsilini sağlamak.

g) Yetkili organların kararını almak şartıyla, büyükşehir belediyesi adına sözleşme yapmak, karşılıksız bağışları kabul etmek ve gerekli tasarruflarda bulunmak.

h) Mahkemelerde davacı veya davalı sıfatıyla ve resmî mercilerde büyükşehir belediyesini temsil etmek, belediye ve bağlı kuruluş avukatlarına veya özel avukatlara temsil ettirmek.

i) Belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek.

j) Gerektiğinde bizzat nikâh kıymak.

k) Diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.

l) Gerektiğinde görev ve yetkilerinden bir veya birkaçını ilçe veya ilk kademe belediye başkanına devretmek.

m) Bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak, özürllülerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere özürllü merkezleri oluşturmak.

4.1.1.3 Büyükşehir Belediyesi Teşkilâtı, 5216 Sayılı Kanunu Ve 21. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar

Büyükşehir belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşur.

Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi büyükşehir belediyesi meclisinin kararı ile olur.

Büyükşehir belediyesinde başkan yardımcısı bulunmaz. Hizmetlerin etkili ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için, genel sekretere yardımcı olmak üzere, nüfusu üç milyonun üzerindeki büyükşehir belediyelerinde en fazla beş, diğerlerinde en fazla üç genel sekreter yardımcısı atanabilir. Büyükşehir belediyesinde hizmetlerin yürütülmesi belediye başkanı adına onun direktifi ve sorumluluğu altında mevzuat hükümlerine, belediyenin amaç ve politikalarına, stratejik plânına ve yıllık programlarına uygun olarak genel sekreter ve yardımcıları tarafından sağlanır.

4.1.1.4 Personel İstihdamı, 5216 Sayılı Kanunu Ve 22. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar

Büyükşehir belediyesi personeli büyükşehir belediye başkanı tarafından atanır. Personelden müdür ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda büyükşehir belediye meclisinin bilgisine sunulur.

Genel sekreter, belediye başkanının teklifi üzerine İçişleri Bakanı tarafından atanır. Genel sekreter kadrosuna atananlar, genel idare hizmeti sınıfına dahil bakanlık genel müdürleri, genel sekreter yardımcısı kadrosuna atananlar ise bakanlık bağımsız daire başkanları için ilgili mevzuatında öngörülen tüm haklardan aynen yararlanırlar.

Büyükşehir belediyesi daire başkanları, bağlı genel müdürlüklerin daire başkanlarının yararlandığı makam ve görev tazminatından aynen yararlanırlar.

Sözleşmeli ve işçi statüsünde çalışanlar hariç belediye memurlarına, başarı durumlarına göre toplam memur sayısının % 10'unu ve Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayının (30.000) gösterge rakamı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı geçmemek üzere hastalık ve yıllık izinleri dahil olmak üzere, çalıştıkları sürelerle orantılı olarak encümen kararıyla yılda en fazla iki kez ikramiye ödenebilir.

4.1.2 Büyükşehir Belediyesinin Organları

4.1.2.1 Büyükşehir Belediye Meclisi, 5216 Sayılı Kanunu Ve 12. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar

Büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediyesinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilen üyelere oluşur.

Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir belediye meclisinin başkanı olup, büyükşehir içindeki diğer belediyelerin başkanları, büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir.

Büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediye meclisleri ile bunların çalışma usul ve esaslarına ilişkin diğer hususlarda Belediye Kanunu hükümleri uygulanır.

4.1.2.2 Meclis Toplantısı, 5216 Sayılı Kanunu Ve 13. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar

Büyükşehir belediye meclisi, her ayın ikinci haftası önceden meclis tarafından belirlenen gündem mutata toplantı yerinde toplanır. Kasım ayı toplantısı dönem başı toplantısıdır.

Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür.

Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla belediye hudutları dahilinde meclis başkanının belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutata usullerle belde halkına duyurulur.

4.1.2.3 Büyükşehir Belediye Encümeni 5216 Sayılı Kanunu Ve 16. Maddesi Ve İlgili Mevzuatlar

Büyükşehir belediye encümeni, belediye başkanının başkanlığında, belediye meclisinin her yılın ilk olağan toplantısında kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği beş üye ile biri genel sekreter, biri malî hizmetler birim amiri olmak üzere belediye başkanının her yıl birim amirleri arasından seçeceği beş üyeden oluşur.

Belediye başkanının katılmadığı toplantılarda, encümen toplantılarına genel sekreter başkanlık eder.

Büyükşehir belediye encümeninin başkanı ve seçilmiş üyelerine, (12.000) gösterge rakamının Devlet memur aylıkları için belirlenen katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu miktarın yarısı ödenir.

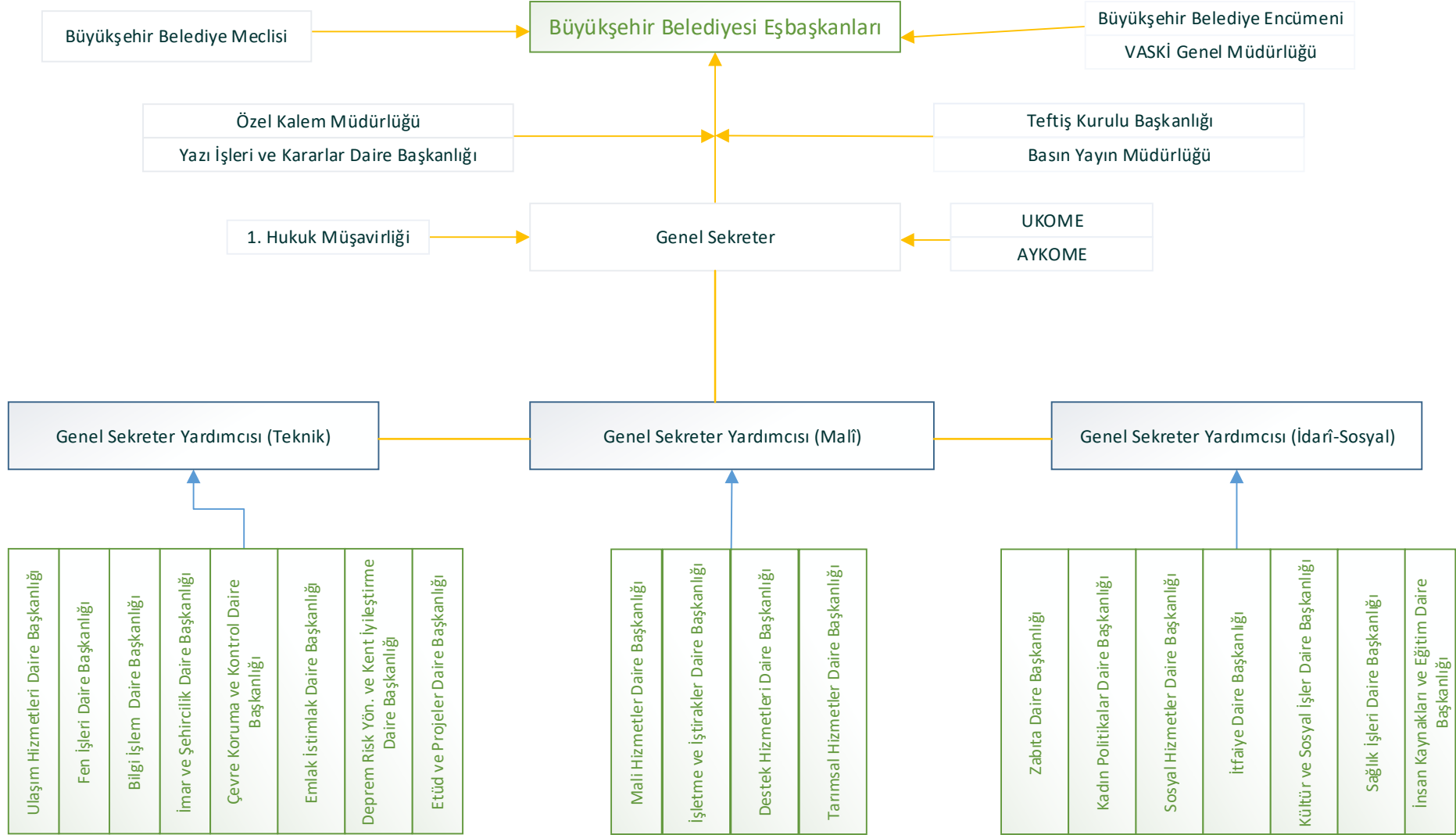
4.1.2.3.1 Belediye Meclisince Belirlenen Zorunlu Komisyonlar

- Denetim Komisyonu
- İmar Ve Bayındırlık Komisyonu
- Plan Ve Bütçe Komisyonu
- Çevre Ve Sağlık Komisyonu
- Ulaşım Komisyonu

4.1.2.3.2 Belediye Meclisince Belirlenen İhtisas Komisyonları

- Eğitim, Gençlik Ve Spor Komisyonu
- Kadın-Erkek Eşitlik Komisyonu
- Tarife Komisyonu
- İlçelere Yatırım İzleme Komisyonu
- Tarım Ve Hayvancılık Komisyonu
- Dezavantajlı Gruplar Komisyonu
- Deprem Ve Doğal Afetler Komisyonu
- Turizm Ve Sanat Komisyonu
- Kadın Komisyonu
- Topluluklar Ekonomisi Komisyonu

4.1.3 Van Büyükşehir Belediyesi Organizasyon Şeması

FEN İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI	Yol Yapım Bakım ve Onarım Şube Müdürlüğü
	Yapı İşleri Şube Müdürlüğü
	Altyapı Koordinasyon Şube Müdürlüğü
	İhale ve İdari İşler Şube Müdürlüğü
ULAŞIM HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI	Trafik Hizmetleri Şube Müdürlüğü
	Deniz Ulaşım Şube Müdürlüğü
	Kara Ulaşım Şube Müdürlüğü
	Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü
	UKOME
İMAR VE ŞEHİRCİLİK DAİRE BAŞKANLIĞI	Harita Şube Müdürlüğü
	Planlama Şube Müdürlüğü
	Yapı Kontrol ve Ruhsat Şube Müdürlüğü
	Koruma Uygulama ve Denetim Şube Müdürlüğü
	İdari İşler ve Arşiv Şube Müdürlüğü
EMLAK İSTİMLAK ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ	Emlak ve Uygulama Şube Müdürlüğü
	Kamulaştırma Şube Müdürlüğü
	Taşınmazlar Şube Müdürlüğü
ETÜD VE PROJELER DAİRE BAŞKANLIĞI	Etüd Proje Şube Müdürlüğü
	AB İlişkiler Şube Müdürlüğü
	Tarihi ve Kültürel Miras Şube Müdürlüğü
BİLGİ İŞLEM DAİRE BAŞKANLIĞI	Coğrafi Bilgi Sistemleri Şube Müdürlüğü
	Bilgi İşlem Şube Müdürlüğü
	Strateji Geliştirme Şube Müdürlüğü
	Elektronik Sistemler Şube Müdürlüğü
ÇEVRE KORUMA VE KONTROL DAİRE BAŞKANLIĞI	Çevre Koruma ve Kontrol Şube Müdürlüğü
	İşyeri Ruhsat ve Denetim Şube Müdürlüğü
	Mezarlıklar Şube Müdürlüğü
	Park ve Bahçeler Şube Müdürlüğü
	Temizlik İşleri Şube Müdürlüğü
DEPREM RİSK YÖNETİM VE KENTSEL İYİLEŞTİRME DAİRE BAŞKANLIĞI	Zemin Deprem İnceleme Şube Müdürlüğü
	Kentsel Dönüşüm Şube Müdürlüğü
MALİ HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI	Gelir Şube Müdürlüğü
	İcra ve Takip Şube Müdürlüğü
	İlan ve Reklam Şube Müdürlüğü
	Bütçe Kesin Hs. Mali Kontrol Şube Müdürlüğü
	Giderler ve Muhasebe Şube Müdürlüğü
İŞLETME VE İŞTİRAKLER DAİRE BAŞKANLIĞI	Haller-Mazbahaneler Şube Müdürlüğü
	Terminaller Şube Müdürlüğü
	İştirakler Koordinasyon Şube Müdürlüğü
TARIMSAL HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI	Kırsala Hizmet Şube Müdürlüğü
	Etüd Plan ve Kesin Hs. Şube Müdürlüğü
DESTEK HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI	Satın Alma Şube Müdürlüğü
	İhale Şube Müdürlüğü
	Makine-Atölye Şube Müdürlüğü

	Taşınır Mal ve Ambarlar Şube Müdürlüğü
ZABITA DAİRE BAŞKANLIĞI	Zabita Şube Müdürlüğü
	Zabita Güvenlik Şube Müdürlüğü
	Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğü
SOSYAL HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI	Sosyal Hizmetler Şube Müdürlüğü
	Engelliler Şube Müdürlüğü
KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANLIĞI	Kültür Şube Müdürlüğü
	Turizm Şube Müdürlüğü
İTFAİYE DAİRE BAŞKANLIĞI	İtfaiye Şube Müdürlüğü
	AKOM Şube Müdürlüğü
	Yangın Önleme Şube Müdürlüğü
SAĞLIK İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI	Sağlık İşleri Şube Müdürlüğü
	Evde Bakım Hizmetleri Şube Müdürlüğü
	Gıda Kontrol Şube Müdürlüğü
	Veteriner İşleri Şube Müdürlüğü
İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM DAİRE BAŞKANLIĞI	Bodro ve Tahakkuk Şube Müdürlüğü
	Özlük İşleri Şube Müdürlüğü
	İdari Hizmetler ve Eğitim Şube Müdürlüğü
KADIN POLİTİKALARI DAİRE BAŞKANLIĞI	Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Şube Müdürlüğü
	Kadın Eğitim ve Araştırma Şube Müdürlüğü
	Kadın Ekonomisini Geliştirme Şube Müdürlüğü

4.1.4 Belediyeye Bağlı Hizmet Birimleri

4.1.4.1 Fen İşleri Hizmetleri

- 5216 sayılı yasa ile Büyükşehir Belediyesine verilen yetki dahilinde Büyükşehir Belediyesi il sınırları dahilindeki ihtiyaçları tespit etmek suretiyle Şube Müdürlüğünün yıllık ve uzun vadeli plan ve programını hazırlamak
- Program doğrultusunda gereken araç, gereç, iş makinesi ve eleman ihtiyacını temin etmek Şube Müdürlüğüne bağlı şeflikler arasındaki koordinasyonu sağlayarak, plan ve program dahilinde mevzuata uygun şekilde çalışmalarını yürütmek
- Şube Müdürlüğü ile ilgili ihale işlem dosyalarını, İhale onay belgelerini ve harcama belgelerini hazırlamak, Daire Başkanının onayına sunmak, Yapılan ihalelerin denetim ve kontrollük hizmetlerini yerine getirmek, hak ediş raporlarını hazırlamak ve kabul işlemlerini yürütmek
- Daire Başkanlığınca gönderilen evrakların kaydını tutarak, Bilgi Edinme Yasası çerçevesinde gerekli işlemlerin yapılmasını sağlamak
- 5216 sayılı yasa gereğince, Büyükşehir Belediyesi sorumluluk alanındaki yeni yolları açmak, malzemeli bakımlarını yapmak, asfalt kaplama ve yama bakımlarını yapmak
- Kış mevsiminde kar ve buzlanma ile mücadele etmek adına gerekli karla mücadele programlarını ve uygulama talimatlarını hazırlar, birimler arası koordinasyonu sağlar
- Büyükşehir Belediyesi sorumluluk alanındaki yollarda kullanılacak dolgu malzemesi, alt temel ve mıcır ihtiyaçlarını karşılamak üzere yeteri kadar taş ocağı tesis etmek ve resmi işlemleri tamamlamak

- Yapılan asfalt hizmetleri harcamalarının hizmetin yapıldığı yola cepheli taşınmaz mal sahiplerinin katılma paralarının tahakkuklarını yaptırarak tahsili için, Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığına göndermek
- Mücavir alan içerisinde yeni açılacak ve bakımı yapılacak yollar için gerekli olan temel-alt temel ve asfalt malzemesinin temini için gerekli iş ve işlemleri yapmak
- Ruhsatlı sahaların 3213 sayılı maden kanununda belirtilen zorunlu izinlerin alınmasını sağlamak, teknik ve daimi nezaretçilik hizmetlerini yapmak veya yaptırmak
- Patlayıcı madde ile ilgili tüm iş ve işlemleri yapmak
- Tüm bu çalışmaların haricinde gerekli olabilecek AR-GE çalışmalarının yapılmasını sağlamak
- Bitümlü sıcak karışım, beton asfalt yapımına başlamadan malzeme analizlerinin yapılarak ve yaptırılarak dizaynının hazırlanmasını sağlamak ve raporlandırmak
- Sıcak karışım beton asfalt üretiminde, üretim esnasında ihtiyaç duyulan gerekli deneylerin yapılarak, üretimin kontrol edilmesi ve raporlandırılmasını sağlamak
- Sıcak karışım beton asfalt uygulamalarında sahada gerekli testlerin yapılarak asfalt uygulamalarını kontrolünü sağlamak ve raporlandırmak
- Laboratuvar çalışmalarını yürütmek, başkanlık sorumluluğundaki materyallerle ilgili deneyleri yapabilecek ekipman, personel, sarf malzemeleri temin etmek ve gerekli deneyleri yapmak, yaptırmak ve raporlandırmak
- Geri dönüşüm malzemelerinin laboratuvar kontrollerini yaparak veya yaptırarak gelişimi sağlamak; ihtiyaca göre soğuk asfalt üretebilmek; verimli, ekonomi, uzun ömürlü ürün geliştirmek
- Yol alt yapım malzemelerinin laboratuvar analizlerini yapmak ve raporlandırmak

4.1.4.2 Ulaşım Hizmetleri

- Van Ulaşım Ana Planını hazırlamak
- Ulaşım Alt yapı ve üstyapısını iyileştirecek öneri ve projeler geliştirmek
- Yayalaştırma ve Bisiklet Yolu Projelerini hazırlanmak
- Kavşak düzenlemelerini yapmak
- Otopark sorununun çözümüne yönelik projeler geliştirmek
- Parkomat uygulamasına geçilmesi sağlamak
- CBS ile entegre toplu taşıma ve ulaşım bilgi sistemini kurmak
- Toplu taşıma araçlarında “Elektronik Ücret Toplama Sistemi” ne geçilmesi sağlamak
- GPRS Araç Takip Sistemi ve Araç içi kamera izleme sisteminin kurulması sağlamak
- Akıllı Durak uygulamasına geçmek
- Toplu taşıma araç filosunun genişletilmesi sağlamak
- Minibüslerin Otobüslere dönüşümünün sağlanması çalışmasını yapmak
- Toplu taşıma araç güzergâhlarının düzenlenmesi sağlamak
- Korsan taşımacılıkların önüne geçilmesi için gerekli çalışmaları yapmak
- Toplu taşıma hizmeti çalışanlarına yönelik eğitim seminerleri düzenlemek
- Kentsel trafik yönetim projesi (Merkezi Sinyalizasyon Sistemini) gerçekleştirmek
- Yatay ve Düşey İşaretlemelerin yapılması sağlamak
- Gerekli trafik denetimlerini yapmak
- Akıllı kavşak çalışmalarına başlamak
- Trafik atölyesinin kurulması sağlamak

4.1.4.3 İmar Ve Şehircilik

- Güvenli, sürdürülebilir, engelsiz, ekolojik yaşam mekanları oluşturmak amacıyla modeller geliştirmek, plan ve projeler hazırlamak / hazırlatmak,
- İl Bütününde sektörel analiz ve sentez çalışmalarını hazırlamak.
- Çevre düzeni planı ve nazım imar planlarını yapmak veya yaptırmak.
- İlçe belediyelerince hazırlanan uygulama imar planlarının üst ölçek planlara uygunluğunu inceleyerek onaylamak.
- Kanunla Büyükşehir belediyelerine verilmiş olan görev ve hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, 3194 sayılı İmar Kanununun 18. Maddesi gereği imar uygulamalarını yapmak veya yaptırmak,
- Planlamaya altlık oluşturmak için kadastro ve tapu bilgilerini temin etmek, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile protokol düzenlemek,
- Belediye sınırları ve mücavir alan sınırları içerisinde halihazır harita yaptırmak, onaylamak ve arşivlemek
- Kentsel Dönüşüm ve Kentsel Tasarım çalışmaları kapsamında sağlıklılaştırma, koruma, yenileme, parselasyon planları, kentsel tasarım projeleri, kent estetiği çalışmaları yapmak,
- Van Gölü Kapalı Havzası; İklim Eylem Planı, Turizm Master Planı, Ekolojik Kentleşme Rehberi ve Yaşam Haritası, Kıyı Yönetim Planı, Van Gölü ve Havzası Koruma-Kullanma Ana Planı, Doğal Alanlar Ve Kültürel Miras Koruma Ana Planı, Büyükşehir Enerji Verimliliği Yönetmeliği, Açık Kentsel Yeşil Alanlar Ana Planı, Katı Atık Ana Planı, Koruma Amaçlı İmar Planları, Tarihi Miras Bilgi Sisteminin hazırlanması,
- Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmış rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin denetlenmesi ve kullanma izin belgesinin düzenlenmesi,
- 5216 sayılı Büyükşehir Kanunu, 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamında inşaat ve onarım ruhsatlarını, yapı kullanma izin belgelerini vermek,
- Belediye sınırları içerisinde proje, ruhsat, yapım, denetim iş ve işlemlerinin yürütülmesinin sağlamak

4.1.4.4 Emlak İstimlak

- Belediyenin ilgili Müdürlüklerince önerilen projelerin gerçekleşmesi için gerekli olan taşınmaz mal ihtiyacının, yatırım programları ve ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda teminini sağlayacak yöntemleri araştırmak ve taşınmaz mal yönetimi politikalarını oluşturmak
- Mülkiyeti Belediyeye ait taşınmazların değerlendirilmesi, korunması ve denetiminin sağlanması için gerekli çalışmaları yapmak
- Belediyeye bağışlanan taşınmaz malların, bağış ve şartlı bağışların usulüne uygun olarak kabullerini yapma ve tapu tescil işlemlerinin yürütülmesini sağlamak
- İmar planları doğrultusunda imar uygulaması yapılan alanlarda yer alan ve mevzuat gereği belediye adına tescili gereken taşınmazlara ilişkin tapu tescil işlemlerinin yapılmasını sağlamak
- Belediye tarafından yapılan veya yaptırılan veya satın alınan binaları teslim almak
- Tahsis, takas, devir, irtifak hakkı, üst hakkı, intifa hakkı kurulması konularında ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak, gerçek ve tüzel kişiler veya kamu kurum ve kuruluşları ile yapılacak protokol ve/veya idari sözleşmelerin hazırlanmasını sağlamak

4.1.4.5 Etüt ve Projeler

- Proje/Projeler üretilirken amacın kamu yararının olduğu kamusal ihtiyaçlarını karşılamak ve bunu karşılarken mevcut ve /veya gelecekteki hem görünen hem de görünmeyen maliyet değer kaynakların kısa, orta ve uzun vadeler içinde hazırlanmasını, koordine edilmesini, uyum sağlamasını, izlenmesini ve optimizasyonunu sağlamak ve aynı zamanda toplumun hedeflerine ulaşmasıyla da değişik ölçekte ve içerikte projeleri üretmek, projelerin uygulanmasını koordine etmek
- Avrupa Birliği uyum sürecinde bölgemizin dahil edildiği hibe programlarını takip edip, proje başvurularında bulunmak, proje ortaklıkları kurmak ve deneyimlerimizi diğer kurumlarla paylaşmak
- Sürekli gelişim ve parça-bütün çift yönlü etkileşimi içinde kesintisiz, sistematik, akılcı ve özgün hizmet üretmek
- Her türlü alt ve üst yapı projelerine ait kriterlerini belirlemek, avan projelerini uygulama, detay ve peyzaj projelerini, hazırlamak veya hazırlatmak
- Hazırlanan veya hazırlatılan sanat yapıları projelerine ait keşif-metraj, teknik şartname ve yapım ihalesi dosyalarının hazırlamak veya hazırlatmak
- Yapımı planlanan alt ve üst yapı yatırımların imar planına uygun olup olmadığını mülkiyet bilgilerini araştırmak ve arazinin talep edilen projeye uygunluğunu yerinde etüt etmek
- Gerekli durumlarda tadilat projelerini hazırlamak veya hazırlatmak
- Alt ve üst yapı projeleri için yarışmalar düzenlemek
- Alt ve üst yapı projeleri için gerekli jeolojik etüt, araştırma, analiz zemin araştırmaları yapmak veya yaptırmak
- Tarımsal sulama projeleri yapmak veya yaptırmak
- Projeler üretilirken Van Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisindeki tarihsel, kültürel ve doğal mirasın ortaya çıkartılarak korunması ve işlevlendirilmesi ve geleceğe aktarılması yönünde tespit ve değerlendirme çalışmalarını yürütmek
- Tarihsel dokunun korunması çerçevesinde çevre düzenleme projeleri, röleve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlamak ve tarihi doku içerisindeki yeni yapı, park ve kentsel mobilya tasarımlarını gerçekleştirmek
- Kültür ve tarihi mirası tanıtmak amacıyla organizasyonlar yaparak turizme katkıda bulunmak
- Avrupa birliği fonları ve diğer dış kaynaklı fonları ile Ulusal Fon programlarının konusunda bilgilendirme ve kurumsal mekanizmalarının oluşturulmasını sağlamak, başvuru fonlarının hazırlanması ve sunumunda her türlü desteği sağlamak

4.1.4.6 Bilgi İşlem

- Bilgi teknolojilerindeki gelişmeleri takip etmek ve belediyemiz içinde bilgi teknolojilerinin kullanım alanını genişletmek.(Coğrafik bilgi sistemleri ve elektronik sistemler)
- Van Büyükşehir Belediyesi' ne ve bağlı birimlerine gerekli bilgisayar ve çevre ekipmanlarının donanımsal olarak teminini, iyileştirilmesini, bakımını ve onarımını yapmak
- Bilgisayar sistemlerine gerekli işletim sistemlerinin, paket programların ve özel yazılımların lisanslı olarak temin edilmesi, kurulmasının ve bakımının yapılmasını sağlamak

- Belediye birimlerinin içindeki (telsizler, telefonlar vb.) ve dışındaki (meydanlar, bariyerler, alarm sistemleri vb.) elektronik aletlerin bakımının ve çalışma sürekliliğini sağlamak
- Belediye birimlerinin incelenen talepleri doğrultusunda ortaya çıkan program ihtiyaçlarına cevap verecek yazılımları hazırlamak
- İç imkanlarla karşılanamayan program talepleri için araştırmalar yapılarak uygun yazılımın bulunması ve temininin, bakımının, işletiminin yapılmasını sağlamak
- Kurum içi birimlerin; elektronik haberleşmesinin, internet sitesi yayınlarının, yerel ve uzak ağ sistemlerinin kurulum ve denetimini yapmak
- Şehre ait coğrafi nitelikli sanal bir harita hazırlamak, üç boyutlu (3D) hale getirilmesi ve kamuya ait yapıların harita üzerine konumlandırılmasını yapmak
- Özel sektöre, belediyelere ve diğer kamu kurumlarına ait gerek alt yapı, gerek üst yapı tüm yatırımlara ait verilerin toplanmasını ve dijital haritaya işlenmesini sağlamak
- Tüm Şube Müdürlüklerinde hizmetlerin elektronik ortama taşınması uygulamalarını yapmak, geliştirmek
- Van Büyükşehir Belediyesi Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, Belediyemizin kendi birimleri arasındaki her tür elektronik ve haberleşme sistemlerinin kurulması, işletilmesi ve şehrin telekomünikasyon altyapısının yönetilmesi ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılarak, ulusal internet ağı ile veri iletişim altyapısını hizmet sürekliliğini sağlayacak şekilde hızlı ve güvenilir halde tutulması amacıyla teşkilat ve kuruluşunun işleyiş şartlarına dahil esas ve usulleri kapsar
- Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) her türlü coğrafi referanslı bilginin etkin olarak elde edilmesi, depolanması, güncellenmesi, kullanılması, analizi ve görüntülenmesi için bilgisayar donanımı, yazılımı, personel ve yöntemlerin organize olarak bir araya toplamak
- Tüm Belediye birimlerinin 3 aylık, 6 aylık, yıllık ve 5 yıllık performans ve stratejik plan dahilinde nerelerde ne çalışma yaptıkları ve bu çalışmaların ne zaman biteceği ve ne aşamada olduklarını yasal yollardan yayınlamak

4.1.4.7 Çevre Koruma ve Kontrol

- Kent sağlığı gelişim planını hazırlamak
- Özel atıklarla ilgili çalışmaların yürütülmesini sağlamak (atık yağlar, bitkisel atık yağlar, atık piller vb.)
- Sağlıklı Şehirler Projesi için veri temini yapmak
- Çevre kanununa göre yetki devri kapsamında idari yaptırım uygulamak
- Van İli Kent Katı Atık Depolama Alanı denetim faaliyetlerini sürdürmek
- Depolama alanlarının laboratuvar hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak amacı ile proje hazırlamak
- Entegre Atık Yönetim Planını hazırlamak
- Katı Atık Tesisini kurmak / kurdurmak ve işletmek / işletmek
- İlçelerde oluşan atıkların katı atık tesisine ulaşmasını sağlamak amacıyla aktarma istasyonları kurmak
- Van Gölü'ne akan Akköprü, Kurubaş ve Kirman Derelerine çöp atılmasını önlemek ve atılan çöplerin Van Gölü'ne ulaşmasını engellemek
- Yıkama ve sulama araçlarının daha etkin çalışması için su sondaj kuyusu yapmak
- Plan dönemi sonuna kadar belediyemizce ruhsat verilmesi gereken işyerlerinin tamamını hukuki mevzuata uygun ruhsatlı hale getirerek denetlenen ve denetlenebilir işyerleri sağlamak

- Yenilenmesi gereken ruhsatların ve devir işlemlerini yapan işletmelerin ruhsatlarının yenilenmesi
- Mevcut yeşil alanların bakım, onarım ve güvenliğini sağlamak
- Yeni mesire alanları oluşturmak.
- Orta refüj park ve bahçelerin yeşillendirilmesi ve düzenlenmesi işini yapmak.
- Ağaçlandırılacak alanların tespitini yapmak ve ağaçlandırılmasını sağlamak.
- Mezar yerlerini düzenlemek ve bakımını yapmak.

4.1.4.8 Mali Hizmetler

- Van Büyükşehir belediyesine ait gelirlerin ve alacakların ilgili mevzuat hükümlerine göre tar, tahakkuk ve tahsilini sağlamak
- İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren idare bütçesini stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek, değerlendirmek
- Belediye bütçesini hazırlamak ve üst yöneticiye, encümene ve meclise sunmak; yıl sonu kesin hesabını Sayıştay'a ve ilgili kamu idarelerinde ilgili mevzuatında belirtilen süre içerisinde intikalini sağlamak
- Bütçe kayıtlarını tutmak, değerlendirmek; bütçe kesin hesabı ile mali istatistikleri hazırlamak
- Belediyenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenlemek
- Belediyenin, diğer idareler nezdinde takibi gereken mali iş ve işlemlerini yürütmek ve sonuçlandırmak
- Mali konularla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık yapmak.
- Gelirlerin artırılması ve harcamaların azaltılması için müdürlükler ve birimler arası koordinasyonu sağlamak

4.1.4.9 İşletme Ve İştirakler

- Üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması ve piyasada açıklığın sağlanması amacıyla, toptancı hallerinde alım satıma konu olan malların cins, miktar ve fiyatları ile Bakanlıkça uygun görülecek diğer hususlar, toptancı hallerince elektronik ortamda kayıtları tutularak uygun görülen sistem ve araçlarla kamuoyuna duyurmak
- Semt pazarları, tüketici piyasasının büyüklüğü, ulaşım imkânları, semt pazarı sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı ile semt pazarının çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler ile can ve mal güvenliği riski göz önünde bulundurularak pazar yerlerinin kurulmasını sağlamak
- Sebze halinde çıkış yapan yaş sebze ve meyve yüklü araçların çıkış faturaları kontrol edilerek aynı disiplin içerisinde yürütülmesini sağlamak
- Hal içi temizlik işleri için hal sahası ortasında çöplerin sağlıklı ve çevreye rahatsızlık vermemesi için gerekli alt yapı çalışmalarının yapılmasını sağlamak.
- İç ve dış turizm akışı içinde, bir şehrin aynası ve en önemli izlenim noktalarından birini oluşturan terminal görüntüsünü, geleneksel konukseverlik ve insana saygı anlayışını yansıtacak düzeyde tutmak
- Terminal içerisinde cereyan edecek ekonomik ve sosyal içerikli ilişkileri çağın gereklerine uygun biçimde düzenlemek

- Şehirlerarası ve civar ilçelerin, yolcu taşımacılığında meydana gelecek gelişme ve değişimleri, terminal işleyişine aktarmak

4.1.4.10 Destek Hizmetleri

- Hizmet alımı ihalelerini yapmak
- Mal alımı ihalelerini yapmak
- Yapım işleri ihalelerini yapmak
- Doğrudan temin şeklindeki alımları yapmak
- Van Büyükşehir Belediye araçlarına akaryakıt desteği vermek
- Belediye otobüslerinin ve diğer birimlerdeki araçların bakım onarımını ve yedek parça teminini yapmak
- Belediye hizmet birimlerinin lojistik ihtiyaçlarına cevap vermek

4.1.4.11 Zabıta Hizmetleri

- Seyyar satıcılık, dilencilik ve yaya yolları işgallerinin mevzuat hükümlerine göre cezai uygulamalarda da bulunarak önüne geçilmesini sağlamak
- İş yeri açma ruhsatlarını denetlemek ve kapatma cezalarını uygulamak
- Tarihi ve turistik yerleri korumak
- Bina, sokak levhalarına sahip çıkmak
- Yardıma muhtaç kimselerin tespiti ve ilgili yerlere bildirilmesi
- Belediyenin haciz yoluyla yapacağı tahsilâtlarda yardımcı olmak
- Afetlerde gerekli tedbirleri almak
- Genel sağlığın korunması ve gıda denetimi ile ilgili görevli personele yardımcı olmak
- Bulunmuş eşya ve mallar hakkında gerekli işlemleri yapmak
- Toptancı hali ve semt pazarlarının denetim işlerini yapmak

4.1.4.12 Sosyal Hizmetler

- İhtiyaç sahibi tüm birey ve grupların belirleneceği ve kayıt altına alınacağı detaylı bir envanter çalışması yapmak
- Toplumsal katılımı sağlamak için STK ları harekete geçirmek
- İhtiyaç sahipleri için verilecek hizmetleri sınıflandırmak
- Sürekli bir maddi kaynak sağlamak
- Otomasyon sistemini kurmak
- Sosyal Hizmet birimini kurmak ve bu konuda eğitim almış personelin istihdamına öncelik vermek
- İhtiyaç sahipleri için Merkezler açmak
- Organizasyonlar düzenlemek
- İstihdam olanakları sunmak
- Engellilerin Sosyal Yaşama Katılımları noktasında düzenlemeler yapmak
- Sosyal Hizmetlere ihtiyaç sahiplerinin erişimleri için tanıtıcı faaliyetlerde bulunmak

4.1.4.13 Kadın Politikaları

- Kadın Örgütleriyle üç ayda bir periyodik toplantılar düzenlemek. Kadın sorunlarına dair ortak çözüm önerileri geliştirmek, eylem planı geliştirmek
- Şiddete karşı acil durumlar için danışmanlık desteği veren danışma hattı açtırmak. Danışmanlık desteği vermek
- Hukuksal, psikolojik ve istihdamla ilgili danışmanlık desteği veren kadın danışma merkezleri ile koordineli çalışmak
- Göçmen/sığınmacı/mülteci kadınlar ve çocuklar için danışma birimi oluşturmak
- Kadınlar için kalkınmada öncelikli sektörlere uygun olarak istihdam garantili mesleki eğitim kurslarının düzenlenmesi, bu eğitimlerin içeriğine toplumsal cinsiyet konulu modüllerin eklenmesini sağlamak
- Kadınlar için -toplumsal cinsiyet eşitliği gözetilerek- iş danışmanlık desteği verilecektir. Bu alanda uzman kişilerden gönüllü destek verilmesini sağlamak
- Organize Sanayi Bölgeleri, hizmet sektörü ile işbirliği protokollerinin imzalanarak şiddet gören kadınların istihdamının sağlanması
- Ev eksenli çalışan kadınlar için tasarım/ürün geliştirme, satış ve pazarlama desteği sunulmak
- Kadınların yoğun olarak çalıştığı ev işçiliği, tekstil gibi işlerde görülen meslek hastalıklarına yönelik bilgilendirme çalışması yapmak. Bu konuda eğitim seminerleri düzenlemek, broşür hazırlamak
- Her mahallede, çocuk nüfusla dengeli kapasiteye sahip ücretsiz anadilde eğitim veren kreşlerin açmak
- Her mahallede sosyal merkezlerin açılması, bu merkezlerde kadınlara ve erkeklere toplumsal cinsiyet eğitimlerinin verilmesini sağlamak
- Yerinden edilmiş ve üretimden koparılmış kadınlara dönük istihdam sahaları oluşturmak. Kadınların yapabilirliklerinin ortaya çıkaracak analizler yapmak
- Kurum-İçİ tüm mevzuatın planlanması ve hazırlanması aşamalarına kadın örgütlerinin dâhil edilmesini sağlamak
- Belediye erkek ve kadın çalışanlarına, yöneticilerine cinsiyet eşitliğine yönelik eğitimler vermek
- Kurum-İçİ işe alımlarda kadın ve LGBT bireylere dönük kota konulması için çalışmalar yürütmek

4.1.4.14 İnsan Kaynakları ve Eğitimi

- 2015-2019 yıllarında İnsan Kaynaklarının etkin yönetimi için hizmet içi eğitimlerle İnsan Kaynaklarını geliştirmek
- Eğitim ihtiyaç analizi yaparak personelin eğitim ihtiyacını tespit etmek
- Oryantasyon eğitimi verilmesini sağlamak
- Eğitim etkinlik değerlendirmelerini yapmak
- Van Büyükşehir Belediyesi yönetimi desteğini de alarak kurumsal verimlilik ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi için iş analizi yöntemlerinin (Anketler, mülakatlar gibi) uygulanmasını sağlamak

4.1.4.15 Kültür ve Turizm

- Kültür sanat kurumlarımızda yetişkin korusu, çocuk korusu ve dengbêj korusu kurmak sürekliliğini sağlamak amaçlı eğitimler vermek, il içi ve dışı festivallere katılımını sağlamak
- Tiyatro atölyeleri kurmak ve turneler düzenlemek
- Sanat galerisi kurulmasını sağlamak
- Kültür akademilerini oluşturmak
- Film günleri düzenlemek ve film arşivleri oluşturmak
- Kaybolma tehlikesi yaşayan kültürel değerleri ortaya çıkarmak bunlarla ilgili çalışmalarda bulunarak belgelendirilmelerini sağlamak
- Bağlımlı çocuklara yönelik kültür ve sanat çalışmaları yapmak
- Kentimize ait eski ve yeni fotoğraf görüntülerinin arşiv çalışması yaparak kataloglaştırmak
- Kütüphanecilik hizmetlerinde bulunmak, ayrıca Mezopotamya'ya ait kültürel zenginliklerini içeren eserleri kütüphaneye kazandırmak ve en az bir tanesini Kürtçeye çevirmek ve yayınlamak
- Kültürel ve turistik geziler, seminerler ve paneller düzenlemek
- Her yıl geleneksel olarak gerçekleştirilen Van Kültür ve Sanat Festivali'nin devamlılığını sağlamak
- Turizm danışman ofisi kurmak, tarihi kültürel mekan ve yapıları tespit etmek korumak ve envanterini oluşturmak
- Büyükşehir belediyesinin ilçe sınırlarında bulunan travertenlerini korumaya almak
- Gençlerin ve çocukların kış, su ve dağ vb. sporlarına teşvik etmek ve ekipman desteği sağlamak

4.1.4.16 İtfaiye Hizmetleri

- Yangınlara müdahale etmek ve söndürmek
- Her türlü kaza, çökme, patlama, mahsur kalma ve benzeri durumlarda teknik kurtarma gerektiren olaylara müdahale etmek ve ilk yardım hizmetlerini yürütmek; arazide, su üstü ve su altında her türlü arama ve kurtarma çalışmalarını yapmak
- Su baskınlarına müdahale etmek
- Doğal afetler ve olağanüstü durumlarda kurtarma çalışmalarına katılmak
- (Değişik:RG-9/1/2012-28168) 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik ile verilen görevleri yapmak
- 5/6/1964 tarihli ve 6/3150 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Sivil Savunma ile İlgili Şahsi Mükellefiyet, Tahliye ve Seyrekleştirme, Planlama ve Diğer Hizmetler Tüzüğü gereğince kurulan itfaiye servisi mükelleflerini eğitmek, nükleer, biyolojik, kimyasal (NBC) maddeleri ile kirlenmelerde arıtma işlemlerine yardımcı olmak
- Halkı, kurum ve kuruluşları itfaiye hizmetleri ile ilgili olarak bilgilendirmek, alınacak önlemler konusunda eğitmek ve bu konuda tatbikatlar yapmak
- Kamu ve özel kuruluşlara ait itfaiye birimleri ile gönüllü itfaiye personelinin eğitim ve yetiştirilmesine yardım etmek; bunların bina, araç-gereç ve donanımlarının itfaiye standartlarına uygunluğunu denetlemek ve bu birimlere yangın yeterlilik belgesi vermek ve gerektiğinde bu birimlerle işbirliği yapmak
- Belediye il sınırları dışındaki olaylara müdahale etmek

- Belediye sınırları içinde bacaları belediye meclisince tespit edilecek ücret karşılığında temizlemek veya temizlettirmek ve bacaları yangına karşı önlemler yönünden denetlemek
- Talep edilmesi halinde orman yangınlarının söndürülmesi çalışmalarına katılmak
- İmar planlarına göre parlayıcı, patlayıcı ve yanıcı madde depolama yerlerini tespit etmek
- İşyeri, eğlence yeri, fabrika ve sanayi kuruluşlarını yangına karşı önlemler yönünden denetlemek, bu konularda mevzuatın öngördüğü izin ve ruhsatları vermek

4.1.4.17 Sağlık Hizmetleri

- Sosyal güvencesi olan(kurumdaki işçi/memur) veya olmayan insanlara sağlık hizmeti (poliklinik) sunmak
- Kurum bünyesinde riskli alanlarda çalışanların sağlık taramalarını yapmak
- Poliklinik hizmetlerini destekleyici laboratuvar kurmak
- Acil müdahale ve müşahede hizmetleri verebilmek
- Sosyal güvencesi olan veya olmayan yurttaşlara uzman reçetesi gerektirmeyen ilaç ihtiyaçlarının bedelsiz olarak karşılanmasını sağlamak
- Kent halkına sağlık içerikli eğitimler vermek
- Madde bağımlılığı ile mücadele etmek için farkındalık oluşturma çalışmalarında bulunmak
- Hayvan Bakım Evi'ne getirilen sahipsiz köpeklerin kayıt altına alınarak gerekli uygulamaları yapmak (aşı, iç dış parazit, kısırlaştırma, cerrahi müdahale vb.)
- Her yıl barınakta bulunan tüm bakımları yapılmış sahipsiz hayvanların mevzuat gereği doğaya salınmasını sağlamak, hasta ve bakıma muhtaç hayvanların bakımını yapmak
- Sahipsiz sokak hayvanlarının beslenmesi için kentin muhtelif yerlerine beslenme odaları yapılarak gıda ihtiyaçlarını karşılamak
- Sahipli hayvanlara poliklinik hizmeti kapsamında aşı, kısırlaştırma, cerrahi müdahale hizmeti vermek
- Her yıl Nisan itibariyle Eylül ayının sonuna kadar kent merkezindeki tüm yeşil alanlarda (park-bahçeler, refüjler, kale civarı, Van Gölü sahili boyunca, site bahçeleri vb.) üvezlerle mücadele yürütmek
- Hayvandan hayvana ve hayvandan insana geçen hastalıkları kontrol ve denetim altında tutmak için hayvan satış yerleri ve hayvan hareketlerini takip etmek, kayıt altına almak, koruyucu tedbirleri almak
- İl sınırlarında geçim kaynağı olan hayvancılığı (ekonomik değeri olan) geliştirmek, geleneksel hayvancılık ile modern hayvancılık arasındaki farkındalığı ortaya koymak ve hayvancılığın alt çalışmalarını oluşturmak
- Gıda ile ilgili işyerlerinde yasal mevzuatlar çerçevesinde düzenli periyotlar da denetim yapmak
- Gıda Analiz Laboratuvarı kurmak

4.1.4.18 Tarımsal Hizmetler

- Kırsal bölgelerde sosyal yaşamı, tarım ve hayvancılığı desteklemek amacı ile her türlü faaliyet ve hizmette planlama, uygulama ve koordinasyon çalışmalarını sağlamak
- Yasa ve Yönetmelikler doğrultusunda Daire Başkanlığını sevk, idare ve temsil etmek, Başkanlık Makamı ve ilgili yasal mevzuatlarla belirlenmiş amaç, hedef, strateji ve ilkeler

doğrultusunda yönetimi altındaki faaliyetlerin yürütülmesi ile ilgili politikaları belirlemek, üst makam onayına sunmak, onaylanan politikaların uygulanışını denetlemek, personele gerekli bilgilendirmeleri yapmak

- Vatandaşlardan gelen talepleri, Resmi yazışmaları, personelin sevk ve idaresini çalışma koşullarını düzenlemek ve takip etmek
- Kalite Sisteminin sürekli uygulanabilirliği ve geliştirilmesini sağlamak
- Bağlı Müdürlüklerde 4734 ve 4735 sayılı ihale yasalarının amir hükümlerine göre, tarım ve hayvancılığı destekleme amacı ile yapılacak her türlü faaliyet, hizmet, alt ve üst yapıların fen ve sanat kurallarına uygun olarak iş programının süresinde gerçekleşmesini sağlamak
- Tarımsal yapılar ve sistemlerle ilgili projeleri yapmak veya yaptırmak
- Tarımsal mekanizasyonun desteklenmesi projeleri yapmak veya yaptırmak
- Üreticilerin ve tarım işçilerinin sosyal yaşamlarını ve çalışma hayatını kolaylaştırıcı projeler yapmak veya yaptırmak
- Geleneksel el sanatlarının geliştirilmesi ve bunlar için daha iyi fiziki ortam, makine, ekipman ve ortam sağlanması konusunda desteklenmesi amaçlı projeler yapmak veya yaptırmak
- Tarımsal sulama, hayvan içme suyu, taşkın koruma ve toprak muhafazası için gerekli tesislerin (gölet, yeraltı ve yerüstü bentleri, sulama havuzu, pompaj v.b.) kurulması, ıslahı ve yayılması ile ilgili proje ve inşaatları yapmak veya yaptırmak
- Sulama tesislerinin yapılış amacına uygun olarak işletilmeleri için; kesin kabulü takiben, sulama kooperatifi veya sulama birliklerinin kurularak muhtarlıklara devirlerini yapmak
- Toprağın korunması, erozyonla mücadele, sulanabilir arazilere su götürülmesi konulu projeleri yürütme ve ilgili kurum ve kuruluş, birlik, dernek ve benzeri organizasyonlarla ortak çalışma yürütmek ve koordinasyonu sağlamak
- Toprak-su tahlil ve analizlerini gerçekleştirmek
- Büyükşehir Belediyesi görev alanında bulunan arazilerin ıslahı, imarı ve tarıma uygun hale getirilmesi, ağaçlandırma, erozyonun önlenmesi çalışmalarını planlamak ve bu konuda sivil toplum kuruluşları ile koordineli proje geliştirmek ve uygulamak
- Organik tarım konusunda çalışmaların yapılmasına katkı sağlamak, eğitimleri vermek ve üretici örgütünü gerçekleştirmek
- Tarla bitkileri, meyve, sebze ve süs bitkileri hastalıkları ve zararlıları ile yabancı ot ve parazit bitkileri, ambar zararlıları ve genel zararlılar ile mücadele çalışmalarına katkıda bulunmak
- Bağ ve bahçe bitkilerinin üretim kaynaklarının en iyi şekilde kullanılması, verimliliğin artırılması, ürünlerin çeşitlendirilmesi, kalitenin iyileştirilmesi ile ilgili iş ve işlemlerin yapılmasına katkı sağlamak
- Ağaçlandırma ve arazi ıslahı çalışmalarını planlamak ve bu konuda sivil toplum kuruluşları ile koordineli projeler geliştirmek ve uygulamak
- Mahallelere ormanlıklar tesis etmek, bakımı ve korunması konularında eğitim faaliyetlerinde bulunmak
- Yerli gen kaynaklarının korunması ve çoğaltılması konularında çalışmalar yapmak
- Talep konularına göre çiftçilere tarımsal eğitimler vermek, kooperatif ve birlik benzeri örgütlemeleri hayata geçirmek
- Çayır, mera ve taşlık alanlarının amacı doğrultusunda kullanımını sağlamak, ıslahına yönelik projeler uygulamak

- Toprak etüdü, sınıflandırmaları ve toprak harita raporları ile toprak ve su kaynakları konusunda istatistikî bilgilerin derlenmesi, değerlendirilmesi ve doküman sağlanma hizmetlerini yapmak veya yaptırmak
- Bölge koşullarına uygun bitki ve hayvan türlerini geliştirmek amacı ile araştırma yapmak
- Elde edilen ürünleri değerlendirmek ve pazara hazırlama imkanı sunmak.
- Çevre ve bölge üreticilerine eğitici özellikte seminer, konferans ve yetiştirici kursları düzenlemek

4.1.5 Belediyenin İç Kontrol Sistemi

4.1.5.1 İç Kontrol

Belediyenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere belediye idaresi tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

4.1.5.1.1 İç Kontrolün Amacı

- Belediye gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
- Belediye birimlerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
- Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,
- Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,
- Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını,
- Sağlamaktır.

4.1.5.1.2 Kontrolün Yapısı ve İşleyişi

Van Büyük Şehir Belediyesi malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşur. Ön malî kontrol, harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile malî hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar. Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur.

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma

ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından Büyükşehir Belediyesi üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır.

Mali hizmetler birimi tarafından ön mali kontrole tabi tutulacak mali karar ve işlemlerin usul ve esasları ile ön mali ilişkin Maliye Bakanlığınca belirlenen, standart ve yöntemlere uygun olarak harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirme aşamasında asgari kontroller yapılır.

4.1.5.2 Ön Malî Kontrol

Ön malî kontrol, Belediye harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılan kontroller ile malî hizmetler birimi tarafından yapılan kontrolleri kapsar.

Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur.

Belediyemizin ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılacak asgari kontroller, malî hizmetler birimi tarafından ön malî kontrole tâbi tutulacak mali karar ve işlemlerin usul ve esasları ile ön malî kontrole ilişkin standart ve yöntemler Maliye Bakanlığınca belirlenen esaslara göre yürütülür. Belediyemiz, bu standart ve yöntemlere aykırı olmamak şartıyla bu konuda farklı düzenlemeler yapabilir.

Belediyemizde malî hizmetler birimi Kamu Malî Yönetimi Ve Kontrol Kanunu'nun ilgili maddeleri ile ilgili mevzuatlara bağlı olarak yürütülür, Belediyemiz çalışmalarına değer katmak ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve rehberlik yapmak amacıyla yapılan bağımsız, nesnel güvence sağlama ve danışmanlık faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirmek amacıyla ilgili mevzuatlar doğrultusunda üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlığı kurmayı hedeflemektedir.

4.1.6 Büyükşehir Statüsüne Geçiş

6 Aralık 2012 tarih ve 28489 sayılı resmi gazetede yayınlanan 6360 sayılı yasa ile Van Belediyesi, Büyükşehir Belediyesi statüsüne alınmış ve aynı yasa ile Van ilinde, Van Belediyesinin mahalleleri merkez olmak üzere, kanunun ekinde yer alan listede yer alan köylerden oluşan Tuşba ilçesi ve aynı adla belediye, İpekyolu ilçesi ve aynı adla belediye, aynı şekilde Van Merkez ilçeye bağlı köyler ile mahalleler Edremit ilçe sınırına dâhil edilerek Edremit Belediyesi kurulmuştur.

Van ili Merkez ilçesinde, Şabaniye Mahallesi'nin, İpekyolu Bulvarından başlayan Şabaniye Caddesinin, Doğu ve Hacıbekir caddelerinin birleşme noktasına kadar olan kuzey kesimi, Cevdetpaşa Mahallesi ile birleştirilmiştir.

Van ili Merkez ilçesinde, Hacıbekir Mahallesi'nin Doğu Caddesinin girişinden Mezbaha Deresi Gülüstan Sokak bitiş noktasına kadar olan kısmı Şabaniye Mahallesi ile birleştirilmiştir.

2009'da yapılan yerel seçimlerde Van Belediye Başkanı seçilen AV. Bekir Kaya, 30 Mart 2014 ayında tarihinde yapılan seçimlerde de Van Büyükşehir Belediyesine seçilen ilk başkan unvanını da almıştır.

5. DURUM ANALİZİ

5.1 İnsan Kaynakları

Van Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 499 memur, 42 sözleşmeli personel ve 619 işçi olmak üzere toplam 1160 personel çalışmaktadır.

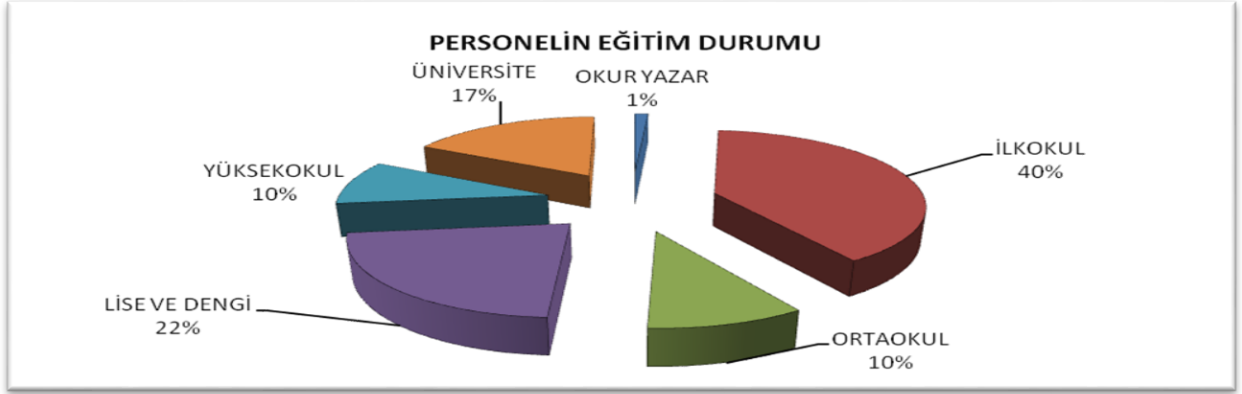
Van Büyükşehir Belediyesi Başkanlığına bağlı birimlerde görev yapan personelin işe girişinden emekli olana kadar geçen süre içerisinde ilerleme yükselmeleri, özlük ve hizmet bilgilerinin kaydı, muhafazası ve bunlarla ilgili her türlü yazışma İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı yürütülmektedir. Van Büyükşehir Belediyesindeki personelin 1067'si erkek 93'ü ise kadındır.

Tablo 58: Personelin İstihdam Türlerine Göre Dağılımı

PERSONELİN STATÜ DAĞILIMI	
MEMUR	499
SÖZLEŞMELİ	42
İŞÇİ	619
TOPLAM	1160

Tablo 59: Personelin Eğitim Durumu

PERSONELİN EĞİTİM DURUMU	
OKURYAZAR	14
İLKOKUL	459
ORTAOKUL	116
LİSE VE DENGİ	260
YÜKSEKOKUL	110
ÜNİVERSİTE	201
TOPLAM	1160

Tablo 60: Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı

PERSONELİN CİNSİYET DAĞILIMI	
KADIN	93
ERKEK	1067
TOPLAM	1160

5.2 Fiziki Kapasite ve Donanım

Van Büyükşehir Belediyesi'nin toplam taşınmaz alanı tüm ilçelerde bulunanlarla birlikte 10.878.221 m² iken; bunun 7.453.330 m² si mezarlık amaçlı kullanılan arsa, 1.192.134 m² lik alanı kaplayan sulama amaçlı kullanılan gölet/havuz, 53.700 m² hayvan pazarı ve mezbahane amaçlı kullanılan arsa, 50.000 m² otogar kullanım amaçlı arsa, 538.462 m² yoldur. Geri kalan taşınmazlar ise; 697.350 m² arsa, 112.500 m² park vasıflı arsa, 298.000 m² alana sahip 480 adet iş yeri bulunmaktadır. Bunun dışındaki alanlar belediyemize ait hizmet binalarından oluşmaktadır.

5.2.1 Hizmet Binaları

Van Büyükşehir Belediyesi, hali hazırda 7 adet hizmet binasında hizmetlerini sürdürmektedir. Bu hizmet binaları Büyükşehir Belediyesinin ana hizmet binasında olması gereken hizmetlerin yürütüldüğü binalardır. Bu kadar çok sayıda olmasının sebebi, Van ilinde yaşanan depremler sonrasında ana hizmet binalarının hasar görmesi sonrası, binaların hizmet

verilemez olmasındandır. Hali hazırda yapımı devam eden ana hizmet binasının tamamlanmasına dek geçecek zamanda hizmetlerin yürütülebilmesi amacıyla, her ne kadar fiziki kapasitesi yetersiz olsa da, kiralanılan binalarda hizmetler yürütülmektedir. Ayrıca, ilçelerde şube/temsilciliklerinde kurulması ile hizmet binalarının sayısı arttırılacaktır.

5.2.2 Araç ve Makine Parkı

Kurumun araç ve makine parkında bulunan araçların cinslerine göre dağılımı şöyledir:

S. NO	CİNSİ	MİKTARI
1	Binek Araç	14
2	Kamyonet	4
3	Çift Kabinli Pikap	9
4	Kamyon	81
5	İtfaiye Aracı	21
6	Arama Kurtarma Aracı	1
7	Merdivenli İtfaiye Aracı	2
8	Vidanjör	5
9	Basınç Aracı	2
10	Asfalt Yama Aracı	2
11	Mazot Tankeri	1
12	Su Tankı	5
13	Dam. Kam. (Distribütör)	2
14	Yol Süpürge Aracı	1
15	Yol Çizgi Aracı	1
16	Kamyonet	9
17	Land Rover 110-111 A	1
18	Ford LYC	1
19	Hayvan Nakil Aracı	1
20	Araç Çekici	1
21	Cenaze Aracı	11
22	Minibüs	6
23	Otobüs	39
24	Traktör	5
25	Tırlar ve Dorseleri	12
26	Grayder	26
27	Dozer	10
28	Pal.Yükleyici	2
29	Las.Tek.Yük.	11
30	Loder	4
31	Ekskavatör	13
32	Kazıcı-Yükleyici	18
33	Rotatif Rolba	2
34	Rotatif Supra	4

35	Vibratörlü Silindir	6
36	Hid.Kay.Delici	1
37	Silindir	3
38	Finişer	2
39	Yol Çizgi Makinesi	1
40	Kompresör	3
41	Kaynak Makinası	4
42	B.Distribütörü	1
43	Asfalt Süpürgesi	1
44	Asfalt Brülörü	1
45	Traktör Römorku Kasalı	1
46	Traktör Römorku Damperli	1
47	Jeneratör	14
48	Daewoo D40SC-2	1
49	NA-CE A238-3/A-61	1
50	Çim Biçme Makinesi	1
51	Tuz Serici	2
52	Vakumlu Yol Süpürge Aracı	2
53	İlaçlama Makinesi	1
54	Plent	1
55	Motosiklet	6

Araç ve iş makinelerinin yaş durumuna bakıldığında, yaklaşık % 44'ünün, 0–10 yaş grubunda olduğu görülmektedir. 11–20 yaş grubundaki araç ve iş makinelerinin oranı % 34'dür. 21 yaş ve üzerindeki toplam içindeki oranı ise % 22'dir.

Araç ve makine parkında bulunan toplam 412 araçtan 30 tanesi arızalıdır. Bu durumda faal olarak kullanılan araç sayısı 382'dir.

Bu araçlar dışında; komisyonca devredilen; 6 adet binek otomobil, 1 adet minibüs, 5 adet kamyonet, 1 adet cenaze aracı, 5 adet otobüs, 2 adet damperli kamyon, 2 adet itfaiye aracı, 1 adet vidanjör, 2 adet su tankeri, 7 adet traktör, 1 silindir, 2 dozer olmak üzere toplam 35 adet aracın tamamı 20 yaşın üzerinde olup hurda olarak nitelendirilmekle birlikte kullanılamaz durumdadır.

5.2.3 İletişim Teknolojisi

Kurumda iletişimi sağlamak üzere, telefon, telsiz telefon, cep telefonu, santral, el telsizi ve faks, belediye etkinliklerini takip etmek amacıyla kamera ve fotoğraf makinesi kullanılmaktadır.

5.2.4 Teknolojik Yapı

SIRA	KAYNAK CİNSİ	SAYISI
1	Bilgisayar	340

2	Server	5
3	Dizüstü Bilgisayar	23
4	Yedekleme Ünitesi	4
5	Switch	20
6	Güvenlik Duvarı	4
7	Modem	30
8	UPS	4
9	Güvenlik Kamerası	45
10	Plotter	1
11	Püskürtmeli Yazıcı	17
12	Laser Yazıcı	134
13	Nokta Vuruşlu Yazıcı	20
14	CPS Cihazı (Cors Cihazı)	4
15	Telefon Hatları	59
16	Telefon Santrali	23
17	Data Hatları	65
18	Taşınabilir Modem (VINN)	7
19	Mesaj Sistemi	1

5.3. Kentsel Gelişme

5.3.1 Su ve Kanalizasyon

Van Su ve Kanalizasyon İdaresi, Van Büyükşehir Belediyesi bünyesinde 13 ilçede hizmet çalışmalarını sürdürmektedir. Hizmet verilen toplam nüfus 1,070,113'tür. Toplam abone sayısı 124000 iken bunların 83000'ni Merkez ilçede yer almaktadır.

Tablo 59: Van İlçelerinin Mahalle ve Nüfus Dağılımları

İL/İLÇE	NÜFUS	MAHALLE SAYISI
İpekyolu	274.902	50
Erciş	170.124	100
Tuşba	138.123	67
Edremit	105.506	26
Özalp	73.013	56
Çaldıran	66.624	70
Başkale	58.963	75

Muradiye	51.340	51
Gürpınar	38.811	85
Gevaş	29.655	30
Çatak	23.440	34
Saray	22.793	27
Bahçesaray	16.819	16
TOPLAM	1.070.113	687

İlin içme suyu ihtiyacı, Gürpınar İlçesi'nin yaklaşık 2 km. güneyindeki Şamran kaynağından temin edilen 1.500 lt/sn. ve derin sondaj kuyularından çekilen 250 lt/sn. suyla giderilmektedir. İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı % 99'dur. Ancak, şebekeden kaynaklanan kayıp ve kaçakların büyük boyutta olması, hızlı nüfus artışı ile kentsel altyapının yetersiz kalması, içme ve kullanma suyu kullanılarak bağ ve bahçe sulamanın önüne geçilememesi gibi nedenlerle ilde su kesintileri görülmektedir.

5.3.1.1 Atık Su Şebekesi ve Atık Su Arıtma Tesisi

Van'ın yaklaşık 600.000 metreye varan kanalizasyon şebekesi çeşitli bölgelerde birleşen atık suların kolektör hatları yardımıyla arıtma tesisine taşınmasını sağlamaktadır. Buna ilişkin hâlihazırda yapımı devam eden kanalizasyon şebeke ve kolektör hatları mevcuttur. Aktif çamur sistemi ile çalışan mekanik ve biyolojik arıtım ünitelerinde arıtma tesisinde arıtılan sular göle deşarj edilmektedir. Hâlihazırda kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı % 80'dir. Van Belediyesi, kanalizasyon sisteminin genişletilmesi çalışmalarına devam etmektedir.(İller Bankası Van Bölge Müdürlüğü, 2010) Bunun yanında Van Gölü kıyı şeridi boyunca kanalizasyon sisteminin atık sularını toplayacak ana kolektör hattının yapımına da devam edilmektedir. Merkez dışındaki yerleşim birimlerine bakıldığında; Bahçesaray, Çatak, Edremit, Gevaş, Gürpınar ve Saray ilçeleri ile Sağmal, Ünseli, Akdamar ve Erçek Beldelerinde atık su arıtma tesisi ve kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. Başkale, Çaldıran, Özalp ilçeleri ile Çiçekli ve Kocapınar beldelerinde atık su arıtma tesisi henüz bulunmamaktadır. Muradiye ve Çaldıran ilçelerinde ilave kanalizasyon şebekesine ihtiyaç duyulmaktadır. (İller Bankası Van Bölge Müdürlüğü, 2010)

Bununla birlikte Van İli içme suyu şebekesinde suyun kalitesini artırmaya yönelik çalışmalar da devam etmektedir. Van Belediyesi yer altı sularındaki kimyasal değişikliklerin neden olduğu arsenik oranını standartların altına çekmek için 4 Milyon 755 Bin 253 TL bütçeli "Narman Arsenik Paket Arıtma Tesisi" yatırım çalışmasına devam etmektedir. Tesis kurulumunun tamamlanması ile birlikte Van'da günde 34 bin 560 m³ (ton) arıtılmış su üretilecek ve 50 yıl önce döşenen su hattında oluşan aspes tehlikesi de 2050 yılına kadar dayanması tasarlanan isale hattı ile yenilenecek. Yaz aylarında yaşanan su sıkıntısı 1000 km'lik şebeke hattı 1200 km ye çıkarılarak azaltılacaktır. (Van Belediyesi, 2011).

5.3.1.1.1 Atık Su Arıtma Tesisleri

Kanalizasyon Daire Başkanlığınca işletilen, devir alınacak ve yapımı ihale edilmiş olan Atık Su Arıtma tesislerine ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

▪ **Van/Tuşba Atık Su Arıtma Tesisi:**

Tesis kapasitesi 1200 lt/sn dir. Biyolojik arıtma tesisidir. 2000 yılında tam olarak işleme alınan tesis 3 üniteden oluşmaktadır. İşletme sıkıntısı nedeniyle 1. ünite 2006 yılından itibaren devre dışı bırakılmıştır. Bu nedenle tesis kapasitesi önemli ölçüde düşmüştür. Ayrıca tesise gelen ve yaklaşık olarak 1700-1800 lt/sn olduğu tahmin edilen atık suyun, tesis maksimum kapasitesi olan 1200 lt/sn in üzerinde olduğu düşünüldüğünde 1.ünitenin devre dışı kalması kapasite sorununu daha hissedilebilir bir hale getirilmiştir. Bu durumun iyileştirilmesine yönelik 2011 yılından söz konusu Atık Su Arıtma Tesisi, Alman Kalkınma Bankası(KFW) hibe kredisi kapsamına alınmış ve 1. ünitenin rehabilitasyon çalışmaları ihale edilmiştir.

▪ **Van/Edremit Atık Su Arıtma Tesisi:**

Kapasite:100000 kişi, İşletmeye alınan tarihi: 201 Arıtma türü: Biyolojik arıtma. TOKİ başkanlığınca ihale edilen ve yaptırılan bu tesisin devir işlemleri henüz yapılmadığından, yüklenici firma tarafından işletilmektedir.

▪ **Van /Erciş Atık Su Arıtma Tesisi:**

Tesis atıl konumda devir alınmıştır. Giriş ünitesi ve stabilizasyon havuzlarından oluşan arıtmada fiziksel arıtım gerçekleştirilmekte. Yeni bir tesisin yapılması mutlak zorunludur. SUKAP kapsamında ihalesi yapılan yeni arıtma tesisinin konumlandırılacağı nokta konusunda sorun oluşturulmuştur. Bu soruna ilişkin görüşmeler devam etmektedir.

▪ **Erciş / Çelebibağı Atık Su Arıtma Tesisi:**

Kapasite:70 lt/sn. İşleme alınma tarihi: 2014 Arıtma türü: Biyolojik arıtma SUKAP kapsamında ihale edilen ve yaptırılan tesisin geçici kabulü yapılmış olup ve 1 yıllık işletimi yüklenici sorumluluğuna verilmiştir.2015 Haziran ayı sonunda kesin kabul ve devir işlemleri yapılacaktır.

▪ **Muradiye Atık Su Arıtma Tesisi:**

İşleme alınma tarihi:1990, Arıtma Türü: Ön arıtma (stabilizasyon havuzları)

▪ **Gevaş Atık Su Arıtma Tesisi:**

SUKAP kapsamında %50 si VASKİ %50 İbank katkısıyla ihalesi yapılmıştır. Yapım işine başlanmıştır.

▪ **Özalp Atık Su Arıtma Tesisi:**

SUKAP kapsamında %50 si VASKİ %50 İbank katkısıyla ihalesi yapılmıştır. Yapımı henüz başlanmamıştır.

▪ **Başkale Atık Su Arıtma Tesisi:**

SUKAP kapsamında %50 si VASKİ %50 İbank katkısıyla ihalesi yapılmıştır. Yapım işine başlanmıştır.

5.3.1.2 Atık Su Tesislerinin Yaklaşık Maliyeti

Kanalizasyon hattı yapım ihale edilen; Gürpınar, Bahçesaray, Çaldıran, Çatak ilçeleri ile projelendirilen ancak ihale edilmeyen Saray ilçesi için arıtma tesislerinin yapılması gerekmektedir. Arıtma tesislerinin yapım bedelleri yaklaşık olarak aşağıda verilmiştir.

NO	TESİS ADI	YAPIM BEDELİ
1	Tuşba Atıksu Arıtma Tesisi	40.000.000-50.000.000TL
2	Saray Atıksu Arıtma Tesisi	3.000.000-4.000.000TL
3	Çaldıran Atıksu Arıtma Tesisi	3.000.000-4.000.000TL
4	Bahçesaray Atıksu Arıtma Tesisi	3.000.000-4.000.000TL
5	Gürpınar Atıksu Arıtma Tesisi	3.000.000-4.000.000TL
6	Çatak Atıksu Arıtma Tesisi	2.000.000-3.000.000TL
7	Muradiye Atıksu Arıtma Tesisi	2.000.000-3.000.000TL
	TOPLAM	56.000.000-72.000.000TL

5.3.1.3 İller Bankası Tarafından Yaptırılan Kanalizasyon Ve Atık Su Arıtma Tesislerine Ait Yapım İşi

- **ERCİŞ:** İşin kapsamında 75 km kanalizasyon hattı ve arıtma tesisi inşaatı vardır. Kanalizasyon hattı yaklaşık 35 km döşenmiş olup çalışmalar devam etmektedir. Arıtma tesisi yapım aşamasındadır.
- **ERCİŞ KOCAPINAR:** Kanalizasyon yapım işi tamamlanmış olup geçici kabul dilekçesi verilmiştir.
- **ERCİŞ ÇELEBİBAĞI:** Atıksu arıtma tesisi işi tamamlanmış olup geçici kabule hazırdır.
- **ÇATAK:** Kanalizasyon yapım işi şuan itibariyle %98 seviyesindedir. Arıtma tesisinin SUKAP kapsamında yapılması için İbank ile yazışmalar devam ediyor. Programa alınmıştır.
- **GEVAŞ:** 69 km'lik kanalizasyon hattı yapılacaktır. İşin büyük bir kısmı tamamlanmıştır. Atıksu arıtma tesisi yapım işi devam etmektedir.
- **ÖZALP:** Atık su arıtma tesisi inşaatı yapılacaktır. İhalesi yapılmış olup proje aşamasındadır.
- **BAŞKALE:** 12 km'lik kanalizasyon hattı ve atık su arıtma tesisi inşaatı devam etmektedir.
- **GÜRPINAR:** Yaklaşık 30 km'lik kanalizasyon yapım işi bu sene başladı ve devam etmektedir.
- **BAHÇESARAY:** 36 km'lik kanalizasyon yapım işi 2013 yılı itibariyle başladı yaklaşık olarak işin yarısı bitti. Bu sene belediye tarafından projenin revize edilmesi talep edildi. İmalat şuan devam etmektedir.

Tablo 60: 2013 yılında ihale ile Yapılan Su Hatları

SOKAK	ÇAP	METRAJ
Kevenli yolu	Q355	510m
Şabaniye Eski Edremit	Q315	1310m
Averek yolu	Q200	4835m
Kurubaş su deposu	Q160	459m
Özalp yolu	Q160	1166m
Devlet Hastanesi Önü	Q160	78m

Şabaniye mezarlık	Q160	446m
İstasyon Bahçeli 1.sokak	Q160	992m
İstasyon Bahçeli 3.sokak	Q160	325m
Yalı lise sokak	Q100	108m
Yalı lise 1.sokak	Q100	102m
Yalı Akasya sokaklar	Q100	1834m
Yalı Dilara sokaklar	Q100	1475m
Devlet Hastanesi Karşısı	Q100	87m
Averek bağlantı yolları	Q100	680m
Seyrantepe Averek yolu 6. sokak	Q100	230m
Seyrantepe Averek yolu 9.sokak	Q100	249m
Seyrantepe 30-32 sokakları	Q100	2376m
Seyrantepe Ağaç San. Karş.	Q100	203m
Seyrantepe Ersin sokak	Q100	426m
Seyrantepe Mezarlık ve Beyza sok.	Q100	1100m
İstasyon Muhtar 6.sokak	Q100	154m
İstasyon Bahçeli sokaklar	Q100	771m
Şabaniye Eski Edremit	Q100	441m
Şabaniye Eski Edremit Bağlantı	Q100	283m
TOPLAM		20640m

Tablo 61a: 2013 Yılında Su Hattı Yapılan Muhtelif Yerler

SOKAK	METRAJ
Yalı mahallesi	2400 m
Yeni mahalle	2000m
Selimbey mahallesi	100m
Hacıbekir mahallesi	3540m
Altıntepe mahallesi	100m
Süphan mahallesi	500m

İskele mahallesi	2420m
Akköprü mahallesi	800m
Karşıyaka mahallesi	400m
Şemsibey mahallesi	2050m
Seyrantepe mahallesi	380m
Şabaniye mahallesi	1860m
Özalp yolu	1335m
Seyit Fehim Arvası	1200m
İstasyon mahallesi	400m
Halilağa mahallesi	400m
Eminpaşa mahallesi	600m
Buzhane mahallesi	800m
TOPLAM	21285m

Tablo 62b: İlçe Bazlı Metraj Bilgileri

İlçe Adı	Kanalizasyon Hattı Toplam Metrajı (km)	İçme Suyu Hattı Toplam Metrajı (km)	Yağmur Suyu Kanalı Toplam Metrajı (km)
Edremit - İpekyolu - Tuşba	1200	1300	
Başkale	20	40	
Özalp	45	55	2
Gevaş	70 km'lik hat yapım işi büyük oranda tamamlanmıştır	80	
Çatak	20	45	
Saray	yok	Bilinmiyor	
Bahçesaray	36 Km'lik Yapım İşİ Başlatılmıştır	Bilinmiyor	
Muradiye	20	40	
Çaldıran	46	55	
Erciş	450	500	
Gürpınar	30	40	

5.4 Yol Ve Ulaşım

Van, geçmişinden gelen ve günümüzde de devam eden stratejik öneminden dolayı daima işlek olan yollara sahip olmuştur. Güneydoğu ve Kuzey Anadolu'dan gelen iki önemli karayolu Van'da bileşerek İran'a uzanır.

Bu yollardan önemlisi İstanbul ve Ankara'dan gelerek Erzurum üzerinden Ağrı ve Erciş'i geçerek Van'a bağlanır. Diğer yol ise Adana'dan gelerek Diyarbakır üzerinden Bitlis ve Tatvan'ı geçerek Van'a ulaşır. Bu ikinci yol Tatvan'dan sonra kısmen Van Gölü kıyısından devam etmektedir. Van'da birleşen bu iki önemli karayolu Van'ın doğusunda Özalp üzerinden geçerek Kapıköy Sınır Kapısı'ndan İran'a ulaşmaktadır.

Van'ın karayolu ulaşımı gibi demiryolu ulaşımı da önem arz eder. TCDD'nin 5. bölgesini oluşturan hat Malatya üzerinden Baskil'e ulaşır. Burada ikiye ayrılan hatlardan biri Elazığ ve Muş üzerinden Tatvan'a ulaşır. Tatvan'da bulunan iskeleden feribotla Van'a ulaşan hat, Özalp üzerinden İran sınırındaki Kapıköy Tren İstasyonu'nda son bulur. Kapıköy ile karşısındaki İran'ın Razi istasyonunda gümrük kontrolü noktaları vardır. Razi'den ayrılan hat Tebriz üzerinden Tahran'a ulaşır.

Van'da bulunan Ferit Melen Havaalanı ise bölgesel önemi olan bir havaalanıdır. Ağrı, Bitlis, Muş ve Hakkâri illerine de hizmet veren havalimanı bu bölgede askeri hareketliliğinin fazla olması nedeniyle işlek bir hava trafiğine sahiptir. Van'dan, İstanbul, Ankara ve İzmir'e her gün uçak seferleri yapılmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğü'nden alınan verilere göre, Van'da 01 Ocak 2014 itibariyle mevcut karayolu durumu aşağıdaki gibidir:

Tablo 63: KGM Verilerine Göre Van'daki Mevcut Yol Durumu (KM)

Asfalt Yollar			Parke	Stabilize	Toprak	Geçit Vermez	Toplam Uzunluk	Bölünmüş Yol
Asfalt Beton	Sathi Kaplama	Toplam						
87	860	947	10	23	80	64	1124	462

Türkiye genelinde olduğu gibi ilimizde de motorlu taşıtların sayısı son yıllarda artış göstermiştir. TÜİK verilerine göre ilimizde motorlu taşıtların çoğunu otomobiller oluşturmaktadır. Motorlu araç sayılarının yıllara ve türlerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Tablo 64: Van'da ve Bölgede Yıllara Göre Motorlu Araç Sayısı

	Yıl	Toplam	Otomobil	Minibüs	Otobüs	Kamyon ve Kamyonet	Motosiklet	Özel Amaçlı Taşıtlar	Traktör
TR Türkiye	2008	13.765.395	6.796.629	383.548	199.934	2.810.224	2.181.383	35.100	1.358.577
	2009	14.316.700	7.093.964	384.053	201.033	2.932.253	2.303.261	34.104	1.368.032
	2010	15.095.603	7.544.871	386.973	208.510	3.125.397	2.389.488	35.492	1.404.872
	2011	16.089.527	8.113.111	389.435	219.906	3.339.561	2.527.190	34.116	1.466.208
	2012	17.033.413	8.648.875	396.119	235.949	3.546.256	2.657.722	33.071	1.515.421
TR B2 Van, Bitlis, Muş, Hakkari	2008	94.050	35.239	8.716	788	30.943	2.708	527	15.129
	2009	100.739	36.551	9.475	820	34.404	3.028	581	15.880
	2010	109.203	38.952	10.141	855	38.322	3.197	625	17.111
	2011	115.939	39.876	10.604	894	42.413	3.327	733	18.092
	2012	123.655	41.043	11.200	1.017	47.093	3.526	796	18.980
TRB21 Van	2008	56.184	21.850	5.746	468	20.163	1.873	211	5.873
	2009	59.529	22.358	6.315	484	21.798	2.062	251	6.261
	2010	63.403	23.558	6.732	506	23.491	2.176	265	6.675
	2011	66.605	23.979	7.093	506	25.581	2.281	264	6.901
	2012	71.081	24.623	7.594	556	28.455	2.389	283	7.181

(Kaynak : TÜİK)

5.4.1 Ulaşım İmkânları

- Van Saray ilçesindeki Kapıköy sınırında demiryolu ulaşımı
- TCDD Van Gölü feribot bağlantılı olmak üzere İran'a düzenlenen tarifeli seferler
- İstanbul-Tahran-İstanbul arasında haftada bir gün düzenlenen tren seferi
- Trans Asya treni ve Van-Tebriz-Van arasında haftada bir gün düzenlenen tren seferi
- İlimizi transit geçen İran ile Suriye arasındaki demiryolu bağlantısı
- Haftada 2 gün yapılan yurtiçi yolcu ve yük taşımacılığına yönelik Van Gölü Ekspresi ile Haydarpaşa - Tatvan - Haydarpaşa seferleri

- THY, AnadoluJet, Sun Express ve Pegasus Havayolları ile Van Ferit Melen Havaalanı'ndan İstanbul, Ankara, Antalya ve İzmir'e karşılıklı seferleri

5.5 Enerji ve Yeraltı Kaynakları

5.5.1 Yer Altı Kaynakları Envanteri

Tablo 65: Van İlinde Bulunan Metalik Madenler

Madenler	Bulunduğu Yer	Rezerv Durumu	Tenör
Korom	Yamanyurt, Mehmetalan, Sugeçerköy, Yukarı Balçıklı köyü, Yumruklu köy yatakları	510 ton görünür+ muhtemel	%38-48 Cr2O3
Bakır-Kurşun Çinko	Erciş (Zilan-Taşkapı Köyü) Çatak (Kaçıt Köyü) Bakır Zuhurları	-	-
Demir	Berizer Tepe sahası	72.000 ton görünür-muhtemel 4.700.000 ton spekülait	%45-60 Fe
	Geçkinli sahası	363.000 ton görünür-muhtemel	%24 Fe2O3
	Karadulda sahası	106.000 ton 360.000 ton gör.-muh.	%19.8 Fe %44.5 Fe
Manganez	Çaldıran Sarıçimen Zuhuru, Özalp-Karşıyaka Zuhuru		%0.74 Mn
Altın	Zilan Deresi, Ereğ Dağı	Ortalama değerlerin az üzerinde ppm değerleri izlenmiştir	

Tablo 66: Van İlinde Bulunan Endüstriyel Madenler

Madenler	Bulunduğu Yer	Rezerv Durumu	Tenör
Pomza	Van-Mollakas Köyü	5.250.000 m3 görünür 750.000 m3 muhtemel	Düşük kalite
	Van-Erciş Ekiciler Köyü	4.745.000 m3 görünür 3.491.000 m3 muhtemel	İyi kalite
	Van-Erciş Kırkpınar Köyü	134.975.000 m3 görünür 69.950.000 m3 muhtemel	İyi kalite
Perlit	Pınarlı-Güngördere yat.	350.000.000 ton görünür	Orta-iyi kalite
	Erbeyli Köyü-Çataldere yat.	Erbeyli Köyü- Çataldere yat.	Orta kalite
	Erbeyli Köyü-Başmağara yat.	100.000.000 ton potansiyel	İyi kalite
Tuğla-Kiremit	Merkez Bardakçı Köyü ,Gevaş, Muradiye ve Çaldıran yatakları	30.000.000 ton jeolojik	Orta ve iyi kalite
Kükürt	Başkale (Bordere, Poyrazalan, Kırbalı, Belliyurt) zuhurları		%16.05 S
Jips	Tımar (Canik) civarı, Çatak		
Tuz	Evaporit oluşumlardan gelen tuzlu suların buharlaştırılması sonucu üretilmektedir (Canik Tuzlası).		
Mermer- Travertenler	Edremit, Güzelsu, Başkale, Gürpınar		

5.5.2 İlin Enerji Potansiyeli:

5.5.2.1Güneş Enerjisi

- Güneşlenme süresi, radyasyon değeri, rakım ve tarım dışı kullanılan arazi gibi ölçütler göz önüne alındığında Van ili Türkiye'nin güneş enerjisi açısından en avantajlı ilidir.
- Van'ın toplam güneş enerjisi potansiyelinin 14.000 MW olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam Türkiye'nin mevcut kurulu gücünün yaklaşık ¼'üne karşılık gelmektedir.

5.5.2.2 Jeotermal Enerji Potansiyeli

- Van da yatırıma açık jeotermal sahalar vardır. İlgili sahalar sağlık turizmi, ısıtma ve seracılık alanlarında kullanılabilir.

Tablo 67: TRB2 Bölgesi Elektrik Enerjisi Tüketim Göstergeleri - 2009

Elektrik Tüketimi (MWh)	Bitlis	Hakkari	Muş	Van	TRB2 Bölgesi
Toplam Elektrik Tüketimi	227.383	164.836	273.621	634.857	1.300.697
Sanayi İşletmeleri	17.942	778	72.032	51.836	142.488
Ticaret İşletmeleri	21.451	13.826	19.052	81.261	135.590
Kişi Başına Elektrik Tüketimi	692	642	676	621	2.631
Elektrik Tüketimi / Türkiye E.T. (%)	0.14	0.11	0.17	0.4	0.82
Sanayi Elektrik Tüketimi / Türkiye S.E.T. (%)	0.02	0.00	0.1	0.07	0.19
Ticaret İşletmeleri E.T. / Türkiye (%)	0.09	0.06	0.08	0.35	0.58
ENH Kayıp Kaçak Kullanımı (%)	41.9	64.8	51.3	57.9	54

Kaynak: (Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş., 2009)

5.6 Parklar ve Yeşil Alan

Van Büyükşehir Belediyesi Sınırlarındaki Parklar (Çevre Koruma Daire Bşk.)

Park Adı	Alanı (m ²)	Park Adı	Alanı (m ²)
Ehmedê Xanê Parkı	1.500	İskele Parkı	1.000
Altaylı Parkı	600	Kurtuluş Parkı	5.000
Atatürk Kültür Parkı	120.000	Merve Parkı	500
Avaşın Parkı	1.500	Meteoroloji Parkı	1.000
Barış Parkı	1.200	Muhammed İkbâl Parkı	12.000
Ceylan Önkol Parkı	4.900	Musa Anter Parkı	1.500
Çağdaş Parkı	600	Nevzat Sayrık Parkı	4.000
Dabbaoğlu Parkı	3.000	Saraybosna Parkı	120
Demokrasi Parkı	2.500	Şehir Parkı	1.200
Dr. Sadık Ahmet Parkı	500	Şehitlik Parkı	500
Erhan Çavuşoğlu Parkı	500	Üst Geçit Önü Parkı	4.500
Feribot Parkı	25.000	Yaşar Kemal Parkı	80.000
İhsan Arvas Parkı	500	80. Yıl Parkı	1.500
Toplam (m ²) : 275.120			

5.7 İmar Durumu

Tablo 68: Büyükşehir Belediyesi Sınırlarında Planlı ve Plansız Alan Durumları(Ha)

İlçe	Belediye	Yürürlükteki İmar Planı				2008			2035					
		Projeksiyon Nüfusu	Planlı Alan (ha)	Yoğunluk (Kişi/ha)	Projeksiyon Yılı	Nüfus	Alan (ha)	Yoğunluk (kişi/ha)	Kabul Edilen Projeksiyon Nüfus	Kabul Edilen Nüfus	Yoğunluk (kişi/ha)	Gerekli Kentsel Kullanım Alanı (ha)	Planlanacak Alan (ha)	Plan Fazlası Olan Alan (ha)
Merkez	Van	725.000	7.541,00	96,00	2005	342.139	5.946,00	58,00	604.763	750.000	100	7.541,00	0	
	Bostaniçi	20.000	327,94	61,00	2010	18.520	387,78	48,00	26.075	26.000	61	426,23	98	
	Erçek	7.500	253,97	30,00	2012	4.226	99,18	43,00	4.930	5.000	30	166,67		87
Bahçeşaray	Bahçeşaray	9.000	135,68	66,00	2010	3.343	37,96	88,00	6.628	7.000	66	106,06		30
Başkale	Başkale	25.000	337,92	74,00	2010	14.061	343,24	43,00	22.184	23.000	74	310,81		27
Çaldıran	Çaldıran	15.000	479,96	31,00	2010	15.311	266,10	58,00	23.697	24.000	60	400,00		80
Çatak	Çatak	6.000	68,42	88,00	2010	6.163	74,57	83,00	11.063	11.000	88	125,00	57	
Edremit	Edremit	-	324,78		-	12.541	246,71	51,00	24.733	25.000	80	312,50		12
	Çiçekli	12.000	221,08	54,00	2020	4.715	44,46	106,00	6.767	7.000	54	129,63		91
Erciş	Erciş	100.000	1.762,19	57,00	2015	73.733	1.384,62	53,00	134.867	135.000	80	1.687,50		75
	Çelebibağı	32.000	844,00	38,00	2015	12.611	173,00	73,00	24.095	30.000	40	762,00		82
	Kocapınar	6.000	183,29	33,00	2010	4.526	41,52	109,00	8.218	8.500	40	212,50	29	
Gevaş	Gevaş	19.000	701,23	27,00	2010	10.594	302,25	35,00	17.153	17.500	27	648,15		53
	Akdamar	-	132,00		-	2.741	24,00	114,00	5.993	6.000	50	120,00		12
Gürpınar		12.763	354,14	36,00	2015	6.499	136,64	48,00	14.963	15.000	40	375,00	21	
Muradiye	Muradiye	30.000	747,37	40,00	-	14.830	246,70	60,00	20.179	21.000	40	525,00		222
	Ürseli	5.400	212,23	25,00	2010	3.445	98,92	35,00	6.163	6.500	25	260,00	48	
Özalp	Özalp	18.000	380,19	47,00	2015	10.596	222,68	48,00	24.699	25.000	48	518,00	138	
	Sağmal	10.000	173,43	58,00	2010	5.347	65,63	81,00	9.660	10.000	58	172,41		1
Saray	Saray	10.000	142,85	70,00	2010	4.131	98,16	42,00	7.538	10.000	70	142,85	0	

Tablo 69: Afet Kotu Altında Yer Alan Konut Stoku

	Mesken	İnşaat Halinde	Sundurma
1652 Kotunun Altında Kalan Yapı Sayısı	273	39	537
1652 ile 1655 Kotu Arasında Kalan Yapı Sayısı	1088	80	1724
1655 Kotu Altında Kalan Toplam Yapı Sayısı	1361	119	2261
<i>Kaynak: Van Belediyesi İmar Müdürlüğü Planlama Çalışmaları, 2013</i>			

İmar uygulamalarının yapılacağı gelişme bölgeleri gibi potansiyel donatı alanları mevcut olmasına rağmen, yeni imar planında tüm donatı standartlarında ciddi bir eksiklik söz konusudur.

6. PAYDAŞ ANALİZİ

PAYDAŞ ANALİZİNİN AMACI

Katılımcılık stratejik planlamanın temel unsurlarından biridir. Kuruluşun etkileşim içinde olduğu tarafların görüşlerine dikkate alınması stratejik planın sahiplenmesini sağlayarak uygulama şansını artıracaktır. Diğer yandan, kamu hizmetlerinin yararlanıcı ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilebilmesi için yararlanıcıların taleplerinin bilinmesi gerekir. Bu nedenle durum analizi kapsamında paydaş analizinin yapılması önem arz etmektedir.

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Stratejik planlamanın bir ayağı olan paydaş analizi çalışmaları için Van Büyükşehir Belediyesine ait paydaş tespiti, değerlendirilmesi ve önceliklendirilmesinin yapılması, elde edilen sonuçlar ışığında paydaşların görüşleri alınması ve değerlendirilmesi.

Tanımlar

Paydaşlar, kuruluşun ürün ve hizmetleri ile ilgisi olan, kuruluştan doğrudan veya dolaylı, olumlu ya da olumsuz yönde etkilenen veya kuruluşu etkileyen kişi, grup veya kurumlardır. Paydaşlar, iç ve dış olarak sınıflandırılabilir.

İç Paydaşlar

Belediyemizin faaliyetlerinden etkilenen veya belediyemizin etkilediği; kurumumuz içindeki kişi ve harcama birimleridir. Kuruluşumuzun çalışanları, yöneticileri ve kuruluşumuza bağlı birimler iç paydaşlarımız arasındadır.

Dış Paydaşlar

Belediyemizin faaliyetlerinden etkilenen veya belediyemizi etkileyen kuruluş dışındaki kişi, grup ve harcama birimleridir. Kurumumuzun faaliyetleri ile ilişkisi olan diğer kamu ve özel sektör kuruluşları, Belediye Başkanlığımıza girdi sağlayanlar, sendikalar, ilgili sektör birlikleri dış paydaşlara örnek olarak verilebilir.

İÇ PAYDAŞLAR

- Van Büyükşehir Belediye Meclisi
- Belediye Birimleri (Çalışanlar)
- Bağlı kuruluşlar (VASKİ-Mavi Kent Şirketi)

İÇ PAYDAŞ ANALİZİ BULGULARI

Personelin Özellikleri

Tablo 70: Personelin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grupları	Kişi Sayısı	Oran %
18- 25	49	6,6
26-33	178	24,1
34-40	183	24,7
41-48	166	22,4
49-56	118	15,9
57 ve üzeri	31	4,2
Genel Toplam	740	100

Personelin yaş dağılımına bakıldığında; %6,6'sı 18- 25, %24,1'i 26- 33, %24,7'i 34- 40, %22,4'ü 41- 48, %15,9'u 49- 56, %4,2 ise 57 ve üzeri yaş grubunda bulunmaktadır. 34- 40 yaş grubu %24,7 oranla ağırlıklı yaş grubunu teşkil ederken; 57 ve üzeri yaş grubu %4,2 oranla en az yaş grubu olarak dikkat çekmektedir

Tablo 71: Personelin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Kişi Sayısı	Oran %
Kadın	89	12
Erkek	621	83,9
Diğer	5	0,7
Yanıtız	24	3,2
Genel Toplam	740	100

Personelin cinsiyet dağılımına bakıldığında; %12,0'si kadın, %83,9'u erkek, %0,7'si diğer cinsiyetten oluşmaktadır. Kadın, erkek ve diğer cinsiyete sahip personellerin oranı arasında ciddi bir fark vardır. Belediyenin genel personel sayısındaki kadın ve erkek sayısı arasındaki büyük fark burada da kendini göstermektedir

Tablo 72: Personelin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Kişi sayısı	Oran %
Okur-yazar değil	19	2,6
Okur-yazar	22	3
İlköğretim	140	18,9
Ortaöğretim	303	40,9
Üniversite	137	18,5
Yüksekokul	72	9,7
Lisansüstü	25	3,4
Yanıtız	21	2,8
Genel Toplam	740	100

Personelin eğitim durumuna bakıldığında; %18,9'u ilköğretim, %18,5'i üniversitede öğrenim görmüştür. Ortaöğretimde %40,9'luk oran ile ağırlıklı grubu oluşturmaktadır

Tablo 73: Personelin Belediyedeki Statüsüne Göre Dağılımı

Statüsü	Kişi sayısı	Oran %
Kadrolu işçi	194	26,2
Kadrolu memur	164	22,2
Sözleşmeli memur	39	5,3
Hizmet alımı	213	28,8
Mavi kent şirket elemanı	117	15,8
Yanıtız	13	1,8
Genel Toplam	740	100

Personelin belediyedeki statüsüne bakıldığında; %26,2'si kadrolu işçi, %22,2'si kadrolu memur, %5,3'ü sözleşmeli memur, %28,8'i hizmet alımı, %15,8 mavi kent şirket elemanı, %1,8'i yanıt vermemiş. Örneklemin her kademededen personeli kapsadığı görülmektedir

Tablo 74: Personelin Hizmet Yılına Göre Dağılımı

Hizmet Yılı	Kişi sayısı	Oran %
1-6 ay	51	6,9
7-12 ay	64	8,6
1-4 yıl	144	19,5
5-8 yıl	43	5,8
9-13 yıl	142	19,2
14 yıl ve üzeri	264	35,7
Yanıtız	32	4,3
Genel Toplam	740	100

Personelin hizmet yılını baktığımızda %35'i 14 yıl ve üzeri, %19,5'i 1-4 yıl aralığında, %19,2'si 9-13 yıl aralığında hizmet vermektedir. Ağırlıklı orana baktığımızda belediyemiz deneyimli bir personel profiline sahiptir

İç Paydaş Analiz Sonuçları

- Büyükşehir Belediye Başkanlığı çalışanlarının kurum ile ilgili görüşlerini bildikleri anket çalışmamızda her birimden kişiler ankete katılım göstermiştir. Toplamda 740 anket formu doldurulmuş ve bu sayı genel kanaat oluşumu için yeterli görülmüştür.
- Uygulanan anket verilerine göre personelin iş memnuniyeti ve kurumsal aidiyet düzeyine baktığımızda; Belediye çalışanlarımızın %65,5'i kurumunu saygın görmekte ve kuruma aidiyet duygusu güçlüdür. Bu veriler ışığında çalışanların büyük kısmının çalışma koşullarından ve kurumun imkânlarından memnun oldukları anlaşılmaktadır. Kurumun insan kaynakları politikalarının incelendiğinde ve ankette çıkan sonuçlar ile personelin memnuniyeti paralellik göstermektedir. Bu doğrultuda, çalışanlarına önem veren bir yönetim yapısının olduğu gözlemlenmiştir.

- Çalışanların aidiyet ve memnuniyet düzeylerine baktığımızda; Kurum içi birimler arası ve yönetim ile çalışanlar arasında belli bir oranda diyalog eksiliği yaşandığı görülse de, yönetim ve çalışanlar arasında güven ve saygıya dayalı ilişkiler olduğu veriler ışığından anlaşılmaktadır.

Ayrıca personelin yapılan yeniliklerden ve gelişim sürecinden yeteri kadar haberdar olamadığının ankette sık karşılaşılan kurumsal eksiklik olarak belirtebiliriz. Çalışanların işlerini bağlılığını ve çalışma azimlerini yükseltecek ödül (takter edilme vb.) ve performans yönetiminin etkin sağlanması gerektiği kurum için başarısını etkileyecek önemli bir ihtiyaç olduğu görülmüştür

DIŞ PAYDAŞLAR

Van Büyükşehir Belediyesi'nin dış paydaşları şu şekilde sıralanabilir:

- Van Halkı
- Van Valiliği
- Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
- İlçe Belediye Başkanlıkları
- İl Müdürlükleri
- Bölge Müdürlükleri
- Meslek Kuruluşları/Odaları
- Siyasi Parti İl Teşkilatları
- Kamu Hizmeti Sunan Şirketler
- Sivil Toplum Kuruluşları
 - Muhtarlar Derneği
 - Sosyal Amaçlı Dernekler
 - Mesleki Dernekler
- Basın Yayın Kuruluşları
- Sendika Temsilcilikleri

Dış paydaşların belediyenin stratejik planlamasına, mevcut durumuna ilişkin ortaya çıkan izlenimlere genel hatlarıyla baktığımızda; Kurumun katılımçılık yönü oldukça güçlü ve yaygın görünmesine karşın, etki ve sonuç bakımından istenilen katılımçılık düzeyi yakalanmamıştır. Yeni dönemde stratejik plan içinde tasarlanacaktır. Özellikle kentliyi temsil algısı oldukça yüksek olan kent halkında, karar alma mekanizmalarına katılımı daha aktif hale getirecek süreçlere ihtiyaç duyulduğu öne çıkmıştır

Kurum hakkındaki görüşler genellikle olumlu yönde olup kentteki koordinasyon ve işbirliği eksikliği genel zayıflıklar olarak ön plana çıkmaktadır. Kentteki bütün kurumlar arasında görülen bu sıkıntılar, ilk aşamada uzun vadeli planlar etrafında şekillenen işbirlikleri, çeşitli koordinasyon kurulları ve bilgi-işlem temelli ortaklıklarla aşılabilecektir.

Kurumun vatandaş ve kuruluşlarla ilişki düzeyi genellikle çalışanlar ve yöneticiler üzerinden eş zamanlı olarak yürütülebilmektedir. Bu bakımdan gerek teknik gerekse idari düzeyde istenilen hizmet sunumu gerçekleştirilebilmektedir. Halkla ilişkiler ve iletişim faaliyetleri açısından kurumsal ve bireysel yaklaşımlar ve yeterlilikler olumlu düzeyde olup en çok sıkıntı yaratan konular hizmet sonrası geri dönüşlerin yeterince olmaması veya değerlendirilememesi ile kalite ölçümündeki eksiklikler olarak görülmektedir

7. SWOT ANALİZİ

7.1 GÜÇLÜ YÖNLER

- Deprem sonrası kentin yeniden tasarımı için yapılan imar planlarının insan odaklı, modern kent anlayışıyla yapılmış olması
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa dayanarak, koruma altına alınacak ve restorasyon projesi kapsamında değerlendirilecek tarihi mirasa sahip olması
- Van Gölü'nün sağladığı kıyı ve su sporları gibi turizm olanaklarına sahip olması
- Kentte havaalanının bulunması ve birçok kent ile doğrudan uçuş olanaklarının sunulması
- Genç ve aktif nüfusun yoğun olduğu kentte, gençlik merkezlerinin bulunması ve bu merkezlerde birçok etkinliğin gerçekleştiriliyor olması
- Sosyal politikalarda yeni hizmet dallarının (kadın konukevi, aile danışma birimi, yaşlı hizmet birimi vb.) oluşturulması
- Su ve kanalizasyon şebekesinin depremden sonra yeniden inşa edilmiş olması
- Van İlinin, tarihi, kültürel, arkeolojik ve doğal alanlar ile önemli bir turizm potansiyeline sahip olması
- İlin sahip olduğu doğal, kültürel ve çeşitli medeniyetlerin zenginliklerinin turizm faaliyetlerinde değerlendirilmesi ile kültür turizmi, inanç turizmi, kıyı turizmi ve eko-turizm gibi turizm çeşitliğinin sağlanabilir olması
- Şeffaf ve katılımcı belediyecilik anlayışından dolayı belediyeye halkın etkin desteğinin olması
- Çevre bilincine sahip bir yönetimin olması ve buna yönelik çalışmaların yoğun biçimde devam ediyor olması
- Irak ve İran'a sınır komşusu olmasına bağlı olarak, bu ülkelerden bölgeye gelen turistler için çekim merkezi olması
- Sınır ili olması nedeni ile sınır ülkelerle ticaretin gelişmiş olması
- Bölge insanının özellikle hayvancılık başta olmak üzere tarımsal faaliyetlere aşina olması
- Halkla iletişimde Kürtçe bilen personelin olması
- Farklı etnik grupların bir arada yaşıyor olması
- Karar alma sürecinde yerel bileşenlerin aktif olması
- Van Gölü Havzasından kaynaklı ikliminin bölge illerine göre hayvancılık ve tarım alanında elverişli olması
- Toplumda ve resmi makamlarda engelli, muhtaç gibi dezavantajlı gruplara olumlu bakış açısının ve duyarlılığın bulunması

7.2 ZAYIF YÖNLER

- Yaşanan iki büyük deprem nedeni ile Belediye hizmet binalarının kullanılamaz olması ve bundan dolayı yeni hizmet binalarının farklı yerlerde, birbirinden kopuk bulunması.
- Geçmişte plansız ve çarpık bir kentleşme sürecinin yaşanmış olması
- Ulaşım Master Planının henüz hazırlanmamış olması.
- Kent merkezindeki otopark alanının talebi karşılayamaması ve yayalara ayrılan alanlarının yetersiz olması
- Kurumlar arasında koordinasyon eksikliğinin yaşanıyor olması
- Kurumsallaşma sürecinin henüz tamamlanmamış olması
- Kent bilgi sisteminin tamamlanmamış olması
- Afet yönetimi konusunda tecrübeli bir kadronun olmaması
- Kentteki istihdam olanaklarının eksikliğine bağlı olarak yaşanan işsizliğin kent güvenliğini tehdit eder boyuta olması
- Hizmet içi eğitimlerin yetersiz olması
- Modern tarım ve hayvancılık teknikleri konusunda bilgi düzeyinin düşük olması
- Kentte estetik kaygılardan uzak, inşa edilen yapıların görüntü kirliliği yaratması
- Engelli vatandaşlara yönelik uygulamaların yetersiz olması
- Belediyenin gelir kaynaklarının kısıtlı olması
- Kamulaştırma hizmetlerine ayrılan mali kaynakların kaynak yetersizliğinden dolayı az olması
- Personellerin teknolojiyi yeterli seviyede kullanamaması
- Hizmet sunulan alanın ve nüfusun büyük olması, ayrıca hizmet alanının topografik yapısının zorlu olması
- Bazı kanalizasyon hatlarının ekonomik ömrünü doldurmuş olması
- Kentsel ve ekolojik bilincin yetersiz olması
- Şehir merkezinin dar bir alana sıkışmış olması
- Katı atık dönüştürme tesislerinin olmaması
- Van Gölü'nden yeteri kadar yararlanılamaması
- Hayvancılığın ve besiciliğin şehir merkezinde yapıyor olması

7.3 FIRSATLAR

- Kente adını veren, aynı zamanda Türkiye'nin en büyük gölü olan Van Gölü'nün kentimizde bulunması
- Kentin sahip olduğu tarihi miras ile yerel ve evrensel boyutta tanınan bir kent olması
- Kentin, tarihi, kültürel ve doğal güzellikler açısından son derece zengin olması
- Kent ve çevresinde var olan doğal güzelliklerin turizm açısından cazibe oluşturması
- Kentin bölgesel ulaşım ağı açısından stratejik bir konuma sahip olması
- Kentte bulunan Yüzüncü Yıl Üniversitesinde Teknokent alanı kuruluyor olması
- Van Belediyesinin, Van Büyükşehir Belediye statüsüne geçmesi ile beraber, yetki alanının genişlemesi
- Kentin İran'a sınırının olmasından kaynaklı sınır ticaretinin ve kenti ziyaret eden İranlı turistlerinin kent ekonomisine hareketlilik kazandırması
- 2009 yılında kentimizde doğal gaz kullanımının temiz hava ve temiz çevre oluşumuna katkı sağlamış olması
- Kentin deniz ulaşımına imkân sağlayacak altyapıya sahip olması

- Kentte farklı ulaşım türlerinin entegrasyonunun mümkün olması
- Bölgenin su kaynakları açısından zengin olması
- Organik tarıma elverişli tarım topraklarının olması
- Van'ın Kalkınmada öncelikli il olması

7.4 TEHDİTLER

- Van'da afet ve acil durumlara müdahalede ilgili kurumların (itfaiye, sivil savunma, sağlık ve kolluk kuvvetleri) arasında koordinasyonun yeterince güçlü olmaması
- STK'ların finansal ve kurumsal kapasitesinin yetersiz olması
- Kış turizmi, yayla turizmi, sağlık ve termal turizm, inanç turizmi, akarsu turizmi, kuş turizmi gibi alternatif turizm türlerinin yeterince tanınmaması
- Sosyal ve kültürel aktiviteler için gerekli çalışmaların yetersiz olması
- Medyanın önyargılı haberleri sonucu genelleme yapılarak Bölge'de güvenliğin olmadığına ilişkin imajın oluşması
- Depremden kalma ağır ve orta hasarlı binaların varlığını sürdürmesi
- Van için hazırlanmış bir ekonomik gelişme modelinin olmaması
- Turizme yönelik yatırım teşviklerinin yetersiz olması
- Şehir içindeki nüfus ve araç sayısındaki artış nedeniyle, mevcut yolların trafik yoğunluğunu taşıyamaması
- Kentte yaşanan göç olgusunun olumsuz etkileri
- Kentimizin birinci derece deprem kuşağında yer alması
- 2011 yılında ilimizde yaşanan depremlerin etkilerinin devam ediyor olması
- Küresel ısınmaya bağlı olarak içme ve sulama suyu kaynaklarının debilerinin azalması
- Kırsal yerleşim birimlerinde düzenli imar planının olmaması
- Kullanılabilir yer üstü su kaynaklarının bilinçsiz tüketilmesi, ruhsatsız ve izinsiz vurulan sondajlar,
- Van Gölüne sahili olan köylerin kıyı kenar çizgisine uymadan plansız çarpık yapılaşması
- Mera ve tarım arazisi işgalinin yoğun bir şekilde olması ve bu konuda yeterli bilincin olmaması

8. GELECEĞİN TASARLANMASI

Stratejik yönetimin temel unsuru, stratejik planlamadır. Mevcut durum analizi, paydaş analizi ve GZFT analizi gibi çalışmalar, stratejik planlamaya altlık oluşturmak amacıyla yapılmaktadır. Stratejik önceliklerin, amaç ve hedeflerin sağlam zemin üzerine oturması, söz konusu çalışmalardan elde edilen verilerle ilişkilendirilmesine bağlıdır.

Analiz çalışmalarından elde edilen verilerden hareketle Van Büyükşehir Belediyesi'nin stratejik öncelikleri, misyon ve vizyon ifadeleri ile amaç ve hedefleri belirlenmiştir.

8.1 MİSYON

Van Büyükşehir Belediyesi; halk belediyeciliğini esas alan, katılımcı, şeffaf, özgürlükçü bir belediye modeli yaratmayı, bu paradigma içerisinde etnik, kimlik, kültür, inanç ve kesimlerin “benim kentim, benim yaşamım” diyebileceği, yaşanabilir, ekolojik, tarihi ve kültürel varlıkları korumayı esas alan bir misyonu üslenecektir.

8.2 VİZYON

Kentimizi; tarihi, kültürü, inançları, dilleri ve tüm değerleri üzerinde inşa ederek, çağdaş, yaşanabilir, özgürlükçü, planlı ve sağlıklı gelişen bir kent yaratmak ve Van’ı bölgenin en önemli tarih ve turizm kenti haline getirmek.

8.3 TEMEL İLKE VE DEĞERLER

1. Temel insan hak ve özgürlükleri çerçevesinde sosyal belediyecilik.
2. Kararlarında ve uygulamalarında açık belediyecilik anlayışı.
3. İnsan odaklı çalışan kurum.
4. Katılımcı bir yönetim
5. Cinsiyet eşitlikçi bir yaklaşım
6. Adalet ve tarafsızlık.
7. Doğaya ve tarihi dokuya saygı
8. Hızlı, sürdürülebilir ve kaliteli hizmet
9. Planlı kentleşme
10. Yenilikçi ve gelişime açık.

8.4 STRATEJİK AMAÇ- HEDEF VE FAALİYETLER

8.4.1 BİLGİ-İŞLEM DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1. Yöneticiler için karar destek sistemi oluşturmak, kentsel hizmetleri yönetmek, taşınmazların envanterini çıkarmak ve plan-harita uygulamalarını gerçekleştirmek

Hedef-1.1. Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Ve Kent Bilgi Sistemi (KBS) kurularak e-belediyecilik uygulamasına geçilmesi

Faaliyet-1.1.1 Şehre ait grafik veriler olan imar planı, kadastro, hâlihazır harita, alt yapı haritası(su, kanalizasyon, doğalgaz, elektrik, telefon) uydu görüntüsü ile şehre ait grafik olmayan numarataj verileri, tapu bilgileri, vergi bilgileri, sosyal ekonomik ve demografik bilgiler, çevre kirliliği ve inşaat ruhsat bilgileri gibi verileri bir araya getirerek günümüz teknolojisinden faydalanılacak ve bu verileri tek bir veri tabanında tanımlanacak (Kent Bilgi Sistemi kurulacak)

Faaliyet-1.1.2 Mobil cihazlar ve uydu fotoğrafları kullanılarak mevcut yapı stoku kayıt altına alınacak

Faaliyet-1.1.3 Mobil Uygulamalar Yazılması Projesi (günümüz koşullarında belediyenin ihtiyacı olan programların mobil versiyonları yazılıp sahada kesintisiz işlem yapılması sağlanacak) hayata geçirilecek

Faaliyet-1.1.4 Cadde ve sokak numaralarındaki düzensizliği ortadan kaldırılacak Numarataj Projesi ile Van'daki tüm cadde ve sokaklar yeniden numaralandırılacak ve isimlendirilecek

AMAÇ-2 Kurum içi çalışanların gelişen teknoloji ile birlikte iş verimliliğini arttırmak ve vatandaşa sunulan hizmetleri daha kısa süreli ve sorunları nokta atışıyla hızlı çözmek, hata payını minimize etmek

Hedef-2.1 Kurumun ve çalışanlarının ihtiyaçları doğrultusunda teknolojik imkanlardan faydalanılması

Faaliyet-2.1.1 Kurum İçi İletişim Projesi hayata geçirilecek

Faaliyet-2.1.2 Tüm belediye içerisinde hem elektrik hem de sarf malzemedeki tasarruf etmek için merkezi printer sistemi kurulacak

Faaliyet-2.1.3 Büyükşehir Belediyesi ana hizmet binasının MIS sistemlerinin ve network altyapısının oluşturulduğu sistem odası yapılacak ve modern bir hizmet vermeye elverişli hale getirilecek

Faaliyet-2.1.4 Büyükşehir Belediyesi tüm hizmet binalarının network altyapısı iyileştirilecek

Faaliyet-2.1.5 Firewall yazılımı ve antivirüs yazılımı güncellemeleri yapılarak sistem güvenliği sağlanacak

- Faaliyet-2.1.6 Server Sanallaştırma Projesi hayata geçirilecek*
- Faaliyet-2.1.7 IP Santral Projesi hayata geçirilecek*
- Faaliyet-2.1.8 Elektronik Belge Yönetim Sistemi Ve Dijital Arşivleme Projesi hayata geçirilecek*
- Faaliyet-2.1.9 Belediyenin tüm il sınırları içerisinde kesintisiz hizmet vermesini sağlayacak telsiz sistemi kurulacak*
- Faaliyet-2.1.10 Dijital imza sistemine geçilecek ve kurum içi işleyişe entegrasyonu sağlanacak*
- Faaliyet-2.1.11 Belediyenin tüm hizmet birimlerinin ve yapılarının kamera sistemleri kurularak bunlar bir noktada toplanıp izleme odası sağlanacak*
- Faaliyet-2.1.12 Belediyenin tüm dış birimlerle aynı binada hizmet veriyormuşçasına tek merkezden bilgi akışı kontrolünü sağlayacak kablolama sistemi oluşturulacak (Fiber Optik Kablolama ve Metro Ethernet)*
- Faaliyet-2.1.13 Web Tabanlı MIS Çözümleri Projesi hayata geçirilecek*

AMAÇ-3 Kentte yaşayan kentlinin belediye ile bağlarının oluşması ve bu oluşan bağlarda belediye ile ilgili ilişkilerini sorgulama ve çözüme kısa sürede ulaştırılması amaçlanmaktadır

Hedef-3.1 Şehrin sosyal yaşamını kolaylaştıracak teknolojik donatılardan faydalanmak

- Faaliyet-3.1.1 İçinde bir bilgisayar barındıran ve programlandığı amaç uğruna hizmet veren, insanlarla iletişim kurabilmesi ve işlem yapabilmesi için, ekran, dokunmatik ekran (touch screen) hoparlör, mikrofon, manyetik kart okuyucu, çipli kart okuyucu, bilyeli fare, (trackball) klavye, kamera gibi yardımcı donanımlar barındıran görsel bir ekrandan oluşan hizmet cihazları (KİOSK cihazları) şehrin bazı noktalarına kurularak vatandaşa hizmet sunulacak*
- Faaliyet-3.1.2 Kentin Parklarında (Ehmedê Xani, Feqiyê Teyran, Kültür Parkı, Yaşar Kemal Parkı) kentliye ücretsiz internet hizmeti sunulacak proje ile sisteme giren vatandaşın ona tanımlanan süre yada kota dahilinde internet hizmeti alabilmesi sağlanacaktır (Wireless İle Donatılmış Akıllı Kent Projesi)*
- Faaliyet-3.1.3 Afet durumunda belediyenin sistemlerinin susmaması ve vatandaşa kesintisiz hizmet sunmak için belediye sistemlerinin yedeklerinin alındığı ve sistemin afet durumunda hemen ayağa kalkması için oluşturulan bir yapının belediye hizmet binalarının dışında korunaklı bir sığınak ve sistem oluşturulacak (Afet Yönetimi Ve Kesintisiz İletişim Projesi)*
- Faaliyet-3.1.4 E-belediyecilik kurulacak ve işler hale getirilecek*
- Faaliyet-3.1.5 Mezarlık Bilgi Sistemi Projesi hayata geçirilecek*

Faaliyet-3.1.6 Kentlinin Belediyenin günlük nerede çalışmalarının olduğunu ve ne zaman biteceğini görebileceği online yazılım çalışması yapılacak (Günlük Çalışma Programı)

AMAÇ-4 Vatandaşın Belediyeye gelmeden belediye ilgili istek ve şikâyetlerinin doğrudan çözüm bulabileceği bir yapının oluşturulması amaçlanmaktadır

Hedef-4.1 Vatandaş ile belediyenin doğrudan iletişim kurabileceği bilgi sistemleri alt yapısı oluşturulması

Faaliyet-4.1.1 Call Center Projesi hayata geçirilecek ve bu proje ile belediyenin sorun çözüm merkezi oluşacak 7/24 kesintisiz hizmet verilecek, Vardiyalı sisteme geçilecek burada hizmet verecek personeller her biri belediyenin tüm birimleri ile ilgili günlük sorun ve çözümlerinin olduğu bilgileri sistem üzerinden takip edecek ve vatandaş aradığında hiçbir yere bağlamadan sorunun oluşumu ve çözümünü hakkında bilgi verilecek yada çözülecek birim oluşturulacak

Faaliyet-4.1.2 Telefon Belediyeciliği ve İnteraktif SMS Projesi hayata geçirilecek

Faaliyet-4.1.3 Kablosuz Ses Yayın Sistemi Projesi (Anons Sistemi) hayata geçirilecek

8.4.2 ÇEVRE KORUMA VE KONTROL DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Kentin çevre kalitesini arttırmaya yönelik projeler gerçekleştirmek

Hedef- 1.1 Hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının kontrolünün oluşturulması

Faaliyet-1.1.1 Belediyemiz tarafından belirlenen alanlara, hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının çevreye zarar vermeyecek şekilde kontrollü bir şekilde dökülmesi ve bertarafı için proje hazırlanacak ve uygulanacak

Hedef- 1.2 Özel atıklarla ilgili çalışmaların yürütülmesi

Faaliyet- 1.2.1 Özel atıklarla ilgili çalışmaların yürütülmesi sağlanacak (atık yağlar, bitkisel atık yağlar, atık piller vb.), bu atıklar için uygun depolama tesisleri kurulacak ve bu atıkların toplanması sağlanacak

AMAÇ-2 Etkin, verimli ve yaşanabilir bir çevre oluşturmak ve gelecek nesillere sağlıklı, yaşanabilir bir gelecek şiarı ile denetim mekanizması oluşturmak ve gerekli eğitimleri sağlamak

Hedef-2.1 Hava kirliliği haritalarının hazırlanması

Faaliyet-2.1.1 Hava Kalitesini izleme İstasyonları Kurmak için danışman firmalardan projelendirme hizmeti alınacak ve proje uygulanacak

Faaliyet- 2.1.2 Van ili sınırlar içerisinde Hava Kirliliği Haritalarını oluşturmak amacı ile yetkili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak projelendirme hizmeti dışarıdan danışmanlık firmalarına yaptırılacak

Hedef- 2.2 Sağlıklı Şehirler Projesi' nin sürekliliğinin sağlanması

Faaliyet- 2.2.1 Sağlıklı Şehirler Profili için veri temini yapılacak, projeler hazırlanacak ve uygulanacak

Hedef-2.3 Eylem Planlarının ve Denetim Programlarının Hazırlanması

Faaliyet- 2.3.1 Kentin çevre kalitesini artırmak amacı ile hazırlanan ve uygulamaya konan projeler için Eylem Planlarını hazırlanacak

Faaliyet- 2.3.2 Çevreyle ilgili teknik danışmanlık firmaları vasıtası ile denetim programı hazırlanacak ve uygulanacak

Hedef-2.4 Atık Yönetimi Faaliyet Haritası oluşturulması

Faaliyet-2.4.1 Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Atık Yönetimi amacı ile yayımlanan Yönetmelikler kapsamında elde edilen veriler ve ölçüm sonuçları digital ortama aktarılacak ve harita oluşturulacak

Hedef-2.5 Çevre bilinci oluşturulması ve çevrenin gelecek sahiplerine daha temiz bir çevre bırakılması

Faaliyet-2.5.1 Özellikle çevre bilinci oluşturmak amacı ile il sınırları içerisinde bulunan okul - hastane gibi kuruluşlarla ortaklaşarak yıllık planlar şeklinde ve her kuruma yılda en az 2 defa Çevre Koruma Eğitimlerini planlanacak ve teşvik çalışmaları yapılacak

Hedef-2.6 Çevre Koruma ve Kontrol birimlerine mesleki eğitimlerin verilmesi

Faaliyet-2.6.1 Çevre denetim ekibini güçlendirmek amacıyla yıl içerisinde en az 2 adet mesleki eğitimler aldırılacak

AMAÇ-3 Eysel katı atıkların çevreye zarar vermeden toplanmasını, taşınmasını ve bertarafını sağlamak, katı atık yönetim sistemini gelişen teknolojilerle entegre atık yönetim sistemi anlayışı içinde sürdürmek

Hedef-3.1 Entegre Atık Yönetim Sisteminin kurulması

Faaliyet-3.1.1 Önceki yıllarda hazırlanan katı atık projesini hayata geçirmek amacı ile katı atık tesisi kurulacak ve işletilecek

Faaliyet-3.1.2 İlçelerde oluşan atıkların katı atık tesisine ulaşmasını sağlamak amacı ile il genelinde sekiz ayrı noktada aktarma istasyonları kurulacak

Faaliyet-3.1.3 İl geneli tüm ilçelerin vahşi çöp depolama alanlarının rehabilitasyonları yapılacak

AMAÇ-4 Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla daha bilinçli bir toplum oluşturmak

Hedef-4.1 Daha temiz ve sağlıklı bir çevre için halkı bilinçlendirme çalışmalarının yapılması

Faaliyet-4.1.1 Çevre ile ilgili eğitici ve uyarıcı broşürler hazırlanarak halka dağıtımı sağlanacak

- Faaliyet-4.1.2* *Başta eğitim kurumları olmak üzere değişik yerlerde ve çevrelerde Çevre konulu paneller ve eğitim seminerleri düzenlenecek*
- Faaliyet-4.1.3* *Yeni nesillere çevre bilincini aşulamak amacıyla okullarla birlikte (Öğrencilerinde Katılım Sağlayacağı) Çevre Temizlik Kampanyaları düzenlenecek (Bu kampanyalarda öğrencilere diş macunu, diş fırçası vb. hediyeler dağıtılacak)*
- Faaliyet-4.1.4* *Halkın ortak kullanım alanlarına çevre ile ilgili eğitici ve uyarıcı afiş ve levhalar asılacak*

AMAÇ-5 Yaşamsal faaliyetlerden kaynaklanan çevre kirliliğini önlemek

Hedef-5.1 Van Gölü ve sahillerinin kirlilikten kurtarılması ve korunması

Faaliyet-5.1.1 *Van Gölü kenarında bulunan piknik alanlarında piknik yapan vatandaşların çöplerini sahillere ve Van Gölü'ne atmalarını engellemek amacıyla belirli yerlere çöp kutuları yerleştirilecek, uyarıcı ve eğitici faaliyetler kapsamında düzenli olarak denetimler yapılacak ve Van Gölü'nde oluşan kirliliğin temizlenmesi amacı ile temizlik gemisi alınacak*

Faaliyet-5.1.2 *Van Gölü'ne akan Akköprü, Kurubaş ve Kirman Derelerine çöp atılmasını önlemek ve atılan çöplerin Van Gölü'ne ulaşmasını engellemek amacı ile bu derelere ızgaralı bentler yapılacak ve uyarıcı - eğitici faaliyetler kapsamında düzenli olarak denetimler yapılacak*

Hedef-5.2 Halkın ortak kullanım alanlarının daha temiz ve yaşanılabilir bir duruma gelmesinin sağlanması

Faaliyet- 5.2.1 *Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı ile belirlenen ana arterlerin yıkanması, sulanması ve süpürülmesi yapılacak, ana arterlerde (kaldırım ve cadde üzerinde) oluşan evsel atıkların toplanması ve temizlenmesi sağlanacak*

Faaliyet-5.2.2 *Büyükşehir Belediyesi Meclis Kararı ile belirlenen ana arterlerde ihtiyaç duyulan yerlere sallamalı çöp kutuları yerleştirilecek*

AMAÇ-6 Çevre konusunda halka verilmesi gereken hizmetlerin daha sağlıklı bir şekilde verilmesini sağlamak

Hedef-6.1 Çevre konusunda yapılacak tüm faaliyetlerin etkin ve düzenli bir şekilde yerine getirilmesinin sağlanması

Faaliyet- 6.1.1 *Yıkama ve sulama araçlarının daha etkin çalışması için su sondaj kuyusu/kuyuları yapılacak*

Faaliyet-6.1.2 *Kış mevsiminde Fen İşleri Dairesi Başkanlığının kar temizleme çalışmalarına destek olmak amacıyla kaldırım tipi kar temizleme makineleri alınacak*

Faaliyet- 6.1.3 *Geniş ve modern bir temizlik hizmet alanını kurulacaktır*

AMAÇ-7 Ruhsatsız yerleri denetlemek ve ruhsatlandırmak

Hedef-7.1 Denetimlerin yapılması ve ruhsatsız işyerlerinin ruhsatlandırılması

Faaliyet- 7.1.1 Plan dönemi sonuna kadar belediyemizce ruhsat verilmesi gereken işyerlerinin tamamının hukuki mevzuata uygun ruhsatlı hale getirilerek denetlenen ve denetlenebilir işyerlerinin denetimi sağlanacaktır.

AMAÇ-8. Daha iyi hizmet verebilmek için eğitim çalışmaları yapmak

Hedef-8.1 Seminer ve hizmet içi eğitimlerin alınmasının sağlanması

Faaliyet-8.1.1 Hizmet içi eğitim ve seminerler ile personellerin eğitimi sağlanacaktır

AMAÇ-9 Mevcut akaryakıt ve LPG istasyonları ile 1. sınıf Gayri Sıhhi Müesseselerin ruhsatlarının güncellemesini sağlamak

Hedef-9.1 Yenilenme ve devir işlemlerinin sağlanması

Faaliyet-9.1.1 Yenilenmesi gereken ruhsatların ve devir işlemlerini yapan işletmelerin ruhsatları yenilenecektir

AMAÇ-10 Ruhsatlı işyerlerinin rutin denetimlerini yapmak

Hedef-10.1 İl genelinde bulunan işletmelerin işleyişlerinin mevzuata uygunluğunun denetlenmesi

Faaliyet-10.1.1 İşletmelerin Ruhsatlarını aldıktan sonra yükümlülüklerini yerine getirip getirmediikleri denetlenecektir

AMAÇ-11 Hafta tatil ruhsatlarını düzenlemek

Hedef- 11.1 İşletmelerin hafta tatil ruhsatlarını almalarını sağlamak

Faaliyet-11.1.1 394 Sayılı Hafta Tatil Kanun hükümlerine göre hafta tatili ve bayram günlerinde açık kalmaları gereken işyerlerine hafta tatil ruhsatı düzenlenecek

AMAÇ-12 Van il bütünündeki parkların temizliği, güvenliği ve bakımını sağlayarak insanların daha güvenilir ve nezh bir ortamda yaşamlarını kolaylaştırmak

Hedef-12.1 Atatürk Kültür Parkı, Yaşar Kemal Parkı, Musa Anter Parkı, DabbağoğluParkı, Feqi-e Teyran Parkı, Ehmed-i Xani Parkı, Kurtuluş Parkı ve Erciş ilçesi sınırlarında bulunan 10.000 m2 ve üzeri parkların bakımı - onarımı ve güvenliğinin sağlanması

Faaliyet- 12.1.1 Mevcut Parkların güvenliği ve temizliği sağlanacak

Faaliyet- 12.1.2 Mevcut Parklara çocuk oyun grupları oluşturulacak ve bakım, onarımı yapılacaktır

Faaliyet-12.1.3 Mevcut Parklara spor aletleri alanı oluşturulacak ve bakım - onarımı yapılacaktır

Faaliyet-12.1.4 Mevcut Parkların genel bakım ve onarımları için gerekli malzemeler temin edilecek

Faaliyet-12.1.5 Mevcut Parkların yeşillendirme, ağaçlandırma ve çiçeklendirme çalışmaları yapılacaktır

AMAÇ-13 Van Gölü sahillerini değerlendirmek, halkı denizle buluşturmak

Hedef-13.1 Halk plajlarının yapılması ve halkın kullanımına açılması

Faaliyet-13.1.1 Halk plajları açılacak ve vatandaşların bu plajlardan ücretsiz bir şekilde faydalanması sağlanacaktır

Faaliyet-13.1.2 Su sporu için gerekli malzemeler alınacak

Faaliyet-13.1.3 Plajlarda rahat ve güzel bir şekilde yararlanma ortamı sağlayacak çalışmalar yapılacaktır

AMAÇ-14 Yeni park, mesire alanı, yeşil alan ve çocuk oyun grupları yapmak

Hedef-14.1 Park yapılan fidanlık alanının bakım ve onarımının yapılması

Faaliyet-14.1.1 Gerekli çalışmalar sağlanacak ve kontroller yapılacaktır

Hedef-14.2 Süphan mahallesi İpekyolu üzerinde, bölge hastanesi yanında bulunan 40.000m² lik alanın park ve yeşil alan olarak düzenlenmesi

Faaliyet-14.2.1 Yeni park ve yeşil alanlar oluşturulması sağlanacaktır

Hedef-14.3 Emin paşa mahallesinde bulunan 584.000 m²'lik alanın hazırlanan projesine uygun olarak ve daha sonraki etapların yapılması

Faaliyet-14.3.1 2015 yılı içerisinde 2.etab çalışmalarına başlanacak ve 2017 yılı içerisinde tamamlanarak halkımızın kullanımına sunulacaktır

Faaliyet-14.3.2 Park ve yeşil alanların bakım ve onarımları sağlanacaktır

Hedef-14.4 Akköprü deresinin ıslahı amacıyla peyzaj düzenleme işinin 2. Etabının yapılması

Faaliyet-14.4.1 Mülkiyeti belediyemize ait olan ve park, yeşil alan ve mesire yeri olarak plana işlenen ve projelendirilmesi yapılmakta olan Akköprü Deresi kıyısının 2. ve diğer etapları tamamlanacaktır

Hedef-14.5 İlçelere yeni parklar yapılması ve bakımının sağlanması

Faaliyet-14.5.1 İlçelere yeni parklar yapılacaktır ve bakımları sağlanacaktır

Hedef-14.6 Yollarda, refüjlerde çiçeklendirme ve süslenme çalışmaları yapılması

Faaliyet-14.6.1 Seralarda ağaç, süs bitkisi ve mevsimlik çiçek üretimi ve dikimi yapılacaktır

AMAÇ-15 Kent ormanını genişletmek ve yeni kent ormanları oluşturmak

Hedef-15.1 Yeni kent ormanlarını oluşturulmasının sağlanması

Faaliyet-15.1.1 Kurubaş mevkinde bulunan alanda kent orman çalışmaları sağlanacak

Hedef-15.2 Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan ormanların bakımının sağlanması

Faaliyet-15.2.1 Yeni açılan yollarda, refüjlerde ve kaldırımlarda ağaçlandırma çalışmaları yapılacak ve yeni orman alanları oluşturulacak

AMAÇ-16 İl genelinde bulunan tüm mezarlıkların altyapı ve çevre düzenlemelerini yaparak mezarlıkları modern standartlar seviyesine çıkartmak

Hedef-16.1 Mevcut mezarlıkların bakım, onarım ve temizliğinin yapılmasının sağlanması

Faaliyet-16.1.1 Selimbey ve Hacıbekir mezarlıklarının çevre duvarları yükseltilecek

Faaliyet- 16.1.2 Şabaniye, Kurubaş ve Başkale ilçe mezarlıklarının çevre duvarı yapılacak

Faaliyet-16.1.3 Mevcut tüm mezarlıkların bakım, onarım ve temizliği yapılacak veya yaptırılacak

Hedef-16.2 Mevcut mezarlıkların ağaçlandırılma çalışmalarının yapılması

Faaliyet-16.2.1 13 İlçe ve köy mezarlıklarına fidan dikilecek yeşillendirme çalışmaları yapılacak

Faaliyet-16.2.2 Seyrantepe, Süphan ve Yeni Mahalle mezarlıklarının çevre düzenlemeleri yapılacak

AMAÇ-17 Cenaze, Defin ve Taziye hizmetlerinin daha sağlıklı bir şekilde verilmesini sağlamak

Hedef-17.1 Uygun araçlarla cenazelerin nakledilmesi

Faaliyet-17.1.1 3 adet klimalı biri paletli cenaze taşıma aracı alınacak

Hedef-17.2 Vatandaşların cenaze işlerini rahatlıkla yapabileceği hizmetler sunulması

Faaliyet-17.2.1 Yeni taziye çadırları alınacak

Faaliyet-17.2.2 Mevcut taziye çadırlarının bakım ve onarımları yapılacak

8.4.3 DESTEK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Verimli, kaliteli ve etkin personel politikaları geliştirerek yüksek koordinasyonlu içyapı kurmak, ideal norm ve standartlarda hizmet sunulmasını sağlamak temelinde kurumsal yapılandırmayı gerçekleştirmek

Hedef-1.1 Daire başkanlığı bünyesinde bulunan Şube Müdürlüklerinin nitelikli personel ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve karşılanması

Faaliyet-1.1.1 İhtiyaç duyulan nitelikli personel listeleri hazırlanacaktır

Faaliyet-1.1.2 Hazırlanan listelerin İnsan Kaynakları daire başkanlığı ile diğer ilgili birimlerle görüşülerek gerekli personelin temini yapılacaktır

Faaliyet-1.1.3 Temin edilen personelin kaliteli bir mülakat ve eğitimden geçirilecektir

Faaliyet-1.1.4 Temin edilen personelin birimlere (şubelere) planlama dâhilinde dağıtılması sağlanacaktır

AMAÇ-2 Üreten, yaratan, değiştiren, dönüştüren ve sürekli kılan bir kurumsal alt yapı için yeterli, nitelikli ve vasıflı insan kaynakları kadro ve personel ihtiyaçlarının temin ve tedariki sağlamakla mümkün olduğundan hizmet içi personel eğitim ve seminerler düzenlemek

Hedef-2.1 Destek hizmetleri daire başkanlığında eğitim görececek personeli tespit etmek ve İnsan Kaynakları Eğitim Daire Başkanlığından destek alarak bu eğitimleri gerçekleştirilmesi

Faaliyet-2.1.1 Eğitime tabi tutulacak insan/personel kaynakları tespit edilecektir

Faaliyet-2.1.2 Eğitim programları hazırlanacak ve sürdürülecektir

Faaliyet-2.1.3 Eğitim sonlarında seviye bilgi düzeyleri test edilecek ve değerlendirilecektir

AMAÇ-3 Daha iyi bir hizmet anlayışı ile üreten, yaratan, değiştiren, dönüştüren ve sürekli kılan nitelikli, yeterli ve vasıflı personelin sürekli kadro sistemine dönüştürmek ve iş verimini sürekli sağlamak

Hedef-3.1 Destek hizmetleri daire başkanlığına bağlı şube ve birimlerde nitelikli ve sürekli olacak personeli tespit edilmesi ve İnsan Kaynakları Eğitim Daire Başkanlığından destek alarak istihdamlarının sağlanması

Faaliyet-3.1.1 Sürekli olması gereken insan/personel kaynakları tespit edilecektir

Faaliyet-3.1.2 Personel nitelik ve yeterlikleri hazırlanacak ve sürdürülecektir

Faaliyet-3.1.3 İstihdam usul ve esasları belirlenecek ve değerlendirilecektir

AMAÇ-4 Tüm kurumsal birimlerde stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde hareket ederek, iş ve hizmet makinelerine ilişkin yapıyı güçlendirici, performans arttırıcı çalışmalara ağırlık vermek,

hizmet ve iş üretim makine parkının etkin, verimli ve yerinde kullanılmasını sağlamak, ikmal, donanım, bakım ve onarımlarını gerçekleştirmek

Hedef-4.1 Daire başkanlığının hizmet/binek ve araç ile ana hizmet birimlerinin ihtiyaç ve taleplerinde gerekli düzenlemelerin yapılması

Faaliyet-4.1.1 Fiili Daire başkanlıkların ihtiyaç duyduğu araçların tespiti yapılacaktır

Faaliyet-4.1.2 Tespit edilen bu ihtiyaçların temini için gerekli çalışmalar yapılacaktır

Faaliyet-4.1.3 Tespit edilen hizmet araçlarının tedarik ve temin edilecek, görevlendirmeler yapılacaktır

AMAÇ-5 Daha iyi bir hizmet anlayışı ile üreten, yaratan, değiştiren, dönüştüren ve sürekli kılan etkin iş ve hizmet araç ve edevatlarını planlamak, hazırlamak ve sağlamak

Hedef-5.1 Hizmet ve yatırımcı birimlerinin iş makineleri ihtiyaçlarının tespit edilmesi

Faaliyet-5.1.1 Makine işletme şubesi iş makineleri listeleri hazırlanacaktır

Faaliyet-5.1.2 Fen İşleri, Çevre, İtfaiye, Zabıta, Ulaştırma Daire Başkanlıkları ile diğer hizmet birimlerinin iş makineleri talepleri tespit edilecektir

Faaliyet-5.1.3 Temin edilen iş makinelerinin kurumun yetkili organlarının onayına sunulacaktır

Faaliyet-5.1.4 İş ve hizmet araçlarının temin ve tedariki ile birimlere (şubelere) planlama dâhilinde görevlendirilecek ve dağıtılacaktır

Faaliyet-5.1.5 İç ve dış paydaşlarla kurumun ruhuna uygun ilişki ve işlemler geliştirilecektir

Faaliyet-5.1.6 Dış paydaş kurum ve kuruluşların araç ve lojistik destek talepleri hazırlanacak ve değerlendirilecektir

AMAÇ-6 Kuruma ait tüm hizmet, iş araç ve makinelerinin bakım onarımlarını yapmak, yaptırmak, gerekli lojistik destekleri sunmak

Hedef-6.1 Hizmet ve yatırımcı birimlerine ait iş ve hizmet makineleri bakım ve onarımları yapılması

Faaliyet-6.1.1 Periyodik bakımları yapılacak araç ve edevat listeleri hazırlanacaktır

Faaliyet-6.1.2 Atölyelerin fiziki ve mekanik alt yapılarının yeniden revize edilecektir

Faaliyet-6.1.3 Ana atölyelere bağlı iş ocaklarının yeniden revize edilecektir

Faaliyet-6.1.4 Randımanlı olmayan ve performansı düşen araç ve gereçler tespit edilecektir

Faaliyet-6.1.5 İş ve hizmet araçlarının bakım ve onarımlarına ait malzeme ve yedek parçaların tedariki ile planlama dâhilinde yapılması sağlanacaktır

Faaliyet-6.1.6 Çalışma alanları ve ortamlarının iş sağlığı ve güvenliği kapsamında gözden geçirilecektir

AMAÇ-7 Kurumsal tüm araç ve gereçlerin devir, tescil, terkin işlem ve hizmetleri yürütmek, gerekli lojistik destekleri sunmak

Hedef-7.1 Kuruma ait atıl ve gayri faal iş ve hizmet makinelerinin tespit edilmesi

Faaliyet-7.1.1 Trafikten terkin edilecek araçların listeleri hazırlanacaktır

Faaliyet-7.1.2 Listelere göre yetkili komisyon kararları ile terkin işlemleri yapılacaktır

Faaliyet-7.1.3 Hurda olanların yetkili kurum ve kuruluşlara devri sağlanacaktır

Faaliyet-7.1.4 İş ve hizmet araçlarının makine işletme sistemi kapsamında tescil ve işlemlerine ilişkin her türlü işlemlerinin sicil kayıtları tutulacaktır

AMAÇ-8 Başta birimiz genelde kurumsal yapı olarak ihale mevzuatları kapsamında yapılacak her türlü iş ve işlemleri, alımları kurumsal ihtiyaç ve talepleri bütçe disiplini kapsamında en üst düzeyde gerçekleştirmesi işlerine yönelik projeler üretmek ve uygulamaya yönelik yapı ve işletim sistemini gerçekleştirmek

Hedef-8.1 Kuruma ait ihale politikalarının ve çalışmalarının tespit edilmesi

Faaliyet-8.1.1 İhaleye çıkarılacak mal ve hizmet taleplerine ait ihale işlemleri yapılacaktır

Faaliyet-8.1.2 Tüm ihaleleri itiraz ve şikâyet süreçleri de dâhil sonuçlandırılacaktır

Faaliyet-8.1.3 İhale mevzuatı kapsamında birimleri bilgilendirilecek, koordineli çalışılacak, gerekli eğitim programları düzenlenecektir

Faaliyet-8.1.4 Kurumsal tüm ihale iş ve hizmetlerini yürütecek uzman ve profesyonel bir birim oluşturacaktır

Faaliyet-8.1.5 İç ve dış paydaşlarla kurumun ruhuna uygun ilişki ve işlemler geliştirilecektir

AMAÇ-9 Başta birimiz genelde kurumsal yapı olarak ihale ile satın alma mevzuatları kapsamında yapılacak her türlü iş ve işlemleri, alımları kurumsal ihtiyaç ve talepleri bütçe disiplini kapsamında en üst düzeyde gerçekleştirmesi işlerine yönelik projeler üretmek ve uygulamaya yönelik yapı ve işletim sistemini gerçekleştirmek

Hedef-9.1 Daire başkanlığının ve alt hizmet birimlerinin ihtiyaç ve taleplerinde gerekli düzenlemelerin yapılması

Faaliyet-9.1.1 Fiili Daire başkanlıkların ihtiyaç duyduğu talepleri tespiti yapılacaktır

Faaliyet-9.1.2 Tespit edilen bu ihtiyaçların temini için gerekli çalışmalar yapılacaktır

Faaliyet-9.1.3 Alımı gerçekleşen mal ve malzemelerin tedarik ve temin edilmesi, görevlendirmeler yapılacaktır, teslim edilmeleri sağlanacaktır

- Faaliyet-9.1.4 Taşınır Mallar Yönetmeliği kapsamında koordineli olarak işlemleri sürdürülecektir*
- Faaliyet-9.1.5 Alımlarla birim bütçeleri oranında ödenek harcama kayıtları koordineli yürütülecektir*
- Faaliyet-9.1.6 İç ve dış paydaşlarla kurumun ruhuna uygun ilişki ve işlemler geliştirilecektir*

AMAÇ-10 Kurumsal üst yönetim görevlilerinin ile tüm hizmet binaları, tesisleri ve eklentilerine ait koruma ve güvenliğini sağlamak. Projelerle desteklenen hizmetleri korumak, gerekli lojistik destekleri sunmak

Hedef-10.1 Koruma ve güvenliği sağlanacak üst yönetimin belirlenmesi ve kararlaştırılması

- Faaliyet-10.1.1 Özel koruma ve güvenlik elemanları ihalesi yapılacaktır*
- Faaliyet-10.1.2 Koruma ve güvenlik araç ve gereçlerin tedarik edilecek ve gerekli çalışmalar yapılacaktır*
- Faaliyet-10.1.3 Özel güvenlik önlemlerin alınması ve sağlanması için özel kalem ve basın yayın birimleri ile ortak çalışma ve programların takip edilmesi sağlanacaktır*
- Faaliyet-10.1.4 Aynı şartlarda özel misafir ve davetlilerin koruma ve güvenliği sağlanacaktır*

AMAÇ-11 Tüm kurumsal hizmet binaları, tesisleri ve eklentilerine ait etkin, verimli ve yerinde kullanılmasını sağlamak, ikmal, donanım, bakım ve onarımlarını gerçekleştirmek

Hedef-11.1 Koruma ve güvenliği sağlanacak binave tesislerin belirlenmesi, kararlaştırılması

- Faaliyet-11.1.1 Ana hizmet binaların, tesislerin ve eklentilerin korunması ve güvenliği için özel önlemler alınacaktır*
- Faaliyet-11.1.2 Koruma ve güvenlik için talep olunacak araç ve gereçlerin tedarik edilecek ve gerekli çalışmalar yapılacaktır*
- Faaliyet-11.1.3 Özel güvenlik önlemlerin alınması ve sağlanması için özel kalem ve basın yayın birimleri ile ortak çalışma ve programlar takip edilecektir*
- Faaliyet-11.1.4 Koruma ve güvenlik elemanlarının resmi kıyafetle koruma ve güvenliği sağlanacaktır*
- Faaliyet-11.1.5 Bina ve tesisleri her türlü tehlike ve sabotajlara karşı korumak ve diğer birimlerle koordineli çalışma sağlanacaktır*
- Faaliyet-11.1.6 Bina ve tesislerin her türlü bakım ve onarımları yapılacak ve gerçekleştirilecektir*

8.4.4 EMLAK VE İSTİMLAK DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Belediye taşınmazlarının denetimini sağlamak

Hedef-1.1 Belediyemize ait taşınmazların takip ve denetiminin sağlanması

Faaliyet-1.1.1 Belediye taşınmazlarının sürekli denetimi çalışmalar çerçevesinde kontrol altına alınacak

Faaliyet-1.1.2 Başka kurumlar ve vatandaşlar tarafından işgal edilmiş olan taşınmazlar tahliye edilecek veya hukuki bir statüye kavuşturulacak

AMAÇ-2 İl genelinde imarlı yeni yolların açılmasını sağlamak

Hedef-2.1 Şehir trafiğini rahatlatmak ve merkezdeki nüfus yoğunluğunun dağılması için 20 metre genişliğinin üzerindeki yeni yolların açılmasının sağlanması

Faaliyet-2.1.1 Eski Cezaevi yolu olan ve imar planında 20 metrelik yol olarak planlanan uzunluğu 3140 metre olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet- 2.1.2 İpekyolu Gıda Toptancılar-Şamran kanalı arası imar planında 22 metrelik yol olarak planlanan uzunluğu 1320 m olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet-2.1.3 Çohaz Petrol-Akköprü Deresi (Defterdarlık kavşağı) arası imar planında 20 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 1590 metre olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet-2.1.4 Gıda toptancılar- İşgem arası imar planında 30 m'lik yol olarak planlanan mesafesi 3350 m olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet-2.1.5 İşgem- Kurubaş deresi arası imar planında 30 m'lik yol olarak planlanan mesafesi 730 m olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet-2.1.6 Su deposu-Kurubaş arası imar planında 30 m'lik yol olarak planlanan mesafesi 730 m olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet-2.1.7 "Kurubaş-Kevenli TOKİ arası imar planında 30 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 3630 m olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet-2.1.8 Kevenli TOKİ -Bostaniçi TOKİ arası imar planında 30 metrelik yol olarak planlanan mesafeyi 3380 m olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet-2.1.9 Bostaniçi TOKİ- Sihke Gölü arası imar planında 30 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 4490 m olan yolun açılması sağlanacak

Faaliyet-2.1.10 Morali deresi-Kalecik Köyü Afet Evleri-Sanayi kavşağı arasında imar planında 30 metrelik yol olarak planlanan mesafeyi 4450 m olan yolun açılması sağlanacak

- Faaliyet-2.1.11 Sanayi kavşağı-Bedüzzaman Caddesi-İskele yolu arasında imar planında 30 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 1840 m olan yolun açılması sağlanacak*
- Faaliyet-2.1.12 İskele yolu-Kültür Parkının yol kavşağı arasında imar planında 30 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 1730 m olan yolun açılması sağlanacak*
- Faaliyet-2.1.13 Kültür Parkının kavşağı- İpekyolu Çatak Durağı arasında imar planında 30 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 2000 m olan yolun açılması sağlanacak*
- Faaliyet-2.1.14 Kültür Parkı kavşağı- İpekyolu Kedili Kavşak arasındaki imar planında 20 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 2000 m olan yolun açılması sağlanacak*
- Faaliyet-2.1.15 Eski YSE-Eminpaşa İÖO arasında imar planında 20 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 2200 m olan yolun açılması sağlanacak*
- Faaliyet-2.1.16 Süphan İÖO- Memursen TOKİ arası imar planında 30 metrelik yol olarak planlanan mesafesi 1750 m olan yolun açılması sağlanacak*

AMAÇ-3 İl genelinde yeni yeşil alanlar yaratmak

Hedef-3.1 Şehir genelinde 10 dekarın üzerindeki alana sahip yeni yeşil alanların oluşturulması

- Faaliyet-3.1.1 Kurubaş Köyü güney doğusunda kalan yüzölçümü 116.762 m² olan park alanının açılması sağlanacak*
- Faaliyet-3.1.2 Kurubaş Köyü doğusunda kalan yüzölçümü 45.298 m² olan park alanının açılması sağlanacak*
- Faaliyet- 3.1.3 Kurubaş Köyü doğusunda kalan Yüzölçümü 43.655 m² olan park alanının açılması sağlanacak*
- Faaliyet-3.1.4 Hacıbekir Kışlası güneyinde kalan Yüzölçümü 121.072 m² olan park alanının açılması sağlanacak*
- Faaliyet-3.1.5 Hacıbekir Kışlasının güneyinde Çevre yolu ile aynı güzergâhta bulunan Yüzölçümü 27.300 m² olan park alanının açılması sağlanacak*
- Faaliyet-3.1.6 Çevre yolu ile aynı güzergâhta Mermerciler Sitesi alanının arkasında bulunan Yüzölçümü 69.092 m² olan park alanının açılması sağlanacak*
- Faaliyet-3.1.7 Hacıbekir Kışlasının güneyinde Çevre yolu ile aynı güzergâhta bulunan Yüzölçümü 37.638 m² olan park alanının açılması sağlanacak*
- Faaliyet-3.1.8 Çevre yolu ile aynı güzergâhta Mermerciler Sitesinin kuzeyinde bulunan Yüzölçümü 14.192 m² olan park alanının açılması sağlanacak*

Faaliyet-3.1.9 Çevre yolu ve Mermerciler Sitesinin arasında bulunan Yüzölçümü 14.764 m² olan park alanının açılması sağlanacak

Faaliyet-3.1.10 Çevre yolu güneyinde ve Mermerciler Sitesinin kuzeyinde bulunan Yüzölçümü 57.858 m² olan park alanının açılması sağlanacak

AMAÇ-4 Aynı meslek gruplarına ait esnafın bir araya toplanmasını sağlamak

Hedef-4.1 Şehrin görüntüsü ve ses kirliliğinden de kurtulması için yerleşim alanı dışına çıkarılması

Faaliyet-4.1.1 Biriketçiler için Kurubaş Mahallesinde 986 mera parselinde yer temin çalışması yapılacak

Faaliyet-4.1.2 Mermerciler için Pembecimirza mevkiinde yer temin çalışması yapılacak

Faaliyet-4.1.3 Biriketçiler için Topaktaş Mahallesinde yer temin çalışması yapılacak

Faaliyet-4.1.4 Halı yıkamacılar ve inşaat malzemeciler için Topaktaş Mahallesinde yer temini çalışması yapılacak

AMAÇ-5 Derelerin ıslah edilmesi çalışmasını yapmak

Hedef-5.1 Şehir merkezlerinden geçen dereler ıslah edilerek çevre rekreasyonu düzenlenip yapılmasının sağlanması

Faaliyet-5.1.1 Akköprü Mahallesinde bulunan Akköprü deresi yol ve rekreasyon çalışması yapılacak

Faaliyet-5.1.2 Kurubaş mevkiinde bulunan Kurubaş deresi yol ve rekreasyon çalışması yapılacak

AMAÇ-6 Yeni bir sebze hali yapılması için yer teminini sağlamak

Hedef-6.1 Şehrimize yeni modern ve soğuk hava depoları olan otomasyona sahip bir Yaş Sebze ve Meyve hali yapılması

Faaliyet-6.1.1 Topaktaş Mahallesinde 200 dekarlık bir alada sebze ve meyve hali çalışması yapılacak

AMAÇ-7 Van Gölü kenarında sahil yolu yapılmasını sağlamak

Hedef-7.1 Şehrimizin ihtiyacı olan sahil yolu projesinin hayata geçirilmesi

Faaliyet-7.1.1 Eski Kale yolu ve kale arkasında kalan 2 Km'lik yol ve 150 dekar rekreasyon alanı çalışması yapılacak

Faaliyet-7.1.2 Kalenin kuzeyinde kalan 2 Km'lik yol ve 150 dekar rekreasyon alanı çalışması yapılacak

Faaliyet-7.1.3 Kalenin kuzeyi ile Kültür Park arasında kalan 2 km'lik yol ve 110 Dekar rekreasyon alanı çalışması yapılacak

AMAÇ-8 Sihke Gölü'nün çevre rekreasyonu yapmak

Hedef-8.1 Sihke Gölü ve çevresinde gerekli düzenlemeler yapılarak hizmete sunulması

Faaliyet-8.1.1 Sihke Gölünün çevre düzenlenmesi yapılması, mesire ve dinlenme alanı olarak düzenlenmesi yapılacaktır

AMAÇ-9. Katı atık depolama alanı oluşturmak

Hedef-9.1 Katı atık depolama ve bertaraf projesini hayata geçirilerek tüm ilçelerdeki katı atıkların bu merkezde toplanmalarının sağlanması.

Faaliyet-9.1.1 Beyüzümü Mahallesi'nde 720 dekar alan üzerinde katı atık bertaraf istasyonu için yer tahsis sağlanacaktır

AMAÇ-10 Yeni bir otobüs terminalinin yapılmasını sağlamak

Hedef-10.1 Şehir merkezine yeni ve modern bir şehirler arası otobüs terminali yapılması

Faaliyet-10.1.1 Uygulama imar planında İpekyolu İlçesi sınırları içerisinde planlanan otopark alanında yeni bir otobüs terminali için yer tahsis sağlanacaktır

AMAÇ-11 Yeni halk plajları yapılmasını sağlamak

Hedef-11.1 Şehrimizin doğal güzelliği olan Van Gölünün görüntü kirliliğini engellemek ve halkımızı göl ile buluşturmak amacıyla halk plajlarının yapılması

Faaliyet-11.1.1 Edremit Kurtoğlu bölgesinde açılacak halk plajı için yer tahsis sağlanacaktır

Faaliyet-11.1.2 Edremit Çiçekli Mahallesi'nde açılacak Halk Plajı için yer tahsis sağlanacaktır

AMAÇ-12. Yeni Sabit Semt Pazarlarının yapılmasını sağlamak

Hedef-12.1 Şehrimizin değişik bölgelerinde sabit semt pazarlarının yapılması

Faaliyet-12.1.1 Edremit İlçesinde Sabit Semt Pazarları kurulumu için yer tahsis sağlanacaktır

Faaliyet-12.1.2 Tuşba İlçesinde Sabit Semt Pazarları kurulumu için yer tahsis sağlanacaktır

Faaliyet-12.1.3 İpekyolu İlçesinde Sabit Semt Pazarı kurulumu için yer tahsis sağlanacaktır

8.4.5 ETÜT VE PROJELER DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Van Büyükşehir Belediyesine kentsel doku kazandıracak projeler üretmek

Hedef-1.1 Van Büyükşehir Belediyesinin sınırları içinde bulunan dağınık, görüntü kirliliğine neden olan çeşitli meslek gruplarının bir araya toplanması, bu amaçla peyzaj çalışmalarının yapılması.

Faaliyet-1.1.1 Sihke Gölü ve Deresi Islahı Projesi yapılacaktır

Faaliyet-1.1.2 Van Büyükşehir Belediye sınırları içinde ihtiyaç duyulan bölgelerde Park Projeleri yapılacaktır

Faaliyet-1.1.3 Van Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde dağınık bulunan kahvaltı yerlerini bir araya toplama amacıyla Kahvaltıcılar Caddesi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-1.1.4 Rus Pazarının Yenilenmesi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-1.1.5 İnşaatçılar Sitesi Projesi yapılacaktır

AMAÇ-2 Enerji alanlarında projeler üretmek

Hedef-2.1 Van Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisindeki değişik enerji kaynaklarını araştırarak, bunlardan enerji elde edilmesi.

Faaliyet-2.1.1 Çaldıran İlçesi Sıcak Su Kaynaklarının Isınmada Kullanılması Projesi yapılacaktır

Faaliyet-2.1.2 Güneş Enerjisi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-2.1.3 Rüzgâr Enerjisi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-2.1.4 Katı Atık Projesi yapılacaktır

Faaliyet-2.1.5 Vahşi Çöp Alanın Rehabilitasyonu Projesi yapılacaktır

AMAÇ-3 Tarımsal ve hayvansal ekonomiyi artırıcı projeler üretmek

Hedef-3.1 Tarımsal ve yem ürünlerinin artırılması.

Faaliyet-3.1.1 Erciş İlçesi Sıcak Su Kaynaklarının Seracılık İçin Kullanılması Projesi yapılacaktır

Faaliyet-3.1.2 Endemik Erciş Üzümü Üretimini Artırılması Projesi yapılacaktır

Faaliyet-3.1.3 Van Cevizinin Tanıtılıp Paketlenmesi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-3.1.4 Ekolojik Çifilik Pazarı Projeleri yapılacaktır

Faaliyet-3.1.5 Sulama Barajı ve Su Alma Yapıları Projesi yapılacaktır

Faaliyet-3.1.6 Semt Pazar Alanları Projesi yapılacaktır

Hedef-3.2. Besi ve süt hayvancılığının geliştirilmesi

Faaliyet-3.2.1 Besi Hayvan Barınağı Projesi yapılacaktır

Faaliyet-3.2.2 Hayvan Pazarı Projesi yapılacaktır

Faaliyet-3.2.3 Hayvan İçme Suyu Gölet'i Projesi yapılacaktır

AMAÇ-4 Sosyal belediyeciliği ön plana çıkaracak projeler üretmek

Hedef-4.1 Van Büyükşehir Belediyesi hizmet sınırları içindeki ihtiyaç sahiplerinin, gıda, barınma ve benzeri ihtiyaçları için geçici ve kalıcı çözümler retilmesi

Faaliyet-4.1.1 Ař Evi Projeleri yapılacaktır

Faaliyet-4.1.2 Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.1.3 Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.1.4 Sosyal Tesis ve Konaklama Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.1.5 Hasta Yakınları Evi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.1.6 Kadın Konuk Evi ve Geçiş Evi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.1.7 Kadın Yaşam Evi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.1.8 ğrenci Yurdu Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.1.9 Halk Ekmek ve Tahıl rnleri Fabrikası Projesi yapılacaktır

Hedef-4.2 Sanatsal, kültürel ve sportif aktivitelerin ön plana çıkarılması

Faaliyet-4.2.1 Ehmed Han Konservatuarı ve Kültür Sanat Kompleksi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.2.2 Abdurrehm Hekkar Konservatuarı ve Kültür Sanat Kompleksi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.2.3 Dengbej Evi projesi yapılacaktır.

Faaliyet-4.2.4 Spor Kompleksi Projeleri yapılacaktır

Faaliyet-4.2.5 ocuk ve Gençlik Merkezi Projesi yapılacaktır

Hedef-4.3 Hizmet binası ve sosyal tesis projeleri ile çalışanların motivasyonunu artırarak hizmet kalitesinin artırılması.

Faaliyet-4.3.1 Büyükşehir Belediyesi Konukevi Projesi yapılacaktır

Faaliyet-4.3.2 Hizmet Binası Projeleri yapılacaktır

AMAÇ-5 Ulaşım sorunlarının çözümüne yönelik projeler üretmek

Hedef-5.1 Van Büyükşehir Belediyesi kent merkezi ulaşım problemlerini çözmeye yönelik kavşak çalışmaları yapılması, yeni ve alternatif yollar düşünülmesi, trafiğe yön vererek ve otopark sorununun çözülmesi amacıyla projeler üretilmesi

Faaliyet-5.1.1 Cumhuriyet Caddesi Yayalaştırma Projesi yapılacaktır

Faaliyet-5.1.2 Şehirler Arası Otobüs Terminali Projesi yapılacaktır

Faaliyet-5.1.3 İlçe Belediyeleri için Terminali Projesi yapılacaktır

Faaliyet-5.1.4 Bisiklet Yolları Projesi yapılacaktır

Faaliyet-5.1.5 Yeraltı Otopark Projesi yapılacaktır

Faaliyet-5.1.6 Yol Projeleri yapılacaktır

Faaliyet-5.1.7 Kavşak Projeleri yapılacaktır

Faaliyet-5.1.8 Sahil Yolu Projesi yapılacaktır

AMAÇ-6 Tarihi alanların restorasyonuna yönelik projeler üretmek

Hedef-6.1 Van Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan değişik ölçek ve ebatta tarihi kalelerin, kiliselerin, köprülerin tespiti onarımı ve tanıtımının yapılarak turizme kazandırılması

Faaliyet-6.1.1 Çaldıran İlçesi Meryem Ana Kilisesi Projelendirilecektir

Faaliyet-6.1.2 Van Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde tespit edilen, restorasyon gerektiren Tarihi Kalelere yönelik restorasyon projeleri hazırlanacak

Faaliyet-6.1.3 Van Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde tespit edilen, restorasyon gerektiren kiliselere yönelik belirlenen Kiliselerin Restorasyon ve Konservasyon Projeleri yapılacaktır

Faaliyet-6.1.4 Van Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde tespit edilen, restorasyon gerektiren tarihi köprülere yönelik; belirlenen Tarihi Köprülerin Restorasyon ve Konservasyon projeleri yapılacaktır

AMAÇ-7 Turizme yönelik projeler üretmek

Hedef-7.1 Kış Turizminin ön plana çıkarılması

Faaliyet-7.1.1 Kış Turizm Alanı Projesi yapılacaktır

Faaliyet-7.1.2 Teleferik Projesi yapılacaktır

AMAÇ-8 İstihdamın artırılmasına yönelik mesleki eğitim projeleri geliştirmek

Hedef-8.1 Genç nüfusun meslek edindirme kursları ile istihdamının sağlanması

- Faaliyet-8.1.1 Van Gençlerine Mesleki Eğitim Merkezi ve PVC Atölyelerinin Kurulması Projesi yapılacaktır*
- Faaliyet-8.1.2 Van Gençlerine Mesleki Eğitim Merkezi ve Mobilya Atölyelerinin Kurulması Projesi yapılacaktır*

8.4.6 FEN İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Yasalar çerçevesinde Daire Başkanlığımızca oluşturulan yatırım programını ve bütçeyi en etkin ve verimli biçimde kullanarak hedef kitemizin yaşamsal alanlarındaki, fiziki alt yapı gereksinimlerini en yüksek düzeyde karşılama ve çağdaş yaşanılabilir bir çevre sunmak

Hedef-1.1 Hedef kitlenin yaşamsal alanındaki gereksinimleri en yüksek düzeyde karşılayıp çağdaş ve yaşanabilir bir çevre sunulması

Faaliyet-1.1.1 Vaski binasının yıkılarak yanındaki parkla birleştirilip altı otopark üstü ise yeşil alan olarak düzenlenecek ve Vaski binası yerine de modern bir çarşı yapılacaktır (Gümüüşçüler, Kilimciler, hediyelik eşya vb.)

Faaliyet-1.1.2 Şehir Tiyatrosu, Dengbej Evleri, Konservatuar, Kültür Sanat Kompleksi, Sanat Evleri vb. sanatsal ve kültürel yapılar yapılacaktır

Faaliyet-1.1.3 Cumhuriyet Caddesi üzerindeki eski Belediye hizmet binasının zemin katı kat karşılığı verilerek üstü Belediye Konuk Evi olarak inşa edilecek ve arkasında bulunan alan (müze ve müze yanındaki otopark alanı) ile birleştirilerek altı otopark üstü ise yeşil alan olarak düzenlenecektir (kat karşılığı)

Hedef-1.2 Belediyemiz kaynaklarının etkin, verimli ve şeffaf bir şekilde kullanımının sağlanması ve teknolojik altyapının güçlendirilmesi

Faaliyet-1.2.1 Daire Başkanlığımız işlemlerinin 2019 yılı sonuna kadar elektronik ortamda yürütülmesine yönelik olarak yazılım programları tamamlanacak a-Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı ile koordinasyon halinde olunacak b- İlgili yazılımları edinerek personeli bu konuda eğitilecektir

Faaliyet-1.2.2 İlgili yasa ve yönetmeliklerle alt yapı yapan kuruluşlar arasında eş güdümlü sağlanarak ortak program oluşturulacak ve kaynakların etkin kullanımı sağlanacak

Faaliyet-1.2.3 Müdürlüğümüzde toplam kalite ve iş verimi değerlendirmesi yaparak personelin performansını artırıcı faaliyetler düzenlenecek

Faaliyet-1.2.4 Hizmet içi eğitim sürekliliği sağlanarak çalışanların gelişmeleri ve performans artışları sağlanacak

Faaliyet-1.2.5 Personel imkânlar dâhilinde mesleki eğitim programlarına gönderilecek

AMAÇ-2 Çalışmalarımızda kurum ve kişilerin memnuniyetini sürekli kılmak, hizmeti sağlıklı ve zamanında sunmak, adalet ve eşitliğe uymak, vatandaş şikâyet ve dileklerini yasa ve yönetmeliklerin hükümlerince yerine getirmek, memur etiğine uymak.

Hedef-2.1 Büyükşehir Belediyesi sorumluluk alanında bulunan her türlü tesisin ve ulaşım yapılarının (sanat yapıları) çağdaş normlara uygun olarak tasarımının ve yapımının sağlanması noktasında teknik personel ve yardımcı personellerin güncel yapı teknolojilerine vakıf olmaları için gerekli eğitim imkanlarının sağlanması

Faaliyet-2.1.1 2015 yılı sonuna kadar, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile koordineli bir şekilde bilgisayar destekli tasarım programları (autocad, sap2000, netcad vb.) temin edilecek ve bu programlarla ilgili gerekli eğitimin verilmesi sağlanacaktır

Faaliyet-2.1.2 Müdürlüğümüzde toplam kalite ve iş verimi değerlendirmesi yaparak personelin performansını artırıcı faaliyetler düzenlenecektir

Hedef-2.2 Hizmet içi eğitim sürekliliği sağlanarak çalışanların gelişmelerini ve performans artışlarının sağlanması

Faaliyet-2.2.1 Hizmet içi eğitim seminerleri düzenlenecek

Hedef-2.3 Personelin imkanlar dâhilinde mesleki eğitim programlarına gönderilmesi

Faaliyet-2.3.1 Yetki ve sorumluluk devralabilen, alanında çağdaş gelişmeleri izleyebilen, kendisini yenileyebilen memurlar yetiştirebilmek için mesleki alanlarda eğitim programları düzenlenecek veya aldırılacak

AMAÇ-3 Başkanlıkça onaylanmış çalışma programına göre bütçenin program gereklerine uygun biçimde harcamasını yapmak ve hesaplarını tutmak

Hedef-3.1 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca yapılan yapım, mal ve hizmet alımlarında kalitenin arttırılması

Faaliyet-3.1.1 Yapılan tüm ihalelerde maksimum şeffaflık sağlanacaktır

Faaliyet-3.1.2 İhale sonuçları Belediyemiz web sayfasında düzenli yayınlanacaktır

Hedef 3.2 Daire Başkanlığının görev alanına giren her türlü tesis ve ulaşım yapılarının kesin hesaplarının yapılması

Faaliyet-3.2.1 Çalışma Yönetmeliği kapsamında Daire Başkanlığının görev alanına giren tüm yapı çalışmalarının kesin hesapları yapılacaktır

AMAÇ-4 Belediyeye bağlı ünitelerin, İlçe ve İlk Kademe Belediye Başkanlıklarının ve gerektiğinde diğer Kamu Kurum ve Kuruluşlarının, kurulan işletmeler çerçevesinde her türlü araç ve iş makinelerinin bakım ve onarımlarını yaptırmak

Hedef-4.1 Lojistik destek hizmet anlayışıyla, belediyemizin faaliyetlerimizle ilgili tüm birimlerine kaliteli hizmet sağlamak ve müşteri memnuniyetini arttırmak

- Faaliyet-4.1.1* 2015 yılı sonuna kadar, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile koordineli bir şekilde belediyeye ait taşıt ve iş makinelerinde araç takip sistemi kurulacaktır
- Faaliyet-4.1.2* 2015 yılı sonuna kadar, belediyeye ait taşıt ve iş makinelerinin tamir bakım ve onarım maliyetleri azaltılacaktır
- Faaliyet-4.1.3* 2015 yılı sonuna kadar, belediyemize ait araçların ve iş makinelerinin yaş ortalaması 0–10 yaş grubuna indirilecektir

AMAÇ-5 Daire Başkanlığı'nın görev alanına giren her türlü tesis ve ulaşım yapıların kesin hesaplarını yapmak

Hedef- 5.1 Kentin ana arterlerindeki yol hizmetlerinde kalite, güven ve konforu esas olarak üretim yapılması

- Faaliyet-5.1.1* Her türlü iklim koşullarında kent içi ana arterleri ulaşımına açık tutmak amacıyla bakım onarım hizmetleri sürdürülecektir
- Faaliyet-5.1.2* İhale sonuçları Belediyemiz web sayfasında düzenli yayınlanacaktır
- Faaliyet-5.1.3* Asfalt üretiminde kalite ve maliyet koşullarında sürdürülebilir iyileşme sağlanacaktır

8.4.7 İMAR VE ŞEHİRCİLİK DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 İdari İşler ve Arşiv Şube Müdürlüğü bünyesinde gerekli arşivsel ve idari alt yapıyı oluşturmak

Hedef-1.1 Daire Başkanlığını ilgilendiren tüm arşiv evraklarını tarayıp, söz konusu evrakların sayısal ortama aktarılması

- Faaliyet-1.1.1* İdari İşler ve Arşiv Müdürlüğü'nün, şeflikleri oluşturulacak, yer ve demirbaş teminini sağlayıp gereken kurumsal yapı oluşturulacak
- Faaliyet-1.1.2* Arşiv Şube Şefliği bünyesinde tüm Dairenin arşiv evrakları düzenli bir şekilde, toplanıp, tasnif edilerek arşivlenecek
- Faaliyet-1.1.3* Diğer müdürlüklerle koordinasyon sağlanacak, arşiv çalışmaları için gereken destek sağlanacak
- Faaliyet-1.1.4* İlçe belediyeleri ve diğer tüm resmi kurumlardan, Daire Başkanlığımızı ilgilendiren arşiv belgeleri talep edilerek, arşivleme çalışmaları yapılacaktır
- Faaliyet-1.1.5* Arşiv Şube Şefliği bünyesinde Doküman Yönetim Sistemi ile otomasyon çalışmaları yapılacaktır
- Faaliyet-1.1.6* Mevcut arşiv yeri daha modern bir şekilde dizayn edilecek

Faaliyet-1.1.7 Arşiv evraklarının restorasyon ve ciltleme işlemleri yapılacak

AMAÇ-2 Evrak Kayıt Şubesi ile ilgili düzenlemeler yapmak

Hedef-2.1 İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığına bağlı tüm müdürlüklerin yapacağı ihalelere altlık oluşturacak teknik ve İdari işlerin yürütülmesi

Faaliyet-2.1.1 İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığına bağlı tüm müdürlüklerin yapacağı ihalelere altlık oluşturacak Teknik ve İdari Şartnameler hazırlanacak

Faaliyet-2.1.2 Yapılacak ihaleler ile ilgili piyasa araştırması yapılarak, belirli standartlar belirlenecek

Faaliyet-2.1.3 Daire Başkanlığına ait evrakların sayısallaştırma çalışmaları yapılacak

AMAÇ-3 Van ilimize ait Kültür ve Tabiat varlıklarının kayıt işlemlerini yapmak, koruma altına almak için gerekli işlemleri başlatmak

Hedef-3.1 İlimiz sınırları içerisinde bulunan kültür ve tabiat varlıklarının koruma altına alınması ile ilgili yapılacak çalışmalar için gerekli altyapının oluşturulması

Faaliyet-3.1.1 Koruma ve Uygulama Denetim Müdürlüğü'nün personel ihtiyacı tamamlanacak, söz konusu personelin zorunlu olan 3 aylık staj eğitimi almaları sağlanacak

Faaliyet-3.1.2 Bütüncül bir koruma anlayışını oluşturmaya ve/veya geliştirmeye yönelik çalışmalar yürütülecek

Faaliyet-3.1.3 Van İli içerisinde bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının tespit çalışmaları yapılacak

Faaliyet-3.1.4 Van İli içerisinde yapılacak çalışmalar için gerekli araç ve donanımların tamamlanması sağlanacak

Faaliyet-3.1.5 Taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tüm verileri toplamak, envanter sonuçlarını arşivleyerek gelecek nesillere aktarmak

AMAÇ-4 Van ilimize ait Kültür ve Tabiat varlıklarının tanıtılarak dünya mirası listesine alınmasını sağlamak

Hedef-4.1 İlimiz sınırları içerisinde bulunan kültür ve tabiat varlıklarını koruma altına alarak, yerel ve uluslar arası düzeyde tanıtılması

Faaliyet-4.1.1 Van kenti çevresinde UNESCO kriterlerine sahip varlıkların tespit çalışmaları yapılacak, söz konusu kültür varlıklarının Dünya Mirası listesine alınmaları için ilgili kuruluşlarla iletişim kurulacak

Faaliyet-4.1.2 Tarihi miras bilgi sistemi kurulacak

- Faaliyet-4.1.3 Taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının restorasyonunun yapılması için görüşmeler yapılacak, müdürlük bünyesinde ilgili uygulamalar gerçekleştirilecek*
- Faaliyet-4.1.4 İlçe belediyelerin tarihi mekanlar konusunda çalışmaları denetlenecek*
- Faaliyet-4.1.5 Van Gölü Kapalı havzası özel çevre koruma alanları ilan edilerek, Özel Çevre koruma Bölgesi (Bölgeleri) Planları hazırlanacak*
- Faaliyet-4.1.6 Bütüncül Havza koruma Eylem Planı hazırlanacak, koruma açısından yönetim stratejisi belirlenecek*
- Faaliyet-4.1.7 Van halkı için bütüncül koruma eğitimlerinin verilecek, ilgili kurum ve kişiler ile sempozyumlar düzenlenecek*

AMAÇ-5 Hâlihazır harita hazırlamak

- Hedef-5.1 Yaşanan depremler sonrasında güncelliğini yitiren halihazır haritaların güncellenmesi ve ihtiyaç duyulan yerlerde yeni halihazır haritaların hazırlanması
- Faaliyet-5.1.1 Öncelikle Merkez üç ilçede güncelliğini yitiren hâlihazır haritalar güncellenecek. İhtiyaç duyulan yeni alanlarda hâlihazır haritalar hazırlanacak (toplam 45 bin hektar)*
- Faaliyet-5.1.2 Merkez ilçelerin dışında kalan ilçelerde özellikle uygulama imar planlarına altlık teşkil edebilecek nitelikte hâlihazır haritalar hazırlanacak (Toplam 20 bin hektar)*
- Faaliyet-5.1.3 Mahalle statüsüne kavuşan köylerimizin, yapılacak planlara altlık teşkil edecek şekilde hâlihazır haritaları hazırlanacak (toplam 5 bin hektar)*

AMAÇ-6 Jeolojik Harita Hazırlamak

- Hedef-6.1 Uygulama imar planlarına altlık teşkil edecek jeolojik etütlerin yapılması ve haritalandırılması
- Faaliyet-6.1.1 Merkez üç ilçede ihtiyaç duyulan yeni alanlarda hâlihazır harita yapımı ile birlikte jeolojik etütler yapılacak (toplam 25 bin hektar)*
- Faaliyet-6.1.2 Merkez ilçelerin dışında kalan ilçelerde özellikle uygulama imar planlarına altlık teşkil edebilecek nitelikte jeolojik etütler yapılacak (Toplam 20 bin hektar)*
- Faaliyet-6.1.3 Mahalle statüsüne kavuşan köylerimizin, yapılacak planlara altlık teşkil edecek şekilde jeolojik etütler yapılacaktır (toplam 5 bin hektar)*

AMAÇ-7 İmar uygulamaları yapımı gerçekleştirilmek

- Hedef-7.1 Uygulama imar planları esas alınarak 3194 sayılı imar kanun 18. maddesi gereğince uygulamaların yapılması

Faaliyet-7.1.1 Merkez üç ilçede öncelikle çevre yolu güzergâhı yapılacak. Yapılan çevre yolunun kent merkezi ile olan ana bağlantı güzergâhlarında uygulamalar yapılacak (toplam 10 bin hektar)

Faaliyet-7.1.2 Merkez ilçenin dışında kalan ilçelerde özellikle 20 Metre ve üzerinde genişliğe sahip yolların bulunduğu alanlarda uygulamalar yapılacak (Toplam 5 bin hektar)

AMAÇ-8 Kaçak yapılaşmaya yönelik etkin mücadele yöntemleri belirlemek ve bu konuda çözümler üretmek

Hedef-8.1 Kaçak ve Ruhsata aykırı yapılan yapıların tespit edilmesi amacıyla denetimler yapılması, kaçak yapılaşmayla etkin mücadele yöntemlerinin belirlenmesi, kaçak yapılaşma konusunda çözümler üretilmesi

Faaliyet-8.1.1 Ruhsatsız yapılaşma hakkında halkı bilinçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılacaktır

Faaliyet-8.1.2 Vatandaşların ruhsatsız, gecekondulu veya yapı temel sınırlarını aşmış vb. durumlarla ilgili şikâyetler yerinde incelenecek ve gerekli işlemler yapılacaktır

Faaliyet-8.1.3 Kent genelinde ruhsatsız yapıların tamamını tespit ederek ruhsat almaları için gerekli uyarılar yapılacaktır

Faaliyet-8.1.4 Müdürlüğüne bağlı birimlerin görevlerini kanun, yönetmelik ve talimatlar doğrultusunda en iyi şekilde yürütmeleri sağlanacak, bu konularda gerekli eğitim verilecektir

AMAÇ-9 "4708 Sayılı Yapı Denetim hakkında kanun ile Can ve Mal güvenliğinin teminini İmar Planına, Fen Sanat ve Sağlık kuralları standartlarına uygun kaliteli yapıların yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek." kanunu dikkate alarak denetimler yapmak

Hedef-9.1 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye kanunu ve ilgili yönetmelik ile Belediyeye verilen imarla ilgili denetim yetkilerine dayanarak, yapı denetimlerinin yapılması, tespit edilen aykırılıkların ilgili Belediyelere bildirilmesi

Faaliyet-9.1.1 Vizeleri düzenlenen inşaatların hak edişleri kontrol edilecek, hak edişlerin ödenmesi için ilgili kurumlara gönderilecek

Faaliyet-9.1.2 İnşaat ruhsatı alanların yer tesliminin yapılması sağlanacak

Faaliyet-9.1.3 Yapılara ait iş bitirme belgelerinin onaylanması sağlanacak

Faaliyet-9.1.4 İlçe Belediyelerin bina inşaat ve onarımlarına ilişkin ruhsat verme, onaylama, değiştirme işi ve işlemleri denetlenecek

Faaliyet-9.1.5 Yapıların yılsonu seviyelerinin onaylanması sağlanacak

AMAÇ-10 Kent bütününde planlı gelişimi sağlamak

Hedef-10.1 Kent bütününe kapsayan ve planlamaya yol gösterecek üst ölçek planlarının tamamlanması

Faaliyet-10.1.1 Kent planlarını etkileyecek tüm bilgileri barındıran veri havuzu oluşturulacak, veri havuzunun güncel tutulması sağlanacak

Faaliyet-10.1.2 Deprem öncesi yapılmış olan 1/100 000 çevre düzeni planının deprem sonrası kent dinamiklerinin değişmesi nedeniyle işlemeyen kısımları hakkında değişiklikler yapılması konusunda çalışılacak

Faaliyet-10.1.3 Kent bütününe (1 900 000 ha) kapsayan 1/25000 çevre düzeni planı tamamlanacak

Hedef-10.2 İlçelere ait Nazım İmar Planları ve Nazım İmar Plan Revizyonlarının tamamlanması

Faaliyet-10.2.1 İlçelerde planlara altlık oluşturacak veriler toplanacak

Faaliyet-10.2.2 İlçelerde yapılması planlanan Nazım imar planlarıyla ilgili toplantılar düzenlenecek, söz konusu toplantılara maksimum katılım sağlanacak

Faaliyet-10.2.3 İlçe bazında(9 ilçe, toplam 5341 ha) 1/5000 nazım imar planları hazırlanacak

AMAÇ-11 Kentteki Turizm potansiyelini İmar Planlarıyla destekleyerek yönlendirmek

Hedef-11.1 Tespit edilen sit alanlarında koruma amaçlı imar planlarının hazırlanması

Faaliyet-11.1.1 Van kenti bütününde yer alan Arkeolojik sit alanlarında (7 ayrı sit alanı toplam 600 ha) koruma amaçlı imar planları hazırlanacak

Hedef-11.2 Van Gölü kıyılarını koruma kullanma dengesinin sağlanması

Faaliyet-11.2.1 Kentin ekolojisi hakkında çalışmalar yapılacak

Faaliyet-11.2.2 1655 afet kotuna yönelik çalışmalar yapılacak

Faaliyet-11.2.3 Van Gölü'nün turizm ve/veya kentsel cazibe merkezi olarak kullanılması için kıyı alanlarına yönelik bütünleşik kıyı planlaması yapılacak

Faaliyet-11.2.4 2016 yılı sonuna kadar, Van Gölü kıyısı rekreasyon alanı ile ilgili altlıkları (mülkiyet, halihazır, zemin etüt raporu, plan ve mevcut yapılar) tamamlanacak ve bir kısmını uygulamaya koyulacak

Faaliyet-11.2.5 2015 yılına kadar alternatif turizm alanlarını tespit ederek yetkili makamlar nezdinde girişimlerde bulunmak ve koordinasyon sağlamak

AMAÇ-12 Halkımızın yaşamaktan mutlu olduğu, örnek alınabilecek sağlıklı bir şehir planlaması yapmak

Hedef-12.1 Yaşanabilir bir kent düzeyine ulaşılması için Belediye Hizmetlerinin kalitesi ve erişilebilirliğinin yükseltilmesi

Faaliyet-12.1.1 2019 yılı sonuna kadar, kent içinde yer alan insan ve çevre sağlığını tehdit edebilecek olan işyerlerinin uygun yerlere taşınması için projeler üretmek

Faaliyet-12.1.2 Sosyal donatılardan yoksun, temel alt yapı hizmetlerinin yetersiz olduğu şehrin çarpık yapılaşmış bölgelerini daha yaşanabilir hale getirmek amacıyla kentsel dönüşüm projeleri hazırlanacak ve uygulanacak

Faaliyet-12.1.3 2019 yılı sonuna kadar, deprem riskini de göz önüne alarak Büyükşehir sınırları dâhilindeki yapı stokunun tespiti ile yapıların dayanıklılığının incelenmesine başlanılacak

Faaliyet-12.1.4 2019 yılı sonuna kadar, kent içinde bulunan kamu arazilerinin, orman vasfını kaybetmiş arazilerin veya orman arazilerinin rekreasyon ve sosyal donatı alanı olarak kullanılması için gerekli altlıkları hazırlanacak

8.4.8 İNSAN KAYNAKLARI VE EĞİTİM DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 İnsan kaynaklarının etkin yönetimini sağlamak

Hedef-1.1 Hizmet içi eğitimlerle insan kaynaklarının geliştirilmesi

Faaliyet-1.1.1 Yıllık hizmet içi eğitim planı hazırlanacak ve uygulanacak

AMAÇ-2 Kurumsal verimlilik ve hizmet kalitesinin yükseltilmesi sağlamak

Hedef-2.1 Personel verimliliğinin artırılması

Faaliyet-2.1.1 Çalışan memnuniyeti ölçümleri yapılacak

Faaliyet-2.1.2 Çalışan performansı ölçme ve ödüllendirme sistemi hayata geçirilecek

Faaliyet-2.1.3. Sosyal etkinlikler düzenleyerek çalışanlar arası iletişim geliştirilecek ve motivasyon arttırılacak

8.4.9 İŞLETME VE İŞTİRAKLER DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Hâl Kayıt Sistemi, Tesis binalarının yapımı, mevcut tesis binalarının eksikliklerini gidermek

Hedef-1.2 Hizmet kalitesini arttırıcı tesis binalarının yapılması, mevcut yapılar ile ilgili iyileştirmeler yapılması

Faaliyet-1.2.1 50 yıllık ihtiyacı giderecek otogar ve hal tesisleri yapılacaktır

- Faaliyet 1.2.2 Yaş sebze ve meyve sahası, süt, deniz ürünleri ve sosyal tesisleri ile tam teşekküllü terminal yapılacaktır*
- Faaliyet 1.2.3 Yaş sebze ve meyve hal binası onarılacaktır*
- Faaliyet 1.2.4 Terminal binasının daha iyi hizmet vermesi amacıyla eksiklikleri giderilecek ve düzenlenecek*

AMAÇ-2 Tanıtım faaliyetleri gerçekleştirmek

Hedef-2.1 İşletme ve İştirakler Daire Başkanlığının faaliyetlerinin halka tanıtılması

- Faaliyet 2.1.1 Dergi, tanıtım, broşür ve ilanlar ile halk faaliyetler konusunda bilgilendirilecek*

8.4.10 İTFAİYE DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Şehrin yangın güveninin uluslararası standartlara yükseltilmesini sağlamak; İtfaiyede organizasyon yapısı, personel, tesis, sistem, araç, imkân ve kabiliyet yönünden uluslararası standartları yakalamak

Hedef-1.1 Şehrin yangın güvenliğinin uluslararası standartlara yükseltilmesinin sağlanması

- Faaliyet-1.1.1 Oluşabilecek yangının can ve mal kaybını en aza indirerek söndürülmesini sağlamak üzere, yangın öncesi ve sırasında alınacak tedbirleri kapsayan ve her yıl en az bir kez (min 30 kişilik gruplar halinde) kamu kurum ve kuruluşları, özel kuruluşlar ve gerçek kişileri kapsayan uygulamalı eğitimler verilecektir*

Faaliyet-1.1.2 Yılda en az 10 Resmi kurum ve kuruluşlarda yangın tatbikatı düzenlenecektir

- Faaliyet-1.1.3 Van Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde halkı yangın, deprem ve diğer afetler konusunda alınacak önlemler ile ilgili (yılda en az 5000 adet) yazılı bilgilendirme materyali üretilerek bu materyallerin Kamu Kurum ve kuruluşlara, eğitim kurumlarına, esnaf ve halka dağıtımı yapılarak halkımızın yangın deprem ve diğer afetlere karşı hazırlıklı olmaları sağlanacaktır*

Hedef-1.2 İtfaiye eğitiminde organizasyon yapısı, tesis, imkân ve kabiliyet yönünden uluslararası standartları yakalamak, yangın güvenlik standartlarının yükseltilmesi için etkili ve modern bir eğitim ve denetim sisteminin kurulması ve yürütülmesi

- Faaliyet-1.2.1 Altıntepe Mahallesinde Van Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığımız için yapılan binanın, araç sahasının asfaltlanması,*

yağmur drenajlarının yapılması, atık suyun bağlantılarının yapılması, peyzaj, ve spor alanı düzenlenmesi yapılarak, modern bir itfaiye binası olarak halkımıza hizmetine sunulacaktır

Faaliyet-1.2.2 İtfaiye araçlarımızın zamanında olaylara müdahale edebilmesi için ilimiz Seyit Fehim Arvasi mahallesinde 1 adet itfaiye istasyon yapım işi gerçekleştirilecektir

Faaliyet-1.2.3 İtfaiye Daire Başkanlığımız Bünyesinde Eğitim merkezinin kurulması sağlanacak, talepleri doğrultusunda Kamu ve özel kuruluşlara ait itfaiye birimleri ile gönüllü itfaiye personelinin eğitim ve yetiştirilmesine yardım edilecektir

Hedef-1.3 Afet durumunda can ve mal kayıplarını en aza indirmek için afet müdahalesinde kullanılan sistemler ile görevli personelin nitelik ve niceliklerinin iyileştirilmesi

Faaliyet-1.3.1 Altuntepe Mahallesi, İtfaiye Daire Başkanlığı arsasında, 2017 yılı sonuna kadar Afet Koordinasyon Merkezinin kurulması sağlanacaktır

Faaliyet-1.3.2 İtfaiye Daire Başkanlığımızın Su altı Arama Kurtarma ekibinin (6 Kişilik) dalış elbiseleri ve teçhizat alımını gerçekleştirmek

Faaliyet-1.3.3 İtfaiye Teşkilatının deprem ve doğal afetlerde kullanılacak arama kurtarma malzemeleri alımı gerçekleştirilecek

Faaliyet-1.3.4 İlimizde meydana gelecek olası deprem ve afetlere karşı hazırlanan Acil Eylem Planı doğrultusunda yılda en az bir sefer tatbikat yapılacaktır

Faaliyet-1.3.5 Arama Kurtarma ve itfaiye personellerinin eğitimlerini düzenlenecek ve eğitim programı hazırlanacak

Hedef-1.4 Yüksek kabiliyetli ve teknolojik donanımlarla desteklenmiş itfaiye araç teminlerinin gerçekleştirilmesi

Faaliyet-1.4.1 İtfaiye Daire Başkanlığımız bünyesinde, 6 kattan yüksek katlı binalara müdahale edecek araç bulunmadığından en az 1 adet 42 metre teleskopik hidrolik platform tipi itfaiye aracının alımı gerçekleştirilecektir

Faaliyet-1.4.2 Erciş ve merkez üç ilçe için 3 adet 32 Metre İtfaiye araç alımı gerçekleştirilecektir

Faaliyet-1.4.3 Afet ve depremler müdahale için Van merkeze tam donanımlı 1 itfaiye kurtarma aracı alımı gerçekleştirilecek ve Erciş, Edremit İtfaiye grup amirliklerine acil kurtarma aracı alımı yapılacaktır

Faaliyet-1.4.4 İlçe İtfaiye Grup Amirlikleri eksik olan köylerde çıkan yangınlara daha seri müdahale etmek için merdivensiz yedi adet itfaiye arasöz alımı gerçekleştirilecektir

Faaliyet-1.4.5 İlimizde meydana gelen kaza veya olaylarda yaralılara müdahale etme, hastaneye sevk etme, cenazeleri sevk etme, yaşlı engelli ve maddi durumu olmayan vatandaşların hastanelere sevk gibi işlemler yapılacak, hastanelerden ilçelere ve/veya il dışına sevkleri sağlanacaktır

Hedef-1.5 Van İlimiz ve ilçelerinde itfaiye gruplarının yeniden yapılanmasının sağlanması

Faaliyet-1.5.1 İtfaiye Daire Başkanlığımız İlçe Grup Amirliklerinin grup binaları yapımını gerçekleştirecektir

Hedef-1.6 İtfaiye Daire Başkanlığımızın araç gereç ve malzeme konusunda standartları yakalaması

Faaliyet-1.6.1 İtfaiye Dairesi Başkanlığı bünyesinde çalışan tüm personellerimize yangına dayanıklı giyim teçhizatlarını temin ederek personellerin güvenlikleri sağlanacaktır

Faaliyet-1.6.2 İlimiz ve ilçelerimizin sel ve su baskınları tahliyesinde kullanılan dalgıç, pompa ve motopomplar temin edilecektir

Faaliyet-1.6.3 İtfaiye olaylarında kullanılacak her türlü araç, gereç ve malzemelerin temini sağlanacaktır

Hedef-1.7 İtfaiye hizmetlerinin kalitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan nitelik, unvan ve sayıda personel istihdamının sağlanması

Faaliyet-1.7.1 İtfaiye Ruhsat Şube ve Teknik Büro için 1 Makine Mühendisi, 1 İnşaat Mühendisi ve 1 Kimya Mühendisi teknik personel İstihdamı sağlanacaktır

Faaliyet-1.7.2 İtfaiye Daire Başkanlığımız, destek hizmet alımıyla personel istihdam ederek il merkez ve ilçelerin personel yetersizliğini en aza indirecektir.

8.4.11 KÜLTÜR VE SOSYAL İŞLER DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 "Kentın sosyal kültürel gerçekliğinden hareketle çok dilli, katılımcı ve demokratik bir kültür-sanat politikası üreterek çalışmalarını yürütmek

Hedef-1.1 Kentteki müzik kültürünü korumak, geliştirmek ve sürdürmek amacıyla eğitimler ve etkinlikler düzenlenmesi

Faaliyet-1.1.1 Kültür sanat kurumlarımızda yetişkin korosu, çocuk korosu ve dengbej korosu kurularak sürekliliği sağlamak amaçlı eğitimler verilecek, il içi ve il dışı festivallere katılımı sağlanacak

Hedef-1.2 Kentin çok dilli yapısına yönelik tiyatral alandaki gelişime katkıda bulunulması ve üretimi teşvik ederek ilginin artırılması

Faaliyet-1.2.1 Her yıl çocuk ve yetişkinler olmak üzere en az bir grupla sezon boyunca devam edecek tiyatro atölyesi düzenlenecek; şehir merkezinde iki yetişkin tiyatro performansı ve iki çocuk tiyatro performansı ile yirmi mahallede(eski ifadesiyle köylerde) birer tiyatro performansı sahnelenecek

Faaliyet-1.2.2 Sokak tiyatrosunu geliştirmek ve alternatif tiyatro topluluklarının buluşmasını sağlamak amacıyla her yıl başka illerden kente turne yapmak isteyen en az iki tiyatro grubu desteklenecek

Faaliyet-1.2.3 Şehir tiyatrosu ve sanat galerisi kurulacaktır

Hedef-1.3 Kültür-Sanat alanında akademik kurumsallaşmanın sağlanması

Faaliyet-1.3.1 Sanata gönül vermiş öğrencilere fırsat tanıma amacıyla akademik ölçekte eğitim verecek bir kültür-sanat akademisi 2016 yılına kadar kent hizmetine sunulacak ve kültür merkezinin akademiye dönüşümünü sağlanacaktır

Hedef-1.4 Sinema ve fotoğraf atölyelerinin açılması, film gösterimleri ve fotoğraf sergileriyle toplumun sinema ve fotoğraf kültürünün geliştirilmesi ve bu alanda çalışma yapanların desteklenmesi

Faaliyet-1.4.1 Her yıl film günleri düzenlenecek

Faaliyet-1.4.2 İlk yıl Van merkez daha sonraki yıllar da ise ilçelerdeki mahallelerde uygulanmak üzere her yıl değişik yaş gruplarından oluşan en az 2 sinema, 2 fotoğraf atölyeleri açılacak ve atölye çalışması kapsamında en az 2 kısa metraj ve 1 belgesel film çekimi ile bir fotoğraf sergisi yapılacaktır. Ayrıca her yıl en az 1 belgesel ve 6 kısa metrajlı filme uzman ekip ve ekipman desteği sunulacaktır

Faaliyet-1.4.3 Film arşivi oluşturulacaktır

Faaliyet-1.4.4 Şehir sineması kurulacaktır

Hedef-1.5 Gençlik-kültür çalışmalarının yaygınlaştırılması

Faaliyet-1.5.1 Her yıl iki ilçede Gençlik Kültür Merkezleri açılacaktır

Faaliyet-1.5.2 Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı ortaklığıyla her yıl madde bağımlısı ve suça bulaşmış 100'e yakın gençle kültür-sanat çalışmaları yapılacaktır ve bu amaçla atölyeler kurularak yeni ilgi alanları oluşturulacaktır

AMAÇ-2 Sosyo-kültürel hafızanın oluşmasına katkı sunmak ve unutulmaya yüz tutmuş kültürel değerleri toplumsal hayata katmak

Hedef-2.1 Kültür - Sanat alanında arşiv çalışması yapılması

Faaliyet-2.1.1 Kaybolma tehlikesi taşıyan kültürel değerleri ortaya çıkarmak amacıyla dengbeçlik, halk destanları, masallar, efsaneler, yemekler, giyim-kuşam

vb. alanlarda araştırmalar yapılması, belgelenmesi ve Büyükşehir Belediyesi Yayın Kurulu tarafından karar verilen çalışmalarının yayınlanması sağlanacaktır

Faaliyet-2.1.2 Van'ın eski ve yeni fotoğraflarının arşiv çalışmasının yapılacağı ve kataloglaştırılacağı

Faaliyet-2.1.3 İlin haritası üzerinde çalışma yapılarak bu harita çalışması kapsamında Van ili sınırları içerisindeki her ilçe, belde, köy, mezra, dere, gl, dağ, ova, tepe vs. gibi alanlar kendi öz isimlerine kavuşturularak çalışmanın broşürlerle dağıtımının yapılması sağlanacaktır

Faaliyet-2.1.4 evre Koruma Kontrol Daire Başkanlığı ortaklığıyla Şehir merkezinde hafıza parkı, zalp ilçemize 33 Kurşun Anıtsal Parkı, Erciş İlçemize Geliy Zilan Anıtsal Parkı, Bahçesaray İlçemize ise Snds Anıtsal Park, Bahçesaray (Miks) İlçemize Feğiye Teyran Kllyesi yapılacaktır

AMAÇ-3 Toplumsal aydınlanmaya katkı sağlayacak, aktüel-kültürel tartışmalar yapmak ve toplumun okuma alışkanlığını arttırmak

Hedef-3.1 Bölge halklarının dil, kültür ve edebi varlıklarını yansıtan her türlü yayını kapsayan ağdaş bir kütüphanecilik hizmeti yürütülmesi ve bu minvalde okuma ağları oluşturulması

Faaliyet-3.1.1 2016 yılına kadar Bölge halklarının dil, kültür ve edebi varlıklarını yansıtan her türlü yayını kapsayan ağdaş bir kütüphane oluşturulacak, bölgenin en büyük Kürtçe kitap arşivine sahip kitaplığını kurulacak ve bu amaçla yayınlanmış ve yayınlanacak süreli ve süresiz bütün yayınların temini sağlanacaktır

Faaliyet-3.1.2 Mezopotamya'nın kültürel zenginliklerini içeren eserler kütüphaneye kazandırılacak ve her yıl farklı dillere ait olan bu eserlerden en az 1 tanesinin Kürtçe'ye çevirisi yapılarak yayınlanacaktır

Faaliyet-3.1.3 Mobil - Gezici Kütüphane oluşturulacaktır

Faaliyet-3.1.4 Her yıl tespit edilecek iki mahallede (5 merkez 5 eski köy toplam 10 tane) mahalle kütüphanesi kurulacak

Hedef-3.2 Aktüel-kültürel konularda tartışma, bilgilendirme çalışmalarının yapılması

Faaliyet-3.2.1 Paneller, sempozyumlar, söyleşiler düzenlenecek

AMAÇ-4 Kadının toplumsal cinsiyet rollerinden sıyrılması ve kadının sosyal hayata entegre olmasını sağlanmak

Hedef-4.1 Kadınların Kadın Yaşam Merkezindeki faaliyetlere katılımının sağlanması

Faaliyet-4.1.1 Kadın Yaşam Merkezinde seralar, hobi bahçeleri, kadın çay bahçesi ve botanik bahçesi oluşturulacak ve sürekli liği sağlanacak

Hedef-4.2 Kadınların üretim faaliyetlerine katılımının sağlanması

- Faaliyet-4.2.1 Kadın Yaşam Merkezi bünyesindeki El sanatları Atölyesinde ortalama bir yılda 50, 5 yılda 250 kadına takı tasarımı ve ahşap işlemciliği konuların da eğitim verilerek eğitim sonucunda üretime dayalı faaliyetlere ağırlık verilecek, küçük çapta mahalle, ilçe ve il genelinde üretim ağları oluşturularak yurtiçi ve yurtdışı festival ve fuarlara katılım sağlanacaktır*
- Faaliyet-4.2.2 Kadın Yaşam Merkezi bünyesindeki Halı - Kilim Atölyesinde ortalama bir yılda 40, 5 yılda 200 kadına halı ve kilim dokuma konularında eğitim verilerek eğitim sonucunda üretime dayalı faaliyetler yapılarak yurt içi ve yurt dışı festival ve fuarlara katılım sağlanacaktır*
- Faaliyet-4.2.3 Kadın Yaşam Merkezi bünyesindeki Seramik Atölyesinde ortalama bir yılda 50, 5 yılda 250 kadına seramik yapımı konusunda eğitim verilerek eğitim sonucunda üretime dayalı faaliyetler yapılacak, Heykel ve Mozaik atölyeleri açılarak yurt içi ve yurt dışı festival ve fuarlara katılım sağlanacaktır*
- Faaliyet-4.2.4 Kadın Yaşam Merkezi bünyesindeki Tekstil Atölyesinde Van Büyükşehir Belediyesinin ortaklaştığı AB projesi kapsamında 3 yıllık stratejik planlamada 300 kadına hem eğitim hem de üretim alanında destek verilecek, ürünlerin satılması için Pazar alanı ve şehir merkezinde iş yeri açılacaktır*

Hedef-4.3 Kadınların kültür sanat, spor faaliyetlerinde yer almasının sağlanması

- Faaliyet-4.3.1 Kadın Yaşam Merkezi bünyesindeki Spor Biriminde 5 yıl içerisinde 300 kadına plates, aerobik, jimnastik dersleri verilecek ve Kadın voleybol takımı oluşturulacaktır*
- Faaliyet-4.3.2 Kadın Yaşam Merkezi bünyesindeki Resim Atölyesinde 6 ayda bir 25 öğrenciyi kursa alınacak, festivallerde öğrenci çalışmaları sergilenecek ve özel günlerde öğrencilerle çalışmalar yapılacaktır*
- Faaliyet-4.3.3 Kadın Yaşam Merkezi bünyesinde Govent(halay) çalışmalarında yılda 150 öğrenciyeye eğitim verilecek ve oluşturulacak govent(halay) ekibiyle yurt içi ve yurt dışı festivallere katılım sağlanacaktır*
- Faaliyet-4.3.4 Kadın Yaşam Merkezi bünyesinde Erbane birimi yılda 20 öğrenciyeye eğitim verilerek kadın ritim grubu oluşturulacaktır*

AMAÇ-5 Ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilere lise ve üniversite sınavları hazırlık sürecinde eğitim desteği sağlamak

Hedef-5.1 Ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilerin kurs almasının sağlanması

Faaliyet-5.1.1 Eğitim Destek Evinde yılda ortalama 700 öğrenciye eğitim verilerek üniversite ve lise sınavlarına hazırlanması, yayın ve kırtasiye ihtiyaçlarının karşılanması sağlanacaktır

Faaliyet-5.1.2 Prefabrik yapıda hizmet veren Eğitim Destek Evi için binası yapılacaktır

AMAÇ-6 Halkı Tarihi-Kültürel alanlarda bilgilendirmek ve kentimizin turizm alanında sahip olduğu Tarihi-Kültürel varlıkları ulusal ve uluslararası ölçekte tanıtarak Van'ı bölgede bir turizm merkezi haline getirmek

Hedef-6.1 Kentin ulusal ve uluslararası sahada tanıtılması

Faaliyet-6.1.1 Her yıl ulusal ve uluslararası fuarlarda kenti tanıtıcı stantların açılacak

Faaliyet-6.1.2 Yerli-yabancı turiste ve kent halkına rehberlik hizmeti sunulacak, kent görsel ve yazılı olarak tanıtacak, çok dilli (Kürtçe, Ermenice, Türkçe, İngilizce vb.) turizm materyalleri (CD,DVD, resimli kartpostal, tanıtıcı kartela, cep haritaları, tanıtıcı billboardlar) hazırlanarak dağıtımı sağlanacak ve Gönüllü Turizm elçileri projesini hayata geçirilecek

Faaliyet-6.1.3 Kentte ve bölgedeki turizm faaliyetlerine ilişkin detaylı veriler düzenli aralıklarla tutulacak, raporlanacak ve turizm bilincini geliştirmeye yönelik gezi, seminer ve panel gibi aktiviteler düzenlenecek

Faaliyet-6.1.4 2015 yılı sonuna kadar kurumun internet sayfası üzerinden erişilebilecek elektronik kent rehberi hazırlanacak ve kültürel - sanatsal aktivitelerin yer alacağı "Kent Kültür Ajandası" oluşturulacaktır "

Faaliyet-6.1.5 Her yıl 100 Van Büyükşehir Belediyesi çalışanına yönelik kent içi turistik gezi düzenlenecek

Faaliyet-6.1.6 Her yıl en az 4 ilköğretim ve liseden katılım sağlayacak 200 öğrenciye kent içinde tarihi yapıları koruma bilinci vermek üzere en az 4 gezi düzenlenecek

Faaliyet-6.1.7 Basın Müdürlüğü ile birlikte ulusal basına özel geziler düzenlenecek

Faaliyet-6.1.8 Turizm konusunda bütüncül ve etkin hareket edebilmek için ilgili STK'ların ve özel sektörün dâhil olduğu bir platforma öncülük edilecek

Faaliyet-6.1.9 Turizm Danışma Ofisi kurulacak

Hedef-6.2 Maddi kültür unsurlarının kent kültürüne ve turizmüne kazandırılması

Faaliyet-6.2.1 Tarihi kültürel mekân ve yapılar tespit edilecek, korunacak ve envanteri oluşturulacak

AMAÇ-7 Doğal güzellikleri sağlık turizmine katmak

Hedef-7.1 Sağlık turizmini geliştirici çalışmalar yapılması

Faaliyet-7.1.1 Başkale travertenlerini korumaya alınacak ve üzerinde termal tesisleşmeye giderek halkın hizmetine açılacaktır

AMAÇ-8 Gençliği farklı spor alanlarıyla ilgilenmesini sağlamak; spor ve ahlak birliğini sağlamak

Hedef-8.1 Gençlerin spor faaliyetlerine teşvik edilmesiStatlarda kötü tezahüratların bitirilmesi çalışması

Faaliyet-8.1.1 Gençler ve çocuklar kış, su ve dağ sporları gibi spor dallarına teşvik edilecek ve ekipman desteği sağlanacaktır

Faaliyet-8.1.2 Tribünde kötü tezahüratı bitirmek amaçlı kültür sanat çalışması yapılacak tezahürat koruları ve orkestrası kurulacaktır

AMAÇ-9 Farklı kültürlerle ilişki kurmak ve kültürel çalışmaların halkla buluşmasını sağlamak

Hedef-9.1 Kültürel - Sanatsal çalışmaların halkla buluşmasının sağlanması

Faaliyet-9.1.1 Ulusal ve uluslararası nitelikte sanatsal çalışmalara ev sahipliği yapılacaktır

Faaliyet-9.1.2 Her yıl geleneksel olarak gerçekleştirilen Van Kültür - Doğa ve Sanat Festivali'nin devamlılığı sağlanacaktır

Faaliyet-9.1.3 Her yıl ulusal ve uluslar arası festivaller, kültürel ve entelektüel çalışmalar takip edilecek, birikimlerden faydalanma amaçlı değişik yerlere akademik, kültürel geziler düzenlenecektir

8.4.12 MALİ HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Mali yapıyı etkinleştirmek, sürdürülebilir kılmak ve Bütçe denkliğinin en yüksek düzeyde gerçekleşmesini sağlamak, Belediye mali imkanlarını, özellikle de gelir getirici çalışmalarını artırmak suretiyle tahakkuk ve tahsilat oranlarını yükselterek nakit akışını sürekli hale getirip tüm belediye hizmetlerinin en etkin şekilde sunulması amacıyla etkin ve yerinde kullanımı sağlamak

Hedef-1.1 Bütçe denkliğinin ve gerçekleşme oranının en yüksek oranda sağlanması. Giderlerde tasarruf sağlanması

Faaliyet-1.1.1 *Eğitimli en az 1 personel görevlendirilerek her yıl İç Kontrol Sistemi kurulacak, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında eğitim çalışmaları yapılacaktır*

Hedef-1.2 6360 sayılı kanun ile Mali Hizmetler Daire Başkanlığında kurulan İcra Takip Şube Müdürlüğüne 2011 yılında yaşanan yıkıcı depremlerden sonra Büyükşehir Belediyemizin tahsil edilemeyen tüm alacaklarının tahsil edilmesi

Faaliyet-1.2.1 *Mevcut kullanılan otomasyon programında kayıp vergiler tespit edilecek ve tahmini 40 bin adet mükellefimizin tebliğ yoluyla bildirilmesi sağlanacaktır (Otomasyon Şirketine 1 defaya mahsus bütçe ödenecek)*

Faaliyet-1.2.2 *Borçlarını rıza en ödemeyen borçlulara ödeme emri tebliğ edilecek, ödeme emrine rağmen borcunu ödemeyen veya mal bildiriminde bulunmayanlar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun ve ilgili hükümler doğrultusunda işlem yapılacaktır (Posta Giderleri)*

AMAÇ-2 Büyükşehir Belediyesi'nin menfaatleri doğrultusunda diğer birimlerin harcamalarını kontrol altında tutmak ve gerekli görüldüğü harcama ve giderlere müdahale etmek

Hedef-2.1 Büyükşehir Belediyesinin kuruluş amacı ve hizmet alanının büyüklüğü ile paralel bir anlayışı yansıtmaması açısından ilimizde yaşayan tüm vatandaşların yaptıkları işlemler ve aldıkları hizmetler sonrası memnuniyetlerinin sağlanması. Belediye gelirlerinin tarih, tahakkuk ve tahsil işlemlerinde etkinlik ve hız kazandırılması

Faaliyet-2.1.1 *Mali Hizmetler Daire Başkanlığı'nda görev yapan personellerin sürekli olarak memur- vatandaş ilişkisi hakkında her yıl eğitim programı düzenleyerek bilgi verilecek*

Faaliyet-2.1.2 *Anket firmalarıyla anlaşarak, haftanın belirli günlerinde işlem yapmak üzere gelen mükellef ve vatandaşların "Memnuniyet anketi" doldurarak, görevli personellerin kapasiteleri değerlendirilecek*

Hedef-2.2 Kuruluşumuzun Menfaatlerinin göz önünde bulundurulması

Faaliyet-2.2.1 *Her ayın sonunda Mali Hizmetler Daire Başkanı tarafından; Müdür, Şef ve personeller ile yapılan işlemler hakkında bilgi alınacak ve bu işlemlere göre analiz yapılarak daha iyi performanslar elde edilecek (Uzman analistler görevlendirilecektir)*

AMAÇ-3 Tahsilatları artırıcı girişimlerde bulunmak

Hedef-3.1 Tahsilatların sürekliliğinin kontrol altında tutulması

Faaliyet-3.1.1 *İlçelere, Büyükşehir Belediyesi ödeme noktaları bırakılacak (Pilot bölge olarak İpekyolu ve Tuşba İlçe Sınırları içine Prefabrik 2m² 'lik yapılar yapılacak sonraki yıllar için diğer ilçelere de aynı uygulamalar yapılacaktır)*

Faaliyet-3.1.2 E-belediye sistemi ile vatandaşların belediyeye olan borçları internet aracılığı ile ödenerek, vatandaşlar için ödeme kolaylığı sağlanacak. Çeşitli sebeplerle belediyemize ödeme yapmaya gelemeyenler için "Mobil Ödeme" hizmeti verilecek. (Düzenli periyodlar belirlenecek, araç tanzimi veri akışı için online sistem araca kurulacak ve en az 2 personel görevlendirilecek.)

Hedef-3.2 Kapsamlı alan çalışması yapılması.

Faaliyet-3.2.1 Şehir merkezi ile ilçe merkezlerinin ana arterlerinde bulunan ilan, reklam v.b. tanıtım amaçlı araçlara ait vergi gelirlerinin tahakkuk ve tahsilatı sağlanacak, ana arterler üzerinde bulunan her türlü ilan, reklam, totem ve tanıtıcı afiş gibi araçlar kontrol edilecek, söz konusu işler için, ilgili birimlerce düzenlenen tahakkuklar kontrol ile takip edilecek ve ayrıca tanıtım araçlarının kullanımı sırasında şehir estetiğini bozan tüm unsurların ortadan kaldırılması için gerekli mercilerle iletişim halinde olunacak

Hedef-3.3 Mülkiyeti Büyükşehir Belediyesine ait taşınmazların kira borçlarının kontrol altında tutulmasının sağlanması

Faaliyet-3.3.1 Belediyemize ait gayrimenkullerin kiraya verilmesi sırasında yapılan ihaleler sonrası özellikle İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişlerinin düzenlemiş olduğu teftiş layihalarında da bahse konu edilen "Van İl Sınırları içerisinde bulunan mülkiyeti Büyükşehir Belediyemize ait kiraya verilen taşınmazların yıllardır aynı şahıslarda ve aynı kiralarda kalması" maddesinin tespiti neticesinde ilgili taşınmazların 2015 yılı bitimine kadar yeniden şeffaflık sağlanarak ihale edilmesi ve elde edilecek gelirin Kurumumuzun menfaatlerinin en üst düzeye çıkarılması düşüncesi dikkate alınarak kiraya verilecektir

Faaliyet-3.3.2 Kurumun mülkiyetinin, kurum işletmesinin veya denetiminde bulunan tüm işletmelerin kira ödemelerinin zamanında yapılıp yapılmadığı İcra Takip Servisince belirlenecek

8.4.13 SAĞLIK İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Van halkının sağlık hizmetlerine erişimini sağlamak için çağdaş koruyucu sağlık hizmeti sunmak

Hedef-1.1 Her yıl sosyal güvencesi olan veya olmayan yurttaşların sağlık hizmetlerinden maksimum faydalanmasını sağlamak, halk sağlığı ile ilgili eğitim faaliyetleri düzenleyerek halkın sağlık algısını değiştirmek

Faaliyet-1.1.1 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7. maddesinin n,v bendleri kapsamında 2015-2016 yılında Sağlık Merkezi kurulacaktır

Faaliyet-1.1.2 Kan Bankası Veri Derleme merkezi açılacaktır

Faaliyet-1.1.3 Fizik tedavi merkezi kurulacaktır

- Faaliyet-1.1.4 Bir adet tam donanımlı Ambulans alımı yapılacaktır*
- Faaliyet-1.1.5 Bir adet Mobil Sağlık Aracı alımı yapılacaktır*
- Faaliyet-1.1.6 İl bütününde her ay düzenli periyotlarla ana çocuk sağlığı ve aile planlanması hizmetleri ile ilgili Yıllık en az 4000 kişiye eğitim verilecektir*
- Faaliyet-1.1.7 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7. maddesinin n,v bendleri kapsamında her yıl sosyal güvencesi olan veya olmayan 12000 kişiye (kurum memur/işçilerinin eş ve çocukları dâhil) poliklinik hizmetleri dâhilinde muayene, tanı, tetkik, tedavi ve sevk işlemleri uygulanacaktır*
- Faaliyet-1.1.8 Yıl içerisinde 6 ayda bir Van Büyükşehir Belediyesi bünyesinde riskli iş alanlarında çalışan personelin tetkikleri, aşıları ve sağlık taramaları yapılacaktır*
- Faaliyet-1.1.9 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7. maddesinin n,v bendleri kapsamında Poliklinik hizmetleri ve sağlık taramalarını desteklemek amacı ile Biyokimya ve Mikrobiyoloji Laboratuvarı kurulacaktır*
- Faaliyet-1.1.10 Günde ortalama 50 hastaya acil müdahale - müşahede (Pansuman, enjeksiyon, tansiyon takibi, serum takımı, dikiş vb.) hizmetleri sunulacaktır*
- Faaliyet-1.1.11 Acil müdahale ve müşahede ile poliklinik birimlerini desteklemek üzere 2016-2017 Yılında direkt grafi, ultrasonografi ve elektrokardiyografi çekimi için cihaz alımı gerçekleştirilip bu alanda da hizmet sunulacaktır*
- Faaliyet-1.1.12 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7. maddesinin n,v bendleri kapsamında il sınırları içerisinde belirlenen herhangi bir alana bir adet Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi kurulacaktır*
- Faaliyet-1.1.13 Ağız ve diş sağlığı merkezimize başvuran günde en az 20 hastaya diş muayene ve diş çekimi hizmeti verilecektir*
- Faaliyet-1.1.14 Sosyal güvencesi olan veya olmayan yıllık en az 2500 ihtiyaç sahibi yurttaşımıza uzman reçetesi gerektirmeyen ilaç ihtiyaçlarının, ilaç toplama kampanyası ve bağış yoluyla karşılanması sağlanacaktır*
- Faaliyet-1.1.15 Kuruma başvuran ve talepleri yoğun bakım gerektirmeyen tüm yurttaşlara il içi ve il dışı ambulansla yaklaşık 2000 hastaya nakil hizmeti verilecektir*
- Faaliyet-1.1.16 2015 yılından itibaren öncelikli sağlık hizmetlerinden yoksun mahalleler ve dezavantajlı yurttaşlar olmak üzere yıllık en az 15000 kişilik gruplara mobil sağlık taraması yapılacaktır*
- Faaliyet-1.1.17 Yıllık en az 5000 kişiye ilk yardım, sağlıklı ve dengeli beslenme, kişisel hijyen, yüksek tansiyon, ağız ve diş sağlığı gibi alanlarda eğitim*

programları hazırlanarak merkez ilçeler öncelikli olmak üzere tüm il sınırları içerisinde eğitimler verilecektir

Faaliyet-1.1.18 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7. maddesinin (v)bendi kapsamında "Amatör Sağlıkçı" yetiştirmek için merkez ilçelere bağlı mahalleler başta olmak üzere tüm mahallelerde ilk yardım eğitimleri verilip sertifikalar düzenlenerek yıllık en az 30 mahallede 150 "amatör sağlıkçı " yetiştirilecektir

Hedef-1.2 Madde bağımlılığı ile mücadelede farkındalık oluşturulması

Faaliyet-1.2.1 Madde bağımlılığı ile mücadele kapsamında merkez ilçelere bağlı mahallelerde ve okullar başta olmak üzere her yıl broşür, el ilanı ve afişler hazırlanarak dağıtılacaktır

Faaliyet-1.2.2 Madde Bağımlılığı konusunda aileleri bilinçlendirmek için mahallelerde halk toplantıları yapılarak yılda en az 3000 aileye ulaşılabacaktır

Faaliyet-1.2.3 Milli Eğitim Müdürlüğü desteği ile yılda en az 50 okulda öğrencilere "Madde Bağımlılığı" ile ilgili eğitim verilecektir

Faaliyet-1.2.4 Her ay düzenli periyotlarla merkeze bağlı okulların önlerinde ve civarındaki tüm seyyar satıcılar, kafeler ve büfeler Zabıta Dairesi Başkanlığı ekipleri ile ortaklaşarak denetlenecektir

Faaliyet-1.2.5 Eğitimci ve tedavi edici hizmetlerin sağlanması konusunda ilgili odalardan ve STK'lardan destek alınarak çalışma ortaklaştırılacaktır

Faaliyet-1.2.6 Bağımlılık yapan maddeler ile mücadele kapsamında toplumda rol model olan kişilerin katılacağı toplantılar, konferanslar, tiyatro gösterileri gibi etkinlikler düzenlenecektir

Faaliyet-1.2.7 Büyükşehir il sınırları içerisinde madde bağımlılığından kurtulmak isteyen ve bağımlılık riski olan gençlerin tespiti için fizibilite çalışması yapılacaktır

Faaliyet-1.2.8 Büyükşehir il sınırları içerisinde tespit edilen madde bağımlılığından kurtulmak isteyen ve bağımlılık riski olan gençlerin çeşitli spor dalları, gençlik kampları, resim, fotoğraf, müzik gibi sosyal aktivitelere katılımı sağlanacaktır

AMAÇ-2 Büyükşehir il sınırlarında hayvan refahını sağlamak, hayvan sağlığını ve haklarını korumak, hayvanlardan insanlara geçen hastalıklar ile mücadele ederek toplum sağlığını korumak

Hedef-2.1 Hayvancılığın yoğun olduğu yerlerde hayvan hastaneleri kurmak, ilçelerde poliklinik ve aşılama merkezleri kurmak, amaca uygun bir hayvan pazarı ve danışma merkezi kurmak/kurdurmak, yerleşim alanları içindeki ahırların tarıma dayalı bir proje ile yerleşim alanı dışına taşıma çalışmalarını yapmak

- Faaliyet-2.1.1 Merkez üç ilçe sınırında belirlenecek bir alana 1 Adet Hayvan Hastanesi yapılacak ve diğer ilçelere hizmet sunmak amacı ile belirlenecek 3 alana birer Adet Hayvan Polikliniği kurulacaktır*
- Faaliyet-2.1.2 Yılda en az 500 adet büyükbaş ve 1000 adet küçükbaş hayvanın suni tohumlaması yapılacaktır*
- Faaliyet-2.1.3 Hayvan Pazarının tadilatı yapılacaktır*
- Faaliyet-2.1.4 Erciş mezbahanesinin tadilat ve bakımı yapılarak ruhsatlandırması yapılacaktır*
- Faaliyet-2.1.5 Merkez 3 ilçede bulunan besi ahırlarının sayısı ve tespiti yapılarak yerleşim alanından uzak modern besi ahırları yapabilmek için fizibilite çalışması yapılacaktır*
- Faaliyet-2.1.6 Tüm ihtiyaçları karşılayacak büyüklükte modern besi ahırları yapılacaktır*
- Faaliyet-2.1.7 Ekonomik değerli Koyun, inek, tavuk gibi hayvanların hastalıklarını araştırmak, gerekli aşı, serum ve koruyucu hekimliği ön planda tutarak yılda en az 1 kez halkı bilinçlendirme çalışmaları yapılacaktır*
- Faaliyet-2.1.8 Hayvandan hayvana ve hayvandan insana geçen hastalıkları kontrol ve denetim altında tutmak, hayvan satış yerleri ve hayvan hareketlerini takip etmek, kayıt altına almak, koruyucu tedbirleri almak için büyükşehir il sınırları içindeki tüm yerlerde yılda en az 1 kez hayvan sağlık taraması yapılacaktır*
- Faaliyet-2.1.9 Hayvanlara ait gömü yerleri hayvan pazarına yakın yerde tahsis edilerek hayvan mezarlığı oluşturulacaktır*

Hedef-2.2 Merkez 3 ilçe öncelikli olmak üzere sahipli -sahipsiz hayvan tespiti için çalışmalar yürütmek, kedi ve köpeklerin kayıt ve kontrol işlemlerinin tamamlanmasını sağlamak, hayvanların sahiplendirme çalışmalarını yapmak ve gerekli durumlarda hayvan bakım evinde poliklinik hizmetlerinin sağlanması

- Faaliyet-2.2.1 Hayvan Bakım Evinin ameliyathane ve post-operatif alanının tadilat ve bakımları yapılarak amaca uygun hale getirilecektir*
- Faaliyet-2.2.2 Kent yerleşim alanı dışında ve yerleşim alanına yakın 7 bölgede sahipsiz sokak hayvanlarının beslenmesi için beslenme odakları yapılacak ve kamu kurum ve kuruluşlarından toplanan artık yiyeceklerle gıda ihtiyaçları karşılanacaktır*
- Faaliyet-2.2.3 Hayvan Bakım Evine getirilen sahipsiz sokak hayvanları kayıt altına alınarak aşı, iç dış parazit, kısırlaştırma, cerrahi müdahale gibi gerekli uygulamaları yapılacak ve yılda en az 1000 adet sahipsiz hayvan kısırlaştırılacaktır.*

Faaliyet-2.2.4 *Büyükşehir Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğüne iletilen şikâyet ve talepler üzerine sahipsiz sokak hayvanları toplanacak ve hayvan bakım evine ulaştırılacaktır*

Faaliyet-2.2.5 *Hayvan Barınağı olmayan 10 ilçemizde sokak hayvanlarının barınma, beslenme ve sayılarının kontrol altına alınması için 5 alan belirlenerek 5 adet hayvan barınağı yapılacaktır*

Faaliyet-2.2.6 *Yılda en az 20 adet hayvan sahiplendirilecek ve poliklinik hizmeti kapsamında aşı, kısırlaştırma, cerrahi müdahale hizmeti verilecektir*

Hedef-2.3 *Toplum ve çevre sağlığı üzerinde fizyolojik, fiziksel ve ruhsal rahatsızlık veren vektörlerle mücadele etmek*

Faaliyet-2.3.1 *Merkez 3 ilçe sınırları içerisinde toplam 1 Adet Vektör İlaç Uygulama Merkezi kurulacaktır*

Faaliyet-2.3.2 *İlaçlama çalışmaları kapsamında fosseptik çukurları, kanalizasyonlar, çöplük alanları ve bidonları, dereler, sazlıklar, doğal göletler, gübrelikler, ahırlar gibi vektör üreme alanlarına ilişkin mevcut verilerin uygun bir veri tabanı aracılığıyla haritalandırma ve güncelleme çalışması yapılacaktır*

Faaliyet-2.3.3 *Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında yönetim düzeyinde bir kurul oluşturularak ahırlar ve hayvan pazar yerlerinde bulunan hayvan gübrelerinin temizlik araçlarıyla aylık toplatılması sağlanacaktır*

Faaliyet-2.3.4 *Her yıl Nisan ayı itibariyle Eylül ayının sonuna kadar park-bahçeler, refüjler, kale civarı, Van Gölü sahili boyunca, site bahçeleri gibi yeşil alanlarda üvezlerle mücadele yürütmek amacı ile ilaçlama yapılacaktır*

Faaliyet-2.3.5 *İhbar ve şikâyet üzerine park-bahçeler, mesire alanları, site bahçeleri gibi tüm yaşam alanlarında mekanik veya kimyasal yolla kene mücadelesi yapılacaktır*

Faaliyet-2.3.6 *Her yıl kışlak çalışmalarını yürüterek mikroklima alanlarda çalışma yapılacak ve aynı zamanda yeni üreme kaynak bilgileri güncellenecektir*

Faaliyet-2.3.7 *Her yıl kış sonrası sıcaklığın 13–14°C'ye ulaştığı Mart-Nisan aylarında ilkbahar kontrol çalışmaları kapsamında ağırlıklı olarak larva mücadelesi yürütülecektir*

Faaliyet-2.3.8 *Her yıl Mayıs ayı ile birlikte larva ve erginlere yönelik yaz kontrol çalışmaları başlatılacak ve sıcaklık 13-14°C'nin altına gelinceye kadar çalışmalar sürdürülecektir*

Faaliyet-2.3.9 *İhbar ve şikâyet halinde insan sağlığını tehdit eden akrep, yılan, fare gibi hayvanlarla mücadelesi yürütülecektir*

Faaliyet-2.3.10 Yılda 1 kez uygulama personeline, merkez 3 ilçeye bağlı mahalle muhtarlarına ve site yöneticilerine vektör mücadelesi ile ilgili eğitim seminerleri veteriner hekimlerimizce verilecektir

Faaliyet-2.3.11 Yılda bir defa vektör mücadelesi yapılan 5 alandan biyosidal pestisit analizi yaptırılmak üzere numune alınacaktır

Hedef-2.4 Hayvan haklarını korumak amacıyla ilgili STK'lar ve meslek odaları ile birlikte eğitim ve bilgilendirme çalışmalarını yaparak vatandaşlarda farkındalık yaratmak

Faaliyet-2.4.1 5199 sayılı kanununun 5. maddesi kapsamında Hayvan Hakları Federasyonu ve Veteriner Hekimleri Odası gibi kurumlarla ortaklaşarak hayvan hakları konusunda yılda en az 1 kez ev ve süs hayvanı satış yerlerindeki çalışanların tamamına eğitim verilecektir

Faaliyet-2.4.2 Hayvan hakları konusunda el ilanı, broşür, afiş gibi yazılı ve görsel materyaller ile vatandaşlarımızı bilgilendirme çalışmaları yıl boyunca yapılacaktır

AMAÇ-3 Halkın güvenli ve kaliteli gıda maddelerine erişimlerini kolaylaştırmak, tüketicilerin konuyla ilgili farkındalıklarını geliştirerek gıda ile ilgili sağlıklı tercihler yapmalarını sağlamak ve denetim yapmak

Hedef-3.1 Gıda denetim koordinasyon sisteminin oluşturulması ve merkez üç ilçede gıda ile ilgili bütün işyerlerinin veri tabanının oluşturulması ve denetimlerin koordinasyon sistemi dâhilinde yürütülmesi

Faaliyet-3.1.1 2014 yılının sonuna kadar İpekyolu, Edremit ve Tuşba ilçe belediyeleri ile gıda işyerlerinin denetimleri ile ilgili Gıda Denetim Koordinasyon Kurulu oluşturulacaktır

Faaliyet-3.1.2 2014 yılının sonuna kadar merkeze bağlı 3 ilçe belediyesinin Zabıta müdürlüğü bünyesinde gıda denetim ekipleri oluşturulacak ve Gıda Denetim Ekibinde en az 1 teknik eleman (gıda mühendisi, tekniker, veteriner hekimi) bulundurulacaktır

Faaliyet-3.1.3 İpekyolu, Edremit ve Tuşba ilçelerinde bulunan gıda ile ilgili işyerlerinde yasal mevzuatlar çerçevesinde her ay düzenli denetim yapılarak ayda en az 200 işyeri denetlenecektir

Faaliyet-3.1.4 Gıda denetimleri ile ilgili yapılan bütün çalışmaların bilimsel verilerle desteklenmesi amacı ile yeterli kapasitede bir Gıda Analiz Laboratuvarı kurulması için 2015 yılında fizibilite etüdü yapılacaktır

Faaliyet-3.1.5 5216 Büyükşehir Belediye Kanununun 7. maddesinin j bendi kapsamında Gıda Analiz Laboratuvarı kurulacaktır

Hedef-3.2 Eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri düzenli bir şekilde yürütülerek yurttaşlarda gıda sağlığı konusunda farkındalık yaratılması

Faaliyet-3.2.1 İpekyolu, Edremit ve Tuşba ilçeleri sınırları içerisinde faaliyet gösteren gıda üretim, toplu tüketim, satış depo ve taşıma alanlarında çalışan

personel ve gıda işyeri sahiplerine yönelik “gıda güvenliği” ve “hijyen” konularında yılda en az 1000 kişiye eğitim verilecektir

Faaliyet-3.2.2 *Büyükşehir il sınırları içerisinde tüketici bilincini geliştirmek için özellikle “Dünya Süt Günü”, “Dünya Gıda Günü” gibi özel günlerin yanı sıra gerekli görüldüğü diğer zamanlarda da broşür, el ilanı, tanıtım filmi vb. materyaller yardımıyla farkındalık yaratmaya dönük çalışmalar yapılacaktır*

Faaliyet-3.2.3 *İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile ortak çalışmalar yaparak merkez 3 ilçeye bağlı tüm okullarda eğitim-öğretim dönemi boyunca ilköğretim okulu öğrencilerine kişisel hijyen ve dengeli beslenme eğitimi verilecektir*

Hedef- 3.3 *İnsan sağlığını korumak için Büyükşehir Belediyemizin sorumluluk alanındaki işletmelerin denetimlerinin yapılması*

Faaliyet-3.3.1 *Gıda ile ilgili 1. Sınıf Gayri Sıhhi Müesseselerin çevreye verebileceği zararları en aza indirmek için gerekli denetim ve takip işlemlerini yaparak, ruhsatta belirlenen kriterlere uygun bir şekilde faaliyet yürütmelerini sağlamak amacı ile 3 ayda 1 denetim yapılacaktır*

Faaliyet-3.3.2 *Büyükşehir belediyemizin mülkiyeti, işletmesi veya denetiminde bulunan tüm işletmelerin (Yaş Meyve ve Sebze hali, Toptancılar Sitesi, Soğuk Hava Depoları, Su Ürünleri İşleme Yerleri vb.) ruhsatlarında belirlenen kriterlere uygun bir şekilde faaliyet yürütmelerini sağlamak amacıyla üç ayda bir denetimleri yapılacaktır*

Faaliyet-3.3.3 *İpekyolu, Edremit ve Tuşba ilçe belediyelerinin talep etmesi halinde uygun teknik personelle gıda işyeri denetimleri yapılacaktır*

Faaliyet-3.3.4 *2014 yılında ihbar ve şikâyetlerin etkin bir şekilde yürütülmesi için “Alo İhbar Hattı” Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından kurulacaktır*

AMAÇ-4 *Bedensel, zihinsel engelli ya da sosyoekonomik şartları nedeniyle ihtiyacı olan bireylere evde bakım hizmeti sunmak*

Hedef-4.1 *Evde sağlık hizmetine ihtiyacı olan dezavantajlı gruplara (yaşlı, engelli, hasta, muhtaç, güçsüz, kimsesiz vb.) ulaşmak ve bakımlarının yapılmasını sağlamak*

Faaliyet-4.1.1 *Evde bakıma muhtaç kişilerin tespiti için 2014 yılında merkez 3 ilçede mobil tarama yapılacak ve ayda en az 200 haneye gidilecektir*

Faaliyet-4.1.2 *2014 yılı içerisinde 1 Adet Evde Bakım Aracı alınacaktır*

Faaliyet-4.1.3 *Birimimizde çalışan hemşireler tarafından evde sağlık hizmeti kapsamına alınan ve tedaviye ihtiyacı olan kişiler ile evde bakım yapacak aile fertlerine yılda 4 kez eğitim verilecektir.*

Faaliyet-4.1.4 *Ayda en az 100 bakıma muhtaç kişiye bakım hizmeti verilecektir*

- Faaliyet-4.1.5 Engelli ve hanede ikamet eden diğer aile fertleri dâhil olmak üzere yılda en az 1000 kişiye psikolojik ve rehabilite edici destek sunulacaktır*
- Faaliyet-4.1.6 Hedef gurubun yaşadığı ortamın daha sağlıklı hale getirilmesi için evin sosyo ekonomik durumuna bakılarak bilgilendirme ve/veya yardım temelli yaklaşım sergilenecektir*
- Faaliyet-4.1.7 Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, Halk Sağlığı Müdürlüğü, Aile hekimlikleri gibi evde bakım hizmeti veren kurumlarla işbirliği yapılarak verilerin güncel olması sağlanacak ve hizmetin birden fazla kurum tarafından yapılması engellenecektir*
- Faaliyet-4.1.8 Bakıma muhtaç kişilerin saç, sakal, tırnak kesimleri yapılacak ve yatak yaraları temizlenerek pansumanları yapılacaktır*

8.4.14 SOSYAL HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Dezavantajlı kesimlerin faydalanacağı “Ortak Yaşam Alanları” ve destek merkezlerinin oluşturulması

- Hedef-1.1** Dezavantajlı kesime hizmet sunan “Ortak Yaşam Alanları”nın oluşturulması
- Faaliyet-1.1.1 Kadın Konukevinin faaliyete geçirilecek ve İlk Adım İstasyonunun kurulacak (60 KAPASİTE)*
- Faaliyet-1.1.2 Van kent merkezinde çocuk kreşleri (5 adet, 3 ilçe, 2 merkez) faaliyete geçirilecek (Her kreş 60 kapasiteli)*
- Faaliyet-1.1.3 Belediye çalışanları ve diğer anne babaların çocuklarının bakımları, okul öncesi çocukların eğitimlerinin karşılanması amacıyla bir gündüz bakımevinin açılacak ve faaliyete geçirilecek*
- Faaliyet-1.1.4 Çocuk Kulübü kurulacaktır*
- Faaliyet-1.1.5 Van kent merkezinde Çocuk ve Gençlik Merkezleri (2 adet) faaliyete geçirilecek*
- Faaliyet-1.1.6 Van kent merkezinde Engelsiz Cafe (1 adet) faaliyete geçirilecek*
- Faaliyet-1.1.7 Van kent merkezinde Halk Katılım Merkezleri (4 adet) faaliyete geçirilecek (2 merkez, 2 ilçe)*
- Hedef-1.2** Dezavantajlı kesime hizmet sunan destek merkezlerinin oluşturulması
- Faaliyet-1.2.1 Van kent merkezinde yoksullara ve yardıma muhtaç kesime hizmet veren Aşevi (1 adet) faaliyete geçirilecek*
- Faaliyet-1.2.2 Van kent merkezinde yoksullara ve yardıma muhtaç kesime hizmet veren bir adet Çorba hane faaliyete geçirilecek*

Faaliyet-1.2.3 Halk Ekmek Fabrikası faaliyete geçirilecek

AMAÇ-2 Dezavantajlı grupların yaşam koşullarının iyileştirilmesi ve geçim stratejilerine destek olunması

Hedef-2.1 Başta göçle gelenler olmak üzere tüm dezavantajlı grupların yaşam koşullarını iyileştirmek ve geçim stratejilerine destek olmak amacıyla Sosyal Yardım programlarının geliştirilmesi

Faaliyet-2.1.1 Başta göçle gelenler olmak üzere tüm dezavantajlı grupların geçim stratejilerine destek olmak amacıyla il genelinde yıllık yaklaşık 10000 aileye ayni ve nakdi yardım yapılacaktır

Faaliyet-2.1.2 63- 65 yaş arası yaklaşık yüz yaşlı vatandaşa (2022 bağlanıncaya kadar) Nakdi Yardım yapılacaktır

Faaliyet-2.1.3 Özel günler ve haftalarda dezavantajlı vatandaşların sosyal hayata katılımı artırıcı etkinliklerin düzenlenmesi (yilda 3 etkinlik)

Faaliyet-2.1.4 Engelli bireylere tekerlekli sandalye yardımı yapılacaktır (yilda 10 adet)

Faaliyet-2.1.5 Van kentinde yaşayan dezavantajlı kişileri ve ihtiyaç sahibi bireyleri kapsayan veri tabanı oluşturulacaktır

AMAÇ-3 Dezavantajlı Kesimlere Dönük Yapabilirlik Kapasitesini Artırıcı Çalışmaların Yürütülmesi

Hedef-3.1 Tüm dezavantajlı grupların sorunlarla baş etme kapasitelerini arttırmak, ilgi ve becerilerini geliştirmek, yaşam koşullarını iyileştirmek ve geçim stratejilerine destek olmak ve toplumsal bilincin dönüşmesi amacıyla çeşitli mesleki eğitim programları geliştirilmesi, kampanyaların düzenlenmesi

Faaliyet-3.1.1 Van kenti genelinde bağımlılık yapıcı maddelerle ilgili yilda 2 kez farkındalık faaliyeti ve kampanyalar düzenlenecek

Faaliyet-3.1.2 Dünya Engelliler Gününde etkinlik düzenlenecek

Faaliyet-3.1.3 Gençlerin istihdam edilebilirliklerini arttırmak amacıyla yilda iki kez mesleki eğitimler verilecek

Faaliyet-3.1.4 Kentte yaşayan sokakta çalışan çocuklar ve engelliler için veri tabanı oluşturulacaktır

Faaliyet-3.1.5 Çocuk ve Engellilere yönelik eylem planının hazırlanacaktır

Faaliyet-3.1.6 Yilda iki kez sosyal sorunlar noktasında bilinç yükseltici Sempozyum ve Çalıştaylar düzenlenecek

AMAÇ-4 Gençlere, Çocuklara, Engellilere, Yaşlılara Ve Kadınlara Yönelik Etkinlikler Düzenlenerek toplumsal yaşama katılımlarının artırılması

Hedef-4.1 Bilinç yükseltme, dayanışma, İnsan hakları ve demokratik değerleri arttırarak ayrımcı ve şiddet içeren yaklaşımların azaltılması ve Dezavantajlı kesimlerin karar alma süreçlerine katılımının teşvik edilmesi

Faaliyet-4.1.1 Hoş geldin Bebek projesi hayata geçirilecek

Faaliyet-4.1.2 Çocuk Meclisi oluşturulacak ve yılda 4 kez meclis toplantısı gerçekleştirilecek

Faaliyet-4.1.3 Engelli Meclisi oluşturulacak ve yılda 4 kez meclis toplantısı gerçekleştirilecek

Faaliyet-4.1.4 Yılda seksen katılımcıdan oluşan dezavantajlı gruplara yönelik yaz kursları ve kampları düzenlenecek

Faaliyet-4.1.5 Çocuklara yönelik Sokak Ligi şeklinde sportif faaliyetler düzenlenecek

AMAÇ-5 İşbirliklerinin geliştirilmesi ve kamuoyunun bilgilendirilmesi

Hedef-5.1 Kentin temel sorunlarına Müdahalede etkili bir yöntemin oluşturulması için yerel dinamikler ile işbirliğinin geliştirilmesi

Faaliyet-5.1.1 Sosyal Hizmetler Koordinasyon Kurulu oluşturulacak ve yılda 4 toplantı düzenlenecek

Faaliyet-5.1.2 Sosyal hizmetlerde STK'lar ve meslek odaları ile olan işbirliği artırılacak

Faaliyet-5.1.3 Faaliyetler Haber Yoluyla Kamuoyuna Duyurulacak

Faaliyet-5.1.4 3 ay Süreli Gazete ve/veya Dergi Çıkarılacak

8.4.15 TARIMSAL HİZMETLER DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Tarımsal verimliliği ve ürün çeşitliliğini artırmak için sulama suyu bulunan bölgelerde sulanabilir arazilerin sulamaya açılmasını sağlamak, hayvan ıslahı ve ağaçlandırma çalışmalarını yapmak ve kooperatifçiliği teşvik etmek

Hedef-1.1 2019 yılı sonuna kadar yeni yapılacak sulama tesisleri ile 51000 da arazinin sulamaya açılması

Faaliyet-1.1.1 2015 yılında 10 adet yeni sulama tesisinin yapımı ile 3000 da arazi, 15 adet eski sulama tesisinin bakım ve onarımı ile 12000 da arazi sulamaya açılacaktır, 1 adet hayvan içme suyu göleti (HİS) yapılacaktır

Faaliyet-1.1.2 2016 yılında 8 adet yeni sulama tesisi yapımı ile 5000 da arazi, 13 adet eski sulama tesisi bakım ve onarımı ile de 14000 da arazi sulamaya açılacaktır, bu yılda 2 adet hayvan içme suyu göleti (HİS) yapılacaktır

Faaliyet-1.1.3 2017 yılında 15 adet yeni sulama tesisi ile 7000 da arazi, 16 adet eski sulama tesisinin bakım ve onarımı ile de 18000 da arazi sulamaya açılacaktır, bu yılda 2 adet hayvan içme suyu göleti (HİS) yapılacaktır

Faaliyet-1.1.4 2018 yılında 12 adet yeni sulama tesisi yapımı ile 4500 da arazi sulamaya açılacak, 16 adet eski sulama tesisinin bakım ve onarım ile de 20000 da, 1 adet sulama göleti yapımı ile de 15000 da arazi sulamaya açılacaktır

Hedef-1.2 Önceden yapılmış sulama tesislerinin bakım ve onarımı ile 59000 da arazinin sulamaya açılması, kırsal kesimde veya merkezde 1000 da alanda ağaçlandırma çalışmaları yapılması

Faaliyet-1.2.1 2019 yılında 10 adet yeni sulama tesisi yapımı ile 5500 da arazi sulamaya açılacak, 15 adet eski sulama tesisinin bakım ve onarımı ile de 15000 da arazi, 1 adet sulama göleti yapımı ile de 11000 da arazi sulamaya açılacaktır, ayrıca her yıl için 1 veya 2 adet hayvan içme suyu göleti yapılacaktır

Faaliyet-1.2.2 Her yıl uygun görülecek yerlerde (merkez veya köylerde) 200 er da alanda ağaçlandırma çalışması, bakım, koruma ve sulama işleri yapılacaktır

Hedef-1.3 2019 yılına kadar her yıl en az 80 adet etüt, planlama ve proje çalışması yapılması, 110000 da alan sulaması için alt yapı hazırlanması ve proje rezervinin güçlendirilmesi

Faaliyet-1.3.1 2019 yılına kadar 5 yıllık süre içinde her yıl Büyükşehir Meclisince belirlenecek ve teknik olarak uygun görülecek yerlerde yapılmak üzere 80 adet etüt, planlama ve proje çalışması yapılacaktır

Hedef-1.4 2019 yılına kadar hizmetlerin daha verimli ve randımanlı yürütülebilmesi için ihtiyaç duyulması halinde her türlü bina araç ve gereç kiralaması yapılması

Faaliyet-1.4.1 Kırsalda hizmetlerin daha randımanlı yürütülmesi ve teknik elemanların arazi çalışmaları için ihtiyaç duyulacak miktarda araç kiralaması ile Daire Başkanlığına yer tahsis edilememesi durumunda bir hizmet binası kiralanacak.

Hedef-1.5 Tarımsal hizmetlerin iş ve işlemlerin yürütülmesi için ihtiyaç duyulacak teknik ve idari personel alımı yapılması

Faaliyet-1.5.1 Etüt, planlama ve proje çalışmaları ile işlerin fiziki uygulamalarını yaptırmak üzere ihtiyaç duyulan miktarda idari ve teknik personel alımı yapılacaktır (ihtiyaç duyulacak branşlarda 10 mühendis, 2 topograf ve destek elamanları.)

Hedef-1.6 Hizmet içi eğitim programlarının yapılması

Faaliyet-1.6.1 Sulama projelerinin yapımı (etüt ve planlama dahil) uygulanması ile idari personelin hizmet içi eğitim programları düzenli olarak 2019 yılına kadar gerçekleştirilecektir

Hedef-1.7 Daha önce yapılan ve yeni yapılmaya ihtiyaç duyulan küçük çaplı ve işçiliğinin köylünün üstlendiği tesis yapımları ve bakım onarımları için boru, vana v.s malzeme alım işlerinin yapılması

Faaliyet-1.7.1 Önceden yapılmış gölet, sulama tesisi bakım ve onarımları için ihtiyaç duyulan piriz, vana, boru v.s. Malzeme ile, işçiliği köylüler tarafından karşılanacak küçük çaplı sulama tesislerinin yapımı için 2019 yılına kadar her yıl 10 tesis veya köy için malzeme alımı yapılacaktır.

Hedef-1.8 Sulama öncesi her yıl kanal ve gölet temizleme çalışmaları için ihtiyaç duyulan iş makineleri kiralama ile vatandaşlara daha rahat sulama imkanının sağlanması

Faaliyet-1.8.1 Köylülerin toprak ve beton sulama kanalları ile göletlerin içine dolan sediment ve balçıkların temizlenmesi ve sulama randımanını yükseltmesi için ihtiyaç duyulan ve müracaat edilen tüm yerlerin kanal ve göletleri temizlenecek, sulama mevsimi öncesinde 3 aylık süre için 10 adet iş makinası kiralaması yapılacaktır

Hedef- 1.9 Bütün yerleşim birimlerinde kooperatif ve komin ekonomisini örgütleme çalışmalarının yapılması.

Faaliyet-1.9.1 Merkez ilçe ve köylerde pilot bölgeler seçilerek, kooperatif ve kominleri teşvik ederek halkımızın sistemin ekonomik bağımlılığında kurtarılması için her yıl Büyükşehir Belediye Meclisince belirlenecek köy ve yerleşim yerlerinde kooperatif ve kominleri kurulma çalışmalarını yürütüp yeni özerk bir ekonomik model oluşturup, sonuçlandırılacak, her yıl için her ilçeye bağlı 8 köyde o yörede yetişen ürün çeşidine göre arıcılık, meyvecilik, hayvancılık, mandıracılık. organik tarım, ürün satış v.s konularında kooperatifler kurulacaktır

Hedef-1.10 Getirisi yüksek ürünlerde seracılığın teşvik edilmesi

Faaliyet-1.10.1 Bölgenin ürün çeşidi ve ticari değerine göre seçilecek yerlerde (Özellikle Jeotermal alanların bulunduğu yerlerde) seracılık teşvik çalışmaları yapılacak, ilk etapta her ilçeye bağlı 5 köy üzerinden 240 metrekare alanda örtü altı seracılıkta farklı ürünlerde bu çalışma denenecek ve bu konuda özellikle organik tarım esas alınacaktır

Hedef-1.11 Yerli ırk küçük ve büyük baş hayvan ıslah çalışmalarının yapılması

Faaliyet-1.11.1 Seçilecek pilot bölgelerde küçük ve büyük baş üstün verimli damızlık hayvanlar bütçe imkânları dâhilinde çiftçilere verilecek, bu iş için her yıl her ilçeye bağlı 2 köy seçilip, her köy için 10 koç ve 2 boğa toplamda 260 koç ve 52 boğa dağıtılacak ve bu konuda uygun görülmesi halinde suni tohumlama çalışmaları da yürütülecek

Hedef-1.12 2019 yılına kadar yapımı tamamlanan tüm işlerin kesin hesaplarının geciktirilmeden yapılması

Faaliyet-1.12.1 Her yıl uygulamaya konulan ve yapımı tamamlanan işlerin kesin hesapları yapılarak dosyalar sonuca bağlanacaktır

8.4.16 ULAŞIM HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Van kentinin ulaşım sorunlarını çözecek projeler geliştirerek Van halkına ekonomik açıdan düşük maliyetli, modern, konforlu, güvenilir, erişilebilirliği yüksek ve sürdürülebilir bir ulaştırma sistemi imkanı sağlamak

Hedef-1.1 Kentimizin günümüzde ve gelecekte oluşabilecek trafik sorunlarına çözüm getirecek planlama ve projelendirme çalışmalarını yapmak

Faaliyet-1.1.1 "Van Ulaşım Ana Planı Hazırlanacaktır (Nazım İmar Planı'nın önerdiği kentsel gelişme stratejileri çerçevesinde, Kent içi ulaşımın bugün ve hedef yıllara göre orta ve uzun vadede oluşması beklenen yolculuk talepleri göz önüne alınarak toplu taşıma ağırlıklı bir ulaşım sistemi ile karşılanabilmesi, ulaşım ve trafik sorunlarına çözümler getirilmesi ve buna paralel olarak, toplu taşıma türlerinin entegrasyonu ile bunların durak ve terminal alanlarının düzenlenmesi, Ulaşım Alt yapı ve üstyapısını iyileştirecek öneri ve projeler geliştirilmesi, Kent içindeki sorunlu kavşaklara ilişkin öneriler geliştirilmesi ile yaya alanları ve bisiklet güzergâhlarına ilişkin öneriler geliştirilmesi sağlanacaktır.)"

Faaliyet-1.1.2 Ulaşım Planlama ve projelendirme çalışmaları için Müşavirlik Hizmeti alınacaktır

Faaliyet-1.1.3 Ulaşım Ana Planı kapsamında gerekli fizibilite ve uygulama projeleri çalışmaları yapılacaktır

Faaliyet-1.1.4 Yayalaştırılacak alanlar için proje yarışması düzenlenecektir

Faaliyet-1.1.5 Otopark sorununun çözümüne yönelik projeler geliştirilecektir, bu kapsamda kentin ihtiyaç duyulan bölgelerinde Otoparklar yapılacaktır.(Otopark tipi olarak katlı otopark, yer altı otoparkı veya mekanik otopark yapılması planlanmaktadır.) Kent merkezinde trafiğin yoğun olduğu ana caddelerde parkomat uygulamasına geçilecektir

Faaliyet-1.1.6 Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile koordineli CBS ile entegre toplu taşıma ve ulaşım bilgi sistemi kurulacaktır

Hedef-1.2 Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde yaşam kalitesini yükseltecek son teknolojik araçlarla donatılmış çevreye duyarlı, hızlı, konforlu, yolcular açısından daha ekonomik bir toplu taşıma sisteminin kurulması

- Faaliyet-1.2.1 Toplu taşıma araçlarında “Elektronik Ücret Toplama Sistemi” ne geçilecektir, Sistem Kapsamında; GPRS Araç Takip Sistemi ve Araç içi kamera izleme sistemi ile Akıllı Durak uygulaması yapılacaktır (Sistem 108 adet Özel Halk Otobüsü ile belediyenin yeni alacağı özmal otobüslere kurulacaktır.)*
- Faaliyet-1.2.2 Belediyenin kendi işleteceği minimum 12m uzunluğunda doğalgazlı veya dizel özmal otobüsler alınarak toplu taşıma araç filosu genişletilecektir (2015 yılı için 20 adet, 2016 yılı için 10 adet, 2017 yılı için 5 adet, 2018 yılı için 5 adet, 2019 yılı için 5 adet olmak üzere toplamda 45 adet)*
- Faaliyet-1.2.3 05/07/2013 tarih 215 sayılı meclis kararı ve 12/04/2013 tarih ve 217 sayılı encümen kararına istinaden Minibüslerin Otobüslere dönüşümünün sağlanmasına yönelik proje hayata geçirilecektir*
- Faaliyet-1.2.4 Korsan taşımacılıkların önüne geçilmesi için Belediye tarafından denetim ekibi kurulacaktır, denetim ekibi gerekli personel hizmet alımı ile sağlanacaktır*
- Faaliyet-1.2.5 Toplu taşıma araç personelleri ile teknik personele yönelik yılda en az bir kez eğitim seminerleri düzenlenecektir*

Hedef-1.3 Büyükşehir belediye sınırları içerisinde yol ve trafik güvenliğini sağlamaya yönelik en yeni teknolojiler kullanılarak kent içi trafiğin yönetilmesi

- Faaliyet-1.3.1 Ölçüm değerlerinin toplanması ve işlenmesi, Kavşaklardaki planların görselleştirilmesi ve izlenmesi, Mesaj yönetimi mesajların, ölçüm değerlerinin ve kullanıcı müdahalelerinin arşivlenmesi, raporlanması, Trafik akışının kontrolü, Kavşakların izlenmesi, denetlenmesi, Kavşak kontrol cihazlarına uzaktan program yüklenmesi, Kavşaklarda trafik sayım kameraları, kızılötesi sayım cihazları ile kavşak yoğunluklarının belirlenmesi için Kentsel trafik yönetim projesi (Merkezi Sinyalizasyon Sistemi) gerçekleştirilecektir*
- Faaliyet-1.3.2 Kentin gerekli noktalarında Yatay ve Düşey İşaretlemelerin yapılması sağlanacaktır*
- Faaliyet-1.3.3 Gerekli trafik denetimlerinin daha hızlı ve sağlıklı yapılabilmesi için Elektronik Denetleme Sistemi (EDS) kurulacaktır*
- Faaliyet-1.3.4 Sinyalize kavşakların bakım-onarım çalışmaları yapılarak altyapısının iyileştirilmesi sağlanacaktır*
- Faaliyet-1.3.5 Akıllı kavşak çalışmalarına başlanacaktır*
- Faaliyet-1.3.6 Kent içinde uygun yerlere konulması gereken düşey işaretlemelerin imalatının yapılabilmesi ve daha hızlı temin edilmesine imkân sağlayacak Trafik Atölyesi kurulacaktır*

Hedef-1.4 Kent içinde kara ulaşımına alternatif deniz ulaşımın geliştirilmesi ve kent içi ulaşımına kazandırılmasına yönelik projeler geliştirilmesi

Faaliyet-1.4.1 Çoğunlukla Belediyemizin önümüzdeki dönemlerde hizmete sunmayı düşündüğü halk plajı ve toplu denize girilen alanlarda faaliyet yürütecek ve vatandaşlarımızın can güvenliğini sağlayacak Sahil Güvenlik Birimi oluşturulacaktır

Faaliyet-1.4.2 Deniz toplu taşıma araçlarının turizme kazandırılmasına yönelik hizmetlere devam edilecektir (Mevcut 2 adet gemi ve 2 adet deniz otobüsü ile hizmet verilecektir.)

Faaliyet-1.4.3 Deniz araçlarının bakım-onarım ve akaryakıt giderleri karşılanacaktır

8.4.17 YAZI İŞLERİ VE KARARLAR DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Kamu Kurum ve kuruluşları ile Kurum içi iç işleyişin daha aktif, verimli ve sürekli hale getirilmesini sağlamak

Hedef-1.1 Elektronik Evrak Kayıt sisteminin oluşturularak iç ve dış yazışmalara süreklilik kazandırılması

Faaliyet-1.1.1 "Gelen ve giden evraklar/yazışmalar dijital ortamda takip edilecektir (Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile birlikte)"

Hedef-1.2 Elektronik Arşiv sisteminin oluşturulması

Faaliyet-1.2.1 "İlk etapta Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığına ait arşiv işlemleri dijital ortama aktarılarak ulaşımı ve korunması sağlanacaktır (Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile birlikte)"

Faaliyet-1.2.2 "Büyükşehir Belediyesine bağlı tüm Daire Başkanlıklarına ait arşiv işlemleri dijital ortama aktarılarak korunması sağlanacaktır (Büyükşehir Belediyesinin yeni hizmet binasına geçildikten sonra) (Bilgi İşlem Daire Başkanlığı ile birlikte)"

AMAÇ-2 Meclis çalışmalarının web adresi üzerinden kamu ile paylaşılmasını sağlamak

Hedef-2.1 Web adresinin aktif olarak kullanılması

Faaliyet-2.1.1 Meclis toplantı gündemleri, meclis kararları ve ihtisas komisyon raporları ile meclis karar özetleri web adresi üzerinden kamu ile paylaşılacaktır

AMAÇ-3 Büyükşehir Belediyesine bünyesinde modern bir nikâh salonunu yaptırmak

Hedef-3.1 Modern Nikah Salonunun yaptırılması

Faaliyet-3.1.1 Büyükşehir Belediyesi yeni hizmet binasından bağımsız olarak faaliyet gösterilmek üzere modern nikah salonu yaptırılacaktır (Çevre Koruma Kontrol Daire Başkanlığı ile işbirliği halinde)

8.4.18 ZABITA DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Toplum çevre ve insan sağlığının korunması için uluslararası yaşam standartlarına uygun hizmet için çalışma yapmak ve proje üretmek

Hedef-1.1 Çağdaş ve sağlıklı bir kent oluşturulması anlayışı ile yetki alanımız içinde bulunan toplum çevre ve insan sağlığını ön planda tutarak belediyemiz hizmetlerinin ve yaşam standartlarının uygun hale getirilmesi

Faaliyet-1.1.1 Halkımıza daha iyi hizmet sunabilmek için yeterli sayıda zabıta personeli alınacaktır

Faaliyet-1.1.2 Birimin teknolojik alt yapısı geliştirilecek ve uygulanacaktır

Faaliyet-1.1.3 Tüketici haklarının korunması hakkındaki kanun uygulanacak ve uygulama esaslarına yönelik eğitim verilecektir

Faaliyet-1.1.4 Daha verimli hizmet sunabilmesi için hizmet içi eğitim programı uygulanacaktır

Faaliyet-1.1.5 Daha verimli hizmet sunabilmek için gerekli araçlar tahsis edilecektir

8.4.19 KADIN POLİTİKALARI DAİRE BAŞKANLIĞI

AMAÇ-1 Toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin geliştirilmesini sağlamak

Hedef-1.1 Van Büyükşehir Belediyesinde kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik kurumsal yapının oluşturulması ve güçlendirilmesi

Faaliyet-1.1.1 Büyükşehir Belediyesi meclis üyelerine toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilecektir

Faaliyet-1.1.2 Büyükşehir Belediyesinin tüm çalışanlarına toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilecektir

Faaliyet-1.1.3 Büyükşehir Belediye Meclisi Kadın Erkek Eşitliği Komisyonu çalışmalarına aktif destek sunulacaktır

Faaliyet-1.1.4 Kadın Erkek Eşitlik Birimi kurulacaktır

- Faaliyet-1.1.5 Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyinin Yerel Yaşamda Kadın Erkek eşitliği şartının Büyükşehir Belediye Meclisince görüşülmesi sağlanacaktır*
- Faaliyet-1.1.6 Van Büyükşehir Belediyesi sınırları ölçeğinde yerel eşitlik eylem planının hazırlanması, bu planın hazırlanması amacıyla İlçe Belediyelerindeki ilgili Müdürlük, birim ve komisyonlarla eşgüdümün sağlanması ve çalışmaların düzenlenmesi sağlanacaktır*
- Faaliyet-1.1.7 Belediyemiz bünyesinde Toplumsal Cinsiyet Etki Değerlendirme Kurulu'nun oluşturulup Yerel Eşitlik Eylem Planı temelinde dönemlik ve yıllık Yerel Eşitlik İzleme ve Değerlendirme Raporu hazırlanacaktır*
- Faaliyet-1.1.8 Büyükşehir Belediyesi istihdam politikasında kadın çalışanların sayısının arttırılmasına yönelik kota uygulanması ve bunun takibinin yapılması sağlanacaktır*
- Faaliyet-1.1.9 Belediyemizdeki Daire Başkanlıkları ve Müdürlük düzeyinde kadın yöneticilerin sayısının arttırılması yönünde çalışmalar yapılacaktır*
- Faaliyet-1.1.10 Kadın Politikaları Koordinasyon Kurulu oluşturulacak ve çalışma yönetmeliği hazırlanacak*

Hedef-1.2 Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda toplumsal duyarlılık yaratılması

- Faaliyet-1.2.1 Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddetle mücadele konularında, broşür, afiş, kitap, bülten, sticker, spot film, spot ses kaydı, pankart gibi eğitim materyallerinin çok dilli olarak hazırlanıp kent geneline dağıtılması ve ilgili hizmetlerin tanıtımının yer alacağı web sayfasının hazırlanması çalışmaları yapılacaktır*
- Faaliyet-1.2.2 Kadın Örgütleriyle üç ayda bir periyodik toplantılar düzenlenerek kadın sorunlarına dair ortak çözüm önerileri geliştirilecek ve eylem planı oluşturulacaktır*
- Faaliyet-1.2.3 Her yıl 25 kişiden oluşan 50 gruba toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilecek*
- Faaliyet-1.2.4 Çocuğu ihmal ve istismardan koruma ve toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifine uygun şekilde yetiştirme eğitimi kapsamında 100 kadına eğitici eğitimi verilecek, eğitici eğitimi alan her kadının her yıl en az 50 kadına bu eğitimi vermesi sağlanacak*
- Faaliyet-1.2.5 Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı (KİHEP) kapsamında her yıl en az 200 kadına anayasal haklar, medeni haklar, ekonomik haklar, doğurganlık hakkı, kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet, şiddete karşı stratejiler, kadın ve cinsellik gibi konu başlıklarında eğitim programı uygulanacaktır*

Faaliyet-1.2.6 Bölgesel düzeyde kadın çalışmalarının tanıtımı, ilişkilmesi ve geliştirilmesi için bir platform olarak diğer İl ve İlçe Belediyeleriyle eşgüdüm içinde kapsamlı Kadın Fuarı düzenlenecektir

Faaliyet-1.2.7 Uluslararası alanda yürütülen kadın çalışmalarının takip edilecek ve katılım sağlanacaktır

Hedef-1.3 Büyükşehir Belediyesinin sunduğu ve/veya sunacağı tüm hizmetlerin toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı bütçeleme esasına uygunluğunun sağlanması

Faaliyet-1.3.1 Belediyenin tüm hizmet alanlarında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme esasına uygunluğunun izlenmesi, veri tabanı oluşturulması ve raporlanması yapılacaktır

Faaliyet-1.3.2 Bütçe ve mali hazırlık çalışmalarına yönelik tartışmalara kurum içindeki ve dışındaki kadınların etkin katılımının teşvik edilmesi sağlanacaktır

Hedef-1.4 Şehir planlaması ve yapı mimarisinde cinsiyete duyarlı yaklaşımların/politikaların benimsenmesinin sağlanması

Faaliyet-1.4.1 Geliştirilecek imar planlarının toplumsal cinsiyet eşitliği esasına uygun olarak hazırlanması sağlanacaktır

Faaliyet-1.4.2 Yapı ruhsatı verilen binaların kadınların yaşamlarını kısıtlamayacak aksine kolaylaştıracak çözüm ve uygulamaların yaygınlaşması amacıyla İlçe Belediyeleriyle koordineli çalışılması sağlanacak

Faaliyet-1.4.3 Kentin değişik cadde, bulvar ve parklarına kadın isimlerinin verilmesi sağlanacaktır

Faaliyet-1.4.4 Şehir planlanması ve yapı mimarisinde kadın bakış açısının geliştirilmesi üzerine SPO ve MMO gibi ilgili STK'lar ve kadın örgütleri temelinde çalışmalar, toplantılar yapılarak raporlaştırılacak ve konuyla ilgili düzenlemeler için girişimde bulunulacaktır

Hedef-1.5 Şehir içi trafikte ve toplu ulaşım sisteminde kadınlara yönelik indirim uygulamalarıyla kadının toplumsal yaşama katılımının kolaylaştırılması

Faaliyet-1.5.1 Şehrimizdeki meydan, bulvar, cadde ve sokaklardaki kaldırım ve yaya geçiş yollarının kadınların toplumsal yaşama katılımını kolaylaştırıcı ve destekleyici olup olmadığını denetlenecektir

Faaliyet-1.5.2 Şehrimizdeki cadde ve sokaklarda özellikle kadınların yaya olarak dolaşabilmelerini engelleyen, güvensizleştiren kaldırım işgallerinin denetlenecek ve çözümlenmesinin takibi yapılacaktır

Faaliyet-1.5.3 Kadınların şehir hizmetlerinden daha yoğun şekilde yararlanabilmesi için mezarlık, spor tesisi gibi alanlara yönelik servis ya da indirimli otobüs uygulamaları düzenlenecek

Faaliyet-1.5.4 Kadınların şehir içi toplu ulaşım hizmetlerinden daha yaygın yararlanabilemesi amacıyla özellikle mahallelerdeki durak noktaları denetlenecek, mümkünse arttırılacak

Faaliyet-1.5.5 Ekonomik gücü yetersiz kadınlar için toplu ulaşım hizmetlerinde indirimli ya da ücretsiz geçiş hakkı tanınması için pilot uygulamalar yapılacaktır (Jîn-kart Projesi)

Hedef-1.6 Şehircilik hizmetlerinde kadın yararına düzenlemelerle örnek uygulamalar gerçekleştirerek kadının toplumsal yaşama katılımının geliştirilmesi

Faaliyet-1.6.1 Parkların, kadınlar başta olmak üzere tüm dezavantajlı grupların yararlanabileceği şekilde açık erişime sahip olması sağlanacaktır

Faaliyet-1.6.2 Şehirdeki yoğun ve yaygın kullanılan alanlardan başlayarak tüm alanlarda kadınların günün 24 saati güvenli şekilde dolaşabilmeleri için gerekli aydınlatma düzenlemesinin takibi yapılacak, yetersiz sokak ve cadde aydınlatmaları için VEDAŞ nezdinde girişimlerde bulunulacaktır

Faaliyet-1.6.3 Kadınların sportif faaliyetlere katılımlarının desteklenmesi/kolaylaştırılması amacıyla mahallelere aydınlatmalı yürüyüş parkurları yapılacaktır

Faaliyet-1.6.4 Kadınların sportif faaliyetlere katılımlarının desteklenmesi/kolaylaştırılması amacıyla kentte kamu ve özel sektör üzerinden işletilen spor komplekslerinde, yüzme havuzlarında kadınlar için gün ya da saat uygulamalarının sağlanması, çocuk oyun-etüd mekanlarının eklenmesi hususlarında görüşmeler yapılacaktır

Faaliyet-1.6.5 Kadınların sportif faaliyetlere katılımlarının desteklenmesi/kolaylaştırılması amacıyla kadın sporcular, spor takımları ve spor faaliyeti ve müsabakalar desteklenecektir

Faaliyet-1.6.6 Kadın Spor Kompleksi oluşturulması için fizibilite çalışması yapılacaktır

Faaliyet-1.6.7 Kentin çeşitli noktalarında kadınlara yönelik bebek bakımı, emzirme, wc ihtiyaçlarını karşılayacak küçük istasyonlar yapılacaktır

Faaliyet-1.6.8 Kadın Plajları için fizibilite çalışmaları yapılacak

Faaliyet-1.6.9 Kadın öğrenciler barınma sorununu karşılayacak çalışmaların başlatılması, ön hazırlığın yapılacak

AMAÇ-2 Kadınlara ayrımcı ve şiddet içeren yaklaşımları ortadan kaldırmak, koruyucu uygulamalarda bulunmak

Hedef-2.1 Kadınlara ayrımcı ve şiddet içeren yaklaşımların ortadan kaldırılması

- Faaliyet-2.1.1 Danışmanlık hizmetlerinin çeşit ve niteliğinin arttırılarak Aile İçi İletişim Danışmanlığı'na başlanacak*
- Faaliyet-2.1.2 8 Mart Dünya Kadın Günü etkinliklerini nitelik ve çeşitliliğini arttırılarak düzenlenecek*
- Faaliyet-2.1.3 25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele ve Dayanışma Günü için sergi, tiyatro, miting, seminer, yürüyüş, sinema gösterimi vb. etkinliklerin düzenlenecek*
- Faaliyet-2.1.4 Şiddete maruz kalan kadınlar için Kadın Yaşam Merkezi'nde Toplumsal Cinsiyet, Kadının İnsan Hakları, Çocukla İletişim, Etkili Anne-Baba Rol Modelleri vb. konulu başlıklarda eğitimler düzenlenecek*
- Hedef-2.2 Şiddete maruz kalmış, risk altındaki kadınların korunması; yeniden yaşama hazırlanmalarını kolaylaştırıcı özgür yaşam alanlarının geliştirilmesi
- Faaliyet-2.2.1 Şiddete maruz kalan kadınlar için İlk Adım İstasyonu oluşturulacak*
- Faaliyet-2.2.2 Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik Acil Çağrı Merkezi uygulaması çok dilli hizmet verecek şekilde başlatılacak*
- Faaliyet-2.2.3 Kadına şiddet ve ayrımcı yaklaşımları ortadan kaldırmak için bilgilendirici ve farkındalık yaratan kampanyalar düzenlenecek*

AMAÇ-3 Kadınları ekonomik, toplumsal, kültürel ve sağlık açılarından güçlendirmek

- Hedef-3.1 Kadınların toplumsal yaşama katılımını destekleyecek mekanların oluşturulması
- Faaliyet-3.1.1 Kadın Danışma Merkezi olmayan ilçelerde merkezler açılacak*
- Faaliyet-3.1.2 Kadın çalışmalarının mahalle statüsündeki köylere ulaştırılması amacıyla gezici ekipler oluşturulacak*
- Hedef-3.2 Kadınların istihdam kapasitelerini arttırmak ve iş hayatına hazırlamak amacıyla sürekli ve planlı eğitimler yapılması
- Faaliyet-3.2.1 Kentteki kalifiye işgücü ihtiyacını karşılama amaçlı açılan/açılacak kurslarda mesleki eğitim verilecek*
- Faaliyet-3.2.2 Cinsiyetçi iş bölümü rollerini ve (ön)yargısını yıkacak farklı zanaat eğitimleri verilecek*
- Faaliyet-3.2.3 Mesleki eğitim kurslarında başarılı olarak sertifika alan kursiyerlerin istihdamı için ilgili işkolunda faaliyet gösteren firmalar/şirketlerle*

iletişim kurulacak ve kadınların kendi işyerlerini açabilmeleri hususunda danışmanlık desteği sunulacak

Faaliyet-3.2.4 Semt pazarlarında ve Belediyelerin ticari alanlarında kadın kotası uygulanması sağlanacak

Faaliyet-3.2.5 Doğal ürünlerin üretilebileceği bir köy kurulabilmesi için ön çalışma yapılacak (Kadın Köyü)

Faaliyet-3.2.6 Ev eksenli çalışan kadınların kooperatifleşmesi için danışmanlık hizmetleri ve sürekli eğitim çalışmaları düzenlenerek istihdam olanakları arttırılacak ve mevcut kooperatiflere ortak olunulması sağlanacak

Faaliyet-3.2.7 Kadın işgücününün açığa çıkarılması, kadınların niteliksel potansiyellerinin güçlendirilmesi amacıyla Kadın İstihdamını Geliştirme Merkezi (KİGEM) açılacak

Faaliyet-3.2.8 Kadının üretim ilişkilerine ve ekonomik yaşama katılımını kolaylaştırıcı tedbirler alınması, yapılacak fizibilite çalışmasının sonucunda en az üç üretim kooperatifi kurulması sağlanacak

Faaliyet-3.2.9 Kadın istihdamını destekleyen, işe alımda ve yükseltmede kadın çalışanlar lehine pozitif tutum belirleyen, kadınlar için kolaylaştırıcı hizmetler sunan, kadınlara yönelik çalışma ve faaliyetleri destekleyen işletmeleri desteklemeye ve yaygınlaştırmaya yönelik olarak "Mor Bayrak" uygulamasına geçilecek

Faaliyet-3.2.10 Organize Sanayi Bölgeleri ile işbirliği protokolleri imzalanarak şiddet gören kadınların istihdamı sağlanacak

Faaliyet-3.2.11 Belediyeye ait kiralık dükkanların kadınlara kiralanması için kota konulması sağlanacak

Faaliyet-3.2.12 Kadınların ürettiği ürünlerin kolay pazarlanması amacıyla kentin çeşitli merkezlerinde market, büfe ve stant gibi yerler oluşturulacak

Hedef-3.3 Kadınların eğitim yoluyla bireysel kapasitelerinin güçlendirilmesi

Faaliyet-3.3.1 Çok dilli okuma-yazma kurslarının düzenlenecek

Faaliyet-3.3.2 Kadınların örgün eğitimini destekleyici faaliyetler gerçekleştirilecek

Hedef-3.4 Kadınların toplumsal rol ve durumlarının tarihsel bağlamda sergilenmesi

Faaliyet-3.4.1 Kadınları tarihsel anlamda toplumsal, kültürel, sanatsal kimlikleriyle buluşturacak bir hafıza merkezi açılacak

Hedef-3.5 Kentin kültür-sanat dünyasında kadının görünürlüğünü arttırılması

Faaliyet-3.5.1 Kültür-sanat kurs ve atölyelerinin açılacak

Faaliyet-3.5.2 Kadın Sanat Festivali yapılacak

Faaliyet-3.5.3 Kadın sanatçıların ve/veya kadınlara yönelik sanatsal çalışmaların desteklenmesi

Hedef-3.6 Kadınların ekonomik ve toplumsal yaşamdaki durumlarının tespiti, analizi ve çözüm önerilerinin yapılması (AR-GE)

Faaliyet-3.6.1 Her yıl Eylül ayında Kadın Van Forumu düzenlenecek

Faaliyet-3.6.2 Saha araştırmalarının yapılacağı

Faaliyet-3.6.3 Şehir merkezindeki mahalleler ve ilçelerdeki kadınların örgütlenmesi desteklenecek

Faaliyet-3.6.4 Kadınlarla tartışma toplantıları, forum tiyatroları düzenlenerek kadınların kendi sorunlarını birbirleriyle paylaşabilmeleri için platform oluşturulacak

Hedef-3.7 Kadınlara yönelik bilgilendirici ve önleyici sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması

Faaliyet-3.7.1 Bilgilendirici ve önleyici sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması için kitapçık, broşür, spot ses kaydı, spot görüntüler üretilerek bunların kitle iletişim araçları aracılığıyla yaygınlaştırılması sağlanacak

Faaliyet-3.7.2 Bilgilendirici ve önleyici sağlık hizmetlerinin sunulması sağlanacak

Faaliyet-3.7.3 Hijyen kitleri vb materyallerle hijyen eğitiminin verilmesi sağlanacak

Faaliyet-3.7.4 Kadınlara yönelik temel sağlık bilgisi, bulaşıcı hastalıklar, jinekolojik vb. eğitimler verilmesi sağlanacak

Faaliyet-3.7.5 Kadınların yoğun olarak çalıştığı ev işçiliği, tekstil vb işlerde görülen meslek hastalıklarıyla ilgili bilgilendirme yapılacağı

8.4.20 DEPREM RİSK YÖNETİMİ VE KENTSEL İYİLEŞTİRME DAİRE BAŞKANLIĞI

Van Büyükşehir Belediyesi Bünyesinde Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı yeni kurulmuş olup, ilgili birime yapılacak atama ve görevlendirmeler sonrasında birimin amaç, hedef ve faaliyetleri belirlenecektir.